

การต้นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อ
การเลือกตั้งทั่วไปของไทย

นางสาวณัฐมน หมาวกฉิม

ดุชะฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Youth's Political Awareness Affecting the General
Election of Thailand

Miss Nathamon Muakchim

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkorrajavidyalaya University

C.E. 2021

(Copyright by Mahachulalongkorrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์
เรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

.....
(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

.....กรรมการ

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....นางสาวณัฐมน หมวกฉิม

(นางสาวณัฐมน หมวกฉิม)

- ชื่อคุณูปนิพนธ์** : การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
- ผู้วิจัย** : นางสาวณัฐมน หมวกฉิม
- ปริญญา** : ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์**
- : รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)
 - : ผศ. ดร. ยุทธนา ปราณีต, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยและ ๓. เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท ๔ เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๔ รูปหรือคน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน จากเยาวชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งจังหวัดกรุงเทพมหานคร รวม ๓๕๙,๗๔๙ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันครอบครัวไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ด้านสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนมาก รวมถึงอิทธิพลจากสื่อโซเชียลจะมีผลต่อความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และค่านิยมของเยาวชน การรวมกลุ่มกันหรือร่วมแสดงความคิดเห็นจะผ่านทางโซเชียล เช่น เฟสบุ๊ก, ไลน์, ทวิตเตอร์ เป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้เยาวชนเชื่อว่าระบบอุปถัมภ์ฝังรากลึก นักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพวกเดียวกัน หาผลประโยชน์ร่วมกัน เยาวชนจึงอยากได้นักการเมืองคนรุ่นใหม่ ใจซื่อ มือ

สะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองมีการส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยมากกว่าด้านการกล่อมเกลாதองการเมืองและด้านหลักอิทธิบาท ๔

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.92$) หลักอิทธิบาท ๔ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านการกล่อมเกลาทองการเมือง ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการกล่อมเกลาทองการเมือง (X_1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X_2) และหลักอิทธิบาท ๔ (X_3) มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ ๓๗.๗

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท ๔ เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ ๑) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย ๒) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง ๓) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาของสังคม ควรมีวิสัยทัศน์เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ๔) ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ

- Dissertation Title** : Youth's Political Awareness Affecting the General Election of Thailand
- Researcher** : Miss Nathamon Muckchim
- Degree** : Doctor of Philosophy (Political Science)
- Dissertation Supervisory Committee**
- : Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)
 - : Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet, B.A. (Political Science), B.A. (Political Theory and Techniques), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
- Date of Graduation** : September 11, 2021

Abstract

Objective of this research were: 1. To study the state of political awareness of youth in democratic system conducive to the general election in Thailand. 2. To study the factors influencing the political awareness of youth in democratic systems conducive to the general election of Thailand. and 3. To integrate Itthipada 4 to enhance the political awareness of youth in democratic system that conducted to the general election in Thailand.

Methodology was the mixed method; The qualitative research, data were collected from 24 key informants, purposefully selected, by face-to-face-interviewing. Data were analyzed by descriptive interpretation. The quantitative research, data were collected from 400 samples, derived from the youth populations of 359,749 people who were the young people eligible to vote in Bangkok with questionnaires and the data were analyzed by descriptive statistics; frequency, percentile, mean and standard deviation and multiple regression.

Findings were as follows:

1. The problem of political awareness among youth in democratic system affecting the general election in Thailand was that family institutions have little influence on youth's political awareness. Educational institutions; Friends had great influence on the political alertness of youth including the influence of social media that affected the thoughts, beliefs, ideology and values of youth. Grouping or commenting was through social

media and various platforms such as Facebook, Line, Twitter, mostly, Past political culture had led young people to believe that the patronage system has been deeply rooted. Most of the politicians are one and the same group with mutual interest. Youth, therefore, want a new generation of politicians with honest hearts, and clean hands and free from corruption. In addition, the new generation of politicians can reach the youth, so the youth is very interested in politics. Because they want something good, they want a political party with good vision to continue to run the country.

2. Factors influencing the political awareness of youth in democratic system affecting the general election in Thailand, by overall, were at a high level ($\bar{X} = 3.69$) when considered by the average from high to low, it was found that democratic political culture ($\bar{X} = 3.92$), the Iddhi pāda 4 ($\bar{X} = 3.66$) and political percussion ($\bar{X} = 3.45$), respectively. Considering from Multiple Regression Analysis, MRA, it was found that factors of political socialization (X1), democratic political culture (X2) and Itthipada 4 (X3) had influences on youth's democratic political awareness conducive to general election in Thailand (Y) at 37.7 percent.

3. Buddhist integration according to Itthipada 4 to promote youth's democratic system political awareness conducive to general election in Thailand could be concluded as follows: 1) Chanda, satisfaction with that thing, young people must be satisfied with and receive truthful information, must have good thoughts, beliefs and attitudes. in order to be a good way to support democracy. 2) Viriya, perseverance in that thing, youth must be persevering, reasonable, When young people are interested in good things, and will behave as a good citizen. 3) Citta (concentration), youth should respect the law and the rules of society and should be mindful of contemplation, Think before doing anything. Youth should be well cultivated, create a good conscience to be a good citizen, 4) Vimangsa aspect considerably monitoring the reasons for that Youth should be interested in actions the youth must follow up to see if the politicians the youth voted for work for the benefits of the majority of people according to democratic form of the government with the King as the figure head for the happiness of all people in the country.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์เรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ จากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำและข้อเสนออันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ประธานกรรมการควบคุมดุชนิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต กรรมการควบคุมดุชนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อหาของงานวิจัยมีความถูกต้องชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้นนับตั้งแต่ผู้วิจัยได้เริ่มทำงานวิจัยด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และปรารถนาดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์, รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์, รองศาสตราจารย์อนุภูมิ โขเวชยม อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ และอาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุติ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ที่อนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา และตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึกในการทำวิจัยครั้งนี้ ให้ลุล่วงสำเร็จไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ราชวิกรม อาทิตย เจริญรัชต์ภาคย์ อธิการบดี สถาบันรัชต์ภาคย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันรัชต์ภาคย์ อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ สุจริตกุล คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ อาจารย์ ดร.ธีระ เทิดพุทธธรรม อาจารย์ ดร.พรพนา ศรีสถานนท์ อาจารย์ ดร.ณพัฐธิกา ปิติเลิศศิริกุล อาจารย์ ดร.ปิย สุตีสุสดี ผู้เป็นกัลยาณมิตรที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนอยู่เคียงข้างเสมอมา รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากดุชนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา กตเวทิตาคุณแก่คุณอุปัชฌายาจารย์ บิดา มารดา ญาติสนิทมิตรสหาย และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งที่ได้เอ่ยนามและมิได้เอ่ยนาม ที่มีส่วนต่อความสำเร็จของข้าพเจ้าด้วยความรู้สึกขอบพระคุณยิ่งจากใจ

นางสาวณัฐมน หมวกนิม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฑ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๗
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๙
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๓
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง	๑๓
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลางานการเมือง	๒๐
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๒๙
๒.๔ หลักอิทธิบาท ๔	๖๐
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๙
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๒
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๙๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๙๖
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๙๗
๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๙๗
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๐
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๒

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
	๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๓
	๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๐๓
	๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๓
	๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๕
	๓.๓.๓ การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์	๑๐๘
	๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๙
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๖
	๔.๑ สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป	๑๑๗
	๔.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบ ประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย	๑๘๐
	๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนการตื่นตัว ทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบ ประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย	๒๑๑
	๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๒๕
	๔.๕ องค์กรความรู้	๒๓๒
	๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๓๓
	๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๓๘
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๒๔๑
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๔๒
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๕๓
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๖๐
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๖๐
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๖๑
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๖๑
	บรรณานุกรม	๒๖๔
	ภาคผนวก	๒๗๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	๒๗๗
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๒๙๒
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	๒๙๓
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)	๒๙๖
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๙๘
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๐๐
ภาคผนวก ช ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๓๐๖
ภาคผนวก ซ หนังสือขอความอนุเคราะห์การเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๓๑๑
ภาคผนวก ฌ ประมวลภาพจากการเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ	๓๑๕
ประวัติผู้วิจัย	๓๑๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง	๑๘
๒.๒	แสดงตารางสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง	๒๖
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง	๓๖
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง	๔๒
๒.๕	แสดงตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย	๕๘
๒.๖	แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท ๔	๖๗
๒.๗	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง	๗๗
๒.๘	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทางการเมือง	๘๐
๒.๙	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๘๔
๒.๑๐	แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	๘๙
๒.๑๑	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักอิทธิบาท ๔	๙๒
๓.๑	วิธีการหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๕
๔.๑	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๘๑
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยภาพรวม	๑๘๒
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๓
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันกลุ่มเพื่อนและชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๕
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันสื่อมวลชน จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๖
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้าน สถาบันทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๗
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวม	๑๘๘
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายข้อ	๑๘๙
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จำแนกเป็นรายข้อ	๑๙๐
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การ เคารพการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ จำแนกเป็นรายข้อ	๑๙๑
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความ ยุติธรรม จำแนกเป็นรายข้อ	๑๙๒
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การ คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จำแนกเป็นรายข้อ	๑๙๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๔
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๕
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวม	๑๙๖
๔.๑๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านฉันทะ จำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๗
๔.๑๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิริยะจำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๗
๔.๑๙	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านจิตตะ จำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๘
๔.๒๐	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิมังสา จำแนกเป็นรายชื่อ	๑๙๙
๔.๒๑	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวม	๒๐๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๒	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยความ เชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย จำแนกเป็นรายข้อ	๒๐๑
๔.๒๓	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยการไปใช้ สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกเป็นรายข้อ	๒๐๒
๔.๒๔	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยการสื่อสาร การเมือง จำแนกเป็นรายข้อ	๒๐๓
๔.๒๕	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยความ ปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกเป็นรายข้อ	๒๐๔
๔.๒๖	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยการปฏิบัติ ตามกฎหมาย จำแนกเป็นรายข้อ	๒๐๕
๔.๒๗	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมือง ของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย	๒๐๖
๔.๒๘	แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและวิธีการ	๒๐๘
๔.๒๙	แสดงการตรวจสอบสมมติฐาน	๒๐๘
๔.๓๐	แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย	๒๐๙
๔.๓๑	แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t	๒๐๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๕
๓.๑	แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๔
๓.๒	แสดงผลงานการวิจัย	๑๑๕
๔.๑	สถาบันครอบครัว	๑๒๕
๔.๒	ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน	๑๓๐
๔.๓	สถาบันทางการศึกษา	๑๓๖
๔.๔	สถาบันสื่อมวลชน	๑๔๕
๔.๕	สถาบันทางการเมือง	๑๕๑
๔.๖	การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	๑๕๕
๔.๗	การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	๑๕๘
๔.๘	การเคารพมติของเสียงส่วนมาก	๑๖๒
๔.๙	หลักความยุติธรรม	๑๖๖
๔.๑๐	การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	๑๗๑
๔.๑๑	การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	๑๗๔
๔.๑๒	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๘๐
๔.๑๓	ด้านฉันทะ ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น	๒๑๔
๔.๑๔	ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น	๒๑๘
๔.๑๕	ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น)	๒๒๑
๔.๑๖	ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น)	๒๒๕
๔.๑๗	ปัจจัยด้านการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง	๒๓๐
๔.๑๘	วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๒๓๑
๔.๑๙	แสดงหลักอิทธิบาท ๔ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก	๒๓๒
๔.๒๐	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๓๔
๔.๒๑	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๓๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรคปาลี ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคฺลวิลาสินี สีลขันธวรรคคอฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
อง.สตุตค.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

๑.๑.๑ ความเป็นมา

การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกา และรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด อาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด การอบรมกล่อมเกลากองการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ตามกาลเวลาที่เหมาะสม การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่เยาวชนให้ความสนใจและมีการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยยังมีปัจจัยอื่นๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันการกล่อมเกลากองการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมือง

การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมามีบ่อยครั้งพบว่าเกิดจากการปลุกเร้าหรือปลุกกระดมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับกลุ่มการเมืองบางกลุ่มมากกว่าจะเกิดจากการปลุกจิตสำนึกประชาชนให้หันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตื่นตัวในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในนโยบายรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้รู้ถึงความต้องการของประชาชนผ่านข้อเรียกร้องและข้อเสนอที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้การตื่นตัวทางการเมืองที่ดีต้องคำนึงถึงความเหมาะสม กล่าวคือ ไม่เป็นการตื่นตัวไปตามกระแสจนเกินไป จนทำให้กลายเป็นการปลุกกระดมทางการเมืองและก่อให้เกิดวิกฤติความวุ่นวายทางการเมืองของประเทศชาติ ซึ่งพบเห็นได้ในหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา^๑ การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้หากดำเนินการอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมเป็นไปตามกฎกติกาที่ร่วมกันกำหนดไว้ แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมดอาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด ดังเช่นเหตุการณ์

^๑ Samuel P. Huntington, “Political Order in Changing Societies”, แปลโดย วิสุทธิ โพธิ์แท่น, “ความวุ่นวายกับการพัฒนาการเมือง”, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕) หน้า ๗๓.

รัฐประหาร ๒ ครั้งหลังสุด ในปี พ.ศ.๒๕๔๙ และ ปีพ.ศ. ๒๕๕๗ ได้พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนคนไทยทุกฝ่ายมีสูง และบ่อยครั้งคณะรัฐประหารพยายามมักจะอ้างว่า ด้วยเหตุที่ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงจนทำให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองอย่าง ที่ปรากฏ และที่สำคัญมากไปกว่านั้นคณะรัฐประหารได้อ้างเหตุแห่งความวุ่นวายทางการเมืองดังกล่าว ทำการรัฐประหารเพื่อยุติปัญหาตามที่คณะรัฐประหารมีความเชื่อว่า หากปล่อยให้สถานการณ์วุ่นวาย ดังกล่าวบานปลายต่อเนื่องจะกลายเป็นการจลาจลและรัฐไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งอยู่ในสภาวะรัฐ ล้มเหลว (Failed State)^๒อย่างไรก็ตามข้ออ้างของคณะรัฐประหารที่ทำการยึดอำนาจทุกครั้งได้สวน ทางกับแนวคิดของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์หลายท่านมองว่าวิกฤติการณ์ทางการเมืองสองครั้งที่ผ่านมา ได้ทำให้เห็นมิติพัฒนาการเมืองเชิงบวก ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมาก อย่างน้อยได้เข้ามาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ต่างกับอดีตที่ผ่านมาประชาชนมี ความรู้สึกว่าการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่ของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว^๓ เนื่องจากประชาชน เกิดความตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและต้องการเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลที่จะมาบริหารประเทศต่อจากนี้ไป ก่อนจะดำเนินการอะไรต้องพิจารณาใคร่ครวญเป็น อย่างดีเสียก่อน

การตื่นตัวทางการเมืองดังที่กล่าวมานั้นจะเห็นนัยสำคัญที่น่าสนใจ คือ “ความเหมาะสม และความพอดี” ประชาธิปไตยจะพัฒนาไปในทิศทางก้าวหน้าและยั่งยืนมากน้อยเพียงใด เงื่อนไข สำคัญขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในประเทศนั้นๆ ที่จะเข้าใจในสาระสำคัญและตระหนักถึง คุณค่าของประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการมีสำนึกทางการเมืองและ การตื่นตัวทางการเมืองเป็นลำดับแรกก่อน เนื่องจากการตื่นตัวทางการเมืองไม่เพียงแต่เป็นวิธีการใน การพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น หากแต่เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นไปใน ทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่^๔

ทั้งนี้หากประชาชนในสังคมมีสำนึกและมีความกระตือรือร้นทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้ประชาธิปไตยมีคุณภาพอย่างที่คาดหวังได้ กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้แสดงทางการเมือง มากกว่าจะเป็นผู้ชมทางการเมือง ดังนั้น การตื่นตัวทางการเมือง จึงต้องมีลักษณะที่ต่อเนื่องและมีความ เป็นเหตุเป็นผลอันเกิดจากมโนสำนึกของประชาชนที่เข้าใจสภาพการเมืองอย่างถูกต้อง แต่มิใช่

^๒ ชำนาญ จันทร์เรือง, “ยุทธวิธีเขย่าการเมืองท้องถิ่น”, **สัมภาษณ์พิเศษ**, (๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒.

^๓ ลิขิต ธีรเวคิน, “การเมืองการปกครอง”, **Journal of Politics and Governance (JOPAG)** ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม – สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๒๕-๒๖.

^๔ วัฒนา แซ่โพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๔”, **ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุขฎิณิ บัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๙๘.

เป็นการตื่นตัวที่เกิดจากการปลุกเร้าเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพียงช่วงเวลาสั้นๆ

การตื่นตัวทางการเมืองหากมีน้อยเกินไปหรือไม่มีเลยก็จะกลายเป็นความเฉื่อยชาทางการเมือง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาประชาธิปไตยสมัยใหม่ ในทางกลับกันการตื่นตัวทางการเมืองหากมีมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตกฎกติกาของสังคมก็จะกลายเป็นความวุ่นวายของบ้านเมือง^๕

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศนั้น มิใช่หมายถึงเพียงแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น ยังมีสิ่งที่สำคัญมาก อย่างหนึ่งก็คือประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดรูปธรรมขึ้นได้ ดังคำกล่าวที่ว่า รัฐธรรมนูญแม้จะดีอย่างไรก็จะปฏิรูปการเมืองไม่ได้ หากประชาชนไม่มีความพร้อมที่จะพัฒนาแนวคิดแบบประชาธิปไตย^๖ โดยเฉพาะปัญหาที่พบมาตลอดระยะเวลากว่า ๘๘ ปี ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็คือ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตย จนกระทั่งเกิดความเชื่อมั่นและยึดถือปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตที่เรียกว่าประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความสำเร็จดังกล่าวจะส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความศรัทธาต่อประชาธิปไตย จนเกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการปลุกฝัง อบรม หล่อหลอม กล่อมเกลามาทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและจากสังคมโดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เมื่อนั้นแล้วประชาชนจะเกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิดแบบประชาธิปไตย ก็คือประชาชนจะรู้สิทธิรู้หน้าที่ของตน และผลดีผลเสียแห่งการไปใช้สิทธิและหน้าที่นี้ แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะไม่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตยก็ตาม การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศจะขึ้นอยู่กับประชาชนเป็นผู้กำหนด เพราะหากประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยของประเทศไทยอย่างแท้จริง ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นก็เมื่อประชาชนต้องมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมือง หากเกิดความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวในทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสม ย่อมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง จึงเป็นเรื่องของการปลุกจิตสำนึกให้ผู้คนหันมาตื่นตัวสนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยผ่าน

^๕ Norberto Bobbio, “เสรีนิยมกับประชาธิปไตย โดย”, แปลโดย เกษียร เตชะพีระ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๘), หน้า ๓๖-๓๗.

^๖ มติชน, ฉบับที่ ๘๖๐ ปีที่ ๑๑ : ๓๒

สื่อต่างๆ เพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติและจุดยืนให้รู้จักมองสภาพความเป็นจริงทางสังคมและเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองหรือก็คือ เปลี่ยนความเข้าใจตัวเองให้กลายเป็นผู้กระทำการทางการเมือง ที่สามารถเข้าร่วมมามีบทบาททำให้การเมืองเปลี่ยนแปลงได้ การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ คือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกระบวนการกล่อมเกลาริเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมือง เพราะถือเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมืองหรือกล่าวได้ว่ากระบวนการนี้ได้สร้างบุคลิกภาพทางการเมืองในสังคมขึ้นมา

กระบวนการอบรมกล่อมเกลารวมถึงการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง ที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นเมื่อ สถาบันการกล่อมเกลารวมถึงการเมือง รวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นปัจจัยด้านการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมากที่จะส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ รวมถึงเป็นศูนย์กลางในด้านต่างๆทั้งการเมือง การปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเมืองไทยในระยะ ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๖๒ มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นและมีการปลูกเร้ามากขึ้นเรื่อยๆ และในการเลือกตั้งเมื่อเดือนมีนาคม ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ผ่านมานั้น เยาวชนไทยมีการตื่นตัวต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก เด็กที่เติบโตมาในสภาพการเมืองเช่นนี้จะมีลักษณะอย่างไร และที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมทางการเมืองอย่างมากมาย ซึ่งเยาวชนที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมแบบนี้ก็อาจมีวิธีคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปจากยุคเก่า เพราะในยุคปัจจุบัน อาจจะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่กลายเป็นคนเบื่อหน่ายทางการเมือง หรืออาจมีปัจจัยในด้านอื่นๆ เข้ามามีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนซึ่งอาจจะแตกต่างจากในอดีต ดังนั้นการตื่นตัวทางการเมืองการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” มีฐานคติที่ว่าอยากส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองให้แก่เยาวชนโดยนำหลักพุทธธรรม หลักอิทธิบาท ๔ เข้ามาช่วยเสริมสร้าง แนวคิด อุดมการณ์ เจตคติที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเมืองไทย ต้องให้ความสำคัญและแก้ปัญหาว่าจะต้องทำอย่างไร จึงจะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันมากขึ้น รวมถึงต้องใช้สื่อออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณให้มากขึ้นเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้กระซิบ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการให้ความรู้ หากเปรียบเทียบกับบทบาทเยาวชนในยุคพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อไปดูสัดส่วนของแกนนำก็จะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางหรือเรียกว่าเป็น “มือบมือถือ” ที่เติบโตมาจากยุค ๑๔

ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ส่วนขบวนการนิสิตนักศึกษาจะกลายเป็นแกนนำระดับรอง ปัจจุบันนี้ขบวนการนิสิตนักศึกษาไม่ได้เข้มแข็งเหมือนสมัยก่อน เมื่อมีเสื้อเหลือง-เสื้อแดงเกิดขึ้น^๗

เยาวชนที่มีอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการกำหนดอนาคตของชาติ ผ่านการเลือกตั้งและหลายคนที่ได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรก การที่คนกลุ่มนี้เป็นที่คาดหวังจากสังคมก็เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว มีความสุจริตใจและยังไม่มีผลประโยชน์ใด ๆ ผูกพันกับพรรคการเมืองใดที่จะต้องปกป้องหรือเพิ่มพูน จึงหวังกันว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลที่ช่วยพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีความสุจริตและยุติธรรม เพื่อประโยชน์ของประชาชนไทยส่วนใหญ่

ดังนั้น เยาวชนไทยวัย ๑๘ ปีขึ้นไป จะต้องตระหนักในความคาดหวังของสังคมและควรแสดงบทบาทต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เยาวชนควรสนใจติดตามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งติดตามข้อวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนและนักวิชาการอิสระ นักการเมืองที่เสนอเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อจะรู้พิจารณาไตร่ตรอง และเผยแพร่ให้คนวัยเดียวกันหรือสูงกว่าที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาได้ทราบ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมการสนับสนุนนักการเมืองที่มีคุณธรรม มีความสามารถให้เป็นตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศชาติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมในการเลือกตั้งได้ถูกต้องและที่สำคัญต้องปฏิบัติหน้าที่ในการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและไม่รับประโยชน์หรืออามิสใด ๆ จากนักการเมืองที่ทุจริต ซื่อสิทธิ์โดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพื่อให้นักการเมืองที่ประพฤติเป็นนักธุรกิจการเมืองเห็นว่าเยาวชนไทยวัยหนุ่มสาวพร้อมที่จะเป็นพลังใหม่ที่ต้องการทำให้การเลือกตั้งผู้แทนทุกระดับเป็นไปโดยสุจริต ยุติธรรมและไม่ต้องการให้นักธุรกิจทางการเมืองได้ใช้กระบวนการเลือกตั้งเป็นเสมือนการลงทุนทางการเมืองเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องอีกต่อไป ซึ่งมีส่วนทำให้การปกครองของไทยไม่พัฒนาเป็นการปกครองเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ แต่กลับวนอยู่ในวงจรเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่ามาเป็นเวลาหลายปี รวมถึงบทบาทของเยาวชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยนั้น มีระบบการสื่อสารการพูดคุยที่แตกต่างเป็นช่องทางทำให้เขาสื่อสารได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามมีประเด็นสงสัยที่ว่า ทำอย่างไรที่จะทำให้ทุกคนรู้จักว่าประชาธิปไตยคืออะไร เยาวชนรุ่นใหม่ตื่นตัวเพราะคนอายุ ๑๘ ปี มีสิทธิเลือกตั้ง การปลูกฝังความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ในระยะหลัง ๆ เยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจการเลือกตั้งมากขึ้น รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆมีบริการให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยแก่ชุมชน และรณรงค์ให้คนมาเลือกตั้งมาก ๆ เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการมี

^๗ พลสิษฐ์ ไชยวัฒน์, “บทบาทคนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยช่วงเปลี่ยนผ่าน - ความหวังหรือความฝัน”, ประชาไท, (๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๑๓.

ส่วนร่วมจากเยาวชนวัย ๑๘ ปีขึ้นไปในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงมีความสำคัญที่จะทำให้การการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์^๔

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เพราะการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ยาวชนให้ความสนใจและมีการตื่นตัวทางการเมือง โดยมีปัจจัยอื่นๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อนและชุมชน สถาบันสื่อมวลชน รวมถึง สถาบันทางการเมือง ซึ่งได้แก่ พรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และคุณสมบัติผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ถือได้ว่าเป็นปัจจัยทางด้านการตื่นตัวทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตในด้านต่างๆ ทั้งการเมืองการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีฐานคิดที่ว่าอยากส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองให้แก่เยาวชนโดยนำหลักพุทธธรรมเข้ามาช่วยเสริมสร้าง แนวคิดอุดมการณ์ เจตคติที่ดี ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการใช้สิทธิในการเลือกผู้แทนที่ดีเข้าไปบริหารประเทศจะทำให้ประเทศชาติพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยเป็นอย่างไร

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยมีอะไรบ้าง

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

^๔ กัญญรัตน์ เกียรติสุภา, “บทบาทเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.thailandchonburi.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538788666> [๑๐ กันยายน ๒๕๖๓].

๓. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย และนำเสนอการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยโดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ๑. สถาบันกล่อมเกลากองการเมือง ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓. หลักพุทธธรรมหลักอิทธิบาท ๔

สถาบันกล่อมเกลากองการเมือง ได้แก่ ๑.สถาบันครอบครัว ๒.กลุ่มเพื่อนและชุมชน ๓.สถาบันการศึกษา ๔.สถาบันสื่อสารมวลชน ๕.สถาบันทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ ๑.การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓.การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔.ความยุติธรรม ๕.การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖.การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗.การมีส่วนร่วมทางการเมือง

หลักพุทธธรรมสำหรับการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ คือ ๑. ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ๒. วิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) ๓. จิตตะ (ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น) ๔. วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น)

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ๑. ความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตย ๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ๓. การสื่อสารทางการเมือง ๔. ความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ๕.การปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งของไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผ่านสถาบันการกล่อมเกลากองสังคมและการเมืองที่

ผลักดันสู่การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองแก่เยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งที่เป็นปัจจัยเอื้อ และปัญหาอุปสรรคต่อการตื่นตัวทางการเมือง ประกอบด้วย

๑) ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ เยาวชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๓๐ เขตการเลือกตั้ง โดยเลือกเขตการปกครอง เขตชั้นใน เขตชั้นกลางและเขต ชั้นนอก โดยจาก ๓ โชนนี้ในแต่ละโชนมีผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน ๓ โชน ที่ผู้มาใช้ สิทธิจำนวนมาก ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ - ๒๕ ปีขึ้นไป โคนในเขต ๓ โชนนั้นมีผู้เข้าเลือกตั้งจำนวน ๓๕๙,๗๔๙ คน^๙

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยในเขต กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๒๔ รูปหรือคน ได้แก่

๑. กลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา	๓ รูป
๒. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์	๖ คน
๓. กลุ่มตัวแทนพรรคการเมือง	๕ คน
๔. กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔ คน
๕. กลุ่มตัวแทนจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง	๒ คน
๖. กลุ่มเยาวชนที่สนใจทางการเมือง	๔ คน

๓) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) หมายถึง ด้วยรูปแบบการจัดสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) จะเป็นไปในลักษณะของการประชุมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูล ตรงตามที่กำหนดไว้ หรือเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเกิดจากการสนทนาโดยมีประเด็นปัญหาที่เจาะจงกับกลุ่ม ตัวอย่างประชากร คือ กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มพรรคการเมือง กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกลุ่มเยาวชน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ รูปหรือคน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตาม เกณฑ์ที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะ ของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่การเลือกตั้งจังหวัดกรุงเทพมหานครทั้ง ๓๐ เขตการ เลือกตั้ง โดยเลือกเขตการปกครองดังต่อไปนี้

^๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร, **สรุปข้อมูลหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ ประชากร คริวเรือน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.ect.go.th/bangkok/main.php?filename=index>, [๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].

๑. เขตชั้นใน ประกอบด้วย ๒๑ เขตปกครอง คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ดินแดง วัฒนา

๒. เขตชั้นกลาง ประกอบด้วย ๑๘ เขตปกครอง คือ พระโขนง ประเวศ บางเขน บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางพลัด ภาษีเจริญ จอมทอง ราษฎร์บูรณะ สวนหลวง บางนา พุ่งครุ บางแค วังทองหลาง คันนายาว สะพานสูง สายไหม

๓. เขตชั้นนอก ประกอบด้วย ๑๑ เขตปกครอง คือ มีนบุรี ดอนเมือง หนองจอก ลาดกระบัง ตลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน หลักสี่ คลองสามวา บางบอน ทวีวัฒนา

โดยการเลือกเขตพื้นที่การปกครองในแต่ละโซนที่มีผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยระหว่าง เดือน ตั้งแต่ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลา ๑๖ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบูรณาการตามหลักพุทธธรรม หมายถึง นำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้กับ กระบวนการต้นต้วการเมือง ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ ซึ่งประกอบไปด้วย

๑) ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น หมายถึง ความพอใจในตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง นโยบายของพรรคการเมือง ช่องทางในการเข้าถึงเยาวชน

๒) วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น หมายถึง ความพยายามค้นหาศึกษาข้อมูลที่เป็นจริง ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมและประเทศชาติ

๓) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น หมายถึง มีจิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๔) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น หมายถึง ใส่ใจ ติดตามข้อมูลข่าวสาร อย่างใกล้ชิด คอยสอดส่องการทำงานของรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ โดยรวม

การต้นต้วทางการเมือง หมายถึง การเคลื่อนไหวทางการเมืองในฐานะพลเมืองที่ดีที่ แสดงออกตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานการมี คุณธรรมและปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง รัฐมอบอำนาจให้ประชาชนร่วมพิจารณาและแสดงออกทางการเมือง พิจารณาข้อกฎหมาย การปฏิบัติของรัฐ โดยแสดงความยินยอมผ่านการเลือกตั้ง มีการบูรณาการหลักพุทธธรรม ความชอบธรรม สร้างความเท่าเทียมทางการเมือง

การกล่อมเกลາทางการเมือง หมายถึง การกล่อมเกลาโดยแนวคิด ทั้ง ๕ ด้าน^{๑๐} ดังนี้

- ๑) ด้านสถาบันครอบครัว
- ๒) ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน
- ๓) ด้านสถาบันการศึกษา
- ๔) ด้านสถาบันสื่อมวลชน
- ๕) ด้านสถาบันทางการเมือง^{๑๑}

วัฒนธรรมทางการเมือง^{๑๒} คือ แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบการเมืองนั้น ๆ” กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีลักษณะ ๒ กระบวนการคือ กระบวนการที่หนึ่ง คือ ความคิด ทัศนคติ ที่สอดคล้องกับการแสดงออก (พฤติกรรม) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอง ควบคู่กันไป

๑. การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชน ยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคล ความเชื่อมั่นว่ารัฐย่อมรักษาประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เชื่อมั่นว่ากฎหมายภายในประเทศมีความเป็นธรรมให้แก่ทุกคนเท่าเทียมกัน และสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การเคารพในความเป็นคน หรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ การพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การอ้างถึงสิทธิต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

^{๑๐} วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, *วารสารการบริหารปกครอง*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๔.

^{๑๑} วัฒนา เช่งไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๕-๑๓๖.

^{๑๒} Lucian W. Pye, “Political Culture International Encyclopedia of the Social Sciences”, (New York: Macmillan, 1986), p. 218.

๓. การเคารพมติเสียงส่วนมาก หมายถึง หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก เสียงส่วนใหญ่จะจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้ เสียงส่วนใหญ่ต้องไม่นำไปสู่เผด็จการทางรัฐสภา เสียงส่วนน้อยไม่มีประโยชน์ในทางปฏิบัติ การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนมากต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป

๔. ความยุติธรรม หมายถึง การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธี การถกเถียงเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมประชาธิปไตย มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เคารพกติกา ไม่มองประเด็นต่างๆโดยใจอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง

๕. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หมายถึง คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

๖. การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ทั้งในเรื่องความแตกต่างทางกายภาพและพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น トラบใดที่ความแตกต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใด

๗. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตย ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

เยาวชน หมายถึง เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีสำมะโนประชากรอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๓๐ เขตการเลือกตั้ง โดยแบ่งเป็น ๓ เขตการปกครอง เขตชั้นใน เขตชั้นกลางและเขตชั้นนอก ที่มีผู้มาใช้สิทธิ์และมีสิทธิ์เลือกตั้ง ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

บริบทด้านสังคม หมายถึง การศึกษา สภาพความเป็นอยู่ สถานการณ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ของชุมชน ที่เกิดขึ้นในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

บริบทด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ฐานะการครองชีพสูงของครอบครัวเยาวชนและประเทศ ในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป

บริบทด้านวัฒนธรรม หมายถึง แต่ละพื้นที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ต่างกัน การศรัทธาในพรรคการเมือง การเชื่อถือและไว้วางใจตัวบุคคล มักจะถูกปลูกฝังให้เป็นความคิดอุดมการณ์ ความเชื่อ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ

บริบทด้านสื่อมวลชน หมายถึง อิทธิพลของสื่อมวลชน ที่เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆทางการเมือง ส่งผลให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความเชื่อ และศรัทธา จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือเลือกบุคคลใดหรือพรรคใดพรรคหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไป

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑.๖.๒. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑.๖.๓. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

๑.๖.๔ ได้องค์ความรู้ที่เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนเพื่อเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารากฐานความเข้มแข็งในระบอบประชาธิปไตยผ่าน กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นหลัก

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล ข้อเท็จจริงเชิงเอกสารตลอดจนหลักพุทธธรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ โดยแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง
- ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
- ๒.๔ หลักกฤษฎีบท ๔
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมือง” เริ่มถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัด ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย นั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ “อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ได้ “ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ

๑. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวดสารข้อมูลความรู้และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง

๓. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พุ่งประสงค์ โดยนำตัวอย่างการเมืองที่ดีจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งใน

ส่วนดีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่กล่าวมาแล้วเป็นหลักสูตรในการสอนต่อไป ตั้งแต่ชั้นประถม มัธยม จนถึงชั้นมหาวิทยาลัยรวมทั้งตลอดจนโรงเรียนการเมืองทั้งหลาย ซึ่งควรจัดขึ้นโดยสภาพพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะการอบรมเรื่องความรู้ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือเรียกว่า “อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic political self) นั้น สามารถพัฒนาให้เกิดความตื่นตัวทางการเมือง ดังลักษณะอาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตยปัจเจกบุคคล ดังนี้^๑

๓.๑ ตนเป็นบุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพ มีศักดิ์ของความเป็นมนุษย์ มีสิทธิที่จะดำรงตนภายใต้กรอบกฎหมายของบ้านเมือง ไม่มีใครจะมาแสดงอำนาจบาตรใหญ่กับตนได้

๓.๒ ตนเป็นบุคคลที่มีความเสมอภาคในทางการเมืองและความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมายกับผู้ร่วมชาติ กรณีเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ตนไม่ยอมให้เกิดขึ้น

๓.๓ สิทธิเสรีภาพของตนในฐานะประชาชนได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญตนมีสิทธิที่จะทวงสิทธิ์ดังกล่าว ถ้าถูกละเมิดโดยใครก็ตาม

๓.๔ ตนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น มีสิทธิที่จะประท้วงคัดค้านการกระทำอันใดก็ตามที่มาจากหน่วยราชการหรือรัฐบาล ที่มีต่อสิทธิขั้นมูลฐานของตนที่เป็นประชาชนผู้เสียภาษี

๓.๕ ตนมีสิทธิทางการเมืองที่จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง เลือกผู้แทนของตนให้รัฐสภา มีสิทธิในการที่จะกำหนดว่าต้องการให้ใครทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

๓.๖ มีความเชื่อมั่นว่าทุกอย่างในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น สามารถที่จะทำให้ดีขึ้นได้ ถ้าร่วมแรงร่วมใจกัน ผลักดันให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยผ่านกลไกของรัฐ และรัฐมีภาระหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของชุมชนของตนที่เรียกร้องอย่างสมเหตุสมผล

๓.๗ ในฐานะเป็นประชาชนของประเทศที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น ตนมีสิทธิที่จะมีข่าวสารข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงอันใดก็ตามที่ประเทศของตนกำลังจะทำกับประเทศอื่น ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่สนธิสัญญาทางการค้า ภาษีอากร พันธมิตรทางการเมือง พันธมิตรในการสงคราม ข้อตกลงแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีผลบวกและผลลบ ในฐานะประชาชนจึงมีสิทธิที่จะติดตามข้อมูล และแสดงความคิดเห็น

๓.๘ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนการเมือง ตนมีสิทธิที่จะได้เห็นสื่อมวลชนที่มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เสนอข่าวที่ถูกต้อง เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน และสร้างมาตรฐานที่ถูกต้องและยุติธรรมให้กับสังคม

^๑ ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๗๕.

๓.๙ ในฐานะที่เป็นสมาชิกและประชาชนผู้ซึ่งมีความพร้อมในแง่คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ตนย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะจากประชาชนผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว มาสู่การเป็นผู้ปฏิบัติการทางการเมืองโดยการลงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา หรือแม้แต่การทำหน้าที่ในฝ่ายบริหาร หรือทำหน้าที่อื่นใดที่ตนสามารถจะกระทำได้ตามครรลองของกฎหมาย

๓.๑๐ ในฐานะประชาชนของชุมชนการเมือง ตนมีสิทธิที่จะเรียกร้อง คาดหวังและต่อสู้ให้ตนและสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเพื่อนร่วมชาติทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ โดยมีปัจจัยสี่ มีสิทธิเสรีภาพโดยประกันกฎหมายและบังคับโดยกฎหมายและมีโอกาส เข้าถึงการศึกษา การประกอบอาชีพ เพื่อยกฐานะของตนในทางสังคมและเศรษฐกิจให้ดีขึ้นกว่าเดิม

อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political self) จึงเป็นเรื่อง สำคัญเพราะมีส่วนผลักดันให้สังคมนั้น ๆ สามารถพัฒนาความตื่นตัวทางการเมือง ทำให้ประชาชนมี ความรู้สึกรู้ว่ามีสมรรถนะทางการเมือง (Political efficacy) สูง และสำคัญที่สุดเป็นส่วนที่จะเป็น พื้นฐานของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนสืบต่อไป

ความตื่นตัวทางการเมืองจึงเป็นที่มาของการแสดงออกทางการเมืองผ่านการมีส่วนร่วม ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่ได้มองว่าเป็นเพียง “วิธีการ” ทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็น “เป้าหมาย” สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมืองอีกด้วย ด้วยเพราะหากทำให้ประชาชนได้มีความตื่นตัวหรือ กระตือรือร้นเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างจริงจังต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสมแล้ว ก็ย่อมสามารถ เข้ามาติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน อย่างจริงจัง^๒

ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีจุดก่อกำเนิดมา จากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลในสังคม แม้จะเกิดจากกระบวนการอบรม หล่อหลอม และปลูกฝังสืบทอดต่อเนื่องเป็นเวลานาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ทัศนคติต่าง ๆ เหล่านี้จะ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) จึง สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอหากเกิดสภาพเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมต่อการ เปลี่ยนแปลง กลไกที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม และ ทัศนคติทางการเมืองคือ ข้อมูลหรือความรู้ใหม่ที่ก่อตัวขึ้นเป็นกระแสที่มีศักยภาพ ที่จะผลักดันให้เกิด การเปลี่ยนแปลง เป็นกระแสพลังที่จะทำให้บุคคลจำนวนมากเกิดความสนใจและเกิดความเชื่อใหม่ว่า แนวทางหรือความเชื่อทางการเมืองที่ดำรงอยู่ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาที่พึงประสงค์ของสังคม

^๒ ถวิลวดี บุรีกุล และอัลเบิร์ตตัน, โรเบิร์ต ซี, ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย : การ เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓) หน้า ๒๓.

จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเชื่อใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างชีวิตทางการเมืองที่ดีกว่า อันจะนำมาซึ่งความสุขของประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วหน้า^๓

สังคมไทยในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มีการแพร่กระจายในช่องทางต่างๆ ไปสู่การรับรู้ของผู้สนใจในประเด็นต่างๆอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้ดังกล่าวด้วย และเป็นแหล่งที่มาของการตื่นตัวทางการเมือง ยิ่งได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับที่สูงตามไปด้วยซึ่งสิ่งดังกล่าวมีผลต่อความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามไปด้วย^๔

ความตื่นตัวทางการเมืองเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ นโยบายของพรรคการเมือง^๕

การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยีการได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงประเด็นเรื่องราวต่างๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคที่เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าและเข้าถึงได้ง่ายและเมื่อเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความสนใจในทางการเมืองหรือสังคมมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และยังมีสิ่งที่เป็นความสนใจที่กระตุ้นให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^๖

สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย (๑) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (๒) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (๓) การสนทนา

^๓ วัฒนา เสงี่ยมไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓.

^๔ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, **วารสารการบริหารปกครอง**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๓.

^๕ กฤษชพลณ์ บุญครองและศิวัช ศรีโกลกกุล, “นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง”, **วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๙๔-๑๑๙.

^๖ กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย” **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๘.

ประเด็นทางการเมือง (๔) การร่วมรณรงค์หาเสียง (๕) การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และ (๖) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง^๗

การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของ คือ การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ มีประโยชน์มาก ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง คือ มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คือ การไปเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของตัวเอง ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเมืองภาคประชาชน คือ การเมืองภาคประชาชนควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเสนอถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้านการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น^๘

ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ ความเข้าใจ มีดังนี้ ๑) อาตมันของ บุคคล ๒) อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชนส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจาก ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมันของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง^๙

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองเป็นการปลูกฝัง ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ที่ผ่านกระบวนการกล่อมเกลางานการเมืองร่วมกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้ระยะเวลาในการบ่มเพาะ เมื่อได้รับการปลูกเร้าทำให้เกิดความศรัทธาและการรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองคนหนึ่งในสังคมจึงทำให้เกิดพลังที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ต่าง

^๗ ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, วารสารการบริหารท้องถิ่น, ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.

^๘ อุทิสรา ภิณโณทรัพย์, “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ Proceeding, The ๒nd CASNIC ๒๐๑๔.

^๙ สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” คุชณินพนธ์ สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒), หน้า ๑๕.

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ลิขิต ธีรเวคิน	<p>“ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ ๑. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข้าราชการข้อมูลความรู้ และจิตสำนึกของการที่จะพยายาม จรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง ๓. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นใน การบ่มเพาะจิตสำนึก เรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์</p>
ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ	<p>ความตื่นตัวทางการเมืองจึงเป็นที่มาของการแสดงออกทางการเมืองผ่านการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่ได้มองว่าเป็นเพียง “วิธีการ” ทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็น “เป้าหมาย” สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมืองอีกด้วย ด้วย เพราะหากทำให้ประชาชนได้มีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้น เคลื่อนไหวในทางการเมืองอย่างจริงจังต่อเนื่อง</p>
วัฒนา แซ่โง้ว	<p>ความตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง ระดับความกระตือรือร้นในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่มีจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย และตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเองในฐานะการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ได้พัฒนาต่อเนื่องมาจากแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่เรียกว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย”</p>

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วัลลภ รัฐผู้ตรานนท์ และนพพล อัครชาติ	การตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง ระดับความกระตือรือร้นในการเคลื่อนไหวทางการเมือง การมีจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย การตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนเองในฐานะการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ได้พัฒนาต่อเนื่องมาจากแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่เรียกว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑) ด้านสถาบันครอบครัว ๒) ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชนกลุ่มเพื่อน ๓) ด้านสถาบันการศึกษา และ ๔) ด้านสื่อมวลชน
กฤษฎพลณ์ บุญครองและศิวัช ศรีโสภาคงกุล	การตื่นตัวทางการเมืองเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ นโยบายของพรรคการเมือง
กัญจิรา วิจิตรวีชรารักษ์	การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยี การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงประเด็นเรื่องราวต่างๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคที่เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าและเข้าถึงได้ง่ายและเมื่อเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความสนใจในทางการเมืองหรือสังคมมีมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และยังมีสิ่งที่เป็นความสนใจที่กระตุ้นให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น
ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์	สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย (๑) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (๒) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (๓) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (๔) การร่วมรณรงค์หาเสียง (๕) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ (๖) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อุทิสรา ภิญญุทรัพย์	การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของ คือ การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง คือ มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คือ การไปเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของตัวเอง ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเมืองภาคประชาชน คือ การเมืองภาคประชาชนควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเสนอถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้านการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น
สมปอง รักษาธรรม	ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจ มีดังนี้ ๑) อาตมัยของ บุคคล ๒) อาตมัยทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชนส่วนตัว ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจาก ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมัยของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

ความหมายของ “กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง” (Political socialization)

กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน โดยกล่อมเกลาถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง

ค่านิยมในแบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมืองให้แตกต่างไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม และในบางกรณีอาจเป็นกระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้ก็เป็นได้^{๑๐}

กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองกระบวนการซึ่งบุคคลแต่ละคนรู้ว่าตนเองเป็นใคร อยู่ในระบบการเมืองให้เกิดมโนคติหรือปฏิกิริยาต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง กระบวนการนี้เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และยังเป็นกระบวนการที่มีบทบาทต่อบุคลิกภาพ และประสบการณ์ของบุคคลในแต่ละสังคมนั้นที่ถูกห้อมล้อมด้วยบรรยากาศทางการเมืองของสังคมประกอบไปด้วยหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกลางในการกล่อมเกลาทางการเมืองได้แก่ ครอบครัว การศึกษา เพื่อนฝูง กลุ่มศาสนา กลุ่มอาชีพ และสื่อมวลชน โดยผ่านเข้าไปทางฉากของการรับรู้^{๑๑}

กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการ ที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผน พฤติกรรม และอุปนิสัย ในทางที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยผ่านทางสื่อกลางต่าง ๆ ของสังคม สื่อกลางเหล่านี้รวมถึงสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไปด้วย เช่น ครอบครัวกลุ่มเพื่อนฝูง โรงเรียน สมาคมผู้ใหญ่ และสื่อมวลชน^{๑๒}

รูปแบบและขั้นตอนของ “กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง” (Political socialization)

ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง ๔ ขั้นตอน ^{๑๓} คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ถือเป็นขั้นตอนแรกของการกล่อมเกลาทางคน มีเป้าหมายเพื่อให้มนุษย์เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้โดยสื่อกลางที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้ คือครอบครัว และสถาบันการศึกษา จุดประสงค์สำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ต้องการจะให้อบรมเพื่อชี้แนวทางให้มนุษย์เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น จึงเป็นขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางสังคม

ขั้นตอนที่ ๒ มนุษย์เริ่มมี “เอกลักษณ์ส่วนบุคคล” (Personal identity) ในขั้นตอนนี้เริ่มมีการพัฒนาการไปสู่การมีพื้นฐานความรู้ และความเชื่อ นอกจากนี้ ประสบการณ์มีอิทธิพลหล่อหลอมในจิตสำนึก และยังมีมีส่วนร่วมกำหนดโครงสร้างบุคลิกภาพข้อมูลพื้นฐานของมนุษย์ด้วย คือ การเริ่มมี

^{๑๐} Almond, G. A., & Powell, G. B. **Comparative politics: A developmental approach**, (Boston: Little, Brown and Company, 1966), อ้างใน สมปอง รักษาธรรม หน้า ๒๘.

^{๑๑} Rush, M., & Althoff, P. “ **Political socialization** ” , Retrieved from http://www.schq.mi.th/ndc/thinkank/defence/pubilc_knowledge.htm (2009). p.56.

^{๑๒} Langton, K. P, **Political socialization**, (London: Oxford University Press, 1969), p.22.

^{๑๓} Pye, L. W., **Personality and nation-building: Burma's search for identity**, (New Haven, CT: Yale University Press, 1965). p.36.

ลักษณะเฉพาะตัว และมีการพัฒนาไปสู่การมีพื้นฐานความรู้และความเชื่อสิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้ คือ สภาพของอำนาจอันชอบธรรม ความเชื่อถือ และไว้วางใจผู้อื่น

ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นตอนนี้เริ่มเข้าสู่กระบวนการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของสังคมเมื่อมนุษย์ผ่านมาถึงขั้นตอนของการมีความสำนึกในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเริ่มผ่านเข้ามาทางตัวการของการอบรมกล่อมเกลา และเข้ามากระทบฉากรับรู้และหล่อหลอมทำให้บุคลิกภาพทางการเมืองขึ้นในตัวมนุษย์ ทำให้มนุษย์เริ่มมีความคิดพินิจพิเคราะห์ในทางการเมืองเป็นขั้นตอนที่เริ่มได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคม กล่าวคือประสบการณ์ทางการเมือง ได้รับความรู้ทางการเมือง สื่อมวลชน และกระบวนการการเลือกตั้งเป็นต้น ส่งผลให้คนมีบุคลิกภาพ ทศนคติ ค่านิยมทางการเมือง รวมทั้งสามารถที่จะวิเคราะห์และประเมินค่าในทางการเมืองได้ขั้นตอนที่ ๔ เป็นขั้นตอนที่สุดท้ายของการเรียนรู้ทางการเมือง ในขั้นตอนนี้คนจะมีความรู้ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น มีความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกออกจากตนได้ และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใดๆ ของรัฐ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่กระบวนการขัดเกลาและเรียนรู้ทางการเมืองได้สร้างความรู้สึกรู้สึกคิดในทางการเมืองอย่างมาก เรียกขั้นตอนนี้ว่า “Political recruitment process” เป็นขั้นตอนที่บุคคลมีความเข้าใจในทางการเมืองลึกซึ้งขึ้นมีทศนคติทางการเมือง หรือที่เรียกว่า “บุคลิกภาพทางการเมือง” ชัดเจนและถาวรกว่าเดิม

ขั้นตอนของกระบวนการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมือง ดังกล่าว จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม ทศนคติ ความรู้ หรือเรียกกันว่า “โครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐาน” (Basic personality structure) มากน้อยแตกต่างกันไม่เท่ากัน บางกรณีการอบรมในระดับครอบครัวอาจมีอิทธิพลมากกว่าระดับเพื่อนฝูง หรือบางกรณีการอบรมในระดับสถาบันศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย จะมีอิทธิพลมากกว่าได้^{๑๔}

ลักษณะสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ^{๑๕}

๑. การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล หมายถึง เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายยิ่งขึ้นก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทศนคติเดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชีวิตที่เปลี่ยนไป

^{๑๔} Pye, L. W. *Personality and nation-building: Burma's Search for Identity*, (New Haven, CT: Yale University Press, 1965), p. 25.

^{๑๕} Almond, G. A. “Comparative political systems”, *The Journal of Politics*, Vol.18 No.3 (1956): 391-409.

๒. การกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองอาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเมื่อบุคคลได้มีการสัมผัสโดยตรงกับข่าวสาร ค่านิยม และความเชื่อ เกี่ยวกับทางการเมืองโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา

กล่อมเกลาทางการเมือง มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ^{๑๖}

๑. กลุ่มที่ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยเฉพาะ เช่น พรรคการเมือง ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง เพื่อระดมกำลังสู่การกระทำทางการเมือง

๒. กลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อนวัตถุประสงค์มิใช่ทางการเมือง แต่ใช้ศึกษาทางการเมือง เช่นกลุ่มศาสนา

๓. กลุ่มที่ไม่ได้ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมือง และไม่ทำการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างเป็นทางการ หากแต่บางครั้งทำโดยไม่รู้ตัว เช่น สมาคมกีฬา

๔. ประสบการณ์ทางการเมือง การได้สัมผัสกับการเมืองโดยตรงย่อมมีผลต่อการสร้างทัศนคติและค่านิยมอย่างทางการเมือง เป็นโอกาสที่บุคคลจะได้ทดสอบบทเรียนที่ได้เรียนรู้มาโดยทางอ้อมผ่านตัวแทนต่าง ๆ กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

๕. สื่อมวลชน (Mass media) ได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากขึ้นตามลำดับ หนังสือพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการที่ทำให้การสื่อสารที่เกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมืองไม่ว่าจากรัฐบาลถึงประชาชน หรือจากคนกลุ่มหนึ่งถึงอีกกลุ่มหนึ่งตั้งนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลแต่ละคนในสังคมจะได้มาและสามารถถ่ายทอดไปสู่อีกรุ่นหนึ่งได้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political socialization) กระบวนการชนิดนี้ถือได้ว่าได้เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมกับมนุษย์กล่าวคือ เป็นตัวที่ดึงเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างมากมาย

สถาบันกล่อมเกลาทางสังคมและการเมือง หรือตัวแทน (Agents) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในกระบวนการขัดเกลารวมทางการเมือง ต่อไปนี้^{๑๗}

๑. สถาบันครอบครัว ในทุกสังคมการขัดเกลารุ่นปฐมภูมิจะเกิดขึ้นในครอบครัวเครือญาติในขั้นนี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้ถูกฝึกตามความหมายของวัฒนธรรมนั้น รวมทั้งเรียนรู้วัฒนธรรมบางประการที่เป็นแบบแผนในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมสำหรับวัยและเพศของตนการกล่อมเกลารวมทางการเมืองที่แจ้งชัดเกิดขึ้นน้อยมาก แต่แนวการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาจะเน้นว่าครอบครัวมีความสำคัญ

^{๑๖} พงศิสาน ชุมพล, ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗). หน้า ๗๔

^{๑๗} สิทธิพันธ์ พุทธนุ, ทฤษฎีพัฒนาการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๕๔.

มาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่คุณจะได้เรียนจากครอบครัวจะได้รับการถ่ายทอดไปสู่บทบาททางการเมืองต่อไป เพราะการเรียนรู้ทางปฐมภูมิเป็นการเรียนรู้ที่สนิทสนมเป็นการเรียนรู้ที่ฝังรากลึกมากกว่า การเรียนรู้จากหุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่คุณมีความสัมพันธ์ด้วยแต่เฉพาะในบทบาทหนึ่งอีกทั้งขาดความต่อเนื่องไม่เป็นประจำด้วย

๒. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันเป็นตัวแทนการกล่อมเกลารวมทั้งสังคมชั้นปฐมภูมิ ที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปและมีอิทธิพลตลอดชีวิตในด้านการเมือง กลุ่มเพื่อนจะให้บทเรียนทางการเมืองขั้นต้นแก่บุคคลอื่นทั้งยังสามารถหล่อหลอมให้เขามีความรู้ลึกกว่าเป็นคนจำพวกใด ชชาติพันธุ์ใด นับถือศาสนาใด เป็นต้น

๓. สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน เป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาคือเป็นทางการเป็นการกล่อมเกลาคืออยู่กึ่งกลางระหว่างปฐมภูมิจับหุติยภูมิ สถาบันการศึกษาทำหน้าที่กล่อมเกลารวมทั้งการเมือง ๓ ทาง คือ

๓.๑ โดยจำลองรูปแบบสังคมการเมือง

๓.๒ ในทางตรง โดยการสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ และบทเรียนต่าง ๆ

๓.๓ ในทางอ้อม เช่น การเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น

๔. สถาบันสื่อมวลชน ในสังคมสมัยใหม่สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลารวมทั้งการเมืองมากขึ้น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการทำให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ทางการเมือง ไม่ว่าจะป็นจากรัฐบาลถึงประชาชนหรือจากกลุ่มคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่งหรือแม้แต่มุมหนึ่งของโลกถึงอีกมุมหนึ่งเป็นได้อย่างง่ายดายมากขึ้น

๕. สถาบันทางการเมือง ต่าง ๆ เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมืองถือเป็นตัวแทนในการกล่อมเกลารวมทั้งการเมืองที่เป็นทางการ และมีลักษณะหุติยภูมิมีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการทำหน้าที่กล่อมเกลารวมทั้งการเมืองประชาชนพลเมืองโดยตรง และมีส่วนเชื่อมสัมพันธ์กับการสร้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

วัฒนธรรมทางการเมืองของคุณแต่ละคนในสังคมจะได้มาถ่ายทอดไปสู่คนอื่นรุ่นหนึ่งได้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การกล่อมเกลารวมทั้งการเมือง” (Political socialization) กระบวนการชนิดนี้ถือได้ว่าเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมมนุษย์ คือ เป็นตัวที่ดึงเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนร่วมหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

การสร้าง “วัฒนธรรมทางการเมือง” ต้องอาศัยกระบวนการคือ^{๑๘}

^{๑๘} ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารวมทั้งการเมืองทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๗๕.

๑. ค่านิยมและปทัสถานโดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต้องมั่นคง ประชาชนต้องเข้าใจข้อจำกัดจะต้องอดทนอดกลั้นต่อความล่าช้าต้องมีการออมชอมและยอมให้ออกาสและเวลาในการพัฒนา

๒. ระบบการอบรมสั่งสอน การกล่อมเกลารียนรู้ในครอบครัว ในสถาบันการศึกษาและสังคม สื่อมวลชน ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดีต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย

๓. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติ เช่น การกระจายอำนาจให้อิสระท้องถิ่นให้ปกครองตนเอง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดี ต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย

การพัฒนาวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ในสังคมต้องมีการกล่อมเกลารียนรู้ให้มี “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการกล่อมเกลารียนรู้ทางการเมือง (Political socialization) ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการทั้งในแง่การสร้างค่านิยมแบบนามธรรมในลักษณะหลักการหรือปรัชญา รวมทั้งการปฏิบัติที่อยู่ในสังคมซึ่งกระบวนการกล่อมเกลารียนรู้ทางการเมืองโดยทั่วไปจะมี ๓ ขั้นตอน

๑. แนวสัมผัสดการเรียนรู้ (Cognitive orientation) คือ ต้องรู้ว่าหลักการ กระบวนการรวมทั้งสิ่งที่ปรากฏเป็นวัตถุเกี่ยวข้องในทางการเมืองอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “อาตมฉันทางการเมืองของตนเอง” (Political self) เช่น หลักการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างจากเผด็จการอย่างไร นี่คือการเรียนรู้อารมณ์ทางการเมืองมีลักษณะอย่างไร โดยเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ว่าสังคมหรือประเทศที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีฐานะอย่างไร กล่าวคือ เป็นรัฐเอกราช เป็นเมืองขึ้นเป็นประเทศที่เป็นมหาอำนาจ หรือเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นต้น นอกจากนี้ “อาตมฉันทางการเมืองประชาธิปไตย” คือ ตนเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติมีสิทธิหรือความจำกัดในสิทธิมากน้อยเพียงใด สรุปคือ ต้องรู้ว่าตนเป็นใคร ในทางการเมือง และทางวัตถุนั้น เช่น สัญลักษณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่รูปร่างของประเทศทางภูมิศาสตร์ ธงชาติ บุคคลสำคัญซึ่งเป็นประมุขวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวนี้คือ แนวสัมผัสดการเรียนรู้ในทางการเมือง

๒. แนวสัมผัสดความผูกพันทางอารมณ์ (Affective orientations) ได้แก่ การถูกกล่อมเกลารียนรู้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบัน องค์กรสังคมและในสังคมโดยรวม ใ้รับหรือปฏิเสธได้แก่ ให้ชอบหรือไม่ชอบ เช่น มีความรักชาติ ยกย่องเชิดชูชาติตน ไม่ชอบให้คนดูถูกประเทศดูหมิ่นวัฒนธรรมของตน มีความภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของแผ่นดินตนหรือกล่าววนัยหนึ่งมีความผูกพันต่อเอกลักษณ์ที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีการสร้างความผูกพันทางอารมณ์ในแง่ชอบการมีสิทธิเสรีภาพ ไม่ชอบถูกกดขี่ รักความยุติธรรม ฯลฯ

๓. แนวสัมพัทธ์การประเมินและพฤติกรรมตน (Evaluative orientation and behavior) ถ้าสัมพัทธ์การเรียนรู้และผูกพันทางอารมณ์ปฏิเสธเผด็จการ เมื่อมีความพยายามที่จะยึดอำนาจโดยรัฐบาลเผด็จการ ก็จะประเมินและพฤติกรรมแสดงการต่อต้านขึ้น การกล่อมเกลารเรียนรู้ในส่วนนี้อาจเกิดจากการปลุกเร้าทางการเมือง เช่น การต่อต้านเผด็จการทุกรูปแบบ หรือการพยายามสถาปนาสังคมคอมมิวนิสต์ขึ้นให้สมบูรณ์แล้วแต่ว่าตนจะถูกกล่อมเกล่าไปในทางใดกระบวนการทั้งสามขั้นตอนดังกล่าว จะมีสถาบันสังคมเป็นผู้ทำหน้าที่เริ่มตั้งแต่ในครอบครัวที่มีความเป็นประชาธิปไตย ให้โอกาสลูก ๆ แสดงความเห็น ขณะเดียวกันการกล่อมเกล่าให้ข้อดีข้อเสียของระบบประชาธิปไตยรวมทั้งระบบเผด็จการจนเกิดการผูกพันทางอารมณ์และผลสุดท้ายจะนำไปสู่การตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัวนั้น ในทางการเมืองนอกจากครอบครัวแล้ว โรงเรียน สถาบันศาสนา องค์กรในสังคม และสังคมทั่วไปก็มีส่วนทำหน้าที่ดังกล่าวทั้งสิ้น

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมือง คือ กระบวนการอบรมปลุกฝังหรือถ่ายทอดให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติและเกิดพฤติกรรมทางการเมืองในทิศทางที่ต้องการโดยทั้งนี้ การกล่อมเกล่าทางการเมืองนั้นสามารถเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและตลอดชีวิต และบางครั้งอาจเกิดขึ้นได้จากการไม่รู้ตัว ซึ่งสามารถผ่านรูปแบบของกระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมืองได้หลายทางด้วยกัน

ตารางที่ ๒.๒ แสดงตารางสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกล่าทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Almond, G. A., & Powell อ้างใน สมปอง รักษาธรรม	กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน โดยกล่อมเกล่าถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงค่านิยมในแบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมืองให้แตกต่างไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม และในบางกรณีอาจเป็นกระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้ก็เป็นได้
Rush, M., & Althoff, P.	กระบวนการกล่อมเกล่าทางการเมืองกระบวนการซึ่งบุคคลแต่ละคนรู้ว่าตนเองเป็นใครอยู่ในระบบการเมืองให้เกิดมโนคติหรือปฏิบัติการต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง กระบวนการนี้เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และยังเป็นกระบวนการที่มีบทบาทต่อบุคลิกภาพ และประสบการณ์

ตารางที่ ๒.๒ แสดงตารางสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง(ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	<p>ของบุคคลในแต่ละสังคมนั้นที่ถูกห้อมล้อมด้วยบรรยากาศทางการเมืองของสังคมประกอบไปด้วยหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกลางในการกล่อมเกลาทางการเมืองได้แก่ ครอบครัว การศึกษา เพื่อนฝูง กลุ่มศาสนา กลุ่มอาชีพ และสื่อมวลชน โดยผ่านเข้าไปทางฉากของการรับรู้</p>
Pye, L. W.	<p>ขั้นตอนของกระบวนการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมืองดังกล่าว จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม ทักษะคติ ความรู้ หรือเรียกกันว่า “โครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐาน” (Basic personality structure) มากน้อยแตกต่างกัน บางกรณีการอบรมในระดับครอบครัว อาจมีอิทธิพลมากกว่าระดับเพื่อนฝูง หรือบางกรณีการอบรมในระดับสถาบันศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย จะมีอิทธิพลมากกว่าได้</p>
Langton, K. P	<p>กระบวนการที่เกี่ยวกับวิถีทางของการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมหนึ่งๆจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง</p>
นักวิชาการไทย	<p>การพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลซึ่งกระทำต่อกันและเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทางการเมืองกระบวนการนี้บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่างๆ เช่นความรู้ ความเชื่อ ทักษะคติ ความรู้สึก และค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจการเมือง และบทบาทต่างๆ ในระบบการเมือง</p>
Almond, G. A.	<p>ลักษณะสำคัญของการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ ๑. การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายยิ่งขึ้นก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดั้งเดิมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชีวิตที่เปลี่ยนไป ๒. การกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองอาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อบุคคลได้มีการสัมผัสโดยตรงกับข่าวสาร ค่านิยม และความเชื่อ</p>

ตารางที่ ๒.๒ แสดงตารางสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พลทธิสาณ ชุมพล	<p>เกี่ยวกับทางการเมืองโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา</p> <p>กล่อมเกลาทางการเมือง มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ ๑. กลุ่มที่ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยเฉพาะ เช่น พรรคการเมือง ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง ๒. กลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์มิใช่ทางการเมือง แต่ใช้ศึกษาทางการเมือง เช่น กลุ่มศาสนา ๓. กลุ่มที่ไม่ได้ตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมืองและไม่ทำการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างเป็นทางการ หากแต่บางครั้งทำโดยไม่รู้ตัว เช่น สมาคมกีฬา ๔. ประสบการณ์ทางการเมือง ๕. สื่อมวลชน (Mass media) ได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากขึ้นตามลำดับ หนังสือพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์</p>
สิทธิพันธ์ พุทธหุน	<p>สถาบันกล่อมเกลาทางสังคมและการเมือง หรือตัวแทน (Agents) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง ได้แก่ ๑. สถาบันครอบครัว ๒. กลุ่มเพื่อน ๓. สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน ๔. สถาบันสื่อมวลชน ๕. สถาบันทางการเมือง ต่าง ๆ เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง ถือเป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เป็นทางการ วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลแต่ละคนในสังคมจะได้นำถ่ายทอดไปสู่คนอื่นกรุ่นหนึ่งได้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” (Political socialization) กระบวนการชนิดนี้ถือได้ว่าเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมมนุษย์ คือ เป็นตัวที่ตั้งเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์</p>
ลิขิต ธีรเวคิน	<p>การสร้าง “วัฒนธรรมทางการเมือง” ต้องอาศัยกระบวนการคือ ๑. ค่านิยมและปทัสถานโดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย ๒. ระบบการ</p>

ตารางที่ ๒.๒ แสดงตารางสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	<p>อบรมสั่งสอน การกล่อมเกลาเรียนรู้ในครอบครัว ในสถาบันการศึกษาและสังคม สื่อมวลชน ๓. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติ เช่น การกระจายอำนาจให้อิสระท้องถิ่นให้ปกครองตนเอง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดีต้องมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย</p>

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

๒.๓.๑ ความหมายของวัฒนธรรมการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) หมายถึงแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมาจากความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) และ ทศนคติทางการเมือง (Attitude) ของบุคคลซึ่งได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังสืบต่อกันมา จนกระทั่งบุคคล ยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติการเมืองของสังคมวัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากกระบวนการ ปลูกฝังอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization Process) ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สืบต่อกัน มาเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมมีความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของบุคคลในสังคมและเมื่อบุคคลในสังคมมี พฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน (Pattern) พฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นแบบแผนก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้น จากกระบวนการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับวิวัฒนาการของระบบการเมืองการปกครองที่ผ่านมาในอดีต โดยเฉพาะกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางรัฐศาสตร์ มาจาก ภาษาอังกฤษว่า “Political Culture” โดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งมีรากศัพท์

จากภาษาลาติน คือ Cultura อันหมายถึง การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง^{๑๙} ส่วนภาษาไทยนั้น คำว่า “วัฒนธรรม” มาจากคำสองคำ คือ คำว่า “วัฒน” มาจาก “วฒน” ในภาษาบาลี^{๒๐}

เป็นสิ่งที่ต้องเน้นและเป็นข้อสังเกตที่สำคัญก็คือ การที่นักวิชาการไทยและผู้สนใจ แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมืองมีการสับสนจากภาษาของคำว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกแปล เป็นภาษาไทย กับแนวความคิด ที่เป็น concept ที่แท้จริงของแนวความคิดวิชาการคำนี้ ทั้งนี้เพราะ ผู้สนใจหลายท่านไปทำความเข้าใจแนวคิดที่คิดจากความเข้าใจแยกส่วนตามภาษาของคำว่า วัฒนธรรมกับการเมือง ดังนั้น ความเข้าใจของนักวิชาการไทยบางท่าน จะมองวัฒนธรรมการเมืองไป ในส่วนของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาทิเช่น วัฒนธรรมการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความ เชื่อในการเลือกตั้ง หรือ อีกตัวอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม กับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วม เป็นต้น^{๒๑} แม้วานักรัฐศาสตร์ จะนำปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเป็นตัวแปรใน การศึกษา แต่นักรัฐศาสตร์ที่นิยม Political culture กลับมีการใช้เป็นความหมายในส่วนที่แคบลงที่ เกี่ยวข้องเฉพาะ เรื่องของความเห็น อุดมการณ์ ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ ทางการเมืองโดย Almond ได้เปิดใจว่า แนวความคิดทางวัฒนธรรมที่เขาใช้เป็นครั้งแรกในทางรัฐศาสตร์ที่ชัดเจนนี้ เกิด จาก อิทธิพล ๓ กระแส คือ กระแสที่ ๑ คือ ความคิดของ Max Weber ที่เกี่ยวกับจารีตประเพณี (tradition) กระแสที่ ๒ คือ แนวทางการวิเคราะห์แบบโครงสร้างนิยม ของ Talcott Parsons และ ๓ กระแสการทำวิจัยตามหลักพฤติกรรมนิยมที่เน้นการวิจัยแบบสุ่มตัวอย่าง

สำหรับความหมายของวัฒนธรรมการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ให้ความหมายก็มีหลากหลาย Almond ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นตัวกำหนดและกำกับ ระบบการเมือง ซึ่งความหมายดังกล่าวเห็นว่า เป็นมองการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแง่โครงสร้าง นิยม ซึ่งดูจะไม่เน้นหน่วยการศึกษาแบบปัจเจกนิยม^{๒๒} ส่วน Verba เห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นเรื่องของความเชื่อ สัญญาลักษณ์ และค่านิยมซึ่งบ่งบอกถึงสถานะของการเมืองที่กำลังเป็นอยู่^{๒๓} ต่อมา Lucian Pye ได้กล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองได้กระชับขึ้น และเป็นความหมายที่ได้รับ

^{๑๙} จานงค์ อติวัฒนสิทธิ์, และคณะ, **สังคมวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕.

^{๒๐} ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๐๐๓.

^{๒๑} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, **วัฒนธรรมการเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒2.

^{๒๒} Almond, Gabriel and Verba, Sidney, **the Civic Culture**, (Princeton University Press: Princeton, 1972), pp. 34-42.

^{๒๓} Ibid., p. 513.

ความนิยมในการวิจัยแนวคิดดังกล่าวในสังคมว่า “ วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบการเมืองนั้น ๆ ”^{๒๔}

จริงอยู่ว่า แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมืองจะพัฒนาหยิบยืมมาจากแนวความคิดทางสังคมวิทยาที่นำมาใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่แนวความคิดวัฒนธรรมการเมืองที่ Grabrel A. Almond เป็นคนริเริ่มในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นแนวความคิดที่ชัดเจนที่สุดที่เอาแนวความคิดนี้มาเป็นแก่นกลางหรือใช้เป็นแนวคิดที่ชัดเจนในการวิเคราะห์ ซึ่งที่จริงแล้วนักรัฐศาสตร์ในหลังสงครามโลกครั้งที่สองอีกจำนวนไม่น้อยก็ได้ใช้แนวความคิดทางวัฒนธรรมมาในการวิเคราะห์การเมืองอยู่แล้ว

การนำเอาแนวความคิดเรื่องวัฒนธรรมมาช่วยอธิบายทางการเมืองแม้ว่าจะเป็นที่ประโยชน์ แต่การเข้าใจความแตกต่างของความหมาย วัฒนธรรมที่นักสังคมวิทยา เข้าใจกับวัฒนธรรมการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ประยุกต์ในการใช้ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้เข้าใจบริบทและขอบข่ายของการศึกษาที่แตกต่างกัน

คำว่าวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ซับซ้อน ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย จารีตประเพณี นิสัย และ สมรรถนะอื่น ๆ ของคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม^{๒๕} ส่วน Clyde Kluckhohn นักมานุษยวิทยาที่ให้ความหมายของวัฒนธรรม ซึ่งพอสรุปได้ เป็น ๑๐ ประเด็น^{๒๖} คือ

๑. วิถีชีวิตของประชาชน
๒. มรดกทางสังคม
๓. แนวความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อ
๔. ลักษณะนามธรรมของพฤติกรรม
๕. แนวทางที่กลุ่มบุคคลประพฤติจริง
๖. การเรียนรู้ร่วมกัน
๗. แนวทางมาตรฐานที่ใช้แก้ปัญหาร่วมกัน
๘. พฤติกรรมการเรียนรู้
๙. แบบแผนการปรับตัวต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม
๑๐. ทายะสมบัติทางประวัติศาสตร์

^{๒๔} Lucian W. Pye, “Political Culture. International Encyclopedia of the Social Sciences”, (New York: Macmillan, 1986), p. 281.

^{๒๕} Edward B. Tyler, *Primitive Culture Researches into the Development of Mythology, Religions, languages, Art and Customs*, (New York: Henry Holt, 1977), p. 36.

^{๒๖} Clyde Kluckhohn, *Mirror for Man*, (New York: Whittlesey, 1949), p.12.

วัฒนธรรมทางการเมือง เกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกลุ่มเกลตาทางการเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองหรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้รู้อย่างไรก็จะกลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้คน ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองจนเป็นแบบแผนก็จะกลายเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดยลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ประกอบด้วย

(๑) ประชาชนต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียช้ำมาก

(๒) บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่นความคิดตนเป็นใหญ่

(๓) บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

(๔) บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแสดงอำนาจ ในการกำหนดผู้ปกครองตลอดจนควบคุมกำกับตรวจสอบผู้ปกครองทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

(๕) บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบของบ้านเมืองไม่ละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

(๖) บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมิให้ใช้อำนาจในทางมิชอบ มีความพร้อมในการสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

(๗) บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์^{๒๗}

วัฒนธรรมทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ ที่ขึ้นตรงกับกระบวนการสร้างความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ จากสถาบันในทางการเมืองต่างๆ ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมือง

^{๒๗} สมบัติ อารงธัญวงศ์, วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘.

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญในสาขาวิชาการพัฒนาการเมือง ซึ่งเป็นสาขาวิชาในทางรัฐศาสตร์^{๒๘}

วัฒนธรรมการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง ทั้งนี้ภายในวัฒนธรรมการเมืองหนึ่งสามารถมีวัฒนธรรมการเมืองย่อยๆ เกิดขึ้นได้ และวัฒนธรรมการเมืองในแต่ละสังคมนั้น ถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อมหลายประการ เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเขลาทางสังคมโดยสถาบันต่างๆ เพื่อจะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่างๆ เสมอ^{๒๙}

นักวิชาการไทย ดังเช่น พัทยา สายหู ให้ความหมายของวัฒนธรรมการเมืองว่า เป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตของชนหมู่ใดหมู่หนึ่ง และก่อนที่จะเป็นแบบอย่างขึ้นมาได้จะต้องมีการปฏิบัติ คล้อยตามกันในหมู่คนจำนวนมาก จนปฏิบัติตามกันไปทั้งกลุ่ม และมีการปฏิบัติสืบทอดกันไปเป็นเวลานาน จนปรากฏเป็นแบบอย่างให้เห็นได้ชัดเจนแน่นอน หากหมู่ชนที่เป็นเจ้าของร่วมกันปฏิบัติตามแบบอย่างความประพฤติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ที่รวมกันเป็นแบบแผนของชีวิตของหมู่คนนั้นติดต่อกันเป็นเวลายาวนาน แบบแผนของความประพฤตินั้นจะกลายเป็นวัฒนธรรม^{๓๐}

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ความคิดและความเข้าใจ (Perceptions and Ideas) ว่าอะไรคือทรัพยากรที่ต้องจัดสรรและแบ่งปันกัน จะต้องจัดสรรแบ่งปันแก่ใคร และในเงื่อนไขอะไร และเพื่อจะจัดสรรแบ่งปันกันได้ตามที่ทุกคนเห็นว่าชอบธรรม ยังมีความคิดความเข้าใจในเรื่องอื่นเป็นพื้นฐานอยู่ด้วย ได้แก่ ความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับว่าอะไรคือส่วนรวมและอะไรเป็นส่วนตัว การกระทำอะไรที่ถือว่าดีแก่ส่วนรวม อะไรคือความยุติธรรม อะไรคือสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนมีอย่างชนิดที่ลิดรอนไม่ได้ อะไรคือสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนควรมีอำนาจและการใช้อำนาจอย่างไรจึงถือว่าชอบธรรม กลุ่มของเขาคือใครและสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นอย่างไรหรือที่เรียกในปัจจุบันว่า “อัตลักษณ์” นั่นเอง ทั้งนี้เพื่อจะเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องเข้าใจมรดกที่คนไทยปัจจุบันรับสืบทอดมาจากอดีต รวมทั้งมีสำนึกถึงเงื่อนไขความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นภายในและสภาพโลกาภิวัตน์ที่เราต้องเผชิญอยู่ไปพร้อมกัน^{๓๑}

^{๒๘} Heywood, A. *Politics*, (London: Macmillan, 1997), p. 89.

^{๒๙} ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, *รัฐศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๓๐} พัทยา สายหู, *กลไกของสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๘.

^{๓๑} นิธิ เอียวศรีวงศ์, “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย”, *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๔) : ๔๙-๖๓.

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนก็จะเป็นตัวของตัวเองซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อม เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political socialization) โดยสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน กลุ่มสังคม และสื่อมวลชน เพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่างๆ อยู่เสมอ^{๓๒}

วัฒนธรรมทางการเมือง คือ ทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนปทัสถานในการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองสถาบันการเมืองที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองสถาบันการเมือง บทบาททางการเมืองและกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองที่ได้รับการเรียนรู้ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนอีกรุ่นหนึ่ง ฉะนั้นเมื่อต้องการจะทราบหรือเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมใด หรือประเทศหนึ่งประเทศใด จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของคนในประเทศนั้น ศึกษาทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีต่อเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมชาติ ตลอดจนความสำคัญในความเป็นชาติว่า แต่ละกลุ่มแต่ละคนนั้นมี ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และปทัสถานในการดำเนินชีวิตต่อทิศทางการเมืองอย่างไร^{๓๓}

กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง จึงมีลักษณะ ๒ กระบวนการคือ กระบวนการที่หนึ่ง คือ ความคิด ทัศนคติ ที่สอดพ้องกับการแสดงออก (พฤติกรรม) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอง ควบคู่กันไป จากนิยามนี้จะเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เกี่ยวข้องกับเรื่องทางจิตวิทยาของพฤติกรรม เรื่องของการเมืองนั้นแตกต่างหรือแยกมาจากวัฒนธรรมของสังคม ลักษณะเช่นนี้ เป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากการศึกษาลักษณะประจำชาติ หรือ ลักษณะประจำภูมิภาค ในการคิดถึงแบบแผนของทัศนคติ นักรัฐศาสตร์ยังได้ลงลึกถึงมิติทางจิตวิทยา ที่อธิบายความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ด้าน กล่าวคือ^{๓๔}

๑) ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการรับรู้ (Cognitive Orientation) เป็นความรู้ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง

^{๓๒} ขำนาญ จันทร์เรือง, วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637713> [๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].

^{๓๓} รัฐิตัทธน์ นิพนธ์พิทยา, “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการตัดสินใจสนับสนุนการเมือง”, วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒) : ๑๑๗-๑๓๔.

^{๓๔} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, วัฒนธรรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑.

๒) ความโน้มเอียงเกี่ยวกับความรู้สึก (Affective Orientation) เป็นความรู้สึกที่มีต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองและองค์กรทางการเมือง

๓) ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการประเมินค่า (Evaluation Orientation) เป็นการตัดสินใจและการให้ความเห็นต่าง ๆ ต่อกิจกรรมการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมืองซึ่งตรงจุดนี้ เป็นการต่อยอดของการใช้แนวความคิดของวัฒนธรรมทางการเมืองไปในทิศทางของจิตวิทยามากกว่าการเป็นไปตามความหมายของวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไป

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.๒๕๐๖ แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองได้ถูกนำมาใช้อีกครั้งในงานของ Gabriel A. Almond ที่ร่วมมือกับ Sidney Verba ในผลงานการศึกษาที่มีชื่อเสียงเรื่อง “The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations” โดยเป็นการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างเอาใจจริงเอาใจมากขึ้นใน ๕ ประเทศ ที่มีระบบการเมืองแตกต่างกัน คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เม็กซิโก อิตาลี และเยอรมันตะวันตก โดยใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดเพื่อดูว่าปัจเจกบุคคลหรือประชาชนที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองนั้น มีคุณภาพในเรื่องการรับรู้ มีความเข้าใจ มีความตระหนัก และมีความโน้มเอียงต่อระบบการเมืองการปกครองของพวกเขาเป็นอย่างไร อันมาจากคำถามดั้งเดิมทางสังคมวิทยาการเมืองที่ว่า “ประชาชนสามารถสร้างผลกระทบต่อระบบการเมืองที่พวกเขาดำรงอยู่ได้อย่างไร” คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ตามความหมายนี้จะเห็นได้ว่าเป็นความชัดเจนมากขึ้น หมายถึง “แบบแผน ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมหนึ่งๆ ที่มีต่อระบบการเมือง” ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ^{๓๕}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นแบบแผนพฤติกรรมของคนในสังคม ในลักษณะของความเชื่อ ทศนคติชนบประเพณีที่หล่อหลอมให้แต่บุคคลที่มีต่อระบบการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในระบบการเมืองซึ่งเกิดจากการอบรมกล่อมเกลாதองการเมืองซึ่งนำไปสู่การแสดงออกทางการเมือง

^{๓๕} วรรณญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทศนะทางสังคมวิทยาการเมือง”, การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๒) : ๖๗๒-๖๘๖.

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ	วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นส่วนหนึ่ง วัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) หมายถึงแบบแผน พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ค่านิยม (Values) และ ทักษะคติ ทางการเมือง (Attitude)
สมบัติ อารังธัญวงศ์	วัฒนธรรมทางการเมือง เกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อ หลอมกลุ่มเกลาทางการเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองหรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้ง บทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้้อย่างไรก็จะ กลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้คน ซึ่ง จะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อ ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองจนเป็นแบบแผนก็จะกลายเป็น เป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดย ลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง”
ราชบัณฑิตยสถาน	“วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางรัฐศาสตร์ มา จาก ภาษาอังกฤษว่า “Political Culture” โดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษาลาติน คือ Cultura อันหมายถึง การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง
Edward B. Tyler	คำว่าวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ซับซ้อน ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย จารีตประเพณี นิสัย และ สมรรถนะอื่นๆ ของคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม
Lucian W. Pye	วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมาย ต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบ การเมืองนั้น ๆ
Gabriel A. Almond & Sidney Verba	วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความเชื่อ สัญญาลักษณ์ และ ค่านิยมซึ่งบ่งบอกถึงสถานะของการเมืองที่กำลังเป็นอยู่

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	ข้อสังเกตที่สำคัญในการมองความหมายวัฒนธรรมการเมือง ไปใน ส่วนของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาทิเช่น วัฒนธรรมการ เลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความเชื่อในการเลือกตั้ง หรือ อีกตัวอย่าง หนึ่ง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม กับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วม เป็นต้น
Cyde Kluckhohn	ความหมายของวัฒนธรรม ซึ่งพอสรุปได้ เป็น ๑๐ ประเด็นคือ ๑. วิถีชีวิตของประชาชน ๒. มรดกทางสังคม ๓. แนวความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อ ๔. ลักษณะนามธรรมของพฤติกรรม ๕. แนวทางที่กลุ่มบุคคลประพฤติจริง ๖. การเรียนรู้ร่วมกัน ๗. แนวทางมาตรฐานที่ใช้แก้ปัญหาาร่วมกัน ๘. พฤติกรรมการเรียนรู้ ๙. แบบแผนการปรับตัวต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม ๑๐. ทายะ สมบัติทางประวัติศาสตร์
พัทยา สายหู	ความหมายของวัฒนธรรมการเมืองว่า เป็นแบบอย่างของการ ดำรงชีวิตของชนหมู่ใดหมู่หนึ่ง และก่อนที่จะเป็นแบบอย่างขึ้นมา ได้จะต้องมีการปฏิบัติ คล้อยตามกันในหมู่คนจำนวนมาก จน ปฏิบัติตามกันไปทั้งกลุ่ม และมีการปฏิบัติสืบทอดกันไปเป็น เวลานาน
นิตี เอียวศรีวงศ์	วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ความคิดและความเข้าใจ (Perceptions and Ideas) ว่าอะไรคือทรัพยากรที่ต้องจัดสรรและ แบ่งปันกัน จะต้องจัดสรรแบ่งปันแก่ใคร และในเงื่อนไขอะไร และ เพื่อจะจัดสรรแบ่งปันกันได้ตามที่ทุกคนเห็นว่าชอบธรรม ยังมี ความคิดความเข้าใจในเรื่องอื่นเป็นพื้นฐานอยู่ด้วย ได้แก่ ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับว่าอะไรคือส่วนรวมและอะไรเป็นส่วนตัว การ กระทำอะไรที่ถือว่าดีแก่ส่วนรวม อะไรคือความยุติธรรม อะไรคือ สิทธิเสรีภาพที่ทุกคนมีอย่างชนิดที่ลิดรอนไม่ได้ อะไรคือสิทธิ เสรีภาพที่ทุกคนควรมีอำนาจและการใช้อำนาจอย่างไรจึงถือว่า ชอบธรรมกลุ่มของเขาคือใครและสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นอย่างไรหรือที่ เรียกในปัจจุบันว่า “อัตลักษณ์” นั่นเอง

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง(ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชำนาญ จันทร์เรือง	วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนก็จะมีความเป็นตัวของตัวเองซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสถานะแวดล้อม เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political socialization) โดยสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน กลุ่มสังคม และสื่อมวลชน เพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสถานะแวดล้อมต่างๆ อยู่เสมอ
ฐิติทัศน์ นิพนธ์พิทยา	“วัฒนธรรมทางการเมือง” คือ ทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนปทัสถานในการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองสถาบันการเมืองที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองสถาบันการเมือง บทบาททางการเมืองและกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองที่ได้รับการเรียนรู้ ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนอีกรุ่นหนึ่ง
วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	“วัฒนธรรมทางการเมือง” ตามความหมายนี้จะเห็นได้ว่ามีความชัดเจนมากขึ้นหมายถึง “แบบแผน ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมหนึ่งๆ ที่มีต่อระบบการเมือง” ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ

๒.๓.๒ ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ในทางรัฐศาสตร์มีการจำแนกวัฒนธรรมการเมืองออกเป็น ๓ ประเภท โดยงานคลาสสิกของ Almond & Verba ซึ่งตีพิมพ์ในปีพ.ศ.๒๕๐๘ คือ

๑. วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ (parochial political culture)
๒. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subject political culture)
๓. วัฒนธรรมการเมืองแบบการมีส่วนร่วม (participation political culture)

ระบบการเมืองทุกระบบมีส่วนผสมของ ๓ วัฒนธรรมพื้นฐานของความล่าช้าและทันสมัยรวมอยู่ด้วยกันเสมอ ไม่มีระบบการเมืองที่ทันสมัยสมบูรณ์ หรือล่าช้าที่สุด ดังนั้น Almond & Verba จึงได้แบ่งการผสมของวัฒนธรรมการเมือง ออกเป็นอีก ๓ แบบ ได้แก่

๑. วัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (parochial-subject political culture) หมายถึงสภาพทางการเมืองของระบบไม่ได้ยอมรับผู้นำชุมชน ผู้นำเผ่า ในกรณีไทยอาจหมายถึงการไม่ยอมรับผู้มีอำนาจท้องถิ่น เช่น นักการเมืองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลาง ผู้นำการเมืองระดับรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้คนก็ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรืออาจได้รับสิทธิทางการเมืองแต่ก็จะไม่สนใจที่จะใช้สิทธิทางการเมือง ระบบคิด และทัศนคติ ก็จะไม่ได้อึดใจว่าตนมีบทบาทหรืออิทธิพลทางการเมืองต่อระบบ

๒. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม (subject-participant political culture) หมายถึงระบบการเมืองที่มีพลเมืองบางส่วนเริ่มสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทราบและตระหนักถึงบทบาทของตนที่จะเปลี่ยนแปลงและมีอิทธิพลทางการเมือง โดยแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นการไปเลือกตั้ง การไปชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ประชาชนอีกกลุ่มยังเมินเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือว่าการเมืองไม่เกี่ยวกับพวกเขา หรือไม่ตระหนักในอิทธิพลทางการเมืองของตน ระบบการเมืองที่มีส่วนผสมของคนที่ไม่สนใจการเมือง และคนที่ไม่ตระหนักในความสำคัญของการเมืองที่จะมีผลกระทบเขาอย่างสำคัญ ทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคง ประชาธิปไตยไม่มีเสถียรภาพ และเป็นระบบการเมืองที่เอื้อให้ทหาร กลุ่มการเมืองบางกลุ่ม พรรคการเมือง แทรกแซงทางการเมือง หรือชักจูงทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเอื้อต่อการเกิดปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นอย่างระบบการเมืองในประเทศไทยด้วย เพราะประชาชนไม่ตระหนักในคุณค่าของสิทธิทางการเมืองของตน

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมการมีส่วนร่วม (parochial participant political culture) หมายถึงสภาพระบบการเมืองที่สังคมประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ กลุ่มคนในแต่ละภาคหรือพื้นที่ แต่ละเชื้อชาติ และคนแต่ละพื้นที่จะมีความจงรักภักดีอย่างแนบแน่นแก่กลุ่มของตนเป็นลำดับแรก และทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะเน้นการแสวงหาประโยชน์เฉพาะกลุ่มเชื้อชาติและพื้นที่ ที่ให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้ ในระบบการเมือง หลายกลุ่มจะมีความสำคัญทางการเมืองสูง ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองต่อกัน และไม่ยอมประนีประนอมทางการเมือง ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศแอฟริกาที่มีหลายเผ่าที่มีความสำคัญในผลประโยชน์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือ ประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นที่น่าสังเกตว่า พัฒนาการของประเทศ

ไทยในปัจจุบันที่มีความขัดแย้งทางการเมืองเป็นกลุ่มสี่ มีลักษณะทางการแสดงออกทางการเมืองในประเภทของวัฒนธรรมการเมืองนี้^{๓๖}

เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า Almond & Verba ไม่ได้ระบุว่า การที่สังคมใดมีวัฒนธรรมการเมืองที่มีส่วนร่วมจะเป็นสังคมที่เป็นประชาธิปไตยโดยอัตโนมัติอย่างที่เรอาจจินตนาการตามตรรกะทางการเมือง เพราะ Almond & Verba เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่ให้ผลประโยชน์ที่คับแคบเกิดประโยชน์แต่บางกลุ่มก็ไม่ใช่ลักษณะการเป็นประชาธิปไตย ทั้ง Almond & Verba เลยให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย นั้น เป็นลักษณะที่เรียกว่า Civic Culture ที่เป็นสภาพทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา^{๓๗}

ลักษณะอย่างหนึ่งของการมี Civic Culture คือการที่สมาชิกส่วนหนึ่งในระบบการเมืองมีความรู้ทางการเมืองระดับสูงที่จะมีวินิจัยการเมืองอย่างมีเหตุผล เช่น การมีวินิจัยในการไปเลือกตั้ง การไปชุมนุมประท้วงที่ไม่กระทำไปอย่างปราศจากอคติ แต่ใช้หลักการของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ความชอบ ความเกลียด ความผูกพัน เป็นการส่วนตัวทางการเมือง ในการตัดสินใจเข้าไปสู่กระบวนการทางการเมืองและการมีส่วนร่วม อาทิ เช่น การไปเลือกตั้ง คนหนึ่งที่สนใจการเมืองก่อนที่จะตัดสินใจเลือกตั้ง ต้องตรวจสอบข้อมูล ข่าวสาร ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลงานของพรรคของผู้สมัครอย่างรอบคอบ ด้วยความรู้และเหตุผล

ลักษณะประการถัดมาของสมาชิกที่อยู่ในระบบการเมืองที่มี civic culture คือ การที่สมาชิกในสังคมด้านหนึ่ง มีความสามารถในการเป็นผู้ใต้การปกครอง (subject competence) ที่ดี ลักษณะอีกอันหนึ่ง คือความสามารถของการเป็นสมาชิกในสังคมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี (citizen competence)

ประเด็นถัดมา ความชัดเจนของนักรัฐศาสตร์ที่กำหนดความสัมพันธ์ของ civic culture กับ ความเป็นประชาธิปไตย ก็คือตัว civic culture เป็นตัวแปร ที่จะกำหนดการเกิดขึ้นของประชาธิปไตย ในฐานะตัวแปรตาม แต่ก็มีที่ตั้งข้อสงสัยในภายหลังว่าการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงระดับประชาธิปไตยหรือคุณภาพประชาธิปไตย (quality of democracy) จะมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของสังคม นั้น ๆ เป็น civic culture ด้วยหรือไม่ นี่เป็นสิ่งที่ต้องทำการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยต่อไป รวมถึงคำถามที่ว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองจะมีกระบวนการอย่างไร ในสังคม และ รูปแบบใด อย่างไรที่ได้ตั้งข้อสังเกตมาแต่แรก อัลมอนด์ (Almond) กับเวอร์บา (Verba) ไม่ได้ยืนยันว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถ้าเรามองการตามความหมายแล้ว จะพบว่า

^{๓๖} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๔-๓๕.

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ ส่งเสริมให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง อันเป็นลักษณะหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมอาจจะอยู่ในรูปของอารมณ์ ปราศจากเหตุผล ทำไปโดยความชอบ หรือความเกลียดส่วนตัว ปราศจากข้อมูลก็ได้ ด้วยเหตุนี้ Gabriel จึงได้เสนอวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม ในอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเขาเรียกว่า Civic Culture ระบบการเมือง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้จะเน้นที่การเข้ามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีเหตุผล นอกจากนี้ยังผสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมและแบบไพร์ฟ้าด้วย แต่มีความสำคัญ น้อยกว่าแบบเข้ามีส่วนร่วม นั่นคือ ประชาชนในระบบการเมืองที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ Civic จะมีลักษณะร่วม ๒ ประการ โดยสรุปคือ ประการแรก มีความสามารถในการเป็นผู้อยู่ใต้ปกครองที่ดี (Subject Competence) และประการที่สอง มีความสามารถในการเป็นราษฎรที่ดี กล่าวคือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผล (Citizen Competence)^{๓๘}

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ ๔ ประการ ดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ในระบบการเมือง ทั้งที่มีต่อสถาบันการเมืองต่าง ๆ ในระบบการเมือง เช่น การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือสถาบันรัฐสภา เป็นต้น

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างประชาชนในฐานะชนชั้นผู้ถูกปกครองกับผู้นำทางการเมืองในฐานะชนชั้นผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับ หรือการต่อต้านการมีอำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครอง

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นใน หลักความสัมพันธ์แบบอำนาจนิยมหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

๔. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสอดคล้องต้องกัน อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ความเป็นเอกภาพทางการเมืองและให้ความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองโดยรวม^{๓๙}

^{๓๘} Gabriel, A. Almond, *Comparative Politic Today*, (Canada: Little Brown and Company, 1993), p. 451.

^{๓๙} วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวาน, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย”, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๑-๑๕๒.

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะ คือ แบบแผนของความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือ สถาบันทางการเมือง ความยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นในหลักความสัมพันธ์แบบอำนาจอธิปไตยหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความเชื่อที่มีต่อระบบการเมืองและต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ประชาธิปไตยมุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะกำหนดนโยบายต่างๆ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ส่วนด้านการดำเนินชีวิตนั้น ประชาธิปไตยหมายถึงการยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่ง กันและกัน โดยมีเหตุผลที่เป็นเครื่องนำทางเพื่อนำไปสู่ความผาสุกร่วมกัน

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Gabriel, A. Almond	Civic Culture ระบบการเมือง ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ จะเน้นที่การเข้ามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีเหตุผล นอกจากนี้ยังผสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมและแบบไพร่ฟ้าด้วย
วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน	วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความหลากหลายของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีความต้องการที่จะใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือ มากกว่าหนึ่งรูปแบบ และมักจะใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับใดระดับหนึ่งหรือหลาย ๆ ระดับ ตรงนี้ทำให้เกิด “พหุการเมือง” (Plural Politics)
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	ระบบการเมืองทุกระบบมีส่วนผสมของ ๓ วัฒนธรรมพื้นฐานของความกล้าหลังและทันสมัยรวมอยู่ด้วยกันเสมอ ไม่มีระบบการเมืองที่ทันสมัยสมบูรณ์ หรือกล้าหลังที่สุด ดังนั้น Almond & Verba จึงได้แบ่งการผสมของวัฒนธรรมการเมือง ออกเป็นอีก ๓ แบบ ได้แก่ ๑. วัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำแคบผสมไพร่ฟ้า ๒. วัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม ๓. วัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำแคบผสมการมีส่วนร่วม
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า Almond & Verba ไม่ได้ระบุว่า การที่สังคมใดมีวัฒนธรรมการเมืองที่มีส่วนร่วมจะเป็นสังคมที่เป็นประชาธิปไตยโดยอัตโนมัติอย่างที่เรอาจจินตนาการตามตรรกะ

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	<p>ทางการเมือง เพราะ Almond & Verba เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่ ให้ผลประโยชน์ที่คับแคบเกิดประโยชน์แต่บางกลุ่มก็ไม่ใช่ลักษณะ การเป็นประชาธิปไตย ทั้ง Almond & Verba เลยให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย นั้น เป็นลักษณะที่เรียกว่า Civic Culture ที่เป็นสภาพทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอังกฤษ และ สหรัฐอเมริกา</p>

๒.๓.๓. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

ในการที่เราจะเข้าใจในความเป็นประชาธิปไตยของประเทศใดประเทศหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งมิใช่เพียงเพราะการศึกษาสถาบันทางการเมืองหรือพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศหรือสังคมนั้นๆ เท่านั้น เพราะการสร้างประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาธิปไตยในประเทศนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว วัฒนธรรมทางการเมืองจึงหมายถึงแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของบุคคล ที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนก็จะมีความเป็นตัวของตัวเองซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อม เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง (Political Socialization) โดยสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน กลุ่มสังคมและสื่อมวลชน เพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่างๆ อยู่เสมอ^{๔๐}

วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย มีลักษณะเป็นลูกตุ้มแกว่งระหว่างอิสระนิยมกับค่านิยมขัดแย้งกันเองระหว่างความปรารถนาที่จะมีวิถีชีวิต ซึ่งไม่มีสิ่งเหนี่ยวรั้งจำกัดกับความจำเป็นที่จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลที่เหนือกว่า กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยยังไม่เอื้อต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตก เพราะมีลักษณะอำนาจนิยมอยู่มาก^{๔๑}

^{๔๐} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, สาระน่ารู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ชุดที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๖๒).

^{๔๑} พิทยา มาศมินทร์ไชยนรา, “วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ข้อสังเกตและพิจารณา”, วารสารปาริชาติ, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ (เมษายน - กันยายน ๒๕๔๘) : ๙๑-๙๔.

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ ถือเป็นปฐมฤกษ์ในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตย อันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยประชาชนจะใช้อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภา ใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาล และใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล จนทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลายๆ ประเทศ^{๔๒} อย่างไรก็ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยถ้าจะอาศัยแต่เพียงการจัดโครงสร้าง และจัดวางรูปแบบสถาบันทางการเมืองการปกครองเท่านั้นยังไม่เพียงพอ ถ้าจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยบรรลุเป้าหมายและมีเสถียรภาพได้ จะต้องพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยขึ้นมาด้วย^{๔๓}

๑. ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่มีแบบแผนเป็นลักษณะเฉพาะตน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน วัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยประกอบด้วย

๑) การมีทัศนคติที่ดีที่แต่ละคนมีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นการมองโลกในแง่ดี โดยมีพื้นฐานจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้และเอาชนะความสามารถสนองตอบความต้องการของแต่ละคนได้

๒) การมีทัศนคติที่ว่ารัฐบาลเป็นเครื่องมือของสังคม กล่าวคือ รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละคนได้ การเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็น มิใช่สิ่งสกปรก รวมทั้งยังเป็นเรื่องของประชาชนโดยตรงอีกด้วย

๓) การมีความเชื่อที่ว่าสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ติดมาพร้อมๆ กับความเป็นมนุษย์ ความคิดเห็นของแต่ละคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

^{๔๒} ทินพันธุ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทย: วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิคม, ๒๕๔๖), หน้า ๕๖.

^{๔๓} วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทัศนะทางสังคมวิทยาการเมือง”, การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒), หน้า ๖๗๒ -๖๘๖.

๔) การมีทัศนคติที่ว่าประชาชนสามารถล้มล้างรัฐบาลได้ ถ้ารัฐบาลกระทำตนเป็นนายของประชาชน และไม่ทำตามความประสงค์ของมวลชน^{๔๔}

รูปแบบของประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑. ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นประชาธิปไตย โดยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นผู้ใช้อำนาจโดยตรงด้วยตัวเอง โดยการลงประชามติ หรือ Referendum ซึ่งเป็นการปกครอง อยู่ในอำนาจของพลเมืองส่วนใหญ่โดยแท้จริง หลักการบริหารและสถาปนากการเมืองขึ้นอยู่กับ การแสดงออกของพลเมืองเกี่ยวกับความรู้สึกและความต้องการของตนเอง พลเมืองทุกคนมีความ เสมอภาคมีโอกาสเขาไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสภาประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการ ควบคุมสภาบริหารผ่านสภาประชาชน ๒. ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เป็นการมอบอำนาจของประชาชนให้กับตัวแทนด้วย การเลือกตัวแทน ซึ่งเป็นการมอบอำนาจล่วงหน้าแก่ผู้แทนให้ไปปฏิบัติหน้าที่แทนในนามของ ประชาชน ระบอบประชาธิปไตยโดยตัวแทน ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมิได้เข้ามาสวนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองด้วย ตัวเองโดยตรง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจการปกครองแทนตน ซึ่งอริสโตเติลกล่าวว่า เป็นระบอบการปกครองโดยคนสวนน้อยภายใต้การควบคุมของคนสวนใหญ่ ซึ่งสาระสำคัญของการนี้มีใช้การปกครองสวนน้อย แต่อยู่ที่การควบคุมของคนสวนใหญ่ ซึ่งคนสวนใหญ่จะต้องสามารถผลักดันความต้องการของตนผ่านกระบวนการทางการเมือง ประชาชนจะมีอำนาจในการควบคุมผู้นำ ของตนโดยผ่านการเลือกตั้ง (elections) และหาก ๒ ผู้ปกครองไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนก็มีสิทธิที่จะถอดถอน ผู้ปกครองได้^{๔๕}

๑) บุคคลต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ตามหลักการสำคัญ ๕ ประการ คือ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก

๒) บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น อันจะนำไปสู่ความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

๓) บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง

^{๔๔} Daniel Wit, *Comparative Political Institutions: A Study of Modern Democratic and Dictatorial Systems*, By Daniel Wit, (New York: Henry Holt and Company, 1953), p. 534.

^{๔๕} ประณต นันทิยะกุล, “การจัดทำแผนพัฒนาการเมืองและแผนพัฒนาประชาธิปไตย”, เอกสารหลักสูตร การบรรยายหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๓๑

๔) บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อแสดงว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เป็นการแสดงอำนาจในการกำหนดผู้ปกครอง ตลอดจนการควบคุมกำกับและตรวจสอบผู้ปกครอง ให้มุ่งมั่นในการบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างมั่นคง

๕) บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตยโดยเคร่งครัด ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และกติกาของสังคมจะส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัยที่เกิดจากความสำนึกของผู้คนในสังคม

๖) บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อมิให้นักการเมืองฉวยโอกาสใช้อำนาจไปในทางมิชอบ

๗) บุคคลจะต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแสดงให้ผู้ปกครองตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและผู้ปกครองมีเพียง “หน้าที่” ที่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน ผู้ปกครองไม่มี “สิทธิ” ที่จะละเมิดอำนาจอธิปไตยของประชาชน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) เป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่ปลูกฝังหล่อหลอมปรัชญาประชาธิปไตยและตระหนักในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย โดยยึดมั่นหลักการสำคัญ คือ ต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น มีความไว้วางใจและยอมรับในความสามารถผู้อื่น เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดสร้างสรรค์มีเหตุผลในการวิจารณ์^{๔๖}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่ปลูกฝังหล่อหลอมปรัชญาประชาธิปไตยและตระหนักในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น เคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างมั่นคง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย

ภายหลังสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและมีความสุข

^{๔๖} ศีลาวัดน์ ชัยวงศ์ และ อนุวัต กระสังข์, “การกล่อมเกลางานการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง”, วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (๒๕๖๑) : ๑๓-๒๗.

ภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือทางการเมืองของพลเมืองไทย ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง

ระบุว่าปัจจัยเป็นอุปสรรคต่อเส้นทางระบอบประชาธิปไตยของไทย คือ การแทรกแซงการเมืองของทหาร ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง การออกแบบรัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมืองที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยของคนไทยที่เคยชินกับการอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ เนื่องจากผู้นำทางการเมืองไทยเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยไปที่การพัฒนาสถาบันทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว คือ ให้ความสำคัญกับการร่างรัฐธรรมนูญ การพัฒนาความเข้มแข็งของพรรคการเมือง การกระจายอำนาจระหว่างสถาบันการเมือง และพัฒนาองค์กรอิสระอื่นขึ้นมาควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของสถาบันการเมืองต่าง ๆ^{๔๗}

๒.๒.๑ วัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่อ่อนด้อยและไม่ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

คนไทยจำนวนมากยังคงมีแนวความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมหลายอย่างในทางการเมืองซึ่งเรียกรวมกันว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ที่อ่อนด้อยและไม่ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยที่แท้จริง มีดังต่อไปนี้^{๔๘}

๑) ความรักอิสระ กล่าวคือ คนไทยชอบทำอะไรอย่างอิสระตามลำพังตนเอง ไม่อยากให้ใครคนอื่นมายุ่งเกี่ยวกับตนเองมากนัก ชอบผูกพันอยู่แต่เฉพาะกลุ่มเดิมๆ ของตน ไม่ชอบถูกบังคับหรือตกลู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อื่น ลักษณะเช่นนี้จึงมีผลทำให้คนไทยขาดระเบียบวินัย และขาดกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต ดังจะเห็นได้ว่าการบังคับด้วยกฎเกณฑ์ให้คนอยู่ในระเบียบวินัยจะได้ผลก็เฉพาะหน้าแต่หากกลับหลังคนก็จะละเมิดกัน การละเลยหรือการฝ่าฝืนกฎหมายจึงมีอยู่ทั่วไป เพราะการรักอิสระของคนไทย แต่ในสังคมที่ผู้คนขาดวินัย ไม่เคารพกฎกติกาของสังคมยากที่จะสร้างสังคมประชาธิปไตยที่พึงปรารถนาได้

๒) ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ คนไทยเป็นคนที่ยึดถือความคิดเห็นของตัวเองเป็นใหญ่ ไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใด ทำให้เป็นคนที่มีจิตใจค่อนข้างคับแคบ ทว่าประชาธิปไตยจะพัฒนาไปได้ผู้คนในสังคมนั้นต้องมีจิตใจเปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

^{๔๗} บุญวัฒน์ สว่างวงศ์, “พัฒนาการทางการเมืองและเส้นทางสู่ประชาธิปไตยของไทยและเกาหลีใต้”, วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๖๒-๗๔.

^{๔๘} พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “ก้าวข้ามกับดักการพัฒนาประชาธิปไตยไทยด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: สู่เส้นทางใหม่ที่ยิ่งยืนกว่า”, วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๗๐-๙๙.

๓) ชอบใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สนุกสนานรื่นเริง คนไทยส่วนใหญ่จะตอบสนองต่องานหรือกิจกรรมที่สนุกสนานได้ง่ายกว่างานที่ต้องใช้ความคิดเอาจริงเอาจังและการใช้เหตุผล ตามค่านิยมดั้งเดิมของคนไทยถือว่า ความสนุกสนานเป็นกำไรชีวิต ขณะที่การทำงานถือว่าเป็นทุกข์ คนไทยบางส่วนยังยึดมั่นในคติที่ว่า “มีบุญเกิดมาสบาย นั่งอยู่บนกองเงินกองทอง” ทำให้คนไทยต่างแสวงหาความสุขความสบาย มักหลีกเลี่ยงความยากลำบาก ค่านิยมการรักความสนุกสนานรื่นเริงเช่นนี้ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องส่วนรวม หรือไม่ค่อยทุกข์ร้อนกับปัญหาของประเทศชาติบ้านเมือง ประชาธิปไตยเกิดขึ้นได้ยากในสังคมที่ผู้คนไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนรวมและปัญหาของประเทศชาติบ้านเมือง

๔) ไม่ชอบการรวมกลุ่ม จากความรักในอิสระมีผลทำให้คนไทยไม่ชอบการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม ดังนั้น การรวมกลุ่มหรือการจัดตั้งองค์กรทางการเมือง เพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาของส่วนรวมจึงเกิดขึ้นได้ค่อนข้างยากและยังส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของคนไทยที่มีน้อยตามไปด้วย

๕) ไม่ค่อยให้ความสนใจปัญหาของบ้านเมืองหรือปัญหาของสังคมส่วนรวม ในประเด็นนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คนไทยโดยส่วนใหญ่ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง เป็นเรื่องของผู้นำ และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือชนชั้นปกครองเท่านั้น เกินกำลังที่ตนเองครอบครอง และพวกพ้องจะเข้าไปยุ่งเกี่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ยากไร้หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีการศึกษาน้อย มักจะไม่ให้ความสนใจต่อกิจการบ้านเมืองหรือกิจกรรมของสังคม

ส่วนรวม หากจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของบ้านเมืองหรือเรื่องของส่วนรวมก็มักจะทำตามที่ผู้นำหรือผู้มีอำนาจสั่งการมา แนวความคิดเช่นนี้มีการยึดถือและปฏิบัติกันมาจนตกตะกอนกลายเป็นนิสัยความเคยชินหรือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองไทย ผลตามมาก็คือทำให้คนไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความคิดอ่านทางการเมืองค่อนข้างคับแคบ

๒.๒.๒ วัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยของสังคมไทย

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เริ่มต้นด้วยการส่งเสริมเผยแพร่ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ จนกระทั่งเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ในคุณค่าของประชาธิปไตยว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทยหรือตามวิถีชีวิตของคนไทย มีนักวิชาการได้เสนอมีลักษณะสำคัญๆ ๑๐ ประการดังนี้

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยหรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะหากคนในสังคมไทยไม่มีจิตใจแบบประชาธิปไตย หรือไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแล้วก็ยากที่จะปฏิรูป

การเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยได้ ลักษณะจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย หรือการมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยพอจะแยกออกได้ ดังนี้

๑) จิตสำนึกและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่าแม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบบประชาธิปไตยก็จะเป็นระบบการเมืองที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบการเมืองที่ทำงานได้ผลและก่อความเสียหายน้อยที่สุด เพราะเป็นระบบที่มีการประชุมต่อรองหาข้อยุติ และเคารพในหลักสิทธิเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้จิตสำนึกและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในหมู่ผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของระบบ

๒) จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญของลักษณะจิตใจประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสิทธิเสรีภาพ คือ ฐานสำคัญของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษยชาติที่เป็นเสรีชน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นในการชุมนุม ในการเลือกที่อยู่อาศัย ในการเลือกอาชีพ ฯลฯ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

๓) จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรม เช่น การถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะต้องไว้วางใจต่อสู้เพื่อได้คืนมาซึ่งสิทธิดังกล่าว หรือถ้าถูกกีดกันไม่ให้เห็นความเห็นก็จะต้องต่อสู้เพื่อการคืนมาซึ่งสิทธิขั้นมูลฐานอันสำคัญ วิทยุณแห่งการต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตนเองเป็นหัวใจสำคัญของระบบประชาธิปไตย การใช้สิทธิของตนรวมทั้งการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่นจึงเป็นของคู่กันกับการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง การเอาแต่ได้โดยไม่คำนึงถึงสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น ไม่ใช่ลักษณะจิตใจแบบประชาธิปไตยแต่เป็นเรื่องเห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึกอันถูกต้อง

๔) จิตสำนึกในเรื่องส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย (Majority rule and minority rights) หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและหาข้อยุติในระบบประชาธิปไตย คือ การลงคะแนนเสียงและใช้เสียงเป็นเกณฑ์การตัดสิน แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อยหรือต้องมีการเคารพเสียงส่วนน้อย เช่น เสียงส่วนใหญ่จะลงมติออกกฎหมายมาทำร้ายหรือจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

๕) จิตสำนึกในความเสมอภาค ประชาธิปไตย หมายถึง อำนาจของประชาชนส่วนใหญ่ ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคน ไม่ใช่ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เรื่องความเสมอภาคในทางการเมือง คือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง และความเสมอภาคในทางกฎหมาย คือ การใช้กฎหมายฉบับเดียวกันกับทุกๆ คนในสังคม เป็นจิตสำนึกที่สำคัญยิ่ง เพราะถ้าจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคขาดหายไป ฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยก็จะหายไป ระบบประชาธิปไตยย่อมไม่สามารถยืนหยัดได้ ความเสมอภาคทางการเมืองและทางกฎหมายจะต้องมีขึ้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นสังคมชนชั้นมีอภิสิทธิ์ทางกฎหมายและการเมือง ทำให้ระบบประชาธิปไตยกลายเป็นความเข้มแข็ง

๖) จิตสำนึกในความยุติธรรม การเคารพกติกา ความมีใจนักเลง (ไม่ใช่ใจนักเลงหัวไม้หรืออันธพาล) จิตใจนักกีฬา เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการของระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะความขัดแย้งต่างๆ จะหาจุดไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของความยุติธรรม การมองประเด็นโดยใจอคติ ลำเอียง ฉกฉวยผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ไม่เคารพกติกา ขาดความมีใจนักเลง หรือจิตใจนักกีฬา ก็ย่อมยากที่จะหาข้อยุติในข้อขัดแย้งต่างๆ ปัญหาที่จะไม่สามารถแก้ไขได้

๗) จิตสำนึกในการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จิตใจที่เป็นประชาธิปไตย จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ไม่มุ่งมันเฉพาะและประโยชน์ส่วนตัวโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น ไม่สร้างความมั่นคงด้วยการทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่หาความร่ำรวยด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ไม่ผลิตยาปลอมเพื่อหารายได้ ไม่ผลิตและขายยาเสพติด ฯลฯ

๘) จิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ประชาธิปไตยต้องมีการสร้างจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ความรับผิดชอบ การเคารพกฎระเบียบและมีวินัยเป็นตัวคานการใช้สิทธิเกินขอบเขต สิทธิเสรีภาพที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่เคารพกฎระเบียบและขาดวินัย จะนำไปสู่การขาดกฎเกณฑ์และการล่มสลายของกฎระเบียบทางการเมืองที่เรียกกันว่า อนาธิปไตย (Anarchy)

๙) จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือมีพฤติกรรมอันใด แม้เราจะไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยก็ต้องอดทนอดกลั้น ถ้าการใช้สิทธิเสรีภาพของเขาอยู่ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย เขาอาจจะพูดแปลกๆ ไม่เข้าหู มีที่ทำการแสดงออกแปลกๆ แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่ดูไม่ได้ แต่ก็ยังเป็นสิทธิเสรีภาพอันชอบธรรม เราไม่มีสิทธิไปก้าวก่ายเขา トラบเท่าที่เขาไม่ทำผิดกฎหมายหรือทำให้เราเดือดร้อน

๑๐) จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The rule of law) หลักนิติธรรม คือ หลักการอันถูกต้องทางกฎหมาย ทั้งในแง่หลักการกระบวนการตรากฎหมาย และการบังคับกฎหมายเป็นฐานในการปกครองไม่ใช่อำนาจของผู้นำเป็นหลักที่เรียกว่าการปกครองโดยคน (The rule of men) เป็นหลักนิติธรรมอันเป็นการยอมรับโดยทั่วไปว่าจะผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม^{๔๙}

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หรือบุคลิกภาพประชาธิปไตย มีลักษณะสำคัญต่างๆ ดังนี้^{๕๐}

^{๔๙} ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๗๕.

^{๕๐} วิสุทธิ์ โทธิแท้, ประชาธิปไตย: แนวคิดแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๘.

๑) ความมีเหตุผล หมายความว่า การดำเนินชีวิตของ นักประชาธิปไตยจะต้องใช้เหตุผลประกอบเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมหรือเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ เหตุผลที่นำมาใช้นั้นจะต้องพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องเป็นเหตุผลที่มีพื้นฐานของข้อเท็จจริงรองรับ หากสิ่งนั้นเป็นเรื่อง ทางวัตถุหรือรูปธรรม และถ้าหากสิ่งนั้นเป็นนามธรรมก็ต้องสามารถ แสดงความสมเหตุสมผลตามหลักตรรกศาสตร์ (ปรัชญาสาขาหนึ่ง ด้วยการหาเหตุผลว่าจะสมเหตุสมผลหรือไม่) อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๒) เคารพตนเคารพท่านหรือการเคารพซึ่งกันและกัน คือ การเคารพในความเป็นคนหรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ ไม่ดูถูกดูแคลนกันเพราะถ้อยศ ถ้อยศักดิ์ ถ้อยฐานะ ถ้อยชาติ ตระกูล ถ้อยชนชั้น และจะต้องเคารพในความสามารถของกันและกัน โดยนักประชาธิปไตยจะไม่ขีดขวางหรืออิจฉาริษยาผู้ที่มีความสามารถในทางสุจริต ให้มีโอกาสดำเนินการแสดงความสามารถ และพร้อมจะยกย่อง ชมเชย ซึ่งคนเราเมื่อมีความเคารพซึ่งกันและกันในทุกด้านมากขึ้น ก็จะเกิดความเชื่อถือกันมากขึ้นเท่านั้น และจะมีความรักความปรารถนาดีต่อกันตามมา ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกันในสังคม สามารถรวมพลังในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

๓) ความอดกลั้นในความแตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ทั้งในเรื่องความแตกต่างทางกายภาพและพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นตราบใดที่ความแตกต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใดผู้มิวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยจะไม่กล่าวหาใครง่าย ๆ โดยไม่คิดใคร่ครวญให้รอบคอบเสียก่อน ซึ่งการอดกลั้นในความแตกต่าง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนเรามีความเคารพซึ่งกันและกัน อันนำมาซึ่งการเห็นพ้องต้องกันที่จะไม่เห็นด้วยก็ได้ และสามารถสร้างเอกภาพในความแตกต่างของการอยู่ร่วมกันในสังคมได้

๔) ตกลงกันอย่างสันติวิธี หมายถึง การดำรงและดำเนินชีวิต ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ ถ้อยที่ถ้อยอาศัย เอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน ไม่มุ่งร้าย ไม่ริษยาอาฆาต หรือไม่ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด เช่น ด่าทอ ใช้กำลัง เป็นต้น ในขณะที่การถกเถียง คือ การแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอย่างสุภาพด้วยเหตุผล เพื่อพยายามหาข้อสรุป ที่น่าจะเป็นประโยชน์มากที่สุดกับทุกคนทุกฝ่าย การถกเถียงเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งต่างกับการทะเลาะที่เป็นการมุ่งเอาชนะกันฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง เหตุผล การทะเลาะเป็นการขาดการเคารพซึ่งกันและกัน และอาจจะมีวิธีการทุกรูปแบบ มาใช้เพื่อเอาชนะโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ มีความยุติธรรมหรือไม่ วิธีการที่ใช้อาจมีแม้กระทั่งการใช้ความรุนแรง ด้วยวาจาหรือความรุนแรงด้วยกำลังหรืออาวุธ

๕) รู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายความว่า ผู้มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะต้องรู้จักที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ด้วยการกระทำอย่างสมเหตุสมผลตามหลักการ

ประชาธิปไตย เพื่อที่จะให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าเป็นโทษ เช่น การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้ลงคะแนนแต่ละคนก็ต้องรู้จักเลือกโดยพิจารณาเปรียบเทียบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด ถ้าไม่ทราบก็ต้องพยายามแสวงหาข้อมูลมาเพื่อให้ทราบมากที่สุด แล้วลงคะแนนด้วยความรอบคอบเพื่อให้ได้ผู้ที่ดีที่สุด

๖) ไม่ลืมเรื่องสิทธิและหน้าที่ หมายความว่า ทุกคนในสังคมประชาธิปไตยต้องตระหนักว่าแต่ละคนต่างมีทั้งสิทธิและหน้าที่ตามหลักการของประชาธิปไตย สิทธิ คือ ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ หรือสิ่งที่คนแต่ละคนจะได้จากสังคม ซึ่งคนแต่ละคนจะต้องใช้สิทธิของตนเองให้เหมาะสมโดยไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น หน้าที่ คือ สิ่งที่คนแต่ละคนจะต้องทำให้แก่สังคมและประเทศชาติ คนแต่ละคนก็ต้องทำหน้าที่ในฐานะต่างๆ ที่ตนเป็นอยู่ เช่น ในฐานะเป็นราษฎรของประเทศ ในฐานะเป็นสมาชิกชุมชน ในฐานะเป็นพนักงานในหน่วยงาน เป็นต้น ทั้งนี้ คนทุกคนจะต้องคำนึงอยู่เสมอถึงความเหมาะสมในการ เรียกร้องสิทธิและการทำหน้าที่ของตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ อีกทั้งต้องมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ไม่ใช่สู้ตามกติกาส่วนตัววิธีไม่ได้ แล้วก็ใช้ความรุนแรงเอาชนะแล้วสร้างกติกาของพวกตนขึ้นมาเอง โดยไม่คำนึงถึงเสียงประชาชนส่วนใหญ่ว่าแท้จริงแล้วเขาต้องการหรือไม่ นอกจากนี้ สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในเรื่องการตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองและของผู้อื่นนั่นคือ การตระหนักถึงความมีระเบียบวินัยของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่คนมักมองข้าม การมีระเบียบวินัยของตนเองเป็นเรื่องสำคัญของการปกครองตนเอง คนเราจะปกครองตนเองได้จะต้องมีระเบียบวินัยมากพอสมควร เพื่อเป็นการควบคุมตัวเองให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการโดยไม่ให้ใครคนอื่นมาอ้างเหตุว่าเราปกครองตนเองไม่เป็น แล้วเข้ามาควบคุมเราหรือปกครองเรา โดยเราไม่เรียกร้องหรือไม่ยินยอม เพราะการปกครองตนเองร่วมกันของประชาชนตามแนวคิดประชาธิปไตยนั้น ประชาชนแต่ละคนที่รวมกันเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศจะต้องแสดงศักยภาพของตนว่า “ตนปกครองตนเองเป็น”

๗) ทำดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การที่แต่ละคนคิดและทำตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เมื่อส่วนรวมได้ประโยชน์ คนแต่ละคนก็ได้ประโยชน์ด้วย เพราะคนแต่ละคนเป็นองค์ประกอบของคนทั้งหมด ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าคนแต่ละคนจะแสวงประโยชน์ส่วนตัวไม่ได้ คนแต่ละคนย่อมแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวได้เสมอตราบดีที่ประโยชน์ส่วนตัวหรือการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน อยากรักก็ตาม ถ้าแต่ละคนแต่ละกลุ่มคิดถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องจนทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย หรือประโยชน์ผู้อื่นเสียหายอย่างไม่ยุติธรรมแล้ว สังคมย่อมไม่อาจสงบสุขได้เพราะอาจเกิดการขัดแย้งรุนแรงเกี่ยวกับการจัดสรรประโยชน์ เพราะฉะนั้น ในสังคมประชาธิปไตยจึงมีหลักยึดถือที่ว่า หากมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์แล้ว ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนเสมอ เพราะผลประโยชน์ส่วนรวมคือผลประโยชน์ที่ทุกคนต่างได้รับนั่นเอง

๘) มีอุดมการณ์ร่วม คือ แน่วแน่ วัฒนธรรมประชาธิปไตยในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า การจะสร้าง พัฒนา และธำรงรักษาความเป็นประชาธิปไตยของประเทศให้อยู่ในระดับสูงได้นั้น คนส่วนใหญ่ในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ผู้นำ” ในระดับต่างๆ ของสังคม ต้องรู้จักและเข้าใจสาระสำคัญของประชาธิปไตย และมีความต้องการประชาธิปไตยด้วย

๙) เห็นแก่ประเทศชาติหรือมีความรักชาติ หมายความว่า การที่คนเรามีความสำนึกในความเป็นชาติของตน มีจิตสำนึกของความเป็นชาตินิยม มีความรักและภูมิใจในประเทศชาติของตน ต้องการให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง ราษฎร์พลเมืองมีความสันติสุข ร่วมกันทำนุบำรุงสิ่งที่ดีอยู่แล้ว และสร้างสิ่งดีที่ขาดแคลนขึ้นมาใหม่ ขจัดสิ่งที่ไม่ดีงามซึ่งขวางกั้นความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองให้หมดไปหรือลดน้อยลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นการรู้จักแบ่งแยกส่วนดีส่วนไม่ดี โดยแก้ไขส่วนที่ไม่ดีพร้อมกับเสริมสร้างส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้น โดยไม่มีความจำเป็นต้องมุ่งร้ายหรือรุกรานใครหรือประเทศใด

๑๐) พัฒนาความรู้ความสามารถของตน หมายความว่า คนที่มีคุณภาพที่จะสามารถช่วยสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้นจะต้อง พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และของกันและกัน อยู่เสมอ ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก คนเราเมื่อเชื่อว่าตนเองมีความรู้ความสามารถก็จะมี ความมั่นใจในตัวเอง และเชื่อมั่นในการกระทำของตัวเอง คนที่มีความมั่นใจในตัวเองย่อมมีโอกาสที่จะทำการสิ่งใดให้ ประสบความสำเร็จได้มากกว่าคนที่ไม่มี ความมั่นใจในตัวเอง

ระบุว่าการศึกษาของไทยจะเป็นประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงหรือไม่นั้นหาใช่ขึ้นอยู่กับการมีระบอบการเมืองการปกครองและมีสถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแต่เพียงเท่านั้นไม่ แต่ปัจจัยสำคัญที่สุดคือ การที่ประชาชนสามารถนำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิตจนเป็นปกติวิสัย แล้วกลายเป็นวิถีชีวิตหรือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองนั่นเอง โดยคุณลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมที่จำเป็นจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยของไทยมี ๖ ประการ ดังต่อไปนี้^{๕๑}

๑) การมีสำนึกแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักคิดและนักทฤษฎีทางสังคมและการเมืองจำนวนมากต่างเชื่อกันว่า เจ็อนไขของความเป็นประชาธิปไตยนั้น หลีกเลียงไม่ได้ที่ผู้คนในสังคมนั้นจะต้องมีพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วมอยู่ด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงนับได้ว่าเป็นแกนหลักที่สำคัญอย่างมากประการหนึ่งของประชาธิปไตย และยังเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความเป็น ประชาธิปไตย นอกจากนี้แล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นตัวการกำหนดคุณภาพของ

^{๕๑} พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓ (สิงหาคม-ตุลาคม ๒๕๕๗) : ๖๓-๙๖.

นักการเมือง และสถาบันทางการเมืองไปในตัวอีกด้วย ในสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยมาก ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย

๒) การสร้างสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด ตามความหมายนี้ หมายถึง การเคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคมที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างเคร่งครัด และพร้อมที่จะทำให้กฎหมายของบ้านเมืองมีความศักดิ์สิทธิ์โดยไม่ยอมให้ผู้ใดละเมิดได้ตามอำเภอใจ และพร้อมที่จะออกมาต่อต้าน หรือรวมกลุ่มกันคัดค้านผู้ที่ละเมิดกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนที่ดีของสังคม แต่ถ้าหากเห็นว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ไม่เป็นธรรม ก็ต้องหาทางเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น ไม่ใช่การฝ่าฝืนไม่ยอมรับ เพราะหากบางคนละเมิดกฎหมายได้ คนอื่นก็ย่อมนำมาเป็นข้ออ้างได้เช่นกัน ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้ ประชาธิปไตยกับอารยะมีความแตกต่างกันตรงนี้ ประชาธิปไตยสะท้อนถึงความเป็นอารยะ ความเป็นอารยะนั้นหมายถึงการที่ผู้คนในสังคมต้องมีสำนึกแห่งการรักษากฎหมาย มีระเบียบวินัย และเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด

๓) การมีจิตสาธารณะ หมายถึง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนหรือมีจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนี้ เกิดขึ้นจากความรู้สึกของคนในสังคมที่ว่าประเทศชาติเป็นของทุกคนและตนก็เป็นเจ้าของประเทศด้วย ดังนั้นประชาชนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันรับผิดชอบดูแลบ้านเมืองและยังรวมถึงการมีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่และการกระทำของตน เมื่อหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแท้จริงประการหนึ่ง คือ การยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ฉะนั้นคนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงก็คือ คนที่ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของสังคมหรือประเทศชาติเป็นที่ตั้งมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมนับเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองและเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองสำคัญที่สมควรจะต้องช่วยกันปลูกฝัง เผยแพร่ สืบทอด และให้มีการยึดมั่นถือมั่นในค่านิยมเช่นนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทั้งของผู้นำทางการเมือง และประชาชนชาวบ้านทั่วไปในทุกระดับของสังคม ถ้าเราอยากให้ประชาธิปไตยเกิดขึ้นในสังคมไทยได้จริง

๔) การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม สันติวิธีและการประนีประนอมในที่นี้หมายถึง การมีความอดทนอดกลั้น ซึ่งเกิดจากการยอมรับในนานาจิตตังของคน โดยยอมรับว่าคนเราจะเหมือนกันไม่ได้ ในบางครั้งอาจมีการขัดแย้งกันบ้างแต่ก็ต้องรู้จักอดทนอดกลั้น ประชาธิปไตยเน้นการใช้ความรู้และความมีเหตุผล ไม่นิยมใช้ความรุนแรง ในการแก้ไขปัญหาผู้ที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาหาใช่ประชาธิปไตยไม่ เนื่องจากในกระบวนการประชาธิปไตยหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะต้องอาศัยการเจรจาพูดคุยการต่อรอง การหาข้อยุติด้วยเสียงข้างมาก และการประนีประนอมกันด้วยสันติวิธีเป็นหลัก การดำรงชีวิตตามแนวทางนี้จะเป็นการส่งเสริมให้การมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย สันติวิธีและการประนีประนอมรวมถึงการเดินทาง

สายกลางและรู้จักผ่อนปรน (Moderation) จะทำให้ประชาธิปไตยสามารถพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น และยังทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๕) การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้คนในประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตย ปัจเจกชนต้องมีความเชื่อว่าสิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และติดตัวมาแต่กำเนิด จึงเป็นสิ่งที่ต้องหวงแหนและรักษาไว้เช่นเดียวกับหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย ที่ได้ยอมรับหลักการสำคัญร่วมกันประการหนึ่ง คือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของปัจเจกชน” เราจึงเห็นได้ว่า แม้ว่าประชาธิปไตยจะเป็นระบอบการปกครองที่บูชาสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ แต่การอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย การใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขตจนละเมิดหรือก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นหรือทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคมนั้นถือว่าการใช้สิทธิ และเสรีภาพเช่นนี้ย่อมเป็นสิ่งมิชอบ และมีใช่เป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยอย่างแน่นอน

๖) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) นักประชาธิปไตยจะต้องมองโลกในแง่ดีและมีความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อเรามองโลกในแง่ดีหรือคิดในแง่บวกต่อสิ่งแวดล้อมและผู้คนในสังคมก็จะทำให้เรามีทัศนคติต่อโลกและผู้คนไปในทางบวก แล้วจะทำให้เรากระตือรือร้นที่จะมีสัมพันธภาพและความเป็นมิตรไมตรีต่อผู้อื่นถ้าคนเรามองเพื่อนร่วมสังคมโดยทั่วไปว่าเป็นคนดี เป็นคนมีเหตุผล สามารถที่จะปกครองกันเองได้แล้ว สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นและมีมิตรภาพต่อกัน และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองสังคมหรือชุมชนที่เขาอยู่ก็จะกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนพึงกระทำการที่ผู้คนในสังคมมองโลกในแง่ดี ยังนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากในกระบวนการทางการเมืองนั้น เป็นทั้งเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน รวมถึงมีการแข่งขันและมีการขัดแย้งกันอยู่ด้วยความสำเร็จของการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่างๆ และการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม ย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันอันเกิดจากการมองโลกในแง่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกของสังคมจะต้องมีความเชื่อมั่นว่า คนเราสามารถปกครองกันเองได้ การมองโลกในแง่ดียังช่วยให้มนุษย์มีความหวังร่วมกันว่า เราสามารถที่จะเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ และสามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายร่วมกันไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยการอาศัยการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งมักจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่มีความมั่นใจได้ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์และนำความผาสุกมาสู่คนส่วนใหญ่ในสังคมได้

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ ๘ ประการ ดังนี้^{๕๒}

^{๕๒} ทินพันธุ์ นาคะตะ ,วิถีชีวิตไทย: วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำราสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖-๑๘.

๑) มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในสังคมนั้นจะต้องมีจิตใจสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีหลักการที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพราะยึดมั่นในความสำคัญความเสมอภาคและเสรีภาพของบุคคล มีวิธีการให้ประชาชนได้ใช้อำนาจดังกล่าว โดยมีข้อกำหนดต่างๆ ให้เกิดการใช้อำนาจนั้น เช่น รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง รวมทั้งมีวัตถุประสงค์ในการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

๒) ยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ทั้งผู้นำและประชาชนจะต้องยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล จะต้องมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคลรวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นในการพูดในการแสดงความคิดเห็น และในการแสดงออกแม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งหรือคัดค้านกับความคิดเห็นหรือรสนิยมของตนก็ตาม คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นในเรื่องความแตกต่างในการประพฤติปฏิบัติของผู้อื่น ตราบใดที่บุคคลผู้นั้นไม่ละเมิดศีลธรรมหรือสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ทั้งนี้ เพราะคนเราย่อมมีผลประโยชน์ ความเชื่อ และเหตุผลต่างๆ กัน

๓) เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการตัดสินด้วยเสียงข้างมาก จะถือว่าเป็นฝ่ายตรงกันข้ามหรือจะขัดออกนอกสังคมไม่ได้ เช่น จะห้ามการวิพากษ์วิจารณ์ของฝ่ายนั้นไม่ได้ ยิ่งกว่านั้นกติกาของการปกครองแบบนี้ยังรวมถึงการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม การยึดถือระเบียบวิธีการตามกฎหมาย และการเคารพสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยยุติธรรมอีกด้วย

๔) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยติดตามข่าวสารของบ้านเมือง พุดคุยถึงปัญหาของบ้านเมืองกับผู้อื่นในทางสร้างสรรค์ และพยายามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือในการกำหนดนโยบายของทางราชการ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

๕) มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือ ต้องเชื่อมั่นว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาล การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

๖) มองโลกในแง่ดี สิ่งนี้นับว่ามีความจำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อย เพราะตามธรรมชาติการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน แม้จะมีความขัดแย้งกันอยู่ด้วยก็ตาม ความสำเร็จในการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่างๆ ส่วนหนึ่งย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคมได้ดีกว่าการปกครองแบบอื่น ทั้งฝ่ายผู้นำและฝ่ายประชาชนจะต้องมีความเชื่อว่าคนเราจะปกครองตัวเองได้ การมองโลกในแง่ดีย่อมช่วยให้

มนุษย์มีความหวังได้ว่าเรามีความสามารถที่จะเอาชนะสิ่งแวดล้อมและฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายไปได้ ด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมักจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่มีความมั่นใจได้

๗) วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะต่อการใช้ อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติของทางราชการ เพราะถ้าปล่อยให้ฝ่ายหลังนี้ทำอะไรได้โดยไม่มี การคัดค้าน การควบคุม การตรวจสอบ หรือการเหนี่ยวรั้งแล้ว อาจทำให้ฝ่ายหลังนั้นหลงอำนาจปฏิบัติ ตามอำเภอใจ และเกิดการผิดพลาดขึ้นได้โดยง่าย ในประเทศเผด็จการคนส่วนมากมักจะมอบความ ไว้วางใจให้แก่ผู้มีอำนาจโดยสิ้นเชิงและปราศจากการโต้แย้งหรือการวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ

๘) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ เพราะหากคนส่วนใหญ่ในสังคมมีจิตใจเป็นเผด็จการก็ ยากที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จได้ เพราะผู้มีจิตใจเป็น เผด็จการจะมอบความรับผิดชอบทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด อ่อนน้อมยอมจำนนต่อ ผู้ที่นิยมอำนาจระบบเจ้าขุนมูลนาย ไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล ไม่ยอมรับความแตกต่างของ ผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และยึดมั่นในค่านิยมแบบดั้งเดิม รวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ ตรงกันข้ามกับจิตใจแบบประชาธิปไตยที่ได้กล่าวมาแล้ว

วัฒนธรรมทางการเมือง เกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกลมกลืนทาง การเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองหรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้้อย่างไรก็จะกลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้ นั้น ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อประชาชนมีพฤติกรรมทาง การเมืองจนเป็นแบบแผนก็จะกลายเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดย ลักษณะสำคัญของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ประกอบด้วย^{๕๓}

๑) ประชาชนต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย หลักอริปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก

๒) บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่น ความคิดตนเป็นใหญ่

๓) บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้มี การพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔) บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแสดงอำนาจ ในการ กำหนดผู้ปกครองตลอดจนควบคุมกำกับตรวจสอบผู้ปกครองทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

^{๕๓} สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๘.

๕) บุคคลจะต้องเคารพในกติกาและกฎระเบียบของบ้านเมืองไม่ละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

๖) บุคคลจะต้องให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมิให้ใช้อำนาจในทางมิชอบ มีความพร้อมในการสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

๗) บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์

๒.๒.๓ การสังเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย

ตารางที่ ๒.๕ การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับสังคมไทย

	ลิติต ธีรเวคิน (๒๕๒๙)	วิสุทธ์ โทธิิแทน	พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	ทินพันธ์ นาคะตะ	สมบัติ อารังญ์วงศ์	รวม	ร้อยละ
ศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	√	√		√	√	๔	๘๐*
สิทธิเสรีภาพ	√			√		๒	๔๐
การต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	√	√	√	√	√	๕	๑๐๐*
การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย	√	√	√			๓	๖๐*
ความเสมอภาค	√				√	๒	๔๐
ความยุติธรรม	√	√		√		๓	๖๐*
การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	√	√	√			๓	๖๐*
ความรับผิดชอบ	√					๑	๒๐
อดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	√	√		√	√	๔	๘๐*
หลักนิติธรรม	√		√			๒	๔๐
การมีเหตุผล		√				๑	๒๐
การมีส่วนร่วมทางการเมือง		√	√	√	√	๔	๘๐*

ตารางที่ ๒.๕ การสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับ
สังคมไทย (ต่อ)

	ลิจิต ธีรเวคิน (๒๕๒๙)	วิสุทธิ์ โปธิแทน	พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	ทินพันธ์ นาคะตะ	สมบัติ อังรังษัยวงศ์	รวม	ร้อยละ
เห็นแก่ประเทศชาติหรือมีความรักชาติ		√				๑	๒๐
พัฒนาความรู้ความสามารถของตน		√			√	๒	๔๐
การมองโลกในแง่ดี			√	√		๒	๔๐
ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ				√		๑	๒๐
ความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์					√	๑	๒๐

จากผลการสังเคราะห์คุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสังคมไทยจากนักวิชาการจำนวน ๕ ท่าน ประกอบไปด้วย ลิจิต ธีรเวคิน (๒๕๒๙) วิสุทธิ์ โปธิแทน (๒๕๒๔) พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (๒๕๕๗) ทินพันธ์ นาคะตะ (๒๕๔๖) และสมบัติ อังรังษัยวงศ์ (๒๕๓๖) ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนร้อยละ ๕๐ ของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสังคมไทยที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันของแต่ละนักวิชาการเป็นคุณลักษณะที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

๑. การศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ความเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคล ความเชื่อมั่นว่ารัฐย่อมรักษาประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เชื่อมั่นว่ากฎหมายภายในประเทศมีความเป็นธรรมให้แก่ทุกคนเท่าเทียมกัน และสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การเคารพในความเป็นคน หรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ การพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น การอ้างถึงสิทธิต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

๓. การเคารพตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ หมายถึง หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก การเสียงส่วนใหญ่จะจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้ เสียงส่วนใหญ่ต้องไม่นำไปสู่เผด็จการทางรัฐสภา เสียงส่วนน้อยไม่มีประโยชน์ในทางปฏิบัติ การตัดสินใจด้วยเสียงส่วนมากต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป

๔. ความยุติธรรม หมายถึง การตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธี การถกเถียงเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมประชาธิปไตย มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เคารพกติกา ไม่มองประเด็นต่างๆโดยใจอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง

๕. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หมายถึง คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

๖. การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ทั้งในเรื่องความแตกต่างทางกายภาพและพฤติกรรม ความรู้สึกรู้สีกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น トラบไต่ที่ความแตกต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใด

๗. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทาง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน วิชาภคศาสตร์วิชาการทำงานของรัฐบาล การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

๒.๔ หลักอิทธิบาท ๔

๒.๔.๑ ความหมายของหลักอิทธิบาท ๔

อิทธิบาท ๔ เป็นหลักคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อจะใช้หลักการและแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เพื่อจะให้ เป็นข้อปฏิบัติ หรือ เป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จ หรือประกอบภารกิจดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อให้กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีก็พึงปลุกเร้าและชักจูงด้วยอิทธิบาท ๔

องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ให้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔ ในสุดตันตปิฎก มัชฌิมนิคาย มัชฌิมปณณาสก iva ว่า สาวกทั้งหลายของเรา ผู้ปฏิบัติตามเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้^{๕๔}

๑) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก ฉันทะ ความเพียรสร้างสรรค์)

๒) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิและปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก วิริยะ ความเพียรสร้างสรรค์)

^{๕๔} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๒๔๗/๒๙๒.

๓) เจริญอุทิตบาทที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิและประธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก จิตตะ ความเพียรสร้างสรรค์)

๔) เจริญอุทิตบาทที่ประกอบด้วยวิมังสาสมาธิและประธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจาก วิมังสาสมาธิความเพียรสร้างสรรค์)

ดังนั้นองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสใน สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค^{๕๕} ว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้ทรงเห็นเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติอุทิตบาท ๔ ประการนี้ และเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จ เพื่อให้ชำนาญในเรื่องความสำเร็จ เพื่อพลิกแพลงให้เกิดความสำเร็จ

อุทิตบาท ๔ เป็นหลักธรรมที่ไม่เคยล้าสมัย หรือหลักธรรมอันเป็นหลักแห่งความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ ๔ ประการ ที่ในปัจจุบันแม้เราจะหลงลืมกันไปบ้างก็คืออะไร แต่ถ้าหากได้ย้อนรำลึกกันบ้างว่ามีอะไร และคืออะไร จะเห็นได้ว่าหลักธรรมอายุ ๒ พันกว่าปีนี้ ไม่มีใครหาได้ที่จะเรียกว่าล้าสมัย

ฉันทะ เพราะเหตุว่าทรงรักสิ่งที่ทรงทำ จึงได้ทำสิ่งที่ทำอยู่ในขณะนี้

วิริยะ คือความพากเพียรไม่ย่อท้อ

จิตตะ คือความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทรงทำ เพราะฉะนั้นท่านจึงทำได้

วิมังสา ทำงานแล้วไม่ทิ้ง คอยตรวจสอบ ทบทวน ไตร่ตรอง พิจารณา

ดังนั้น หลักความสำเร็จ ปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการที่เรียกว่าอุทิตบาท (ธรรมให้ถึงความสำเร็จ) ซึ่งมี ๔ ข้อ คือ

ฉันทะ : รักงาน (การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) คือ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำมิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆ หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร

วิริยะ : สู้งาน (ความเพียรเห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) คือ พากเพียรทำ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำให้สิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ

จิตตะ : ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) คือ เอาจิตฝึกฝน ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศใจ

วิมังสา : ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข) ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งย่นเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล และตรวจสอบข้อยิ่งย่นเกิน

^{๕๕} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๘๗/๒๕๒.

เลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลองวางแผน วัตถุประสงค์วิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป^{๕๖}

ตามหลักพระพุทธศาสนา กล่าวไว้ว่าผู้หวังความสำเร็จควรปฏิบัติในธรรมอันเป็นเครื่องนำไปสู่ความสำเร็จ หรือสำเร็จตามความประสงค์ คำแปลของอิทธิบาท ๔ มี ๒ ทาง คือ หนึ่ง แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ให้อุบัติ (Basic of Psychic Power) อีกอย่างหนึ่งแปลว่า ข้อปฏิบัติที่ให้บรรลุถึงความสำเร็จ (Law of success)^{๕๗} อิทธิบาท ๔ อธิบายเป็น ๒ นัย คือ นัยแห่งพระสูตรและนัยแห่งพระธรรมจะแสดงหนักไปทางโลกุตตระ ในที่นี้เป็นการแสดงตามนัยแห่งพระสูตร ความหมายของอิทธิบาท มีดังนี้ความพอใจ การทำความพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาดความพอใจในธรรมนี้ เรียกว่า ฉันทะความปรารถนาความเพียรทางใจ ความขะมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสาหะ ความอดทน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไปอย่างไม่ท้อถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคับประคองธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยินทรีย์ วิริยพละ สัมมาวายามะ นี้เรียกว่า วิริยะ จิต มโน มานัส มโน วิญญานธาตุนี้เรียกว่า จิต ปัญญา กิริยา ที่รู้ชัด ความไม่หลง ความวิชัยธรรม สัมมาทิฎฐิ นี้เรียกว่า วิมังสา^{๕๘}

ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จมี ๔ อย่าง คือ ฉันทะ มีความพอใจ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจกรรมหรืองานที่ทำมิใช่สักว่าทำให้เสร็จหรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบหมั่น กระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย จิตตะเอาใจ ผักใฝ่ คือ ตั้งจิตรับรู้อะไรที่ทำงานนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอยใช้ความคิดเรื่องนั้นบ่อยๆ เสมอๆ วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้อง เป็นต้น แปลให้ง่ายตามลำดับว่า “มีใจรัก พากเพียรทำเอาจิตผักใฝ่ใช้ปัญญาสอบสวน”^{๕๙}

สูตรสำเร็จของชีวิตตามที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสไว้ว่า จิตเป็นรากฐานของสิ่งทั้งหลาย จิตประเสริฐกว่าสิ่งทั้งหลาย สิ่งทั้งหลายสำเร็จได้ด้วยจิต เพราะฉะนั้น ความสำเร็จจึงอยู่ที่ใจ ไม่ว่าจะต้องการอะไรหากเราตั้งใจกำหนดจิตไว้ให้มั่นคง ทุกสิ่งจะสำเร็จได้ตั้งใจ และอิทธิบาท ๔

^{๕๖} ม.ม. (ไทย) ๓๕/๖๘๑๐/๒๙๕.

^{๕๗} สุชีพ ปุญญานุภาพ, **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๙.

^{๕๘} ปัญญา ใช้บางยาง, **ธรรมอธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๕๐.

^{๕๙} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๘๔๒.

ให้ถึงขั้น คือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยใจรัก ด้วยความพากเพียร ด้วยใจจดจ่อ และใช้ปัญญาไต่สวนอย่างสม่ำเสมอ แล้วความสำเร็จจะไม่หนีไปไหน^{๖๐} อธิธำมท ๔ เป็นหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาที่เป็นหนทางแห่งความสำเร็จให้สามารถปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามความประสงค์มี ๔ ประการ เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำกิจการงานหรือการอาชีพ ประการแรก อธิธำมท แปลความว่า ทางแห่งความสำเร็จ กล่าวคือ ข้อปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพนั่นเอง^{๖๑}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า อธิธำมท ๔ เป็นหลักธรรมที่ทำให้ทุกสิ่งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ฉันทะ เป็นความรักไปด้วยปัญญา ทำอะไรย่อมมีเหตุผล วิริยะ การมีส่วนร่วมอย่างรู้หน้าที่ ทำเพื่อประโยชน์ จิตตะ ใส่ใจ เยาวชนมองเห็นประโยชน์ของตนผ่านกระบวนการเกิดขึ้นในรัฐ คำว่าจิตตะคือสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์ ควรใช้หลักกาลามสูตรภายใต้กระบวนการจิตตะเพื่อมีความคิดที่ดีที่สร้างสรรค์สู่กระบวนการทางการเมือง เพื่อโยงไปถึงหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม วิมังสา มุ่งเน้นการตื่นตัวอย่างมีส่วนร่วม สิ่งที่สำคัญคือส่งเสริมตามเกณฑ์ ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ประโยชน์ส่วนรวม

๒.๔.๒ อธิธำมท ๔ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

จากการทบทวนเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการและผู้วิจัยได้ศึกษาและอธิบายถึงอธิธำมท ๔ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกไว้หลายท่าน ดังนี้

ในพระพุทธศาสนานั้น องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาถึงอธิธำมท ๔ ประการ คือ เจริญอธิธำมท ประกอบด้วย ฉันทสมาธิปธานสังขาร^{๖๒} หมายถึง สมาธิที่เกิดจากฉันทะและความเพียรที่มุ่งมั่น เจริญอธิธำมทประกอบด้วย วิริยสมาธิปธานสังขารหมายถึง สมาธิที่เกิดจากวิริยะและความเพียรสร้างสรรค์ เจริญอธิธำมทประกอบด้วย จิตตสมาธิปธานสังขาร หมายถึง สมาธิที่เกิดจากจิตตะและความเพียรสร้างสรรค์ เจริญอธิธำมทประกอบด้วย วิมังสาสมาธิปธานสังขาร หมายถึง สมาธิที่เกิดจากวิมังสาและความเพียรสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้น อธิธำมท ๔ มีองค์ประกอบ ดังนี้ ฉันทะ^{๖๓} หมายถึง สร้างความพอใจในกุศล คือ ความประสงค์จะทำยิ่งขึ้น ความพึงพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาด ความพอใจในธรรม ฉันทสมาธิ^{๖๔} หมายถึง สมาธิที่เกิดจากฉันทะ วิริยะ หมายถึง การปรารถนาความเพียรทางใจ สัมมาวายามะ จิต หมายถึง มโน มานัส มโน วิญญาณธาตุที่สมกัน และปธานสังขารหมายถึง ความเพียรที่มุ่งมั่น (ปธาน) ปรารถนาความเพียร

^{๖๐} สอนอง วรอุไร, **ทำให้ชีวิตได้ดีและมีสุข**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๙๗.

^{๖๑} พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), **ความสำเร็จ หลักธรรมสู่ความสำเร็จและสันติสุข**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๕), หน้า ๙.

^{๖๒} อจ.เอกก. (ไทย) ๑/๓๙๘/๔๔๕.

^{๖๓} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๔๗/๑๗๗.

^{๖๔} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๒๔๗/๒๙๒.

ประคองจิต ความขม้มักเข้มข้น^{๖๕} ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสหาหะ ความทนทาน ความเข้มแข็ง ความก้าวไปอย่างไม่ท้อถอย ความไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคับประคองธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยินทรีย์ วิริยะผละสัมมาวายามะ วิมังสา หมายถึง ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด ความไม่หลง ความวิจยธรรม สัมมาทิฏฐิสมามีหมายถึง ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สัมมาสมาธิ (สภาวะที่จิตมีอารมณ์เดียว)

นอกจากนี้ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสถึง อิทธิบาท ซึ่งได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาที่ปรากฏในพระอภิธรรมปิฎก ดังนี้

อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ภิกษุในธรรมวินัยนี้^{๖๖}

- ๑) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขาร
- ๒) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิและปธานสังขาร
- ๓) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิและปธานสังขาร
- ๔) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิมังสาสมาธิและปธานสังขาร

หลักธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติบรรลุถึงความสำเร็จทั้งในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานต้องประกอบด้วยคุณสมบัติตามหลักอิทธิบาททั้ง ๔ ประการ ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ได้ทรงปฏิบัติมาด้วยพระองค์เองและได้ทรงตรัสสั่งสอนให้พุทธบริษัทได้รู้และปฏิบัติตามจนเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งและเห็นจริงตามคำสั่งสอนของพระองค์ ดังนั้นที่มาและความหมายของหลักอิทธิบาทจึงมีปรากฏตามในพุทธพจน์ ดังนี้

อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขาร
๒. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยสมาธิและปธานสังขาร
๓. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยจิตตสมาธิและปธานสังขาร
๔. เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิมังสาสมาธิและปธานสังขาร^{๖๗}

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอานุภาพของอิทธิบาท ๔ ประการ ไว้ว่า อานนท์ กรุงราชคฤห์น่ารื่นรมย์ ภูเขาศิขณภูมุน่ารื่นรมย์ อิทธิบาท ๔ ผู้ใดผู้หนึ่งเจริญทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยานแล้ว ทำให้เป็นที่ตั้งแล้ว ให้ตั้งมั่นแล้ว สั่งสมแล้ว พรารภติ ผู้นั้นเมื่อมุ่งหวัง พึงดำรงอยู่ได้หนึ่งกัลป์หรือเกินกว่าหนึ่งกัลป์ อิทธิบาท ๔ ตถาคตเจริญทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยานแล้ว ทำให้เป็นที่ตั้งแล้ว ให้ตั้งมั่นแล้ว สั่งสมแล้ว พรารภติแล้ว ตถาคตเมื่อมุ่งหวังพึงดำรงอยู่ได้หนึ่งกัลป์หรือเกินกว่าหนึ่ง

^{๖๕} อัง.ปญจก.(ไทย) ๓/๖๗-๗๐/๓๓.

^{๖๖} ตูรายละเอียดใน อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๑ - ๔๖๕/๓๔๒ - ๓๕๗

^{๖๗} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๑/๓๔๒.

กลับ^{๖๘}การเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ โดยพวกเทพชั้นดาวดึงส์ได้กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติอิทธิบาท ๔ ประการนี้ แม้ที่ทรงบัญญัติไว้อย่างดี ก็เพียงเพื่อเพิ่มพูน

ความสำเร็จ เพื่อให้ชำนาญในเรื่องความสำเร็จ เพื่อพลิกแพลงให้เกิดความสำเร็จภิกษุในธรรมวินัยนี้^{๖๙}

๑. เจริญอิทธิบาท คือฉันทสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากฉันทะและความเพียรสร้างสรรค์)

๒. เจริญอิทธิบาท คือวิริยสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะและความเพียรสร้างสรรค์)

๓. เจริญอิทธิบาท คือจิตตสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากจิตตะและความเพียรสร้างสรรค์)

๔. เจริญอิทธิบาท คือวิมังสาสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิมังสาและความเพียรสร้างสรรค์)

โดยเนื้อความในขณนวกสูตรตั้งที่ได้กล่าวมานี้ แสดงถึงอานิสงส์ของการเจริญอิทธิบาทธรรมเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จ เพื่อเพิ่มพูนความชำนาญซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จ ตลอดทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามสมประสงค์การเจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขาร มีดังนี้

ภิกษุเจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขารเป็นอย่างไร ถ้า

ภิกษุทำฉันทะให้เป็นอธิบดีแล้วได้สมาธิ ได้เอกัคคตาจิต นี้เรียกว่า ฉันทสมาธิ

ภิกษุนั้นสร้างฉันทะ พยายาม ปรารภความเพียร ปรองคองจิต มุ่งมั่นเพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดมิให้เกิด

ภิกษุนั้นสร้างฉันทะ พยายาม ปรารภความเพียร ปรองคองจิต มุ่งมั่นเพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว

ภิกษุนั้นสร้างฉันทะ พยายาม ปรารภความเพียร ปรองคองจิต มุ่งมั่นเพื่อยังกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิด

ภิกษุนั้นสร้างฉันทะ พยายาม ปรารภความเพียร ปรองคองจิต มุ่งมั่นเพื่อความดำรงอยู่ไม่เลือนหาย ภิกษุโยภาภ ไพบูลย์ เจริญเต็มทีแห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วธรรมเหล่านี้เรียกว่าปธานสังขาร

ประมวलयอฉันทสมาธิและปธานสังขารเข้าเป็นอย่างเดียวกัน จึงนับได้ว่าฉันทสมาธิและปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้^{๗๐}

^{๖๘} ที.มหา. (ไทย) ๑๐/๑๗๙/๑๒๗.

^{๖๙} ที.มหา. (ไทย) ๑๐/๒๘๗/๒๑๘.

^{๗๐} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๒/๓๔๒.

ภิกษุเป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว เข้าไปถึงแล้วด้วยดี เข้ามาถึงแล้ว เข้ามาถึงแล้วด้วยดี เข้าถึงแล้ว เข้าถึงแล้วด้วยดี ประกอบแล้วด้วยฉันทสมาธิและประธานสังฆารนี้ ด้วยประการฉะนี้เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่า ประกอบด้วยฉันทสมาธิประธานสังฆาร^{๗๑}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า อิทธิบาท ๔ หมายถึง หลักธรรมที่ปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานต่างๆตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง)

๒.๔.๓ องค์ประกอบของอิทธิบาท ๔

จากการทบทวนความหมายของอิทธิบาท ทำให้ทราบว่า เป็นหลักธรรมที่เป็นรากฐานแห่งคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายที่องค์พระสัมมาพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ครั้งยังคงมีพระชนม์ชีพอยู่ แม้กาลเวลาผ่านล่วงเลยมาเนิ่นนาน หลักธรรมนี้ยังคงไม่ล้าสมัย คงใหม่เสมออยู่ตลอด สมกับคำว่า “อกาลโก” ไม่ประกอบด้วยกาล ให้ผลไม่จำกัดกาล คือไม่ขึ้นกับกาลเวลา ไม่จำกัดด้วยกาล ให้ผลแก่ผู้ปฏิบัติทุกเวลา ทุกโอกาส บรรลุเมื่อใดก็ได้รับผลเมื่อนั้น ไม่เหมือนผลไม้ที่ให้ผลตามฤดู, อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นจริงอยู่อย่างไร ก็เป็นจริงอยู่อย่างนั้นเรื่อยไป^{๗๒} หลักธรรมอิทธิบาท ซึ่งเป็นหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการมีองค์ประกอบ ๔ ประการ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป Chanda: will; zeal; aspiration) รวมความถึง การทำ ความพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาด ความพอใจในธรรม กล่าวคือ ความรักงาน การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ คือ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ หรือเพียงเพราะอยากได้รางวัล หรือผลกำไร^{๗๓} เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจด้วยความรักในสิ่งนั้น ทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ไม่เพ้อหน่ายในกิจที่ทำ (เต็มใจทำ)

๒. วิริยะ หมายถึง ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ท้อถอย Viriya: energy; effort; exertion; perseverance) และยังรวมความถึงความปรารถนาความเพียรทางใจ ความขะมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความ

^{๗๑} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๓/๓๔๓.

^{๗๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๒๔, หน้า ๔๗๗.

^{๗๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชูชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๙๙, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๐.

อุตสาหะ ความอดทน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไปอย่างไม่ท้อถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคับประคอง ธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยอินทรีย์ วิริยพละ สัมมาวายามะ^{๗๔}

๓. จิตตะ หมายถึง ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ Citta: thoughtfulness; active thought; dedication) รวมความถึง จิต มโน มานัส มโน วิญญูณธาตุ กล่าวคือ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) คือ เอาจิตฝึกใฝ่ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ ด้วยความเอาใจฝึกใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่วางธุระ คือ เมื่อทำอะไรทำด้วยความรู้จัก ไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบสาเหตุด้วยความรอบคอบ (เข้าถึง)^{๗๕}

๔. วิมังสา หมายถึง ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบตรวหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไข ปรับปรุงเป็นต้น Vāmassā: investigation; examination; reasoning; testing)^{๗๖}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า อิทธิบาท มงคลประกอบ ๔ ประการ อันเป็นหลักที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ในการสนับสนุนส่งเสริมให้การกระทำนั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ ความรักใคร่ในสิ่งนั้น และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ๒) วิริยะ หมายถึง มีความพากเพียร วิริยะ อุตสาหะ ๓) จิตตะ หมายถึง ความใส่ใจ เอาใจใส่ในสิ่งนั้น ค้นหาข้อมูลที่เป็นจริง ๔) วิมังสา หมายถึง เข้าใจงาน สอดส่อง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบตรวหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท ๔

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	องค์ประกอบของอิทธิบาท
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)	๑. ฉันทะ : รักงาน คือ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก มีใช้สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ ๒. วิริยะ : สู้งาน คือ พากเพียรทำ ไม่

^{๗๔} ปญญา ใช้บางยาง, ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๕๐.

^{๗๕} พิฑูร มลิวัลย์, แบบเรียนวิชาธรรมและนักธรรมชั้นตรี, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๙-๒๐.

^{๗๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๓๑, หน้า ๑๖๐.

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท ๔ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	องค์ประกอบของอิทธิบาท
<p>พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)</p>	<p>ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ ๓. จิตตะ : ใส่ใจงาน คือ จดจ่อ จริงจัง ทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้น ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ ๔. วิมังสา : ทำงานด้วยปัญญา ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง</p> <p>๑. ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้น อยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ๒. วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดถอย ๓. จิตตะ ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ๔. วิมังสา ความไตร่ตรองหรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น</p>
<p>ปัญญา ใช้บางบาง</p>	<p>๑. ความพอใจ การทำความพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาด ความพอใจในธรรม นี้เรียกว่า ฉันทะ ๒. ความปรารถนาความเพียรทางใจ ความขะมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสาหะ ความอดทน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไปอย่างไม่ทอดถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคับประคอง ธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยินทรีย์ วิริยพละ สัมมาวายามะ นี้เรียกว่า วิริยะ ๓. จิต มโน มานัส มโน วิญญาณธาตุ นี้เรียกว่า จิต ๔. ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด ความไม่หลง ความวิจยธรรม สัมมาทิฎฐิ นี้เรียกว่า วิมังสา</p>
<p>พิฑูร มลิวัลย์</p>	<p>๑. ฉันทะ ทำด้วยความรักในสิ่งนั้น ทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ (เต็มใจ)๒. วิริยะ ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น (แข็งใจ)๓. จิตตะ ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ (เข้าถึง)๔. วิมังสา ความหมั่นตรึกตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น เมื่อทำสิ่งใดทำด้วย</p>

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท ๔ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	องค์ประกอบของอิทธิบาท
	ความรู้จัก ไตร่ตรอง รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ (เข้าใจ)

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

นับจากประเทศไทยได้เปลี่ยนการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการเมือง รูปแบบใหม่ที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ เป็นต้น การเลือกตั้งนี้เอง ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้นิสิต นักศึกษาเข้ามามีพื้นที่ทางการเมืองมากขึ้น นิสิต นักศึกษาถือเป็นคนกลุ่มน้อยของสังคมและเป็นชนชั้นนำใหม่ที่เริ่มมีบทบาททางการเมืองขึ้นเรื่อยๆ อันเป็น ผลพวงจากนโยบายด้านการศึกษาของคณะราษฎรที่ทำให้เกิดมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองโดยมี นายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าคณะราษฎรสายพลเรือนเป็นผู้ก่อตั้งใน พ.ศ.๒๔๗๗ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าศึกษา ในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นในปีแรกมีนักศึกษาระดับปริญญาตรีกว่า ๗,๐๙๔ คน^{๗๗} ภายใต้แนวคิดตลาดวิชาหรือมหาวิทยาลัยเปิด ส่งผลให้จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ทำให้นิสิต และนักศึกษาเริ่มมีบทบาททางการเมืองเพิ่มขึ้นเช่นกัน แม้ในบางยุคบางสมัยจะอยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการก็ตาม

หากย้อนทบทวนบทบาททางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่ชัดเจน ที่สุดครั้งแรกปรากฏในเหตุการณ์การเลือกตั้งสกปรกของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม^{๗๘} ซึ่งนักศึกษาทำหน้าที่สังเกตการณ์การเลือกตั้ง แต่กลับโดนรัฐบาลข่มขู่ และกลั่นแกล้ง อันนำไปสู่การรวมตัวประท้วงความไม่โปร่งใสของการเลือกตั้งครานั้น หลังการลุกฮือประท้วงรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงครามของนิสิต นักศึกษาครั้งแรก อันนำไปสู่การยึดอำนาจของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ บทบาทของนิสิต นักศึกษาถูกควบคุมอย่างเข้มข้น กล่าวคือ รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์และจอมพลถนอม กิตติขจรบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดภายใต้มาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญขณะนั้น ซึ่งอัตราโทษสูงสุดถึงขั้น ประหารชีวิต ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อบทบาทของนักศึกษา จนกระทั่ง ปีพ.ศ.๒๕๑๑ รัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หลังการร่างรัฐธรรมนูญอย่างยาวนานกว่า ๙ ปี นิสิต

^{๗๗} ประจักษ์ ก้องกีรติ, และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, ๒๕๕๖), หน้า ๓๙.

^{๗๘} Chaloeamtirana, Khamlækhwa mkhitnairatthasa tru amsamai Words and thoughts in contemporary political science, (Choompol, P and Tangsubwattana, A. ed.), (Bangkok: Chulalongkorn University Publishing House, 2015), pp. 127-128.

นักศึกษาจึงมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองอีกครั้ง การแสดงออกทางการเมืองคราวนี้นักพบได้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร บทความ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ที่โจมตีรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๓ มีการก่อตั้งศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมของนิสิต นักศึกษาทั่วประเทศ ต่อมาเกิดกลุ่มอิสระย่อยๆอีก มากมาย เหล่านิสิตนักศึกษาเริ่มมีบทบาทอีกครั้งในการรวมตัวประท้วงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปี ๒๕๑๓ อันเป็นผลมาจาก นักศึกษาคนหนึ่งที่ใช้นามปากกา “นายฉันทน์แก่น” ที่เขียนบทความลงในวารสาร “จุฬาสาร” ที่เปิดเผยการทุจริตเกี่ยวกับผลประโยชน์เรื่องที่ดินและการเงินในมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกว่า ๕,๐๐๐ คน ประท้วง ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย^{๗๙} หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญได้ไม่นาน รัฐบาลจอมพลถนอมกระทำการยึดอำนาจตนเองเพื่อรวบอำนาจไว้ที่ตนเองอย่างสมบูรณ์อีกครั้งในปี ๒๕๑๔ เหตุการณ์ดังกล่าวสร้างแรงกระตุ้นให้กลุ่มต่างๆของนิสิต นักศึกษาจับประเด็นถกเถียงเรื่องการเมืองอย่างกว้างขวาง และนำประเด็นเหล่านั้นมาเป็นปัญหาร่วมกัน และแน่นอนว่าปัญหานี้ถูกบ่มเพาะมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่สมัยของจอมพลสฤษดิ์ การรวมตัวประท้วงรัฐบาลจึงเริ่ม เกิดขึ้นในปี ๒๕๑๓ และขยายแนวร่วมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงจุดแตกหักในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งนิสิตนักศึกษา นักเรียนอาชีวะ นักเรียน และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์นั้น ผู้ชุมนุมเรือนแสนเข้าร่วมขับไล่รัฐบาลจอมพลถนอม มีการปะทะระหว่างทหารและผู้ชุมนุม

ผลสุดท้าย ฝ่ายต่อต้านรัฐบาล ได้รับชัยชนะ และทำให้จอมพลถนอมและเครือข่ายลี้ภัยไปต่างประเทศ หลังชัยชนะของนิสิต นักศึกษานั้น จอมพล ถนอม และจอมพลประภาสวณิชกลับเข้ามายังประเทศไทย ทำให้กลุ่มของนักศึกษาไม่พอใจจึงรวมตัวกัน ประท้วงที่สนามหลวงและบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ฝ่ายรัฐและกลุ่มต่อต้าน นักศึกษาและต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์เข้าล้อมปราบนักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำให้มีการสูญเสียชีวิตครั้งใหญ่ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์บาดแผลของไทย นักศึกษาส่วนหนึ่งจำเป็นต้องลี้ภัยเข้าป่า และการล้อมปราบ นี้เองได้ปูทางไปสู่การรัฐประหารในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นำโดยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่ การเมืองไทยจึงวกกลับ สว่างจระบอบเผด็จการอีกครั้ง ต่อมาการเมืองไทยเข้าสู่ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ^{๘๐}ที่นายกรัฐมนตรีนอกรีตไม่จำเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวายและขัดแย้งได้ปูทางไปสู่การยึดอำนาจรัฐบาลทักษิณของคณะปฏิรูป การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ ซึ่งถือเป็น เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ และเป็นจุดเริ่มต้นการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของประชาชน ๒ ขั้วอย่างชัดเจน ทั้งฝ่าย สนับสนุนและฝ่ายต่อต้านการรัฐประหาร ในด้านบทบาท

^{๗๙} ประจักษ์ ก้องกีรติ, และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, ๒๕๕๖), หน้า ๓๖.

^{๘๐} วีรพงษ์ รามางกูร, “ประชาธิปไตยครึ่งใบ”, มติชน, (๑๐ มีนาคม, ๒๕๕๙).

ของนิสิต นักศึกษามักปรากฏเป็นกลุ่มย่อยๆที่เคลื่อนไหว ร่วมกับกลุ่มการเมือง เช่น พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ภายใต้กลุ่ม Young PAD ที่มีนิสิต นักศึกษากลุ่มเล็กๆจัดตั้งขึ้นเป็นต้น นอกจากนี้ หลังรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร บทบาทนักศึกษาเริ่มปรากฏชัดขึ้นหลังรัฐบาลพลัดถิ่นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ฉบับนายวรชัย เหมะ ที่มีการแปรญัตติเปลี่ยนแปลงเนื้อหาภายในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม โดย เป็นปรากฏการณ์การลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาลอย่างกว้างขวางแม้กระทั่งแกนนำ คนเสื้อแดงที่ถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายรัฐบาลก็ออกมาต่อต้านบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของนิสิต นักศึกษาขณะนั้นคือมีการรวมตัวประท้วง ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเคลื่อนพลไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น อีกด้านหนึ่ง สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter ได้เข้ามาเป็นสื่อกลางให้นิสิต นักศึกษา ตั้งประเด็นถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล อันนำไปสู่การนัดหมายชุมนุมหรือการแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองในเชิงต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์อยู่หลายครั้ง^{๘๑} หลังความผิดพลาดของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ในประเด็นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ได้สร้างแนวร่วมภาคประชาชนจำนวนมากที่ไม่พอใจในประเด็นดังกล่าว ซึ่งเป็นแรงกดดันให้นายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภาเพื่อนำไปสู่ การเลือกตั้ง แต่ปัญหาความวุ่นวายกลับไม่คลี่คลาย เมื่อแกนนำต่อต้านร่างกฎหมายนิรโทษกรรมที่นำโดยกลุ่ม ส.ส.ของพรรคประชาธิปัตย์ประกาศยุบสภา การชุมนุมเป็นการขับไล่ระบอบทักษิณ (รัฐบาลยิ่งลักษณ์) การเมืองไทยขณะนั้นอยู่ในสภาวะตึงเครียด ความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างบ่อยครั้งอันนำไปสู่การรัฐประหารของคุณะ รักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ภายหลังจากยึดอำนาจนั้น รัฐบาล คสช.ได้ บังคับใช้กฎหมายความมั่นคงอย่างเข้มข้น รวมถึงไปการห้ามมิให้ชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า ๕ คน ส่งผลให้ บทบาทของนิสิต นักศึกษาถูกจำกัดทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มแสดงเชิงสัญลักษณ์ต่อต้านรัฐบาล คสช.กลับปรากฏขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น อีกด้านหนึ่ง ในสื่อสังคมออนไลน์นั้น ประชาชนและนิสิต นักศึกษาสามารถ วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างกว้างขวาง ซึ่งต่อมาเกิดกลุ่มต่าง ๆ ในเฟซบุ๊กมากมาย ทั้งในเชิงต่อต้านและ สนับสนุนรัฐบาล คสช. และบ่อยครั้งที่มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดเสวนาวิชาการที่นำประเด็นรัฐบาลมาวิจารณ์ แทบจะทุกครั้งจะถูกเจ้าหน้าที่ทหารเข้าควบคุมกิจกรรมและเชิญเข้าไปปรับทัศนคติที่ค่ายทหาร หรือการถูกแจ้ง ข้อกล่าวหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จวบจนปัจจุบันพลังของเยาวชนยังเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นว่า เยาวชนหันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ภารดรภาพอย่างจริงจังมากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เพราะเยาวชนคืออนาคตของชาติ การที่จะปลูกฝังจิตสำนึกในการรักชาติโดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง ส่งผลถึง

^{๘๑} ฐิติกร สังข์แก้ว และอรุณสิทธิ์ พานแก้ว, นิรโทษกรรมเหมาเข่ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>, [๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].

พฤติกรรมทางการเมืองนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมือง และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้ แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกา และรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด อาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด การอบรมกลุ่มเถาทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ตามกาลเวลาที่เหมาะสม การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่เยาวชนให้ความสนใจและมีการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยยังมีปัจจัยอื่น ๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันการรณรงค์ทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันกลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน รวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นปัจจัยด้านการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ รวมถึงเป็นศูนย์รวมในด้านต่างๆ ทั้งการเมือง การปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศเป็นส่วนใหญ่

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเมืองไทยในระยะ ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๖๒ มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นและมีการปลุกเร้ามากขึ้นเรื่อยๆ และในการเลือกตั้งเมื่อเดือนมีนาคม ปี พ.ศ.๒๕๖๒ เยาวชนไทยมีการตื่นตัวต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมากเด็กที่เติบโตมาในสภาพการเมืองเช่นนี้จะมีลักษณะอย่างไร ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมทางการเมืองจะมีคนสนใจกันมาก มีการจัดกิจกรรมต่างๆ มากมาย ซึ่งเด็กที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมแบบนี้ก็อาจมีวิธีคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป อาจจะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่กลายเป็นคนเบื่อหน่ายทางการเมือง หรือคิดในทางลบว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวที่น่าเบื่อหน่าย จนทำให้ไม่อยากเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง จึงทำให้ไม่ใส่ใจการเมืองเท่าที่ควร

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษางานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองในแง่มุมต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษา ๔ ประเด็นคือ คือ ๑. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ๒. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง และ ๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง ดังนี้

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ ได้วิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า คนรุ่นใหม่ของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้มีความเปลี่ยนแปลงในหลายด้านที่แตกต่างจากคนในอดีต อาทิเช่น คนรุ่นใหม่ในปัจจุบันมีความเข้าใจสิ่งที่เป็นเทคโนโลยี การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงประเด็นเรื่องราวต่างๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้ใกล้ในเรื่องความสนใจของเยาวชนสมัยนี้คือ หากย้อนเวลากลับไปช่วงเหตุการณ์การเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้ใกล้เคียงกับข้อมูลที่เกิดขึ้น ณ เวลาจริงเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคที่เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าและเข้าถึงได้ง่ายและเมื่อเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความสนใจในทางการเมืองหรือสังคมมีมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และยังมีสิ่งที่เป็นความสนใจที่กระตุ้นพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย^{๘๒}

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล” โดยพบว่า สังคมไทยในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มีการแพร่กระจายในช่องทางต่างๆ ไปสู่การรับรู้ของผู้สนใจในประเด็นต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและการรับรู้ดังกล่าวด้วย และเป็นแหล่งที่มาของการตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้เป็นหน่วยในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ยิ่งทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับที่สูงตามไปด้วยซึ่งสิ่งดังกล่าวมีผลต่อความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามไปด้วย^{๘๓}

วัฒนา แซงไพเราะ ได้วิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วง

^{๘๒} กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๑ – ๑๐๓.

^{๘๓} วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, และคณะ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, วารสารการบริหารปกครอง, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๖-๓๙.

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔” โดยผลการวิจัย พบว่า ความตื่นตัวทางการเมือง การกลมเกลียวทางการเมืองรวมถึงการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งกรอบแนวคิดหลัก ๓ ประการนี้เชื่อมโยงต่อเนื่องกันถึงแม้ว่าระดับคะแนนตัวแปรที่สำคัญเหล่านี้ไม่ได้เป็นไปตามที่ได้คาดหมายไว้แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องสิ้นหวังโดยสิ้นเชิง เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีจุดก่อกำเนิดมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลในสังคม แม้จะเกิดจากกระบวนการอบรมหล่อหลอม และปลูกฝังสืบทอดต่อเนื่องเป็นเวลานาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ทัศนคติต่าง ๆ เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) แนวทางหรือความเชื่อทางการเมืองที่ดำรงอยู่ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาที่พึงประสงค์ของสังคม จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเชื่อใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างชีวิตทางการเมืองที่ดีกว่า อันจะนำมาซึ่งความสุขของประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วหน้า^{๔๔}

ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี” โดยพบว่า ๑) สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีลักษณะเอนเฉยต่อความเป็นไปของการเมืองที่กำลังเกิดขึ้น หรือเรียกอีกอย่างว่า “ไม่ยินดียินร้ายกับการเมือง” เหตุผลสำคัญที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากประชาชนได้เห็นสถานการณ์ทางการเมืองทุกระดับทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ที่มีการแก่งแย่งแข่งขันกันทำให้สังคมแตกแยกทางความคิดขาดความรักความสามัคคี และไม่ได้ดำเนินการไปตามกรอบกติกาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมถึงการเห็นพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งหรือการรัฐประหารมีลักษณะไม่แตกต่างกัน อาทิ การแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง การทุจริตคอร์รัปชัน และการลุแก่อำนาจ เป็นต้น ๒) ประเด็นการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย (๑) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (๒) การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (๓) การสนทนาประเด็นทางการเมือง (๔) การร่วมรณรงค์หาเสียง (๕) การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และ (๖) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง^{๔๕}

อุทิสรา ภิญาทรทรัพย์ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง คือ การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ มีประโยชน์มาก ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง คือ มี

^{๔๔} วัฒนา แซงไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์จิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕).

^{๔๕} ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๕๖.

การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การไปเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของตัวเอง ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเมืองภาคประชาชน คือ การเมืองภาคประชาชนควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเสนอถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้านการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น สูงสุดคือ ท้องถิ่นควรมีช่องทางในการรับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น แนวทางการเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๘-๑๙ ปี ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเพชรบุรี อำเภอบางแพ จังหวัดชัยภูมิ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ด้านประชาธิปไตย เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ควรจัดให้มีเวทีประชาธิปไตย และจัดอบรม เพื่อให้เยาวชนมีเวทีแสดงออกทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชน หาวิธีการจูงใจ และเพิ่มความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบในการเมืองภาคประชาชน ควรสร้างเครือข่ายเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง ด้านการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น ควรเพิ่มให้มีช่องทางในการรับข้อเสนอแนะปัญหาของท้องถิ่น^{๖๖}

สมปอง รักษาธรรม ได้วิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” ผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และความตื่นตัวทางการเมืองด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังผลการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในภาคใต้ ประการที่สอง จากการทดสอบสมมติฐานเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ๑) ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการวิจัยในเชิงบวก ในระดับสูงโดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .๐๐๑ และ ๒) ความตื่นตัวทางการเมืองด้านพฤติกรรมทางการเมือง พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดย (๒) ทุกปัจจัยมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .๐๐๑ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสำคัญ ในการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ ความเข้าใจ มีจำนวน ๕ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยมี

^{๖๖} อุทิสรา ภิณโณทรัพย์, “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘- ๑๙ ปี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรบุรี อำเภอบางแพ จังหวัดชัยภูมิ”, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ Proceeding, The 2nd CASNIC 2014.

ลำดับในการพยากรณ์ดังนี้ ๑) อาตมมันของ บุคคล ๒) อาตมมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชนส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยปัจจัยในการพยากรณ์ตามลำดับ ขนาดอิทธิพล ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมมันของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง ประการที่สาม จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้ โดยปัจจัยต่อไปนี้ไม่มีผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ด้านเพศ ศาสนา อาชีพบิดา-มารดา (ผู้ปกครอง) ภูมิภาคเดิม ทำเลที่อยู่อาศัยส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ด้านอายุ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษารายได้บิดา-มารดา (ผู้ปกครอง) และสถาบันที่มีที่ตั้งของสถานศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน มีความตื่นตัวทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูงทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านพฤติกรรมทางการเมืองและภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .๐๐๐ ($p < .๐๐๑$) ทั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้ พบว่า มีความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจด้านพฤติกรรมทางการเมืองและภาพรวมในทุกปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .๐๐๐ ($p < .๐๐๑$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานว่าความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้มีความแตกต่างกัน^{๘๗}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนได้รับการหล่อหลอมมาจากกระบวนการกลุ่มเกลาทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อนและชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมืองที่ปลูกฝัง ความรู้ความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยมและอุดมการณ์ ความคิด เมื่อถึงเวลาหรือสถานการณ์ที่เกิดอาจทำให้เกิดการกระตุ้นเพราะปลูกแล้วแสดงออกทางพฤติกรรมทางการเมือง อาจจะเป็นเชิงสร้างสรรค์ หรืออาจจะเป็นเชิงลบก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ

^{๘๗}สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้”, *ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘๑-๑๘๒.

ตารางที่ ๒.๗ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์	ปัจจุบันมีความเข้าใจสิ่งที่ เป็นเทคโนโลยี การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงประเด็นเรื่องราวต่างๆ ในสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้ใกล้ใน เรื่องความสนใจของเยาวชนสมัยนี้คือ หากย้อนเวลากลับไปช่วง เหตุการณ์การเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มต่างๆสามารถ ส่งข้อมูลข่าวสารได้ใกล้เคียงกับข้อมูลที่เกิดขึ้น ณ เวลาจริงเป็น อย่างมาก จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงยุคที่เทคโนโลยีด้าน ต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าและเข้าถึงได้ง่ายและเมื่อเข้าถึงข้อมูลได้ ง่ายมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความสนใจในทางการเมืองหรือสังคมมี มากยิ่งขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และยังมีสิ่งที่เป็นความสนใจที่กระตุ้น พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
อุทิสรา ภิญโญทรัพย์	การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัด ชัยภูมิ” พบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมือง ทั้งระดับท้องถิ่นและ ระดับประเทศมีประโยชน์มาก ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางการเมือง คือ มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์	การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย (๑) การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง (๒) การ รับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (๓) การสนทนา ประเด็นทางการเมือง (๔) การร่วมรณรงค์หาเสียง (๕) การออกไป ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และ (๖) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง
สมปอง รักษาธรรม	“ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลใน การพยากรณ์ความ ตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ ความเข้าใจ มี จำนวน ๕ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยมีลำดับในการพยากรณ์ดังนี้ ๑)

ตารางที่ ๒.๗ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และคณะ	<p>อาตมันของ บุคคล ๒) อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชนส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยปัจจัยในการพยากรณ์ตามลำดับ ขนาดอิทธิพล ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมันของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง</p> <p>ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มีการแพร่กระจายในช่องทางต่างๆ ไปสู่การรับรู้ของผู้สนใจในประเด็นต่างๆอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ความรู้ ทักษะคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและการรับรู้ดังกล่าวด้วย และเป็นแหล่งที่มาของการตื่นตัวทางการเมืองกลุ่มนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีระดับความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ยิ่งทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับที่สูงตามไปด้วยซึ่งสิ่งดังกล่าวมีผลต่อความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามไปด้วย</p>
วัฒนา แซงไพเราะ	<p>ความตื่นตัวทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมืองรวมถึงการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งกรอบแนวคิดหลัก ๓ ประการนี้เชื่อมโยงต่อเนื่องกันถึงแม้ว่าระดับคะแนนตัวแปรที่สำคัญเหล่านี้ไม่ได้เป็นไปตามที่ได้คาดหมายไว้แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องสิ้นหวังโดยสิ้นเชิง เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีจุดก่อกำเนิดมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลในสังคม แม้จะเกิดจากกระบวนการอบรม หล่อหลอม และปลูกฝังสืบทอดต่อเนื่องเป็นเวลานาน</p>

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้มากมาย ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมาเพื่อประกอบการศึกษา ดังนี้

วัชรินทร์ ชาญศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง ๑๘ – ๒๕ ปีที่กำลังศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ ๖ และระดับอุดมศึกษาจำแนกตามรายภาคทั้ง ๖ ภาค ส่วนใหญ่มีระดับความเป็นพลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๔.๐๑, S.D.=.๔๙๐) โดยเยาวชนส่วนใหญ่มีความเป็นพลเมืองในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมาได้แก่ ด้านยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ เยาวชนไทยได้รับการกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองในระดับมาก และรับรู้ข่าวสารทาง การเมืองผ่านอินเทอร์เน็ต เยาวชนไทยพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ๑ – ๒ ครั้งต่อสัปดาห์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภูมิลำเนา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมือง ของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๑ ผลการวิเคราะห์ SEM พบว่า การกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองจาก ครอบครัว เพื่อน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ศาสนา และพรรคการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕^{๘๘}

พระทรงวุฒิ รัตนะ, และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับการกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย อยู่ใน ระดับมาก ด้านความรู้ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ๓. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลากิจกรรมการเมือง ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อได้มากเท่าที่ควร เพิ่มช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

^{๘๘} วัชรินทร์ ชาญศิลป์, “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๘๗ – ๒๐๙.

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนยังโดนปิดกั้นในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ควรจัดสถานที่ ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น^{๘๙}

เนตา คลินเลอร์ และเวเลนซิก (Neta Kligler-Vilenchik) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบเหตุการณ์ พื้นที่เครือข่าย และการเมืองทางสังคมของเยาวชน” ศึกษายการขัดเกลาทางการเมืองของโรงเรียน ครอบครัว และองค์กรชุมชนพื้นที่เครือข่ายมีผลต่อการรับข้อมูลข่าวสารสำหรับเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเหตุการณ์ทางการเมืองที่โดดเด่น ยังสามารถกลายเป็นสถานที่สำหรับการขัดเกลาทางการเมืองที่มีความสำคัญสำหรับเยาวชนในการแสดงความหวัง ความกลัว และความคิดเห็นต่างๆทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน ถือว่าเป็นการขัดเกลาทางการเมืองของเยาวชน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีส่วนอย่างมากต่อการกล่อมเกลาและการขัดเกลาทางการเมือง^{๙๐}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองมีผลต่อการสร้างกระบวนการความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์และหล่อหลอมมาจากสถาบันต่างๆจนกลายมาเป็นการแสดงออกทางการเมืองโดยสามารถนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองได้ในที่สุด

ตารางที่ ๒.๘ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
วัชรินทร์ ชาญศิลป์	“ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง ๑๘ – ๒๕ ปีที่กำลังศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ ๖ และระดับอุดมศึกษาจำแนกตามรายภาคทั้ง ๖ ภาค ส่วนใหญ่มีระดับความเป็นพลเมือง โดยภาพรวม การกล่อมเกลาทางการเมืองจาก ครอบครัว เพื่อนสถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ศาสนา และพรรคการเมืองมีอิทธิพล ทางตรงเชิงบวกต่อความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย

^{๘๙}พระทรงวุฒิ รัตนะ, และคณะ, “การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน”, การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings), (หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔) : ๕๙๙ – ๖๑๒.

^{๙๐} Neta Kligler-Vilenchik, FORMATIVE EVENTS, NETWORKED SPACES, AND THE POLITICAL SOCIALIZATION OF YOUTH Selected Papers of #AoIR 2017: The 18th Annual Conference of the Association of Internet Researchers Tartu, Estonia / 18-21 October 2017.

ตารางที่ ๒.๘ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลາทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระทรงวุฒิ รัตนะ, และคณะ	ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย อยู่ใน ระดับมาก ด้านความรู้ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย ควรจัดสถานที่ ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น
เนต้า คลินเลอร์ และเวเลนซิค (Neta Kligler-Vilenchik)	“รูปแบบเหตุการณ์ พื้นที่เครือข่าย และการเมืองทางสังคมของเยาวชน” ปัจจัยการขัดเกลาทางการเมืองของโรงเรียน ครอบครัว และองค์กรชุมชนพื้นที่เครือข่ายมีมีผลต่อการรับข้อมูลข่าวสารสำหรับเยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเหตุการณ์ทางการเมืองที่โดดเด่น ยังสามารถกลายเป็นสถานที่สำหรับการขัดเกลาทางการเมืองที่สำคัญสำหรับเยาวชน ในการแสดงความหวัง ความกลัว และความคิดเห็นต่างๆทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงาน ถือว่าเป็นการขัดเกลาทางการเมืองของเยาวชน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีส่วนอย่างมากต่อการกล่อมเกลาและการขัดเกลาทางการเมือง

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรมทางการเมือง” เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง ดังนี้

เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่อง การเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ (๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง (๒) การเลือกตั้ง (๓) มีส่วนร่วมใน การเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ (๑) ครอบครัวยุติธรรม (๒) ปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง (๒) โรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง (๓) ชุมชน ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา (๔) ศาสนา ต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ (๕) หน่วยงานทางการเมืองการปกครองมีส่วนร่วมสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยตรง ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ (๑) การศึกษา ที่ยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะใน หมู่บ้านที่ห่างไกล (๒) วัยรุ่นติดยาเสพติดจนทำตัวนิ่งเฉยเรื่องบ้านเมือง (๓) สภาพเศรษฐกิจครอบครัว รายได้ไม่พอเลี้ยงชีพทำให้ วัยรุ่นสนใจแต่เรื่องปากท้องและทำงาน (๔) การพนันฟุตบอลแพร่หลาย (๕) เกรงกลัวอันตราย จนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรม ต่างๆทางการเมือง เพราะกลัวจะตกเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม^{๑๑}

อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการสร้าง กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้ อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านการพัฒนากระบวนการสุขภาพจิต ด้านการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนากระบวนการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา การค้าและการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ภาครัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้อง ประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันประชาชนในพื้นที่ก็มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมใน

^{๑๑} เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๘-๒๒๕.

การพัฒนาความมั่นคง ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามทิศทาง ที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทาง การเมืองในทุกมิติ^{๙๒}

ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับสูงโดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในการยึดถือเสียงข้างมาก เป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดกับประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นสำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตั้งอย่างที่มีเพศระดับชั้นการศึกษาสายวิชาการศึกษาและภูมิลำเนาของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๙๓}

ปรมต วรรณบวร, และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น มีลักษณะสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมโดยยึดมั่นและเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเคารพหลักความเสมอภาค เคารพสิทธิของกันและกัน เท่าเทียมกัน กล้าเสนอความคิดต่อส่วนรวม ๒. หลักกรรมแนวคิดและทฤษฎีสำหรับความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการยึดมั่นในหลักพุทธธรรม คือ หลักสัปปุริสธรรม ๗ ข้อ พบว่า (๑) การเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จัก หน้าที่ พบว่าได้มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีการยึดถือคำสั่งสอนของศาสนามาเป็นเครื่องมือใน การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และรู้จักลำดับความคิดไตร่ตรอง ปัญหาหน้าที่ของตนเองเข้าใจตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ข้อที่ (๒) การเป็นผู้รู้จักผล รู้จัก เป้าหมาย พบว่าได้มีการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเป้าหมายในทาง ความดีงามเพื่อเป็นคนที่มีความดี ผล ข้อที่ (๓) การเป็นบุคคลที่รู้จักตนเป็นใคร พบว่า มีความรู้ทางการเมืองในระดับ

^{๙๒} อิศมาแอล เบญจิบรอฮีม, และคณะ, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐.

^{๙๓} ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี”, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๓๓-๑๔๗.

ประชาธิปไตย มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม ข้อที่ (๔) การรู้จักประมาณ รู้จักความพอดีพบว่าได้ มีการรู้จักถึงความพอเหมาะ รู้จักพอดีและพอเพียงในการดำเนินชีวิต ฟังตนเอง อยู่อย่างพอเพียง เลี้ยงตนบนสัมมาชีพและวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมืองได้ ข้อที่ (๕) การรู้จัก กาลเวลา อันเหมาะสมพบว่าได้ใช้ดุลยพินิจในการใช้เวลาที่เหมาะสมระหว่างประชาธิปไตยกับพุทธ ศาสนาที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันในหลายมิติ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาในการ เอาใจใส่บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อที่ (๖) การรู้จักชุมชน รู้จักระเบียบในสังคม พบว่าได้ ปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักและเคารพระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และรู้จักจารีตขนบธรรมเนียมของชุมชนและข้อที่ (๗) การรู้จักบุคคล หรือการรู้จักอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ของผู้อื่นพบว่าได้มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจอารมณ์ของคนในชุมชนมี การยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและของผู้อื่นเรียนรู้การการดำเนินชีวิตร่วมกัน ๓) แนวทางในการสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นด้านการ ยึดมั่นในหลักธรรมตามแนวทางพุทธศาสนา พบว่า ประชาชนได้ยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการใช้ วิธีชีวิตเป็นทุนทางสังคมอยู่แล้ว การส่งเสริมประชาธิปไตยมีพื้นฐานจากการยึดถือปฏิบัติเป็นหลัก พระพุทธศาสนาให้เป็นจริงก่อน และเหมาะสมในท้องถิ่นและมีความรู้หลักพุทธธรรมให้เข้าใจและปฏิบัติได้จริง เกิดชุมชน แห่งการเรียนรู้การเมืองกับหลักพุทธธรรม^{๘๔}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง คือแบบแผนที่ได้ประพฤติปฏิบัติกันและถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเกิดจากความรู้ ความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ นำไปสู่ความศรัทธา โดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลากล่อมเกลากองการเมืองที่บ่มเพาะทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ	วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพุทธ วัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่อง การเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์

^{๘๔} ปรมต วรณบวร , และคณะ “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
	<p>ได้แก่ (๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง (๒) การเลือกตั้ง (๓) มีส่วนร่วมใน การเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง</p> <p>แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค ด้านการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา การค้าและการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ</p>
<p>อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม , และคณะ</p>	<p>“วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาระบบการยุติธรรม ด้านการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค ด้านการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา การค้าและการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ</p>
<p>ธนาภรณ์ ไฉ่วเจริญ, และคณะ</p>	<p>“วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับสูงโดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในการยึดถือเสียงข้างมาก เป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดกับประเด็นท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นสำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตั้ง</p>

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
<p>ปรมต วรรณบวร, และคณะ</p>	<p>อย่างที่มีเพศระดับชั้นการศึกษาสายวิชาการศึกษาและภูมิลำเนาของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เห็นด้วยมากที่สุดในการประเด็นการยึดถือเสียงข้างมาก เป็นหลักแต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย</p> <p>“ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น มีลักษณะสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม โดยยึดมั่นและเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเคารพหลักความเสมอภาคเคารพสิทธิของกันและกัน เท่าเทียมกัน กล้าเสนอความคิดต่อส่วนรวมให้เวลา กับกิจกรรมทางการเมืองคำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ ยึดถือกติกาของสังคมเป็นหลัก ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ มีน้ำใจ เลือกรับข่าวที่เหมาะสมและมีประโยชน์ฟังตนเอง ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำหรือความอุปถัมภ์ของใคร กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบในตนเอง</p>

๒.๖.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

ชุมพล เพ็งศิริ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมือง สร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเลือกตั้งนักการเมืองที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย ๓) ด้านการ

ตัดสินใจในทางการเมือง ตัดสินใจเลือกตัวแทนนักการเมือง โดยดูจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมือง ที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน^{๔๕}

ไพบุลย์ สุขเจตน์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อสารไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน^{๔๖}

สุทน ทองเล็ก ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว จากผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมานักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาลดลง ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๓. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับอภิธานิยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง^{๔๗}

^{๔๕} ชุมพล เพ็งศิริ, “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๔๖} ไพบุลย์ สุขเจตน์, “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๔๗} สุทน ทองเล็ก, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว”, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

รัฐภากร เอี่ยมอำไพ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า

๑. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนใช้เทคโนโลยีทำให้สะดวกในการติดตามข่าวสารมากยิ่งขึ้น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนจะนำข้อมูลจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ด้านการเข้าเป็นแนวร่วมทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ชุมชน หรือประเทศชาติ และด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองของประชาชนจะแสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ โดยพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเช่นเดียวกับการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนคือ ความรู้ ทักษะคิด และการนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนต้องรับฟังการปราศรัยของพรรคการเมืองเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงนโยบายของพรรคมากขึ้นและอ่านบทวิเคราะห์ บทความที่เกี่ยวกับการเมืองเพื่อมีความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นและใช้กระบวนการทางความคิดที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบทุกด้านเป็นการปลูกฝังทักษะคิดทางการเมืองให้กับตนเองและฝึกที่จะนำไปปฏิบัติจริงโดยการเข้าร่วมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเมื่อมีโอกาส

๓. การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนจะต้องใช้กระบวนการความคิดไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ การแยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนำมาประกอบการพิจารณา โดยการค้นหาเหตุปัจจัยข้อมูลทางการเมืองที่เกิดขึ้นพิจารณาการแก้ไขปัญหาต้องตรงกับสาเหตุและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการรวมถึงการแยกแยะให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมโดยยึดถือความถูกต้องตามหลักคุณธรรมสามารถตรวจสอบได้เป็นการใช้กระบวนการทางความคิดตามหลักโยนิโสมนสิการที่นำมาใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น^{๔๘}

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการเกิดจากการปลูกฝังและจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การแสดงออกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น

^{๔๘} รัฐภากร เอี่ยมอำไพ, “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาคุษณบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

หน้าที่ของพลเมืองที่ดี ให้ความรู้สึกศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและ
ตื่นตัวมากขึ้นจะส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืน

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
ชุมพล เฟิงศิริ	“ การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย ๓) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ตัดสินใจเลือกตัวแทนนักการเมือง โดยดูจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมือง ที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน
ไพบุลย์ สุขเจตณี	ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อสารไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
สุทน ทองเล็ก	ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับหลักอปริหานิยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
รัชฎากร เอี่ยมอำไพ	ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า ๑. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนคือ ความรู้ ทักษะ และ การนำไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ๓. การพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไปตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๒.๖.๕ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔

การศึกษาเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมการศึกษาวิจัยและบทความที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม หลักอิทธิบาท ๔ โดยสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

พัชรี ศิลารัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๖” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบ

ประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้^{๙๙}

พระมหาบรรจง ตีสโรณ (ศรีสุข) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า อิทธิบาทธรรม ๔ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ได้มากมาย เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การจัดการเรียนการสอนหนังสือหรือในการดำเนินชีวิต หลักอิทธิบาท ธรรม ๔ ประการประกอบด้วย ฉันทะ หมายถึง สร้างความพอใจในการทำงาน ประสงค์ จะทำยิ่งขึ้น วิริยะ หมายถึง ความขยัน หมั่นเพียร จิตตะ หมายถึง ความมีจิตใจผู้ไม่ทอดทิ้งต่อปัญหา หรืออุปสรรค วิมังสา หมายถึง การรู้จักใช้ปัญญา ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบด้านในการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย^{๑๐๐}

พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการ ท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ ๑) ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร ที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่างรอบครอบและทำการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ๒) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความจริงจังในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคลากร ๓) ด้านจิตตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความเสียสละตั้งมั่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กรเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการเสริมสร้างความเข้าใจ ๔) ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบร่วมกันเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก^{๑๐๑}

^{๙๙} พิชรี ศิลารัตน์, “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๖”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๓๑ – ๓๗.

^{๑๐๐} พระมหาบรรจง ตีสโรณ (ศรีสุข), “ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม ๔ ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์”, วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๗ (กรกฎาคม ๒๕๖๐) : ๕๐-๖๑

^{๑๐๑} พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา, “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี”, วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๕ (กรกฎาคม ๒๕๖๒) : ๒๔-๖๑.

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องมีความสนใจ ใส่ใจ พอใจ ในด้านพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง ๒) ด้านวิริยะ (ความเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องรู้หน้าที่และทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ๓) ด้านจิตตะ (ความตั้งใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องเข้าใจและใช้สติพิจารณาไตร่ตรองก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไป คิดให้รอบคอบ ถี่ถ้วน ๔) ด้านวิมังสา (หมั่นสอดส่องในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องหมั่นสอดส่องตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ด้วยสติใช้ปัญญาพิจารณาและคอยเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของคนในชาติ

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักอิทธิบาท ๔

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พัชรี ศิลารัตน์	ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก
พระมหาบรรจง ติสรโณ (ศรีสุข)	ผลการวิจัยพบว่า อิทธิบาทธรรม ๔ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ได้มากมาย เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การจัดการเรียนการสอนหนังสือหรือในการดำเนินชีวิต หลักอิทธิบาท ธรรม ๔ ประการ
พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา	“การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสีออ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสีออ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ ๑) ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร ที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่างรอบคอบและทำการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ๒) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความจริงใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคลากร ๓) ด้านจิตตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักอิทธิบาท ๔ (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
	มีความเสียสละตั้งมั่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กรเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการ เสริมสร้างความเข้าใจ ๔) ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบร่วมกันเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป มีกรอบแนวคิดที่สำคัญในลักษณะของกระบวนการ และวิธีการศึกษาวิจัย รวมทั้งผลลัพธ์จากการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีมาจากหลากหลายแหล่งที่มาประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปสถาบันการกล่อมเกลากองการเมือง^{๑๐๒}

- ๑) ด้านสถาบันครอบครัว
- ๒) ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน
- ๓) ด้านสถาบันการศึกษา
- ๔) ด้านสื่อมวลชน
- ๕) ด้านสถาบันทางการเมือง^{๑๐๓}

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย^{๑๐๔}

- ๑) การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย
- ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น
- ๓) การเคารพมติเสียงส่วนมาก

^{๑๐๒} วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”, วารสารการบริหารปกครอง, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๔.

^{๑๐๓} วัฒนา เช่งไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๕-๑๓๖.

^{๑๐๔} อ้างอิงจากหน้าที่ ๕๒.

- ๔) ความยุติธรรม
- ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
- ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง
- ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป^{๑๐๕}

- ๑) ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย^{๑๐๖}
- ๒) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๑๐๗}
- ๓) การสื่อสารการเมือง^{๑๐๘}
- ๔) ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๐๙}
- ๕) การปฏิบัติตามกฎหมาย^{๑๑๐}

หลักอิทธิบาท ๔

- ๑) ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
- ๒) วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น
- ๓) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น
- ๔) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น^{๑๑๑}

^{๑๐๕} สมบัติ อารังธัญวงศ์, **การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๔๙-๒๕๘.

^{๑๐๖} วัฒนา เช่งไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก ๒๕๕๕).

^{๑๐๗} ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๑๐๘} กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย”, **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๑ - ๑๐๓.

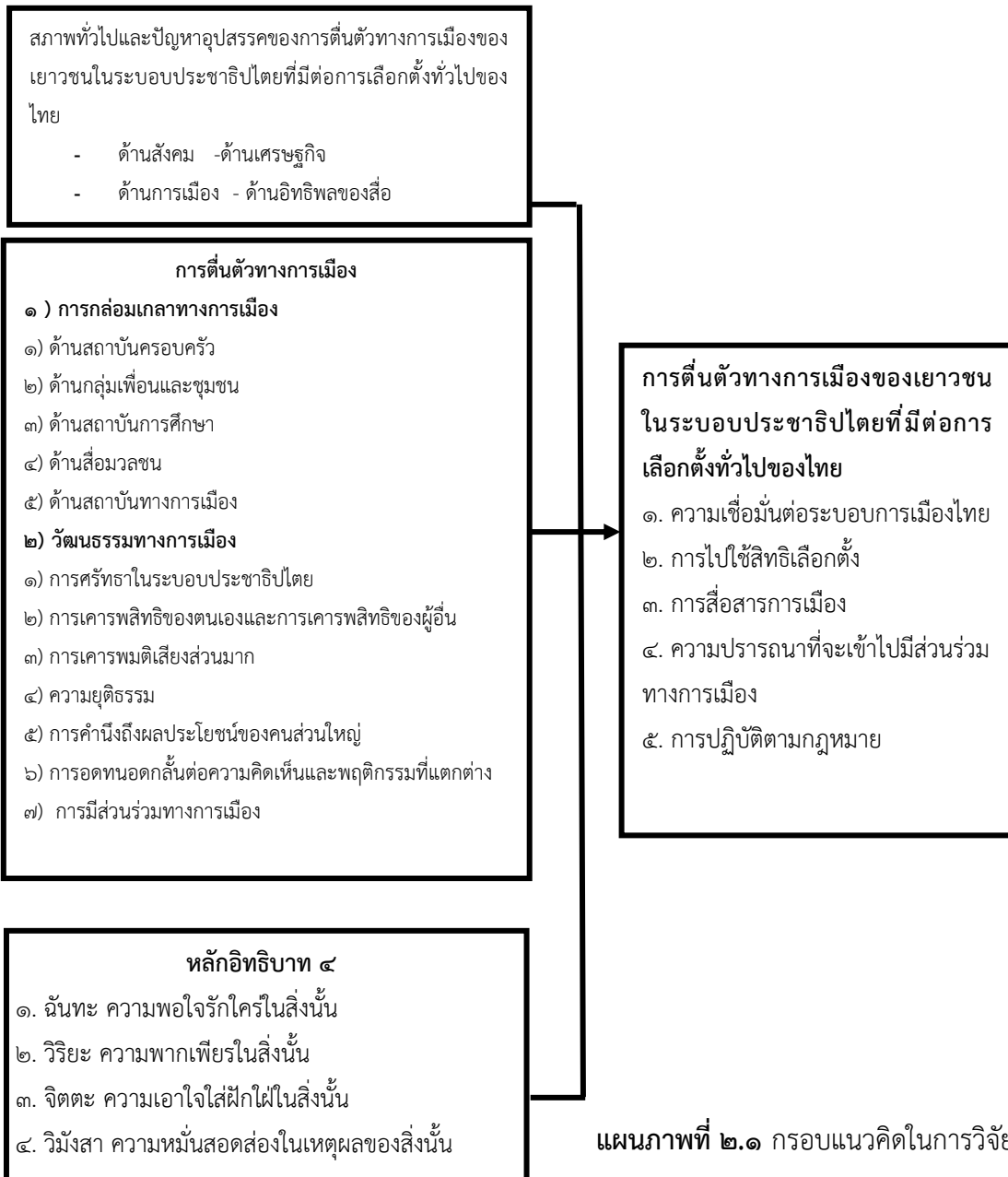
^{๑๐๙} ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์, “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”, **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑).

^{๑๑๐} อ้างอิงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ

^{๑๑๑} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๓๑/๓๔๒.

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการที่เลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการที่เลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี และหลักพุทธธรรม หลักกสิกรรม ๔ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบบเจาะจงในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ ๒ เทคนิค ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๒๔ คน ได้แก่

๑. กลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา	๓ รูป
๒. กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์	๖ คน
๓. กลุ่มผู้แทนพรรคการเมือง	๕ คน
๔. กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔ คน
๕. กลุ่มผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)	๒ คน
๖. กลุ่มเยาวชนที่สนใจทางการเมือง	๔ คน

กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม
๒	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์
๓	พระเมธีธรรมอาจารย์, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

กลุ่มที่ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๔	รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์	ประธานกรรมการบริหาร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๕	ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หน้่าปรัง	อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และรองผู้อำนวยการสถาบันวะสะฎียะฮ์เพื่อสันติภาพและการพัฒนา สำนักจุฬาราชมนตรี

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๖	ดร.บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์	นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ รองอธิการบดี สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๗	รศ.ดร.เสรี วงษ์มณฑา	ประธานกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา
๘	พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบัน พระปกเกล้า
๙	ดร.หม่อมหลวง กรกสิวัฒน์ เกษมศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัย รังสิต นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์

กลุ่มที่ ๓ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนพรรคการเมือง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๐	นายองอาจ คล้ามไพบูลย์	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๑๑	นายราเมศ รัตนะเชวง	โฆษกพรรคประชาธิปัตย์
๑๒	ดร.สุภรณ์ อัตถาวงศ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๓	ดร.ธนกร วังบุญคงชนะ	เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

กลุ่มที่ ๔ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๔	นายสิระ เจนจาคะ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ
๑๕	นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคก้าวไกล
๑๖	นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคก้าวไกล

กลุ่มที่ ๔ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๗	นางสาวธนิกานต์ พรพงษ์โรจน์	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชาชน
๑๘	ดร.สรรเสริญ หมายสวัสดิ์	ที่ปรึกษากรรมาธิการกฎหมายและนันทนาการ ทางด้านรัฐศาสตร์

กลุ่มที่ ๕ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๙	ดร.ฐิติเชษฐ นุชนาฏ	กรรมการการเลือกตั้ง
๒๐	จำสียงเอกชูชีพ ทางธรรม	กรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มที่ ๖ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนกลุ่มเยาวชน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๒๑	นายจรัสศักดิ์ จำพูลี	ตัวแทนเยาวชน
๒๒	นางสาวรุ่งฤดี พวงจันทร์ทอง	ตัวแทนเยาวชน
๒๓	นายฉนวนวัฒน์ พรหมพุก	ตัวแทนเยาวชน
๒๔	นายธนดล กฤตเมธาวี	ตัวแทนเยาวชน

๒. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ได้แก่

๑. พระนักวิชาการผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ รูป
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิอดีตสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑ คน
๓. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๑๐ คน

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระปลัดระพีณ พุทธิสาโร, ผศ. ดร.	ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
๒	ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	อดีตสมาชิกวุฒิสภา
๓	ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๔	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
๕	รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๖	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๗	รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๘	รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๙	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์
๑๐	อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตร บัณฑิต
๑๑	อาจารย์ ดร.วรรณชนพล หิรัญบุรณะ	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์
๑๒	อาจารย์ ดร.ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี ๔ วิธี คือ ๑. การสังเกต (Observation) ๒. ตำราและเอกสาร (Texts & Documents) ๓. การสัมภาษณ์ (Interviews) ๔. การบันทึกวีดิทัศน์และโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio & video recording)^๑ ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ในการสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น และมุมมองค่านิยมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติระบุไปถึง การบอกเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้น ๆ ได้มีปฏิกริยาต่อเหตุการณ์หรือ สภาวะ

^๑ Silverman. D., *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, (London: Sange, 2000), p. 90.

แวดล้อมอย่างไร และที่สำคัญการสัมภาษณ์จะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต มาพรรณนาได้^๒

๑ การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) ทั้งนี้ในการดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดโจทย์การวิจัย (Research Question) เป็นเกณฑ์หลัก
๒. กำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการทราบเพื่อให้สอดคล้องกับโจทย์การวิจัย
๓. กำหนดข้อคำถามเชิงโครงสร้าง (Structural Interview Guideline) ซึ่งเป็นการตั้งคำถาม แบบปลายเปิด (Open ended Questions) เป็นเกณฑ์
๔. นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ศึกษาคณะศึกษานิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
๕. นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ศึกษาคณะศึกษานิพนธ์ตรวจสอบมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ศึกษา
๖. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity)
๗. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ผู้ให้ ข้อมูลหลัก

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑. นำแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ไปให้อาจารย์ที่ศึกษาตรวจสอบแนะนำเพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไปเพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
๒. นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ศึกษาคณะศึกษานิพนธ์ได้ตรวจสอบแล้ว มาปรับแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ศึกษา

^๒ Creswell. J. W., *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*, 3 nd, (Thousand oaks, CA: Sage, 2013), p.121.

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) จากแนวคิดของ Patton ที่ระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารที่จะทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะทราบถึงสภาพทั่วไปการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เป็นอย่างไร การบูรณาการตามหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย มีอะไรบ้าง ซึ่งคำตอบที่ได้จะนำมาประมวลผลจัดหมวดหมู่ (Categories) การใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะสามารถนำมากำหนด เป็นรูปแบบได้ หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการถัดมาได้แก่การจัดการกับข้อมูลไมล์ และซูเบอร์มันกล่าวถึงการจัดการข้อมูลว่าในการบริหารจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นเนื่องจากข้อมูล มีที่มาจากหลายแหล่งบางครั้งอาจเป็นวัสดุต่าง ๆ เราจะต้องจัดการให้มีความง่ายยืดหยุ่น^๓ ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยการบันทึกเทปและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์

โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกแบบเจาะจงในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ๒๔รูปหรือคน สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้น เมื่อนัดหมายผู้เชี่ยวชาญได้แล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มต้นการสัมภาษณ์จากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ในครั้งนี้ โดยในจะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงสร้างไว้

๑. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแนวคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิและนัดวันเวลาในการให้สัมภาษณ์

๒. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแนวทางในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย บันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเทปและการจดบันทึก โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ตั้งแต่ ๓๐ นาที ถึง ๑ ชั่วโมง

๓. การฝึกอบรมผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความหมายหรือคำจำกัดความต่างๆ ที่ใช้ในเครื่องมือการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถามหรือข้อคำถาม รวมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพและความเชื่อมั่นของผู้เข้าอบรมก่อนลงสนามจริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล

^๓ Miles. M. B., & Huberman. A. M., *An Expanded Sourcebook of Qualitative Data Analysis. 2 ed* , (Thousand Oaks CA: Sage, 1994), p. 5

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงานหรือดุษฎีนิพนธ์ซึ่ง Creswell อ้างว่าการได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้น เมื่อสัมภาษณ์เสร็จจึงควรมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถสนับสนุนและอ้างอิงในส่วนต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้งซึ่งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำไปสรุปเป็นข้อมูลของผู้วิจัย ต้องมีความเชื่อมโยงและบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ^๔

๓.๓ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ได้แก่ ประชากร คือ เยาวชนที่มีอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี ที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งดังต่อไปนี้

๑.๑ เขตชั้นใน ประกอบด้วย ๒๑ เขตปกครอง คือ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ดินแดง วัฒนา

๑.๒ เขตชั้นกลาง ประกอบด้วย ๑๘ เขตปกครอง คือ พระโขนง ประเวศ บางเขน บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางพลัด ภาษีเจริญ จอมทอง ราษฎร์บูรณะ สวนหลวง บางนา ทุ่งครุ บางแค วังทองหลาง คันนายาว สะพานสูง สายไหม

๑.๓ เขตชั้นนอก ประกอบด้วย ๑๑ เขตปกครอง คือ มีนบุรี ดอนเมือง หนองจอก ลาดกระบัง ตลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน หลักสี่ คลองสามวา บางบอน ทวีวัฒนา

โดยการเลือกเขตพื้นที่การปกครองในแต่ละโซนที่มีผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด โซนละ ๑ เขต จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๙,๗๔๙ คน^๕

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี ที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มพื้นที่การเลือกตั้งจากเขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอกโดยเลือกในแต่ละเขตที่มีประชาชนเข้าไปเลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับแรก จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คน ตาม

^๔ Creswell. J. W., Plano Clark. V. L., Gutmann. M. L., & Hanson. W. E., *Advanced Mixed Methods Research Designs*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2013), p. 229

^๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร, *สรุปข้อมูลหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิประชากร คร่าวเรือน* [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.ect.go.th/bangkok/main.php?filename=index> , [๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].

สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร แต่ละกลุ่ม ในการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๐.๐๕)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{๓๕๙,๗๔๙}{1 + ๓๕๙,๗๔๙ \times (๐.๐๕)^2} \\ &= \frac{๓๕๙,๗๔๙}{1 + ๓๕๙,๗๔๙ \times ๐.๐๐๒๕} \\ &= \frac{๓๕๙,๗๔๙}{๓๕๙,๗๔๙ \times ๐.๐๐๒๕} \\ &= \frac{๓๕๙,๗๔๙}{๙๐๐.๓๗} \end{aligned}$$

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = ๓๙๙.๕๕$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยมีเทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) แบ่งประชากรออกเป็น ๓ โซน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓ โซน ได้จำนวนตัวอย่างรวม ๓๕๙,๗๔๙ คน และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากตารางของ Taro Yamane ได้เท่ากับ ๔๐๐ คน

ขั้นที่ ๒ ทำการหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓ โซน จากนั้นดำเนินการหาสัดส่วน (Proportional) ของกลุ่มตัวอย่างจากเขต

^๒ Yamane. Taro., **Statistics: An Introductory Analysis**, (New York: Harpen and Row, 1967), p 110.

โดยใช้สูตรการคำนวณ

$$n_i = \frac{N_i}{N} \times \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวม}$$

n_i คือ จำนวนตัวอย่างของแต่ละเขต
 N_i คือ จำนวนเยาวชนทั้งหมดในแต่ละเขต
 N คือ จำนวนเยาวชนทั้งหมดรวมทั้ง ๓ โซน

กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๓๐ เขต การเลือกตั้ง ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการปกครองพื้นที่ เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก จำนวน ๓ โซน รวมทั้งหมดจำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง ซึ่งสามารถสรุปตารางการสุ่มประชากรตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ วิธีการหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

เขตการปกครอง	เขต	จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวนตัวอย่าง
เขตชั้นใน	เขตห้วยขวางและเขตดินแดง	๑๑๗,๐๐๙ คน	$(๑๑๗,๐๐๙ / ๓๕๙,๗๔๙) \times ๔๐๐$ = ๑๓๐
เขตชั้นกลาง	เขตบางเขน	๑๑๖,๗๘๖ คน	$(๑๑๖,๗๘๖ / ๓๕๙,๗๔๙) \times ๔๐๐$ = ๑๓๐
เขตชั้นนอก	เขตทวีวัฒนาและเขตหนองแขม	๑๒๕,๙๕๔ คน	$(๑๒๕,๙๕๔ / ๓๕๙,๗๔๙) \times ๔๐๐$ = ๑๔๐
	รวม	๓๕๙,๗๔๙ คน	๔๐๐ คน

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

๑. การสร้างเครื่องมือ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎกและ

ข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามในการวิจัย เป็นคำถามปลายปิดจำนวน ๔ ตอน ดังนี้

- ตอนที่ ๑** ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒** แบบสอบถามเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เป็นจำนวน ๑๕ ข้อ
- ตอนที่ ๓** ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เป็นจำนวน ๑๕ ข้อ
- ตอนที่ ๔** วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นจำนวน ๒๑ ข้อ
- ตอนที่ ๕** หลักอิทธิบาท ๔ เป็นจำนวน ๑๒ ข้อ

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒ ในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตราวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนซิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตราวัดแบบลิเคิร์ท (Likert type) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละข้อดังนี้คือ

ระดับ ๕ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อคำถามมีความสำคัญมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อคำถามมีความสำคัญมาก

ระดับ ๓ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อคำถามมีความสำคัญปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อคำถามมีความสำคัญน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อคำถามมีความสำคัญน้อยที่สุด

และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามมีความสำคัญมากที่สุด	ได้	๕ คะแนน
ข้อคำถามมีความสำคัญมาก	ได้	๔ คะแนน
ข้อคำถามมีความสำคัญปานกลาง	ได้	๓ คะแนน
ข้อคำถามมีความสำคัญน้อย	ได้	๒ คะแนน
ข้อคำถามมีความสำคัญน้อยที่สุด	ได้	๑ คะแนน

และใช้เกณฑ์การแปลความหมายสำหรับข้อคำถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) ในการอภิปรายผล (สรชัย พิศาลบุตร และคณะ, ๒๕๕๒) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (๕ - ๑) / ๕ \\ &= ๐.๘ \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น สามารถแบ่งได้ คือ

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

๓.๔๑ - ๔.๒๐	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

๒. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

๑. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยจะหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน ๕ คน

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๑	รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล	อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	รศ.อนุภูมิ โขวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	อาจารย์ ดร. กาญจนา คำจตุ	ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยมุ่งหวังได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๘ ขึ้นไป

๒.การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับเยาวชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๒

๓. การหาค่าความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินด้านความเที่ยงในการวัดหรือวัดความคงที่ภายในของแบบประเมิน (internal consistency) ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด รวมทั้งเป็นการวัดความสม่ำเสมอหรือความคงที่ของเครื่องมือวิจัยโดยใช้สถิติที่ใช้วัดความเที่ยงคือสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (reliability coefficient) หรือการหาค่า Cronbach's Alpha ของเครื่องมือหรือมาตรวัดในแต่ละด้าน (โดยเฉพาะการหาค่าความเที่ยงของรูปแบบการวัดที่เป็น Likert scale) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง หรือ Cronbach's Alpha มีค่าตั้งแต่ ๐ ถึง +๑ ถ้าค่ามากกว่า ๐.๗๐ ถึง ๐.๙๕ แสดงว่าเครื่องมือหรือมาตรวัดนั้นมีความเที่ยงระดับดีถึงดีมาก อย่างไรก็ตามเครื่องมือที่มีค่า Cronbach's Alpha สูงมาก (เช่นมากกว่า ๐.๙๕) ไม่ได้หมายความว่าเครื่องมือชุดนั้นมีคุณภาพสูงเสมอไป แต่อาจเนื่องมาจากมีจำนวนข้อคำถามที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป้น หรือเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อมีความซ้ำซ้อนกัน (item redundancy) ในกรณีนี้จึงควรพิจารณาตัดข้อคำถามที่เกิดความซ้ำซ้อนออกจากเครื่องมือ หรือผู้วิจัยควรพิจารณาค่าคุณภาพความตรงของเครื่องมือประกอบการตัดสินใจด้วย จึงกล่าวได้ว่าเครื่องมือที่มีจำนวนข้อคำถามที่มากเกินไป นอกจากจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการหาค่าความเที่ยงแล้ว ยังทำให้ผู้ตอบเกิดความเบื่อหน่ายในการทำมาตรวัด เกิดปัญหาเรื่องความสมบูรณ์ในการตอบคำถาม (missing data) ของเครื่องมือ และจะส่งผลในเรื่องความคลาดเคลื่อนต่อค่าความเที่ยงของเครื่องมืออีกด้วย อย่างไรก็ตามหากค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง หรือค่า Cronbach's Alpha มีค่าต่ำ ก็สามารถพิจารณาจาก ค่า Cronbach's Alpha if item deleted คือค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยหากคำถามข้อนั้นถูกตัดออกจากเครื่องมือวิจัย เพื่อเป็นการเพิ่มค่าความเที่ยงของเครื่องมือ^๗

๔. การนำแบบสอบถามไปใช้

นำเครื่องมือที่พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามการศึกษาเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ที่ได้ทดลองใช้และปรึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์เพื่อให้ได้แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๕ การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) ศึกษาเอกสาร แนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๒) ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

^๗ สัณณพวงศ์ ลิมประเสริฐ และ ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์ , “การพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์.” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (เมษายน – กันยายน ๒๕๕๖) : ๒๕-๔๑.

๓) สร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๔) นำเสนอแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ศึกษาคุชฎีนิพนธ์

๕) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ศึกษาคุชฎีนิพนธ์

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

(๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

(๓) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์รายข้อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงในลักษณะเชิงบรรยาย

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๑) จัดกลุ่มเอกสารที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกเป็นกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ

๒) นำข้อมูลจากกลุ่มเอกสารมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๓) วิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยจะประมวลผลและวิเคราะห์ ข้อมูลข้อเสนอแนะ ที่ได้นำมาวิเคราะห์ ในลักษณะเชิงบรรยาย

๔) สร้างรูปแบบ “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะ

๕) วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม และปรับปรุงรูปแบบอีกครั้งตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจัดระเบียบข้อมูลให้มีความต่อเนื่องตามลำดับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

๖) เมื่อได้รูปแบบที่สมบูรณ์แล้วจึงนำมาจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

๑๐) นำเสนอบทความทางวิชาการและผลการวิจัยต่อสาธารณชน

๑. วิทยาลัย และแบบสอบถามเพื่อการวิจัยส่งขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำดัชนีผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เวลาดำเนินการทั้งหมดประมาณ ๕ เดือน โดยใช้วิธีการ ๒ รูปแบบ คือ

๒.๑ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หรือ แบบสอบถามออนไลน์

๒.๒ การนำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบและให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามเองหรือส่งกลับทางไปรษณีย์ หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในกรณีพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกตอบแบบสอบถามตามลำพัง และสามารถช่วยให้ผู้วิจัยสามารถชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบได้อย่างชัดเจน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแล้วตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วถ่ายข้อมูลลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

๑. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) มาใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการกล่อมเกลாதองการเมือง ระดับความตื่นตัวทางการเมือง และระดับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของในเขตกรุงเทพมหานคร

๑) ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม๒) ระดับความคิดเห็นใช้สถิติการวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ดังนี้

๑. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	=	f	แทน	ค่าร้อยละ
			n	แทน	ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนเป็นร้อยละ
				แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบน
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทุกตัว
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
 f แทน ความถี่ของข้อมูล

๒. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ประกอบด้วย

๒.๑ ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Product Moment)

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการglomเกลตาทางการเมือง ระดับวัฒนธรรมทางการเมือง และระดับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

๒.๒ การวิเคราะห์การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) โดยกำหนดตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ คือ การglomเกลตาทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง และตัวแปรตามคือ การตื่นตัวทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง โดยสมการถดถอยที่ใช้ในการทดสอบเป็นดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + e$$

โดย Y = การตื่นตัวทางการเมือง

X_1 = การglomเกลตาทางการเมือง

X_2 = วัฒนธรรมทางการเมือง

X_3 = หลักอิทธิบาท ๔

๔. การนำเสนอข้อมูล (เชิงปริมาณ)

การศึกษาครั้งนี้สามารถแบ่งผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean:) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑ ในบทที่ ๔ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษาครั้งนี้สามารถแบ่งผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean:) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑ ในบทที่ ๔ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป : เป็นข้อมูลทั่วไปเชิงคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ได้แก่ ปัจจัยทั่วไป คือ ๑) เพศ ๒) อายุ ๓) ระดับการศึกษา ๔) อาชีพหรือตำแหน่ง ๕) รายได้

ตอนที่ ๒ สถาบันการก่อกมลทางการเมือง : เป็นการนำเสนอข้อมูลปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ การก่อกมลทางเมืองของกลุ่มตัวอย่างผ่านสถาบันต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean:) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกำหนดค่าคะแนนของการวัดและเกณฑ์ระดับการก่อกมลทางเมือง ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง มีส่วนก่อกมลน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง มีส่วนก่อกมลน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง มีส่วนก่อกมลปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง มีส่วนก่อกมลมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีส่วนก่อกมลมากที่สุด

ตอนที่ ๓ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : เป็นการนำเสนอผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean:) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนการวัดและเกณฑ์ระดับ ดังนี้

๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองน้อยที่สุด

๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองน้อย

๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองปานกลาง

๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองมาก

๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองมากที่สุด

ตอนที่ ๔ หลักกฤษฎีบท ๔ : เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับหลักกฤษฎีบท ๔ ที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยเชิงสร้างสรรค์ โดยการแสดงออกผ่านความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่ม

ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean:)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนการวัดและเกณฑ์ระดับความตื่นตัวทางการเมือง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ ๕ ความตื่นตัวทางการเมือง : เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับระดับความตื่นตัวทางการเมือง โดยการแสดงออกผ่านความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean:)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนการวัดและเกณฑ์ระดับความตื่นตัวทางการเมือง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง มีความตื่นตัวทางการเมืองน้อยที่สุด

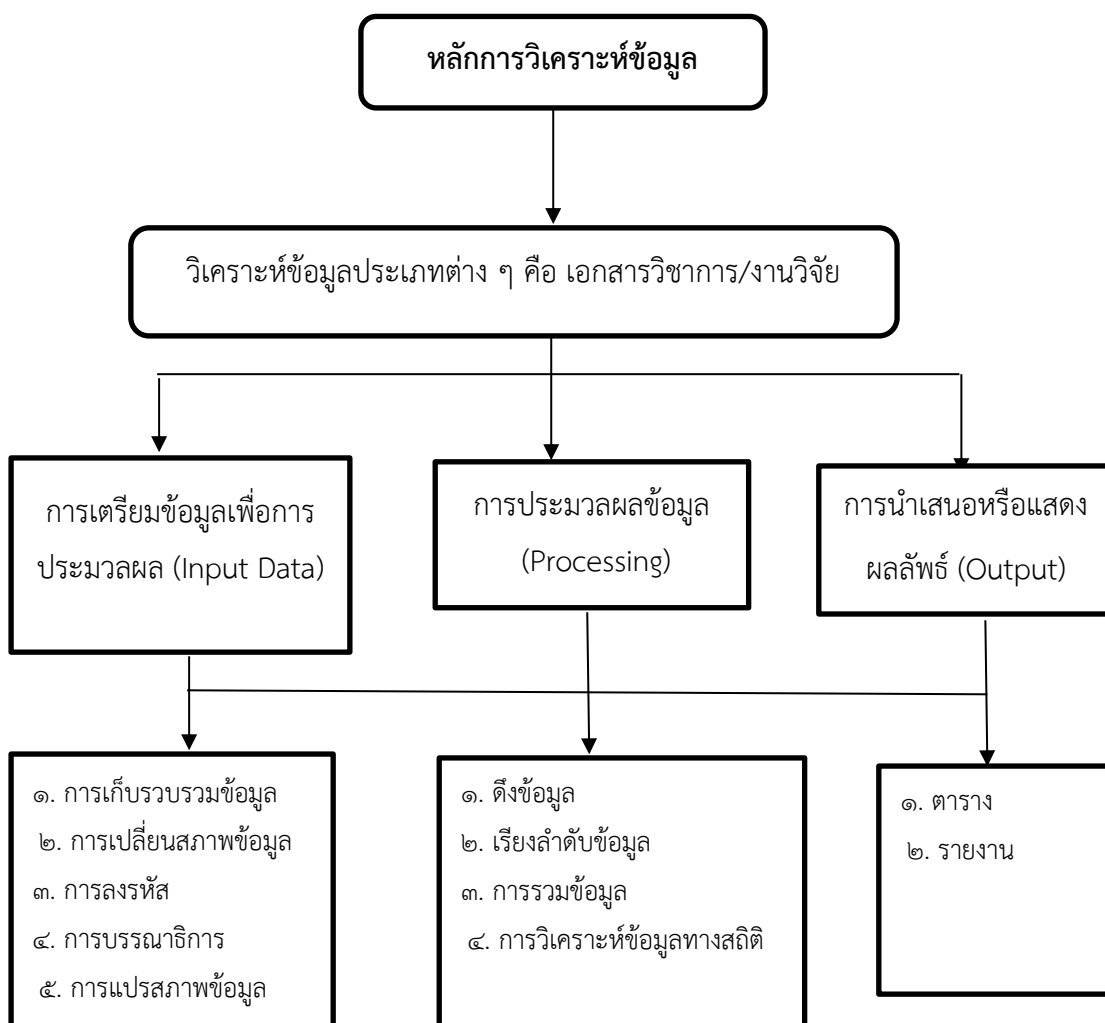
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง มีความตื่นตัวทางการเมืองน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง มีความตื่นตัวทางการเมืองปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง มีความตื่นตัวทางการเมืองมาก

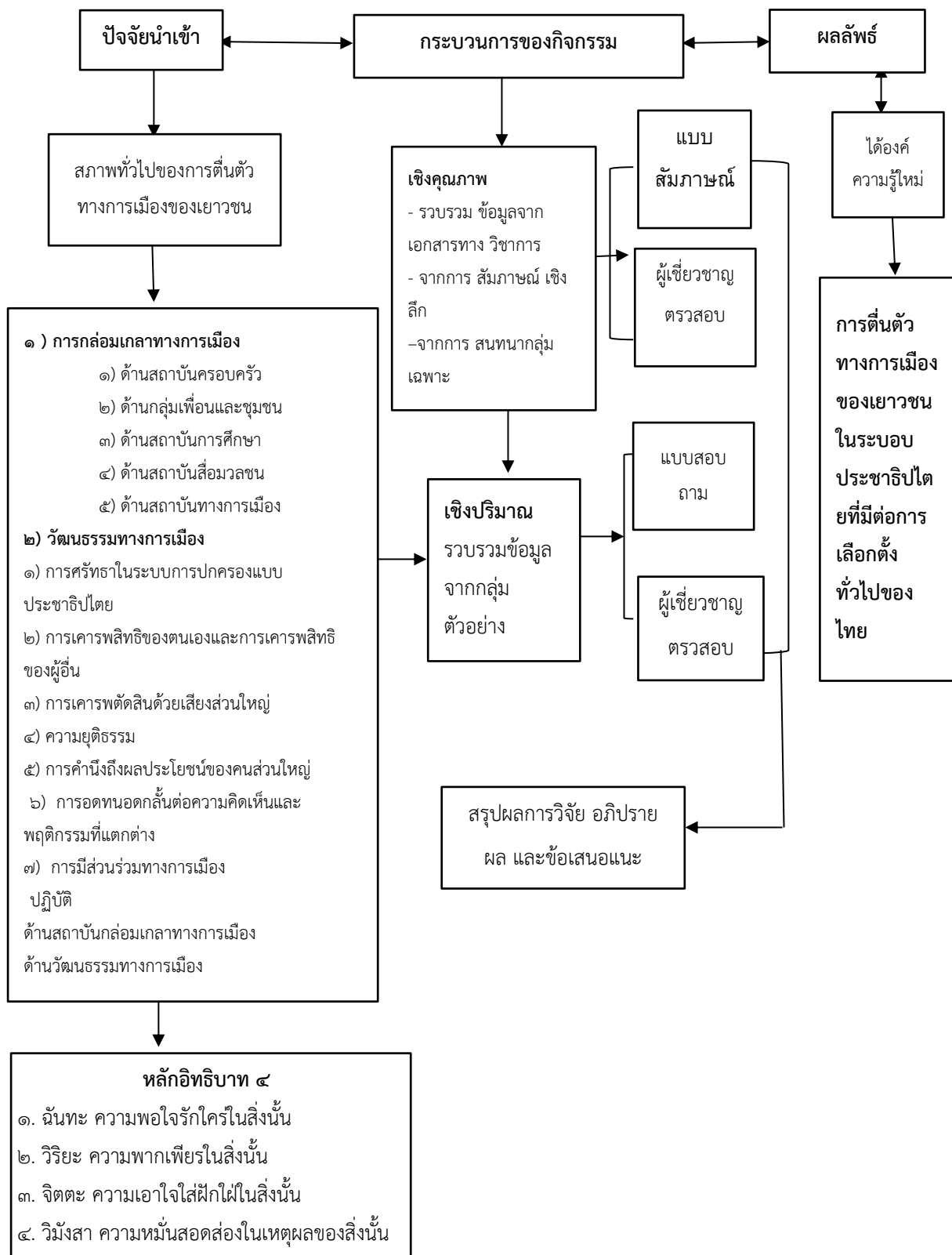
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีความตื่นตัวทางการเมืองมากที่สุด

หลักในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๑ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แต่ไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา สรุปประเด็นสำคัญ เพื่อให้ได้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาความตื่นตัวทางการเมือง ด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ตามหลักอิทธิบาท ๔ ดังแผนภาพที่ ๓.๕.๒

แผนภาพที่ ๓.๒ แสดงผลงานการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ๓) เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๔.๓ เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๕ องค์กรความรู้

๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการกล่อมเกลாதทางการเมือง ได้แก่ ๑) สถาบันครอบครัว ๒) ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน ๓) ด้านสถาบันการศึกษา ๔) ด้านสถาบันสื่อมวลชน ๕) ด้านสถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจาก นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ ผู้แทนพรรคการเมือง ผู้แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และกลุ่มเยาวชน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ รูปหรือคน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

๔.๑.๑ สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยการกล่อมเกลาททางการเมือง ประเด็น ด้านสถาบันครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. การปลูกฝังกล่อมเกลาททางการเมืองไม่มากนักน้อย เยาวชนอาจจะได้รับฟังจากการพูดคุยเรื่องการเมืองในครอบครัวมาบ้าง แต่ด้วยสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป เยาวชนมีความรู้มากขึ้นสามารถค้นหาข้อมูลได้ด้วยตัวเองเพราะเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็ววกว่าแต่ก่อน ย่อมทำให้มีความคิดเป็นของตัวเอง อาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้ปกครอง อาจจะมีความคิดที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยกได้^๑

๒. ครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดแต่ก็เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เยาวชนอาจถูกกล่อมเกลาแบบไม่รู้ตัว จากการที่ผู้ปกครองพูดคุยกันในครอบครัว จนเป็นเรื่องปกติ แต่เยาวชนได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและเชื่อในสิ่งนั้นว่าดีและเหมาะสมแล้ว ด้านครอบครัวนั้นอาจจะได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครองมาบ้าง และซึมซับมาเรื่อยๆ เยาวชนซึ่งมีความคิดเป็นของตนเองย่อมไม่เชื่ออย่างกับผู้ปกครองพูดเสมอไป เยาวชนอาจจะมีความเชื่อมั่นในกลุ่มเพื่อนหรือเชื่อจากสถาบันการศึกษาและสื่ออื่นๆมากกว่า^๒

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๓. ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดเยาวชนย่อมได้รับการปลูกฝังกลมเกลามาตั้งแต่เล็กจนโตแต่ในบางครั้งเยาวชนจะเชื่อกลุ่มเพื่อนหรือจากสื่อมากกว่าเชื่อฟังพ่อแม่ อยากให้เยาวชนรู้จักคิดวิเคราะห์ ให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำอะไรเพราะนั่นหมายถึงผลกระทบที่ตัวเองจะได้รับ อยากให้คำนึงถึงอนาคต รู้หน้าที่ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะได้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีคุณค่า มีอนาคตที่ดี ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข^๓

๔. ด้านครอบครัวไม่ค่อยมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองมากเหมือนสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ จะทำตามเพื่อนมากกว่า อยากจะให้สถาบันการศึกษาดูแลเอาใจใส่ทำการอบรมกลมเกลอให้ความรู้แก่เยาวชน ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดี เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป^๔

๕. สังคมทั่วไปมีผลอย่างแน่นอนต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เนื่องจากในยุคปัจจุบันเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์มาก เยาวชนก็จะทราบถึงสถานการณ์ที่เป็นจริงว่าเกิดอะไรขึ้นในปัจจุบันและทำให้เขาคิดถึงอนาคตของเขาว่าจะเป็นยังไงต่อไป ถ้าสถานการณ์ยังเป็นแบบนี้ที่ผ่านมาระยะหนึ่งเห็นเยาวชนที่ตั้งกลุ่มขึ้นหลากหลายไม่ว่าจะเป็นเยาวชนปลดแอก ออกมาประท้วงออกมาเรียกร้องซึ่งแน่นอนในแง่ของการเข้าถึงข้อมูล หรือการได้รับข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสังคมเช่น ช่องกนก ที่เยาวชนลุกขึ้นมาเพื่อเรียกร้องสิทธิของเขา และสิ่งที่ดีกว่าเพราะฉะนั้นพวกเขา เห็นว่าการที่เมืองไทยได้ถูกควบคุมของคนอีกรุ่นหนึ่งและคนเหล่านี้อายุมากกันทั้งนั้นแล้ว มาบริหารประเทศ หากออกมาไม่ดี เยาวชนจึงออกมาประท้วงเนื่องจากเป็นอนาคตของพวกเขา^๕

๖. เราคงต้องมองถึงปี ๒๕๔๐ เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งก็คือผู้บริหาร ต้องมีหลักการที่เข้มแข็ง หลักการที่ ๒ คือกระบวนการในการเข้าสู่อำนาจรัฐโดยการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งด้วยระบบเขตและระบบบัญชีรายชื่อ ตลอดจนเกิดสิ่งที่เราเรียกว่ากระบวนการในการตรวจสอบในทางการเมือง นี่คือรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ซึ่งส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ๒๕๔๔ เป็นต้นมาประเทศไทยมีปัญหาทางการเมืองใหญ่ปัญหาหนึ่ง ซึ่งไม่เคยเกิดมาก่อน ซึ่งมีรัฐบาลที่เข้มแข็งเกินไป หมายความว่า เป็นรัฐบาลที่ตรวจสอบไม่ได้ เมื่อเป็นรัฐบาลที่ตรวจสอบไม่ได้ จึงส่งผลให้การแก้ไขปัญหาในรัฐสภาเปลี่ยนไป ซึ่งเมื่อก่อนเวลาเกิดปัญหาในทางการเมืองเราจะใช้รัฐสภาเป็นเครื่องมือในการแก้ แต่ใน

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

ปี พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นต้นมา รัฐบาลมีเสียงข้างมากเด็ดขาด เช่น ในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ รัฐบาลไทยรักไทยมีเสียง ๒๔๘ + ๑๗ การเลือกตั้ง พ.ศ.๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทยพรรคเดียวมีเสียงในสภา ๓๗๖ ดังนั้น การได้คะแนนเสียงแบบนี้จึงส่งผลในรัฐสภา เพราะระบบในรัฐสภาทำหน้าที่ไม่ได้ เมื่อรัฐสภาทำหน้าที่ไม่ได้เกิดอะไรขึ้น กระบวนการตรวจสอบจึงออกนอกสภา จึงเป็นการตรวจสอบที่ออกนอกถนน เพราะระบบในสภาใช้ไม่ได้ นี่คือการบริหารการเมืองต่อมา สิ่งก็ตามคือคือระบบสื่อสารมวลชนของโลก คือโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการสื่อสารจาก ๓ จี มาสู่ ๔ จี ซึ่งในเวลานั้นกรอบการรับรู้จึงเปลี่ยนไป ทีวีไม่ได้มีการรับรู้แค่ ๓,๕,๗,๙ ไอทีวี เกิดสื่อใหม่ สื่อออนไลน์ สื่อดาวเทียม ซึ่งเกิด เอเอสทีวี วอยซ์ทีวี สื่อเยอะแยะไปหมดเลย และยังเกิดวิหุขุมชน ซึ่งในสมัยก่อนในชนบทไทยจะรับรู้ข่าวสารผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน เนื่องจากในหมู่บ้าน จะมีวิหุขุมชนของตนเองถ่ายทอดออกมาเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น เมื่อคุณสร้างเครือข่ายมากขึ้นเท่าไรคุณก็จะได้รับการยอมรับมากขึ้นเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ภาคอีสาน ซึ่งกลายเป็นหมู่บ้านคนสื่อแดง เกิดวิหุขุมชนของคนกลุ่มหนึ่งชื่อว่า กลุ่มคนรักอุดร นำโดยขวัญชัย ไพรพนา ซึ่งแปลว่า อิทธิพลของสื่อรักเริ่มไม่มีบทบาทในการสร้างการรับรู้และครอบงำทางความคิดของประชาชนและเยาวชนซึ่งทำให้เกิดนิวมี่เดีย^๖

๗. ครอบครัวยังมีบทบาทต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไม่มากพอ พ่อแม่ไม่ค่อยคุยเรื่องการเมืองกับลูกๆอาจเป็นเพราะไม่ให้ความสำคัญกับการเมือง หรืออาจจะไม่มีเวลา ส่วนด้านการศึกษา เราจะแบ่งอาจารย์ออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่๑ กลุ่มที่มีความคิดเป็นปฏิปักษ์กับสถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่มนี้จะพยายามปลุกฝังแนวความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเข้มข้น กลุ่มที่๒ กลุ่มที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความพยายามที่จะปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ลีลาในการนำเสนอจะสู้กลุ่มแรกไม่ได้ กลุ่มที่๓ กลุ่มภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แต่เป็นพลังเงียบ กลุ่มนี้จะไม่ทำอะไรเลย^๗

๘. ครอบครัว สังคม มีผลต่อการตื่นตัวของเยาวชนแน่นอน เพราะเยาวชนก็อยู่ในสังคม รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึมซับความรู้ต่างๆมาจากสิ่งรอบตัว เช่น เพื่อน คนใกล้ตัว แต่อาจจะไม่ค่อยเชื่อฟังพ่อแม่ เนื่องจากสมัยนี้ เด็กเติบโตมาพร้อมเทคโนโลยี และสามารถค้นหาข้อมูล ค้นหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว จึงมีความเป็นตัวของตัวเองสูง การที่จะเชื่อใคร หรืออะไร เขาจะค้นหาด้วยตัวเอง^๘

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

๙. ครอบครัวไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะเยาวชนรับฟังตลอดโดยไม่โต้แย้งแต่ไม่ปฏิบัติตามเพราะความคิดต่างระหว่างวัยที่มองการเมืองแตกต่างกัน ระบบการศึกษาไม่ตอบสนองต่อการใช้ชีวิตของเยาวชนในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับงานที่จะทำถึงแม้มีการปฏิรูปการศึกษาแต่ คนที่ปฏิรูปการศึกษาคือคนที่สูงอายุมานักปฏิรูปการศึกษายังทำให้เกิดความแตกต่างจากชีวิตความเป็นจริงมากขึ้น^๙

๑๐. ครอบครัวไม่ค่อยมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเพราะพ่อแม่จะไม่บังคับลูกให้ชอบพรรคไหน หากลูกจะเลือกพรรคไหน พ่อแม่ก็ไม่ว่าอะไร ส่วนเรื่องการศึกษาจะมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่ ให้ความสำคัญต่อสิทธิ หน้าที่ของตัวเองมากขึ้น เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเกิดมาในยุคโซเชียล มีเดีย สามารถค้นคว้าข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว^{๑๐}

๑๑. สังคมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนเพราะถือว่าเป็นสิ่งใกล้ตัวและเยาวชนมักจะตามเพื่อน เชื่อเพื่อนอีกทั้งเด็กๆเหล่านี้โตมาพร้อมกับเทคโนโลยี เวลาต้องการสืบหาข้อมูลย่อมค้นคว้าได้อย่างรวดเร็ว และเด็กๆจะมีความมั่นใจในตนเองเป็นอย่างมาก^{๑๑}

๑๒. การแข่งขันในยุคการเมืองปัจจุบันมีการปรับตัว มีการพัฒนากันมากขึ้นโดยเฉพาะเทคโนโลยี สังเกตได้จากประเทศมหาอำนาจของโลก แม้กระทั่งเศรษฐกิจการเมืองเองยังต้องปรับตัวใหม่ ดังนั้นการตื่นตัวทางการเมืองทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและมีผลต่อการเมืองเยาวชนยุคใหม่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงในการใช้บทบาทในหน้าที่ บางที่เราที่มีความวิตกกังวลในเรื่องของโซเชียล สื่อ ข้อมูลข่าวสาร เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการรับข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์มากจนเกินไปโดยขาดการพิจารณา ไตร่ตรอง หรือได้ข้อมูลที่บิดเบือนความจริง อาจทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแตกต่างจากสังคมสมัยก่อน ซึ่งเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ เด็กเยาวชน สมัยก่อน เข้าวัด ไปทำบุญตักบาตร ได้รับการกล่อมเกลாத่างจิตใจทำให้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อม ถ่อมตน เชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน ที่เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงผู้ปกครองบางส่วนที่มีฐานะที่ดีก็มักจะส่งลูกไปเรียนต่างประเทศ และจะมีการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาใช้ในเมืองไทย ซึ่งเมืองไทยมีอารยธรรมที่ดงาม เมื่อเด็กรุ่นใหม่ได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือเกิดการเรียนรู้จากสื่อโซเชียล มากเกินไป มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เยาวชนควรได้รับการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม และยึดมั่นใน

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ชนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทยไว้ ไม่ควรแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรง หรือซึมซับวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาจนทำให้ วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทยเราอ่อนแอลงไป ด้านสังคมนี้ เราควรปลูกฝังตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมถึงสถาบันกลุ่มเพื่อนที่คอยส่งเสริมให้เยาวชนรักษาขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิมของเราไว้ ถึงแม้จะรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาแต่ก็ควรรักษา รากเหง้าความเป็นไทยที่ดั้งเดิมของเราไว้ให้ยาวนาน^{๑๒}

๑๓. ครอบครัวไม่ค่อยมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองมากเหมือนสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะติดเพื่อน เชื้อฟังกเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ จะทำตามเพื่อนมากกว่า อยากจะฝากถึงครูบาอาจารย์ในการให้ความรู้แก่เยาวชน ควรให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดี เต็มที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๑๓}

๑๔. เยาวชนเขามีสิทธิ์ที่จะไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง อีกทั้งในปัจจุบันโลกเราเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต การสื่อสารต่างๆ เทคโนโลยีมันเข้าถึงหมดแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นเรื่องใกล้ตัวมากๆ ดังนั้นย่อมมีผลต่อการเลือกตั้งแน่นอน เช่น หากช่วงที่มีการเลือกตั้ง เยาวชนได้รับการปลูกฝัง หรือพูดคุยเรื่องการเมืองก็จะรู้สึกตื่นตัวอย่างเข้าไปใช้สิทธิ์ เพราะเขาอยากรู้ว่ากิจกรรมทางการเมืองเบื้องต้นคือการเลือกผู้แทนไปบริหารประเทศ เขาก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งที่ต้องมีสิทธิ์ในการเลือกตั้งดังกล่าวเหมือนคนอื่นทั่วไป^{๑๔}

๑๕. วัฒนธรรมไทยของบ้านเราก็มักจะเป็นเรื่องของผู้ใหญ่กับเด็ก ซึ่งมันเป็นเรื่องวัฒนธรรมของบ้านเรา เราจะละทิ้งแบบฝรั่งได้เลยไหมที่แบบลูกเรียกพ่อเรียกแม่ไม่ต้องเรียกคุณพ่อคุณแม่แต่เรียกชื่อต้นได้เลย หากเป็นแบบนี้ น่าจะไม่ค่อยดีเท่าไร เพราะวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม แต่ในปัจจุบันที่โลกมีวิวัฒนาการในกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไปเยอะ ทั้งในเรื่องของหลักความคิดทางวิทยาศาสตร์เข้ามา พระพุทธศาสนาได้เป็นศาสนาที่ยึดหลักวิทยาศาสตร์เราใช้เหตุและผลพูดคุยกัน ความเป็นพ่อความเป็นแม่ในสังคมไทย ในยุคปัจจุบันต้องเรียนรู้และปรับตัวเข้าหากัน อย่างเช่น เราจะไปยึดถือว่าเราเป็นผู้ใหญ่ว่าคุณต้องฟังฉันอย่างเดียวไม่ได้ เพราะบางครั้งเด็กอาจจะมีเหตุผลมากกว่า อยากให้สังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น หากบางครั้งเด็กเขาอยากแสดงเหตุผลก็อย่าไปมองว่าเขาเป็นเด็กแล้วเขาเถียง เพราะบางครั้งเขาได้รับรู้ข้อมูลจากโลกโซเชียลออนไลน์ที่ในยุคปัจจุบันสามารถรับรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งในยุค

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เราแต่ก่อนยังไม่มี ผมเองก็อยู่ตรงกลางนะผมไม่ได้เกิดมาพร้อม iPad iPhone ผมตอนเด็กๆ เรียนยังเป็นคอมพิวเตอร์มันเป็นตัวต่ออยู่เลย อินเทอร์เน็ตก็ยังไม่ค่อยดี จะต่ออินเทอร์เน็ตที่ก็ยังไม่เต็ม อินเทอร์เน็ตที่มีก็ยังไม่รวดเร็วเหมือนปัจจุบัน เราอยู่ตรงกลางเราพอเข้าใจ แต่เด็กในปัจจุบันเกิดมาพร้อมกับ ๓จี ๕ จี มีมือถือ มี ไอแพด บางครั้งเราก็กังตามเด็กยุคใหม่ไม่ทัน ข่าวสารเขาเร็วกว่าเรา แล้วไม่ต้องนึกถึงคุณพ่อคุณแม่ ซึ่งเป็นอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นคนละรุ่น ช่วงวัยหรืออายุก็ห่างกันเกินไปความคิดและวิถีคิดก็ย่อมแตกต่างกัน อยากจะให้พูดคุยกันด้วยเหตุผล และสามารถอยู่ร่วมกันได้ สร้างวัฒนธรรมที่ดีให้เด็กรุ่นใหม่ให้เขาเข้าใจและเข้าใจว่าผู้ใหญ่ไม่ได้ใช้อำนาจนิยม ที่ต้องฟังคำสั่งเพียงอย่างเดียว เราทุกคนมีเหตุผล ให้ความสำคัญในการอธิบายเหตุผล แบบนี้ก็จะช่วยกระตุ้นให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมกับสังคมมากขึ้น^{๑๕}

๑๖. ครอบครัว ได้แบ่งออกเป็นสองมิติ มิติแรกก็คือ มีผลทำให้เขาหันมาสนใจการเมืองหรือไม่ อีกมิติหนึ่งก็คือมีผลต่อแนวคิดทางการเมืองของเด็กและเยาวชนหรือไม่ ในมิติแรก คือ ครอบครัวที่มีพ่อแม่สนใจทางการเมือง สถานศึกษาที่ครูในสออดแทรกเรื่องการเมืองในห้องเรียนก็จะมีแนวโน้มที่เด็กและเยาวชนจะสนใจการเมืองมากกว่าครอบครัวที่ไม่สนใจทางการเมืองเลย แต่ในอีกมิติหนึ่ง ในปัจจุบันพ่อแม่หรือครูไม่ได้มีผลทำให้เด็กหรือเยาวชนมีแนวคิดทางการเมืองแบบไหนอีกต่อไปแล้ว เด็กในยุคนี้เขารับรู้ข้อมูลสารจากหลายช่องทาง ที่มากกว่าที่เราเห็นในชีวิตประจำวันกว่าในสมัยก่อน เช่นเมื่อก่อนเขาอาจจะทำได้แค่อ่านหนังสือพิมพ์ฟังผู้ใหญ่พูด ฟังครูพูด ดูทีวีฟรีทีวีที่มีไม่กี่ช่อง แต่วันนี้เด็กเขาหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและมีความกล้าที่จะตั้งคำถามไม่ว่าจะพูดออกมาโดยตรงหรือเก็บไปคิดเองเมื่อเขาพบกับความเห็นที่มันไม่สมเหตุสมผลในความคิดของเขาเขาจะไปหาข้อมูลและหลายๆครั้งเด็กและเยาวชนในสมัยนี้ก็คุยเรื่องการเมืองด้วยตัวเอง แลกเปลี่ยนความเห็นกันเองจนสามารถสังเคราะห์มาเป็นบทสรุปในตรรกะของเขาได้ว่าเขาเลือกที่จะเชื่อกันแบบไหนโดยที่ไม่ได้อ้างอิงจากเพียงแค่ฟังจากพ่อแม่หรือแค่ฟังจากครู^{๑๖}

๑๗. เมื่อเราย้อนกลับไปเมื่อก่อน อาจจะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว จนกระทั่งที่ผ่านมาเราจะเห็นว่าการตื่นตัวมากขึ้น อย่างเช่นเราจะเห็นว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อ ๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒ พรรคอนาคตใหม่ ซึ่งเป็นพรรคที่เกิดใหม่ และเป็นคนรุ่นใหม่ๆมาเลย เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็จะมีการทำสถิติ หรือโพลมาแล้ว เพื่อสำรวจจึงทำให้ทราบว่าจะมีคนรุ่นใหม่ได้เข้ามา สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษามีผลต่อการglomเกลตาทางการเมืองอย่างแน่นอน เพราะพ่อแม่ เพื่อน สามารถปลูกฝังแนวความคิด ทศนคติ หรือความรู้ ต่างๆให้อาจคล้อยตาม หรือสนใจในสิ่งๆที่เหมือนกัน ดังนั้นการ

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ให้ความรู้แก่เยาวชนสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญที่สุดที่จะกล่อมเกล่าให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้ความรู้ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตยต่อไป^{๑๗}

๑๘. ครอบครัวมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองน้อยกว่าด้านอื่นๆ การศึกษาปัจจุบันออกนอกกรอบมากขึ้นโดยเฉพาะเป็นการศึกษาที่ผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้น ครอบครัวอาจจะไม่ค่อยได้พูดคุยเรื่องการเมือง เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่จะคิดว่าเยาวชนหน้าที่ที่สำคัญที่สุดตอนนี้คือเรียนหนังสือ ต้องมุ่งมั่นตั้งใจเรียนให้จบมาก่อนจะได้มีอาชีพที่สุจริตในการดำรงชีพต่อไป^{๑๘}

๑๙. เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ สังคมเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวอาจจะไม่ค่อยได้พูดคุยเรื่องการเมืองเท่าไรนัก หากเยาวชนจะพูดคุยเรื่องการเมือง น่าจะเป็นสังคมกลุ่มเพื่อนมากกว่า เนื่องจาก เยาวชนในช่วงวัยรุ่นนี้จะติดเพื่อน มีความคิดเป็นของตนเอง อีกทั้งโซเชียลที่อยู่ในมือ เมื่ออยากรู้อะไรก็สามารถหาข้อมูลผ่านมือถือได้ทันทีทันใด อีกทั้งกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลอย่างมากหากไม่เชื่อเพื่อนอาจจะถูกบูลลี่ได้ หรือถูกผลักออกจากกลุ่ม ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ด้านการศึกษาก็มีส่วนสำคัญมาก เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ครูบาอาจารย์ควรปลูกฝังเด็ก ให้มีความคิดที่ดีมีเห็นผล สิ่งไหนผิด สิ่งไหนถูก รู้ถึง ความควรหรือไม่ควร ยึดมั่นในความดี ทำในสิ่งที่ถูกต้อง อย่าทำในสิ่งที่รู้ว่าผิด เพราะนั่นคืออนาคตของเรา^{๑๙}

๒๐. ครอบครัว การศึกษา ศาสนา หรือด้านอื่นๆ มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนทั้งสิ้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาสังเกตได้ว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมาเพราะต้องการเรียกร้องสิทธิของตนเองจากทุกๆด้าน จากสภาพแวดล้อม สังคมในปัจจุบัน เยาวชนบางกลุ่มได้รับข้อคิดเห็น ทศนคติที่แตกต่างกันจากทั้งครอบครัว ทั้งการศึกษา ว่าได้รับความคิดเห็นมาอย่างไร ความต้องการของแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันออกไป^{๒๐}

๒๑. ครอบครัวไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเท่าไรเพราะในครอบครัวไม่ค่อยคุยเรื่องการเมือง สถาบันการศึกษามีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมือง รวมถึงกลุ่มเพื่อน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะพวกเรามักจะมีความคิด แนวคิด อุทมการณ์คล้ายกัน^{๒๑}

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๒๒. ครอบครัวไม่ค่อยมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เนื่องจากว่าในครอบครัวก็มีการคุยกันบ้างก็เพียงบางส่วน ส่วนการศึกษานั้นมีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะการศึกษาทำให้เรา รู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพวกเราในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นเราไม่ควรปล่อยให้การพัฒนาประเทศเป็นของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งคือการเลือกคนที่จะมาบริหารประเทศให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี แล้วเราจะเอาชีวิตของเราไปอยู่ในมือคนไม่ดีทำไม^{๒๒}

๒๓. ครอบครัวไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเท่าไรเพราะในครอบครัวไม่ค่อยคุยเรื่องการเมือง สถาบันการศึกษามีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมือง รวมถึงกลุ่มเพื่อน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะพวกเรามักจะมีความคิด แนวคิด อุทุมการณ์คล้ายกัน^{๒๓}

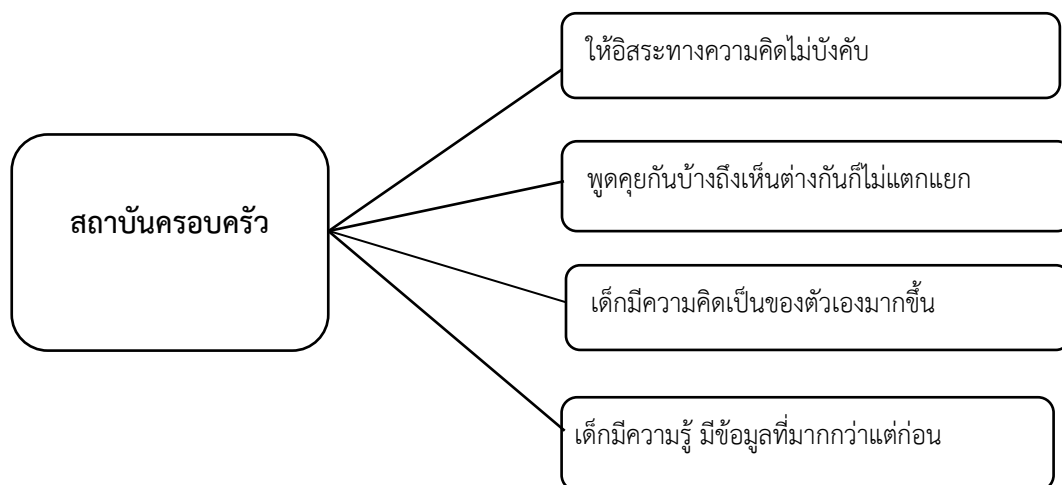
๒๔. ครอบครัวไม่ค่อยมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เนื่องจากว่าในครอบครัวก็มีการคุยกันบ้างก็เพียงบางส่วน ส่วนการศึกษานั้นมีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะการศึกษาทำให้เรา รู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพวกเราในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นเราไม่ควรปล่อยให้การพัฒนาประเทศเป็นของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งคือการเลือกคนที่จะมาบริหารประเทศให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี แล้วเราจะเอาชีวิตของเราไปอยู่ในมือคนไม่ดีทำไม^{๒๔}

กล่าวโดยสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการกล่อมเกลາทางการเมืองในประเด็นด้านสถาบันครอบครัว ย่อมมีผลต่อการปลูกฝังกล่อมเกลາทางการเมืองไม่มากนักน้อย เยาวชนอาจจะได้รับฟังจากการพูดคุยเรื่องการเมืองในครอบครัวมาบ้าง แต่ด้วยสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป เยาวชนมีความรู้มากขึ้น สามารถค้นหาข้อมูลได้ด้วยตัวเองเพราะเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วกว่าแต่ก่อน ย่อมทำให้มีความคิดเป็นของตัวเอง อาจจะไม่เห็นด้วยกับผู้ปกครอง อาจจะมีความคิดที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยกได้ โดยทั่วไปทางครอบครัว มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างน้อยกว่า หรือแทบจะไม่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเลย เนื่องจากพ่อแม่ ให้อิสระทางความคิดและไม่บังคับให้ลูกชอบ หรือไม่ขึ้นำด้านการเมือง อาจจะเพียงแค่พูดคุยกันบ้างแต่ไม่ค่อยเน้นความสำคัญ ดังแผนภาพที่ ๔.๑

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๓ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๑ สถาบันครอบครัว

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลາทางการเมือง ประเด็น ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. เพื่อนย่อมมีผลต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองไม่มากนักน้อย เยาวชนอาจจะได้รับฟังจากการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ด้วยสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป เยาวชนมีความรู้มากขึ้น สามารถค้นหาข้อมูลได้ด้วยตัวเองเพราะเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วกว่าแต่ก่อน ย่อมทำให้มีความคิดเป็นของตัวเอง และมีกลุ่มเพื่อนที่ทัศนคติตรงกันก็จะพากันสนใจในสิ่งนั้น^{๒๕}

๒. เพื่อนถือว่าเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดในช่วงวัยรุ่นของทุกคน เยาวชนอาจถูกกล่อมเกลาแบบไม่รู้ตัว จากกลุ่มเพื่อนจนเป็นเรื่องปกติ แต่เยาวชนสมัยนี้ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่มากมาย ทำให้ได้รับข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเชื่อในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าดีและเหมาะสม กลุ่มเพื่อนถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวมาก อาจจะได้รับ การซึมซับมาเรื่อยๆโดยไม่รู้ตัว ทำให้มีความคิดคล้ายกัน^{๒๖}

๓. เพื่อน ๆ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัว เด็กๆหรือเยาวชนย่อมยอมอยู่ในสังคมกลุ่มเพื่อน เยาวชนที่มักจะเชื่อกลุ่มเพื่อนหรือจากสื่อมากฟังพ่อแม่ เยาวชนรู้จักคิดวิเคราะห์ และคล้อยตามเพื่อนเพื่อต้องการให้เพื่อนๆยอมรับในตัวเขา^{๒๗}

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๔. เยาวชนส่วนใหญ่จะฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่จะทำตามเพื่อนมากกว่า อยากจะฝากถึงครูบาอาจารย์ในการให้ความรู้แก่เยาวชน ควรให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดี เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๒๘}

๕. เยาวชนจะให้ความสำคัญกับเพื่อนค่อนข้างมาก เชื่อกลุ่มเพื่อนเนื่องจากเขาจะมีความคิดที่ว่าเข้าใจกัน ดังนั้นความคิดทางการเมืองเขามักจะเชื่อกลุ่มเพื่อนมากกว่าอีกทั้งการเสพข้อมูลจากสถาบันการศึกษา และสื่อต่างๆก็มีผลสนับสนุนเข้าไปอีก^{๒๙}

๖. เพื่อนและชุมชนมีความสำคัญต่อเยาวชนมากถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะเยาวชนต้องการการยอมรับในสังคม ดังนั้นจะเชื่อกลุ่มเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง อาจจะเพราะต้องการการยอมรับอีกทั้งแสดงถึงความสามารถของตนเองด้วยในการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองด้วย^{๓๐}

๗. เพื่อนมีความสำคัญต่อเยาวชนเสมอ เพราะเยาวชนต้องการให้เพื่อนยอมรับในศักยภาพของตน และเป็นที่ยอมรับ รวมถึงการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมย่อมมีจุดเริ่มต้นมาจากกลุ่มเพื่อนเสมอ อาจเกิดการชักชวนกันในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆร่วมทั้งการเมืองด้วย^{๓๑}

๘. เมื่อเยาวชนอยู่ในสังคม รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึมซับความรู้ต่างๆมาจากสิ่งรอบตัว เช่น เพื่อน คนใกล้ตัว แต่อาจจะไม่ค่อยเชื่อฟังพ่อแม่ เนื่องจากสมัยนี้ เด็กเติบโตมาพร้อมเทคโนโลยี และสามารถค้นหาข้อมูล ค้นหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว จึงมีความเป็นตัวของตัวเองสูง การที่จะเชื่อใคร หรืออะไร เขาจะค้นหาด้วยตัวเอง ดังนั้นกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญในลำดับต้นๆ^{๓๒}

๙. เพื่อนและชุมชนมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะเยาวชนรับฟังเพื่อนตลอดอาจจะมองการเมืองแตกต่างกันบ้าง แต่ก็มักจะคล้อยตามกันเมื่อมีเหตุผลมารองรับสนับสนุน^{๓๓}

๑๐. เพื่อนและชุมชนมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่ ให้ความสำคัญต่อสิทธิ หน้าที่ของตัวเองมากขึ้น เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเกิดมาในยุค Social Media สามารถ

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ค้นคว้าข้อมูลได้อย่างรวดเร็วดังนั้นการพบปะพูดคุยกันอาจจะเป็นการพูดคุยทางสื่อออนไลน์ต่างๆก็แสดงให้เห็นว่าเยาวชนจะเข้าถึงกลุ่มของเขาได้เสมอ^{๓๔}

๑๑. เพื่อนและชุมชนมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนเพราะถือว่าเป็นสิ่งใกล้ตัว และเยาวชนมักจะตามเพื่อน เชื่อเพื่อนอีกทั้งเด็กๆเหล่านี้โตมากับเทคโนโลยี เวลาต้องการสืบหาข้อมูลย่อมค้นคว้าได้อย่างรวดเร็ว และเด็กๆจะมีความมั่นใจในตนเองเป็นอย่างมาก^{๓๕}

๑๒. เนื่องจากการแข่งขันในยุคการเมืองปัจจุบันมีการปรับตัว เยาวชนยุคใหม่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงในการใช้บทบาทในหน้าที่ มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี หากคบเพื่อนดีก็จะทำให้ประพฤติดีตามไปด้วย เป็นห่วงในการรับข้อมูลที่ไม่ดีหรือผิดพลาดจะทำให้เดือดร้อน ทำลาอนาคตได้^{๓๖}

๑๓. เพื่อนและชุมชน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองมาก เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะติดเพื่อน จะทำตามเพื่อนมากกว่า เพื่อให้เพื่อนยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม^{๓๗}

๑๔. เพื่อนและชุมชนย่อมส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอยู่แล้ว เพราะว่าวันนี้ โดยเฉพาะเยาวชนเขามีสิทธิ์ที่จะไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง อีกทั้งในปัจจุบันโลกเราเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต การสื่อสารต่างๆ เทคโนโลยีมันเข้าถึงหมดแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นเรื่องใกล้ตัวมากๆ ดังนั้นย่อมมีผลต่อการเลือกตั้งแน่นอน เช่น หากช่วงที่มีการเลือกตั้ง เพื่อนๆจับประเด็น พูดคุยกัน เรื่องการเมืองเยาวชนก็จะสนใจและให้ความสำคัญเนื่องจากเขาทราบว่^{๓๘}

๑๕. เยาวชนยุคนี้จะมีพฤติกรรมที่เชื่อเพื่อน คล้อยตามเพื่อน ดังนั้นจึงสามารถพูดได้ว่าเพื่อนคือสังคมส่วนใหญ่ของเยาวชนที่สามารถพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและเชื่อกัน มีทัศนคติคล้ายกัน สอดคล้องกัน^{๓๙}

๑๖. เยาวชนมักจะมีความคิดเห็นเป็นของตัวเองเชื่อเพื่อน และเลียนแบบพฤติกรรมกัน รวมถึงเป็นวัยเดียวกัน เข้าถึงกันได้ง่าย เราต้องส่งเสริมให้เยาวชนอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี มีเพื่อนดี เหมือนคติที่ว่า คบคนพาล พาลไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล^{๔๐}

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๗. คนรุ่นใหม่กลุ่มเพื่อนย่อมมีผลต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองอย่างแน่นอน เพื่อนสามารถปลูกฝังแนวความคิด ทศนคติ หรือความรู้ ต่างๆให้คล้ายตามกัน หรือสนใจในสิ่งที่เหมือนกัน ดังนั้นการให้ความรู้แก่เยาวชนสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญที่สุดที่จะกล่อมเกล่าให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้ความรู้ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยต่อไป^{๑๑}

๑๘. เพื่อนและชุมชนมีผลอย่างแน่นอน เพราะเยาวชนจะเป็นช่วงที่อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากลองจะคล้ายตามเพื่อน เพื่อนเป็นเหมือนแนวทางในการคิดที่จะทำอย่างไร ยิ่งกลุ่มเพื่อนที่มีทศนคติใกล้เคียงกัน ยิ่งคุยกัน เข้ากันได้ดี^{๑๒}

๑๙. กลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลอย่างมากหากไม่เชื่อเพื่อนอาจจะถูกบูลลี่ได้ หรือถูกผลักออกจากกลุ่ม ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ด้านการศึกษาก็มีส่วนสำคัญมาก เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ครูบาอาจารย์ควรปลูกฝังเด็ก ให้มีความคิดที่ดีมีเห็นผล สิ่งไหนผิด สิ่งไหนถูก รู้ถึง ความควรหรือไม่ควร ยึดมั่นในความดี ทำในสิ่งที่ถูกต้อง อย่าทำในสิ่งที่รู้ว่าผิด เพราะนั่นคืออนาคตของเรา^{๑๓}

๒๐. เพื่อนและชุมชนทำให้เยาวชนตื่นตัวในการเลือกตั้งมาก เพราะเยาวชนต้องเลือกผู้นำมาบริหารประเทศให้เจริญรุ่งเรือง เพราะอนาคตของเยาวชนก็คือ ผู้บริหารประเทศรุ่นใหม่ที่เราเข้าไปปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างดียิ่ง ในอนาคตเราอยากมีชีวิตที่ดี ดังนั้นเราอยากให้ผู้นำในการบริหารประเทศของเราเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต พวกเราไม่อยากเป็นหนี้ตั้งแต่ยังเรียนไม่จบ อนาคตของพวกเรา พวกเราควรมีสិทธิ์เลือก ส่วนครัวครอบนั้น พ่อแม่ไม่บังคับเรื่องความชื่นชอบทางด้านการเมืองของพวกเรา พ่อแม่สนใจแต่อยากให้เราเรียนจบและมีหน้าที่การงานที่ดี ไม่ลำบาก ถึงแม้ว่าบางครั้งมีคุยกันบ้างเรื่องการเมืองก็จะพูดถึงว่ารัฐบาลชุดไหนที่ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเราก็อยากให้บริหารประเทศไปนานๆ^{๑๔}

๒๑. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนทั้งสิ้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาสังเกตได้ว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมาเพราะต้องการเรียกร้องสิทธิของตนเองจากทุกๆด้าน จากสภาพแวดล้อม สังคมในปัจจุบัน เยาวชนบางกลุ่มได้รับข้อคิดเห็น ทศนคติที่แตกต่างกัน จากทั้งครอบครัว ทั้งการศึกษา ว่าได้รับความคิดเห็นมาอย่างไร ความต้องการของแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันออกไป^{๑๕}

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๒๒. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนทั้งสิ้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาสังเกตได้ว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมาเพราะต้องการเรียกร้องสิทธิของตนเองจากทุกๆด้าน จากสภาพแวดล้อม สังคมในปัจจุบัน เยาวชนบางกลุ่มได้รับข้อคิดเห็น ทศนคติที่แตกต่างกัน จากทั้งครอบครัว ทั้งการศึกษา ว่าได้รับความคิดเห็นมาอย่างไร ความต้องการของแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันออกไป^{๔๖}

๒๓. การตื่นตัวทางการเมืองกลุ่มเพื่อน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะพวกเรามักจะมีความคิด แนวคิด อุดมการณ์คล้ายกัน^{๔๗}

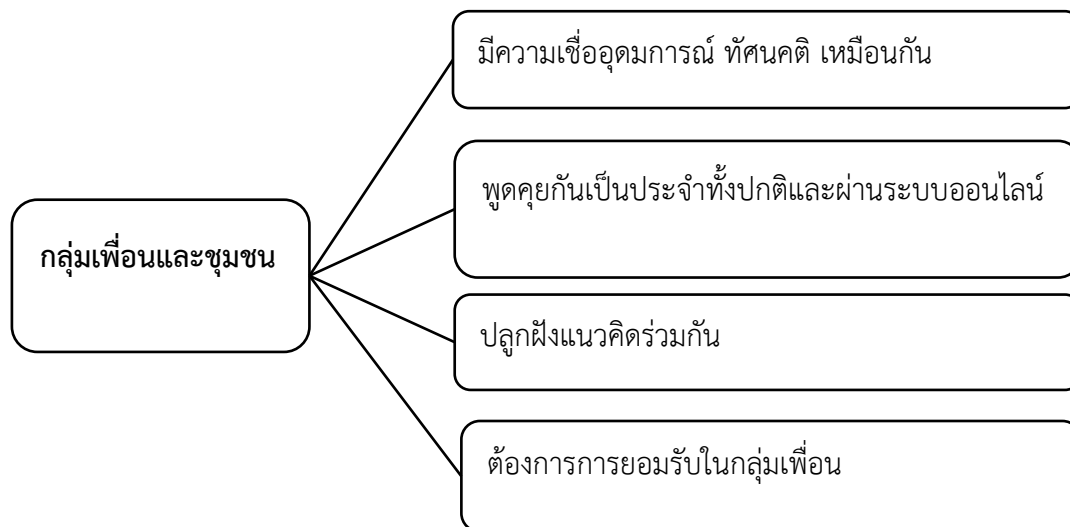
๒๔. การตื่นตัวทางการเมืองเนื่องจากว่ากลุ่มเพื่อนก็มีการคุยกัน เยาวชนรู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพวกเราในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นเราไม่ควรละเลยให้การพัฒนาประเทศเป็นของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งคือการเลือกคนที่ จะมาบริหารประเทศให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี แล้วเราจะเอาชีวิตของเราไปอยู่ในมือคนไม่ดีทำไม^{๔๘}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการกล่อมเกลางานการเมืองประเด็น ด้านสถาบันกลุ่มเพื่อนและชุมชน เป็นกลุ่มที่มีฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันสนิทสนมสามารถพูดคุยกัน เป็นตัวแทนการกล่อมเกลางานสังคมชั้นต่อมาที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปวัยทำงานและมีอิทธิพลด้านการเมืองตลอดชีวิต กลุ่มเพื่อนจะให้บทเรียนทางการเมืองขั้นต้นแก่บุคคล อีกทั้งยังสามารถหล่อหลอมให้เขามีความรู้สึกว่าเป็นคนที่มีความเชื่อ ความคิด อุดมการณ์ เดียวกัน เป็นต้น เพื่อนสามารถปลูกฝังแนวความคิด ทศนคติ หรือความรู้ ต่างๆให้อาจคล้อยตาม หรือสนใจในสิ่งที่เหมาะสมๆกัน ดังนั้นการให้ความรู้แก่เยาวชนสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญที่สุดที่จะกล่อมเกล่าให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้ความรู้ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยต่อไป ดังแผนภาพ ๔.๒

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๓ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๒ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน

๔.๑.๓ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลາทางการเมือง ประเด็น สถาบันการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. เพราะเยาวชนอาจจะได้รับฟังจากการพูดคุยเรื่องการเมืองในสถาบันการศึกษา และด้วยสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป เยาวชนมีความรู้มากขึ้น สามารถค้นหาข้อมูลได้ด้วยตัวเองเพราะเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วกว่าแต่ก่อน ย่อมทำให้มีความคิดเป็นของตนเอง อาจจะมีความคิดที่แตกต่างรวมถึงได้รับความรู้จากครูบาอาจารย์ ทำให้มีความเชื่อหรือศรัทธามากขึ้น อยากให้เยาวชนใช้ดุลยพินิจ ที่ถูกต้องก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไป^{๔๙}

๒. เยาวชนอาจถูกกล่อมเกล่าทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงเยาวชนสมัยนี้ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่มากมาย ทำให้ได้รับข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเชื่อในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าดีและเหมาะสม เยาวชนอาจจะมีเชื่อในกลุ่มเพื่อนหรือเชื่อจากสถาบันการศึกษาและสื่ออื่นๆมากกว่าเชื่อพ่อแม่^{๕๐}

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๓. สถาบันการศึกษา เยาวชนย่อมได้รับการกล่อมเกลามาตั้งแต่เล็กจนโตแต่ในบางครั้ง เยาวชนที่มักจะเชื่อกลุ่มเพื่อนหรือจากสื่อมากฟังพ่อแม่ สถาบันการศึกษาอย่างสำคัญในลำดับขั้นๆพอกับ ปัจจัยด้านอื่นๆ^{๕๑}

๔. เยาวชนก็จะทราบถึงสถานการณ์ที่เป็นจริงว่าเกิดอะไรขึ้นในปัจจุบันและทำให้เขาคิดถึงอนาคตของเขาว่าจะเป็นยังไงต่อไปถ้าสถานการณ์ยังเป็นแบบนี้ เยาวชนที่ตั้งตัวหลากหลายไม่ว่าจะเป็น เยาวชนปลดแอก ออกมาประท้วงออกมาเรียกร้องซึ่งแน่นอนในแง่ของการเข้าถึงข้อมูล หรือการได้รับ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสังคมเช่น ฮองกง ที่เยาวชนลุกขึ้นมาเพื่อเรียกร้องสิทธิของเขา และสิ่งที่ดีกว่า เพราะฉะนั้นพวกเขา เห็นว่าการเมืองไทยได้ถูกควบคุมของคนอีกรุ่นหนึ่งและคนเหล่านี้อายุมากกันทั้งนั้น แล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าเยาวชนย่อมให้ความสำคัญกับเพื่อนมากที่สุด^{๕๒}

๕. เพราะเป็นการยอมรับ ในความคิดและการมีตัวตนในสังคมกลุ่มเพื่อน เยาวชนมักจะคบ เพื่อนที่มีความคิด ความเชื่ออุดมการณ์เหมือนกันทำให้มีพฤติกรรมที่เลียนแบบกันได้^{๕๓}

๖. เราจะแบ่งอาจารย์ออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่ ๑) กลุ่มที่มีความคิดเป็นปฏิปักษ์กับสถาบัน พระมหากษัตริย์ กลุ่มนี้จะพยายามปลุกฝังแนวความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์อย่างเข้มข้น กลุ่มที่ ๒) กลุ่มที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความ พยายามที่จะปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ลีลาในการนำเสนอจะสู้กลุ่มแรกไม่ได้ กลุ่มที่ ๓)กลุ่มภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แต่เป็นพลังเงียบ กลุ่มนี้จะไม่ผลอะไรเลย^{๕๔}

๗. เพราะเยาวชนก็อยู่ในสังคม รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึมซับความรู้ต่างๆมาจากสิ่งรอบตัว เช่น เพื่อน คนใกล้ตัว เนื่องจากสมัยนี้ เด็กเติบโตมาพร้อมเทคโนโลยี และสามารถค้นหาข้อมูล ค้นหาความรู้ได้ อย่างรวดเร็ว จึงมีความเป็นตัวของตัวเองสูง การที่จะเชื่อใคร หรืออะไร เขาจะค้นหาด้วยตัวเอง การได้รับการ ศึกษาเพิ่มขึ้น และมีครูบาอาจารย์คอยอบรมสั่งสอน ก็จะมีความศรัทธามากขึ้น อยากให้ สถาบันการศึกษาให้ความรู้ที่ดี ปลุกฝังสิ่งดีให้เยาวชนเพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป^{๕๕}

๘. เพราะเยาวชนรับฟังเพราะความคิดต่าง มองการเมืองแตกต่างกัน หากระบบการศึกษาไม่ ตอบสนองต่อการใช้ชีวิตของเยาวชนในปัจจุบันหรือไม่สอดคล้องกับงานที่จะทำ ถึงแม้มีการปฏิรูป การศึกษาแต่คนที่ปฏิรูปการศึกษาคือคนที่สูงอายุมาปฏิรูปการศึกษายังทำให้เกิดความแตกต่างจากชีวิต

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

ความเป็นจริงมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง หากการปฏิรูปการศึกษาที่ดีเยาวชนได้ความรู้ที่ดีก็ย่อมนำสิ่งดีๆมาสู่ตัวเอง ครอบครัวและสังคมได้^{๕๖}

๙. เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่ ให้ความสำคัญต่อสิทธิ หน้าที่ของตัวเองมากขึ้น เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเกิดมาในยุคระบบอินเทอร์เน็ตการติดต่อสื่อสารไร้ขีดจำกัดสามารถค้นคว้าข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว การสืบค้นหาข้อมูลอื่นๆในสื่อต่างๆถือว่าเป็นการศึกษาหาความรู้เช่นกัน^{๕๗}

๑๐. ด้านสถาบันการศึกษานั้นเยาวชนย่อมให้ความสำคัญเพราะถือว่าเป็นสิ่งใกล้ตัวและเยาวชนมักจะเชื่อครูบาอาจารย์ เชื่อเพื่อนอีกทั้งเด็กๆเหล่านี้โตมากับเทคโนโลยี เวลาต้องการสืบหาข้อมูลย่อมค้นคว้าได้อย่างรวดเร็ว และเด็กๆจะมีความมั่นใจในตนเองเป็นอย่างมาก^{๕๘}

๑๑. เนื่องจากการแข่งขันในยุคการเมืองปัจจุบันมีการปรับตัว มีการพัฒนากันมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยี สังเกตได้จากประเทศมหาอำนาจของโลก แม้กระทั่งเศรษฐกิจการเมืองเองยังต้องปรับตัวใหม่ดังนั้นการตื่นตัวทางการเมืองทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีผลต่อการเมืองเยาวชนยุคใหม่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงในการใช้บทบาทในหน้าที่ บางที่เราก็มีความวิตกกังวลในเรื่องของโซเชียล สื่อ ข้อมูลข่าวสาร เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการรับข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์ มากจนเกินไปโดยขาดการพิจารณา ไตร่ตรอง หรือได้ข้อมูลที่บิดเบือนความจริงอาจทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแตกต่างจากสังคมสมัยก่อน ซึ่งเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ เด็ก เยาวชน สมัยก่อน เข้าวัด ไปทำบุญตักบาตร ได้รับการกล่อมเกล้าทางจิตใจให้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน ที่เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึง ผู้ปกครองบางส่วนที่มีฐานะที่ดีก็มักจะส่งลูกไปเรียนต่างประเทศ และจะมีการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาใช้ในเมืองไทย ซึ่งเมืองไทยมีอารยธรรมที่ดีงาม เมื่อเด็กรุ่นใหม่ได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือเกิดการเรียนรู้จากสื่อโซเชียล มากเกินไป มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เยาวชนควรได้รับการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม และยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ไว้ ไม่ควรแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง หรือซึมซับวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาจนทำให้ วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเราอ่อนแอลงไป ด้านสังคมนี้เราควรปลูกฝังตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา รวมถึงสถาบันเพื่อนฝูงที่คอยส่งเสริมให้

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เยาวชนรักษาขนมธรรมเนียมที่ติงามของเราไว้ ถึงแม้จะรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาแต่ก็ควรรักษา รากเหง้าความเป็นไทยที่ติงามของเราไว้ให้ยาวนาน^{๕๔}

๑๒. การให้ความรู้แก่เยาวชนอย่างชัดเจนอย่างมีเหตุผล ควรสอนให้เขารู้จักคิดวิเคราะห์ พิจารณาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน ควรให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องสอนในสิ่งที่ถูกต้อง ให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดี เด็บโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๖๐}

๑๓. ในปัจจุบันการศึกษาสำคัญมากเพราะถือว่าเป็สถาบันที่อบรมกล่อมเกล่าให้เยาวชนมี ความรู้ที่ดี มีความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ และสิทธิอันชอบธรรมในสังคมประชาธิปไตย เช่น สิทธิที่จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อีกทั้งในปัจจุบันโลกเราเปลี่ยนแปลงไป การสื่อสารต่างๆ เทคโนโลยี สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เพราะฉะนั้นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษานั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวมากๆ เยาวชนควรได้รักการศึกษาที่ดี หากไม่มีความรู้ก็จะลำบากได้ในอนาคต การที่เยาวชนได้รับการศึกษาจะ ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้ แต่การศึกษาต้องมีคุณภาพด้วยจึงจะผลิตให้เยาวชนเป็นคนดีในสังคม ได้^{๖๑}

๑๔. สามารถปลูกฝังแนวความคิด ทศนคติ หรือความรู้ ต่างๆให้อาจคล้ายตาม หรือสนใจในสิ่งที่ เหมือนๆกัน ดังนั้นการให้ความรู้แก่เยาวชนสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมี ความสำคัญที่สุดที่จะกล่อมเกล่าให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข ดังนั้นทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้ความรู้ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีใน ระบอบประชาธิปไตยต่อไป^{๖๒}

๑๕. ในปัจจุบันและเยาวชนควรจะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมือง แล้วเยาวชนจะรู้ว่าตัวเองมีความสำคัญอย่างไรเช่นเศรษฐกิจก่อนที่จะมาถึงการเมืองก็จะเริ่มต้นจากการ เลือกตั้ง ซึ่งสถาบันการศึกษาให้ความรู้ในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นการเมืองก็มาจากระบบการเลือกตั้งใน ระบอบประชาธิปไตยประชาชนจะต้องรู้ว่าระบอบประชาธิปไตยคืออะไร ประชาธิปไตยหมายความว่า อะไรแล้วเราก็จะทำให้ประชาธิปไตยเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้อย่างไรซึ่งมีความสัมพันธ์กันหลาย เรื่องหากเยาวชนรู้ว่าการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับชีวิตของเราอย่างไร ซึ่งการเลือกตั้งเป็นวิธีอย่างหนึ่งใน ระบอบประชาธิปไตย ในการสรรหาผู้แทนไปทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติ^{๖๓}

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๖.สถาบันการศึกษาสามารถปลูกฝังแนวความคิด ทักษะ หรือความรู้ ต่างๆให้ถ่ายทอดตาม หรือสนใจในสิ่งๆที่เหมือนกัน ดังนั้นการให้ความรู้แก่เยาวชนสำคัญที่สุด สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญที่สุดที่จะกล่อมเกลามาให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้ความรู้ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยต่อไป^{๖๔}

๑๗.เยาวชนต้องเลือกผู้นำมาบริหารประเทศให้เจริญรุ่งเรือง เพราะอนาคตของเยาวชนก็คือผู้บริหารประเทศรุ่นใหม่ที่เราใจปัญหา และแก้ปัญหาได้อย่างดีเยี่ยม ในอนาคตเราอยากมีชีวิตที่ดี ดังนั้นเราอยากให้ผู้นำในการบริหารประเทศของเราเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต พวกเราไม่อยากจะเห็นที่ตั้งแต่วัยเรียนไม่จบ อนาคตของพวกเรา พวกเราควรมีสิทธิ์เลือก ส่วนครัวครอบนั้น พ่อแม่ไม่บังคับเรื่องความชื่นชอบ ทางด้านการเมืองของพวกเรา พ่อแม่สนใจแต่อยากให้เราเรียนจบและมีหน้าที่การงานที่ดี ไม่ลำบาก ถึงแม้ว่าบางครั้งมีคุยกันบ้างเรื่องการเมืองก็จะพูดถึงว่ารัฐบาลชุดไหนที่ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ เราก็อยากให้บริหารประเทศไปนานๆ^{๖๕}

๑๘.การศึกษา ศาสนา หรือด้านอื่นๆ มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนทั้งสิ้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาสังเกตได้ว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมาเพราะต้องการเรียกร้องสิทธิของตนเองจากทุกๆ ด้าน จากสภาพแวดล้อม สังคมในปัจจุบัน เยาวชนบางกลุ่มได้รับข้อคิดเห็น ทักษะที่แตกต่างกัน จากทั้งครอบครัว ทั้งการศึกษา ว่าได้รับความคิดเห็นมาอย่างไร ความต้องการของแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันออกไป^{๖๖}

๑๙.สถาบันการศึกษาเป็นสถานที่ให้ความรู้ สร้างแนวคิด อุดมการณ์รวมทั้งหล่อหลอมความคิด ทำให้เยาวชนมีความรู้มากขึ้น และมองโลกภายนอกได้กว้างขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น จึงกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดและกล้าแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนั้น สถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำคัญมากต่อการกล่อมเกลามาทางการเมือง^{๖๗}

๒๐. สถาบันการศึกษา มีผลอย่างมากเพราะการศึกษาทำให้เรารู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพวกเราในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นเราไม่ควรละเลยให้การพัฒนาประเทศเป็นของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งคือการเลือกคนที่จะมาบริหาร

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

ประเทศให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี แล้วเราจะเอาชีวิตของเราไปอยู่ในมือคนไม่ดีทำไม^{๖๘}

๒๑. การศึกษาสอนให้พวกเรารู้จักหน้าที่ของตนเอง สอนให้พวกเรา รู้จักที่ว่าอะไรควรทำหรืออะไรไม่ควรทำ และสถาบันการศึกษาได้สอนสิ่งต่างๆให้พวกเราได้เรียนรู้มากมาย เราสามารถแสดงความคิดเห็นและพูดคุยกันได้อย่างอิสระ ทำให้พวกเรา รู้สึกว่าพวกเราสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้บางครั้งอาจจะเป็นการแสดงออกที่ไม่ถูกต้อง คุณครูก็จะคอยให้คำแนะนำและคอยชี้แนะทางที่ถูกต้องให้เสมอ^{๖๙}

๒๒. สถาบันการศึกษารวมถึงกลุ่มเพื่อนมักจะทำให้พวกเรา รู้สึกว่าเป็นบ่อเกิดของความคิด และแหล่งความรู้ที่พวกเราสามารถพูดคุยแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เพราะพวกเรามักจะมีความคิด แนวคิด อุดมการณ์คล้ายกัน สามารถหล่อหลอมความคิด ทำให้เราเห็นมุมมองที่หลากหลายมีความรู้มากขึ้น และมองโลกภายนอกได้กว้างขึ้น^{๗๐}

๒๓. การศึกษาทำให้เรารู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพวกเราในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นเราไม่ควรละเลยให้การพัฒนาประเทศเป็นของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งคือการเลือกคนที่จะมาบริหารประเทศให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี แล้วเราจะเอาชีวิตของเราไปอยู่ในมือคนไม่ดีทำไม^{๗๑}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการกล่อมเกลางานการเมือง ประเด็นสถาบันการศึกษา มีผลต่อการกล่อมเกลางานการเมืองอย่างมาก การศึกษา คือ การอบรมคนให้เป็นพลเมืองดีและดำเนินชีวิตด้วยการกระทำดี การส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคลในทางร่างกาย สติปัญญา ความประพฤติ และสังคม เพื่อให้เขาสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับ สิ่งแวดล้อมและดำรงอยู่ได้ด้วยดี การศึกษาจึงไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการเรียนจบจากสถาบันการศึกษา เท่านั้น แต่ยังมี ความหมายกว้างขวางครอบคลุมไปถึงการจัดปัญหาที่อาจบังเกิดขึ้น ในชีวิต เพื่อให้ตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข การศึกษาจึงมีอยู่ ในทุกสถานที่และทุกเวลา บุคคลที่มีการศึกษานั้น ย่อมหมายถึง บุคคลที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในสังคม ทำให้เยาวชนได้รับการเรียนรู้ รู้จัก สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเราควรพัฒนา

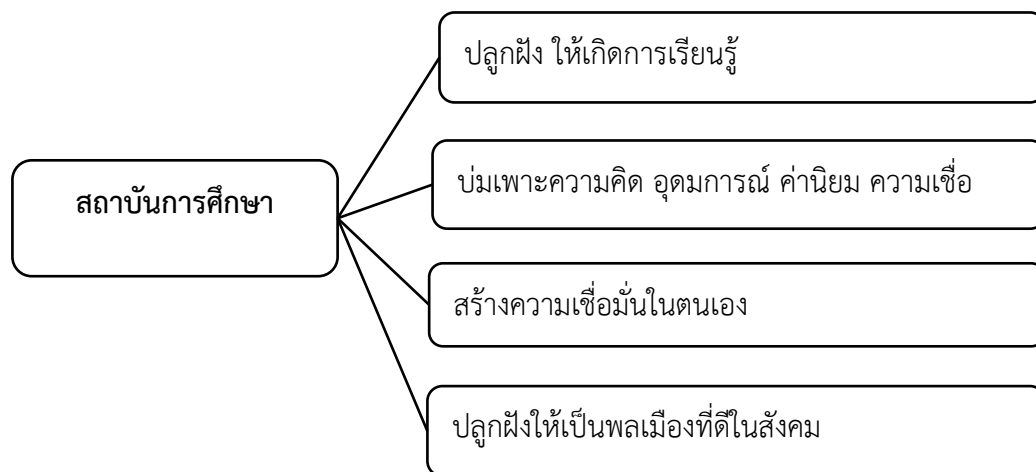
^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๓ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

ประเทศด้านการศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความรู้ที่ดี เลือกคนดีมาบริหารประเทศ ให้เรามีชีวิตที่ดี หากเราละเลยไม่สนใจถือว่า เราไม่ได้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดี ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ สถาบันทางการศึกษา

๔.๑.๔ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลางานการเมือง ประเด็น สถาบันสื่อมวลชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. เนื่องจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป เยาวชนสามารถสืบค้นข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จึงอยากให้สถาบันการศึกษาปลูกฝังให้เด็กๆ เยาวชนรู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง รู้อะไรที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยของตน เพื่อไม่ให้ครอบครัวและคนที่รักต้องเป็นห่วง^{๗๒}

๒. ควรให้ความเอาใจใส่ดูแลเยาวชนอย่างใกล้ชิด เพราะสื่อสมัยนี้บางครั้งอาจจะสื่อข้อความที่ผิด ไม่ถูกต้อง ทำให้เยาวชนรับข้อมูลที่ไม่เป็นจริง รวมถึงอยากให้สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม สอนให้เด็กรู้จัก คิด วิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารก่อนจะตัดสินใจเชื่อโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง^{๗๓}

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๓. เยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างทันท่วงที รวมถึงความใจร้อน เชื่อเพื่อนมากกว่า ผู้ปกครองบางครั้งอาจจะหลงผิดได้ง่าย อยากให้สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัวดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากไม่อยากให้เกิดการล่องผิดล่องถูกจะทำให้เกิดความเสียหายได้^{๗๔}

๔. เยาวชนมักจะค้นหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อโดยตรง เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเยาวชนสมัยนี้เกิดมาพร้อมเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็ว ดังนั้นการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ หากขาดการพิจารณา ก็อาจเกิดการตื่นตัวทางการเมืองในทางที่ไม่สร้างสรรค์ได้ หากเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารโดยใช้สติ ปัญญา พิจารณาถึงเหตุและผล ก็จะทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมทางการเมืองที่เหมาะสม และสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นนอกจากสื่อจะมีความสำคัญแล้ว การใช้สติ คิดใคร่ครวญ ใช้ปัญญาในการพิจารณาอย่างสำคัญกว่าเสมอ^{๗๕}

๕. ปัจจัยสำคัญก็คือแพลตฟอร์ม โซเชียล มีเดียล ที่สามารถเสพข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว และปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือความเร็วของสังคมรายการเปลี่ยนแปลงเหมือนดังปัจจุบันนี้ รวมถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว..และเยาวชนในสมัยนี้มักจะไมยอมรออะไรเหมือนเยาวชนสมัยก่อนซึ่งเยาวชนสมัยก่อนยังมีความคิดว่ามันยังไม่ถึงเวลาของพวกเราแต่เยาวชนสมัยนี้เมื่อเสพข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วก็สามารถตัดสินใจทำอะไรอย่างรวดเร็วเพราะเขาคิดว่าการรอหมายถึงการสูญเสียเวลาไปเยอะเพราะฉะนั้นเยาวชนเขาจะไม่รออีกต่อไป^{๗๖}

๖. สื่อมวลชนคือ สื่อใหม่ พ้อมกับ ๓ จี และ ๔ จี ซึ่งหมายความว่า ทุกคนสามารถเป็นสื่อได้ด้วยตัวเอง ทุกคนสามารถเป็นยูทูบเปอร์ได้ เช่น ยูทูบเปอร์ที่บ้าน กกกอก มีคนติดตาม ๓ -๕ แสนคน แสดงว่าทุกวันนี้ไม่มีใครสามารถควบคุมใครได้อีกแล้ว สื่อใหม่ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ดาวเทียม มาพร้อมกับแอปใหม่ๆเช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ มีบทบาททั้งนี้ ดังนี้ใครเข้าถึงย่อมมีอิทธิพล ถ้าคุณเข้าไม่ถึงก็ไม่มีอิทธิพล หากใครเข้าถึงสื่อมากกว่าคนนั้นย่อมมีอิทธิพลมากกว่า เช่น พรรคอนาคตใหม่ที่เข้าถึงเด็กรุ่นใหม่ได้ เพราะใช้ภาษาเดียวกัน ในขณะที่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคพลังประชารัฐ สื่อคนละภาษา ดังนั้น คำว่า อิทธิพลของสื่อจึงเป็นโลกที่เปลี่ยนแปลง การที่เทคโนโลยี ทำลายล้างโลก ซึ่งมีแสดงให้เห็นว่าหลายพรรคการเมืองที่แพ้การเลือกตั้งในครั้งที่ผ่านมา ก้าวไม่ทันโลก ตกโลกไม่ได้แพ้อะไรเลยแค่ตามโลกไม่ทัน เพราะคุณไม่มีสื่อที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่^{๗๗}

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

๗. สื่อมวลชนอาจจะมีผลบ้าง แต่ไม่มากเพราะเยาวชนไม่ค่อยเสพข่าวสารจากสื่อมวลชนเท่าใดนัก แต่สื่ออย่าง โซเชียล โดยเฉพาะ ทวิตเตอร์มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของพวกเขาเป็นอย่างมากทวิตเตอร์เป็นเสียงสะท้อนของพวกเขา เนื้อหาใน ทวิตเตอร์มีเรื่องราวของการเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ที่พวกเขาเรียกว่าเป็นการปฏิรูป พวกเขายังมองว่ารัฐบาลนี้ (แม้จะมาจากการเลือกตั้ง) เป็นรัฐบาลเผด็จการที่มีการสืบทอดอำนาจ พวกเขาจึงคิดว่ารัฐบาลนี้ไม่เป็นประชาธิปไตย จะต้องกำจัดออกไป สื่อมวลชนเป็นจำนวนหนึ่งที่เป็น ทั้งสื่อของไทยและสื่อต่างประเทศ ก็ป้อนข้อมูลในลักษณะซึ่งชาติ ชังรัฐบาลให้แก่เยาวชนอยู่เนืองๆ^{๗๘}

๘. สื่อมวลชนที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองไม่ใช่สื่อกระแสหลัก แต่เป็นสื่อ โซเชียล มีเดียที่สามารถส่งข้อมูลและนัดหมายได้อย่างรวดเร็วประกอบด้วยเยาวชนมีทักษะในการใช้คำแทนสัญลักษณ์ที่ตำรวจและรัฐบาลตามไม่ทัน ซึ่งเยาวชนจะใช้สื่อ โซเชียลมีเดียสื่อความหมายและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เป็นช่วงที่ทันยุคทันสมัย^{๗๙}

๙. อิทธิพลจากสื่อมีผลอย่างมากแต่ไม่ได้มาจากสื่อแบบเดิมแล้ว เป็นสิ่งที่เรียกว่า สื่อใหม่ เพราะสื่อแบบเดิมเช่นหนังสือพิมพ์ เด็กเขาก็ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์แบบเดิมแล้ว เดี่ยวนี้เด็กสามารถอ่านข่าวได้จาก ไอแพด ไอโฟน ซึ่งสื่อใหม่ได้เปลี่ยนโลกของสื่อไปหมด แล้วเด็กก็รับรู้ข้อมูลจากสื่อได้รวดเร็วมาก และเขาก็มีผู้ที่ชี้แนะคนใหม่ก็คือ Google อยากรู้ได้อะไรก็ไปตรงนี้ ดังนั้นก็จะมีกูรูเกิดขึ้นมากมาย ผู้ที่ชี้แนะก็อาจจะถูกบ้างผิดบ้าง เพราะฉะนั้น อิทธิพลของสื่อจึงทำให้การหยุดชะงักในระบบการเมืองไทย ซึ่งรัฐบาลอยู่ในกลุ่ม เศรษฐกิจรุ่นเก่า เป็นเศรษฐกิจระบบแบบเก่า มุมมองแบบเก่า เมื่อเจอแบบนี้อาจจะไปไม่เป็นเหมือนกัน ผู้รบบน สื่อใหม่ ไม่ทันเด็กๆเพราะฉะนั้นสื่อถือว่ามีอิทธิพลต่อเด็กๆมาก พลังของ สื่อใหม่ ทำให้เด็กมีพลังเคลื่อนไหวที่มีเอกภาพมากกว่าเดิม^{๘๐}

๑๐. สื่อมีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน แต่สื่อเหล่านี้หากเยาวชนไม่ คิดวิเคราะห์ เมื่อรับข้อมูลมาแล้วเชื่อเลย ไม่ทำการพิจารณา หรือค้นหาความจริงก่อน อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรม หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม หรือการแสดงเจตนา หรือเสนอข้อเรียกร้องต่างๆไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดความเสียหายได้ อันดับแรกคือ เกิดขึ้นที่ตัวเขา และอาจจะทำให้ ครอบครัวคนที่รักเขาเสียใจไปด้วย จึงอยากขอฝากไว้ให้น้องๆคิดว่าก่อนที่เราจะเชื่ออะไรใคร หรือคิดจะทำอะไรลงไป ลองคิดใคร่ครวญให้ดีกว่า ว่าสิ่งที่ทำถูกต้องหรือไม่ ทำตามกระบวนการ ขั้นตอนของการเรียกร้องหรือไม่

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

หากเราทำในสิ่งที่ถูกต้อง ก็ถือว่าเป็นประโยชน์ แต่หากเราทำในสิ่งที่ผิด และรู้ว่าผิดแล้วก็ยังทำ มันเหมือนทำร้ายตนเอง ทำลายอนาคตตนเอง^{๘๑}

๑๑. สื่อสังคมโซเชียล มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น การให้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว อยากจะให้น้องๆเยาวชนเมื่อได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารแล้ว ให้คิดวิเคราะห์ให้ดี เพราะการรับรู้ข้อมูลและตัดสินใจเลือกนักรการเมืองลงไปทำหน้าที่แทนเรา เพียงหนึ่งสิทธิ์ก็อาจจะมีผลต่อระบอบประชาธิปไตยของเราได้^{๘๒}

๑๒. สื่อโซเชียล มีผลต่อเยาวชนมากเพราะเยาวชนติดต่อกันผ่านสื่อ สังคมสมัยนี้เปลี่ยนแปลงไป คู่กันบนสื่อมากขึ้นหากต้องการเข้าถึงเยาวชนต้องใช้สื่อในการเข้าถึง ดังนั้นควรจะใช้สื่อในทางสร้างสรรค์ ช่วยกันคิดพัฒนาให้ดีขึ้นจะได้มีอนาคตที่ดี ไม่ใช่สื่อในทางทำลายเพราะจะเป็นการทำลายอนาคตที่ดีได้^{๘๓}

๑๓. ในปัจจุบันเยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้ได้อย่างรวดเร็ว อยากให้คิด พิจารณาให้ดีกว่าตัดสินใจเชื่อ เพราะหากการรับข้อมูลที่ไม่ผ่านกระบวนการคิดหรือค้นหาข้อมูลจากหลายๆที่ อาจจะทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่จริงได้ ซึ่งอาจทำให้มีผลกระทบต่ออนาคตของตนเอง^{๘๔}

๑๔. สื่อมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างแน่นอน เพราะในปัจจุบันเยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้เพียงปลายนิ้ว และเมื่อการเสฟสื่อที่เป็นข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลบิดเบือนโดยไม่ผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง ก็อาจจะเกิดความตื่นตัวที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สร้างสรรค์ได้ การตื่นตัวทางการเมืองหากทำตกกฎหมาย กติกา ระเบียบของสังคมก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับประเทศ หากทำอะไรมันไม่ถูกต้องเหมาะสมหรือทำผิดกฎหมาย อาจจะทำให้เสียอนาคตได้เพราะยังเป็นเยาวชน ทางรัฐบาลเองก็ไม่อยากทำอะไรที่รุนแรงกับเยาวชน แต่ก็ไม่อยากให้เยาวชนทำในสิ่งที่ผิด หรืออาจจะถูกใครใช้ให้เป็นเครื่องมือเพื่อก้าวเข้ามาสู่ผลประโยชน์ จึงอยากฝากให้ น้องๆเยาวชน คิดพิจารณาให้ดีกว่าที่จะทำอะไรลงไปเพราะหากทำผิดไม่ใช่เราคนเดียวที่เสียใจ ครอบครัว คนที่รักเรา และคนที่เรารักก็จะเสียใจตามไปด้วย ตัวผมเองก็เป็นอาจารย์โรงเรียนนายร้อยตำรวจสอนวิชากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน ดังนั้นเราจะมองว่า นี่คือน้องๆเขาไม่ได้ทำผิดเขาแค่หลงผิดเราสามารถที่จะคุยดี ๆ กับเขาได้ เรา

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เราก็จะไม่เอากฎหมายเข้าไปบังคับใช้กับเขา เว้นแต่ว่ามันไม่ไหวจริงๆ หรือ เหตุการณ์ที่รุนแรง^{๘๕}

๑๕. การเมืองในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เยาวชนมีการตื่นตัวมากขึ้นในช่วงนั้นพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งตอนนี้เปลี่ยนเป็นพรรคก้าวไกลแล้ว ในตอนนั้นพรรคเราได้จุดประกายโดยถือว่าเป็นพรรคแรกที่ใช้สื่อเข้าถึงวัยรุ่น พุดง่ายคือสื่อโซเชียลมีเดีย เนื่องจากว่าเราถูกปฎิวัติไปและได้หยุดเรื่องของการเมืองไปตั้ง ๕ - ๖ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พอมาถึง ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ช่วงนั้นกระแสโซเชียลมีเดียก็มีมากขึ้นๆ เราไม่มีการเลือกตั้ง เราไม่มีพรรคการเมืองที่เสนอทางเลือกให้กับประชาชนว่าจะสื่อสารอย่างไร และพอมาถึงการเลือกตั้งปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พรรคอนาคตใหม่เป็นพรรคแรกที่ดึงโซเชียลมีเดียเข้ามาอย่างจริงจัง และสามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้มากขึ้น ที่เขาว่าพรรคเราล้างสมองเด็กนั้นไม่มีนะ เพราะทุกการสื่อสารที่เราสื่อสารออกไปนั้นเราสื่อสารด้วยข้อมูลที่มีข้อเท็จจริงและเราสามารถสื่อสารเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้มากกว่า จึงเป็นจุดสำคัญอีกทั้งอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน สามารถใช้ภาษาที่สื่อสารกันเข้าใจง่าย รวมถึงนโยบายของพรรคสามารถตอบสนองความต้องการและถูกใจเยาวชนในช่วงนั้นด้วย จึงทำให้เยาวชนตื่นตัวมากขึ้น^{๘๖}

๑๖. ทุกคนจะวิเคราะห์ข้อมูลจากป้อนเข้าไปที่ตัวเองได้รับมา ซึ่ง ข้อมูลที่สำคัญในยุคก่อนก็คือสื่อมวลชน แต่สื่อมวลชนในยุคนี้อาจจะเป็นแค่ส่วนน้อยเท่านั้น ถ้าพูดถึงสื่อมวลชนที่เป็นสื่อกระแสหลัก ที่เป็นฟรีทีวี หรือหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนที่เป็นทางการมีผลน้อยกว่าเมื่อก่อนเยอะมาก แต่ในแง่ของความรู้สึกมวลชนอิทธิพลยังมีอยู่สูงเพราะปัจจุบันมีสื่อมวลชนอยู่เยอะทั้ง สื่อที่เป็นสื่อออนไลน์ล้วนๆ สื่อที่อยู่บน โซเชียลมีเดียอย่างเดียว สื่อที่แม้กระทั่งประชาชนหรือเยาวชนก็ทำตัวเองเป็นสื่อได้ ข้อมูลที่เด็กและเยาวชนได้รับมันเยอะกว่าเมื่อก่อนแต่แน่นอนมันมีผลนะๆ ดังนั้นสื่อมวลชนก็ยังมีอิทธิพลต่อความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเมืองไทย แต่ว่าจะเป็สื่อประเภทไหนอันนั้นก็เป็อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นสื่อกระแสหลักหรือเป็นสื่อที่มีแนวคิดที่ไม่เหมือนกับเยาวชนในปัจจุบัน เขาก็จะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นๆที่เขาได้รับเอง เมื่อเขาได้รับข้อมูลจาก ๒ ฝั่งเขาก็ไปตีเบต กับเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนในวัยที่ใกล้เคียงกันหรือเวทีที่เปิดรับให้คนที่คิดไม่เหมือนกันอย่ามาพูดคุยกันแล้วเขาก็จะวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นออกมาเป็นแนวคิดของตัวเองในที่สุด^{๘๗}

๑๗. สื่อมีผลต่อการตื่นตัวเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อก่อน สื่อยังสามารถรับได้จากสื่อหลัก แต่ยุคนี้ สามารถรับสื่อได้จากโซเชียล สามารถรับข้อมูลข่าวสารจากมือถือ ซึ่งเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่าย

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

และหากได้รับข้อมูลไม่ถูกต้องหรือชัดเจน หรือข้อมูลที่ไม่ครบทุกด้าน อาจทำให้เข้าใจผิดและส่งผลกระทบต่อความร่วมมือทางการเมืองเหมือนที่ผ่านมา ก็จะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติได้^{๘๘}

๑๘. ในปัจจุบันที่เราได้เห็นการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนนั้น เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตไปมาก ในปัจจุบัน สื่อโซเชียล มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเยาวชน อีกทั้งง่ายสะดวกอยู่ในมือ ดังนั้นเมื่อเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารจากสื่อโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ก็มีผลต่อการเชื่อได้โดยง่าย เช่นถึงแม้ว่าฟังข่าวเดียวกันแต่เขาจะมีความเชื่อ หรือมีความคิดอีกมุมมองหนึ่งซึ่งอาจจะแตกต่างจากเราเลย เมื่อหลายๆปีที่แล้ว เป็นการอ่านข่าว แต่ยุคนี้สมัยนี้เป็นการเล่าข่าวเมื่อเขาฟังแล้ว เขาก็มีความเชื่อตามกลุ่มเพื่อน ตามคนที่มีทัศนคติเหมือนกัน อุดมการณ์เดียวกัน อีกทั้งกลุ่มเพื่อนๆก็อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่ง เยาวชนเชื่อเพื่อนมากกว่าเนื่องจากจะติดเพื่อนมาก สิ่งที่เป็นห่วงคืออนาคตของคนรุ่นใหม่ ไม่อยาก让他ทำผิดกฎหมาย เช่นบางคนเรียนนิติศาสตร์ รู้ว่าอะไรคือถูกกฎหมาย ผิดกฎหมาย แต่ก็ทำผิดกฎหมายเอง อันนี้เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างมากต่ออนาคตของเยาวชนไทย ควรที่จะเรียนรู้เพื่อนำเอาวิชาความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาไปช่วยคนอื่น พัฒนาประเทศชาติต่อไป ในฐานะที่ผมอยู่ฝ่ายนิติบัญญัติจึงอยากฝากไว้ว่า การเรียกร้อง สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิใดๆนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย อย่าทำลาย สิทธิ เสรีภาพ หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น เรามีสภาผู้แทนราษฎรแล้วในการเรียกร้องสิ่งต่างๆ การเรียนร้องต่างๆควรทำให้ถูกต้อง อย่าทำร้ายตัวเอง อย่าทำลายอนาคตตัวเอง รวมถึงอย่าทำร้ายจิตใจคนในครอบครัว เช่นพ่อแม่ ที่ส่งเสียให้เล่าเรียน บางคนกู้เงิน กยศ.ในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อจบการศึกษามีหน้าที่การทำงานที่ดี มีอนาคตที่ดี ดูแลครอบครัว ดูแลพ่อแม่ เยาวชนควรศึกษาหาความรู้ความสามารถและนำความรู้ความสามารถนั้นพัฒนาสังคมและประเทศชาติ อยุ่กให้เยาวชนมีวิจรรณญาณในการเสพข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ อย่าหลงเชื่อในสิ่งที่ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง อย่าเอาอนาคตของตัวเอง และอย่าทำลายความฝันของคนในครอบครัว โดยการหลงเชื่อในสิ่งที่ผิด อย่าเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มคนที่แอบอยู่ข้างหลังเพื่อใช้เด็กเป็นสะพานก้าวสู่เป้าหมายหรืออำนาจ โดยที่ไม่ได้ออกมาแสดงเอง แต่ให้เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ ออกหน้าแทน อยุ่กฝากถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ ครูบาอาจารย์ควรมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม เพื่อที่จะปลูกฝังเด็กเยาวชนด้านจิตสำนึกที่ดี รวมถึงควรส่งเสริมอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้ และปลูกฝังให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย^{๘๙}

^{๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๙. ในปัจจุบันสื่อจะมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองต่อทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเยาวชน หากเยาวชนไม่ได้พิจารณาถ้อยแถลงด้วยความจริงก็จะทำให้รับข้อมูลที่ผิดเพี้ยนไปได้ จึงอยากให้ เสพ ข้อมูลข่าวสารอย่างมีกระบวนการถ้อยแถลงที่ละเอียดถี่ถ้วน^{๙๐}

๒๐. เราควรจะเริ่มจากครอบครัวที่ปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่นเมื่อเราเข้าใจและปฏิบัติตาม กฎระเบียบกฎหมายของสังคมก็นับได้ว่าเราปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของสังคมและ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยเชิงสร้างสรรค์ได้เช่นกัน และที่สำคัญสื่อ นั้น นั้นมี นั้นมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนเป็นอย่างมาก หากสื่อ ตอกย้ำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง สิ่งที่เป็นแก่นแท้หรือหลักการที่ถูกต้อง และมีการตอกย้ำบ่อยๆในหลักการที่ดีก็จะเป็นการกล่อมเกลากทาง การเมืองเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นเชิงบวก ไม่ใช่ไปเอาประเด็นที่ผิดเพี้ยน หรือประเด็นอื่นๆไหนมาเอามาตอก ย้ำซึ่งก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งและเกิดปัญหาในสังคมได้ การตอกย้ำควรจะตอกย้ำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อ เราพูดย้ำๆในสิ่งที่ดีตลอดเด็กก็จะซึมซับสิ่งที่ดีเข้าไปคล้ายๆกับการกล่อมเกลาส่งดีเข้าไปในตัวเยาวชน อีกทั้งเราควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและปลูกฝังให้เยาวชนเข้าใจว่าเราทุกคนอยู่ภายใต้ กฎหมายเดียวกันเราต้องเคารพกฎหมายกติกาของสังคมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศชาติ รวมถึงการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนฝากถึงครูบาอาจารย์ที่ให้ความรู้กับ นักศึกษาให้รู้เข้าใจว่าเราในสังคมใช้กฎหมายเดียวกัน สรุปลง่ายๆเราอาจจะใช้สื่อในการปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม ให้กับเยาวชนและสอนให้เขารู้จักวิเคราะห์หมองให้รอบด้านเพราะทุกอย่างมักจะมี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านของ เขา ๒. ด้านของเราเราคิดเรื่องนั้นอย่างไร ๓. ความเป็นจริงของเรื่องนั้นมันคืออะไรเราต้องคำนึงวิเคราะห์ ถึงความถูกต้อง เพราะคนเรามักคิดกันคนละมุมคนละด้านเราต้องมาวิเคราะห์ให้รอบด้านเพื่อจะได้รู้ว่า ความจริงคืออะไร แล้วก็จะเกิดความยั่งยืนในระบอบประชาธิปไตยรวมถึงการปลูกฝังเยาวชนให้ตื่นตัวทาง การเมืองอย่างสร้างสรรค์ด้วย^{๙๑}

๒๑. สื่อมีผลต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพราะพวกเราทุกคนเมื่ออยากรู้ว่า ใครเป็นใคร หรือ ต้องการค้นข้อมูลอะไร สามารถหาได้จาก กูเกิ้ล ไม่ต้องไปที่ห้องสมุดเหมือนเคย อีกทั้งสะดวก สามารถ ค้นหาข้อมูลได้ทันที รวมถึงข้อมูลจากเพื่อนๆที่พูดคุยกัน หากเพื่อนที่มีอุดมคติเดียวกัน คุณกันสองสามคำ

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

ก็รู้เรื่องเข้าใจกันแล้ว ไม่ต้องพูดมาก พวกเราเข้าใจกัน และอยากให้ประเทศไทย มีความเจริญมากกว่านี้ ประชาชนมีการกินดีอยู่ดี ไม่ใช่ รวยกระจุก จนกระจาย สวัสดิการขั้นพื้นฐานยังไม่ทั่วถึงเลย^{๙๒}

๒๒. สื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญมากเลยในยุคนี้ เพราะเยาวชน สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการทราบได้ทันทั่วทั้งที่ อีกทั้งเยาวชนต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพราะเขาถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นหน้าที่ ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติของเรา^{๙๓}

๒๓. คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะใช้โซเชียลในการค้นหาข้อมูล ติดต่อกันรวดเร็วหากถามว่า สื่อมวลชนมีผลต่อการตื่นตัวหรือไม่ นั่น น่าจะมีผลอย่างมาก เพราะเราไว้ติดต่อสื่อสารกัน และค้นหาข้อมูลที่ต้องการทราบ การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ได้ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองนั้นเกิดขึ้นอย่างมากมาย สาเหตุหนึ่งก็คือ การส่งข้อมูลหากันอย่างรวดเร็ว^{๙๔}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลາทางการเมือง ประเด็นด้านสถาบันสื่อมวลชน ในสังคมสมัยใหม่สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลາทางการเมืองมากขึ้น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการทำให้การสื่อสาร เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองจากรัฐบาลถึงประชาชน หรือจากกลุ่มคน หนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง หรือแม้แต่มุมหนึ่งของโลกถึงอีกมุมหนึ่งเป็นได้อย่างง่ายดายมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและมีผลต่อการเมืองเยาวชนยุคใหม่ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงในการใช้บทบาทในหน้าที่ รวมทั้งอิทธิพลจากโซเชียล ข้อมูลข่าวสาร ที่เยาวชนสามารถรับรู้ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต อีกทั้งเยาวชนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการรับข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์ มากจนเกินไปโดยขาดการพิจารณา ไตร่ตรอง หรือได้รับข้อมูลที่บิดเบือนความจริงอาจทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแตกต่างจากสังคมสมัยก่อน ที่ได้รับการกล่อมเกลาทางจิตใจ ทำให้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน ที่เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาใช้ในเมืองไทย ซึ่งเมืองไทยมีอารยธรรมที่ดีงาม เมื่อเยาวชนได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือเกิดการเรียนรู้จากโซเชียลมากเกินไป มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีแต่เยาวชนควรได้รับการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม และยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้ ไม่ควรแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรง หรือซึมซับวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาจนทำให้ วัฒนธรรมที่ดีงามของ

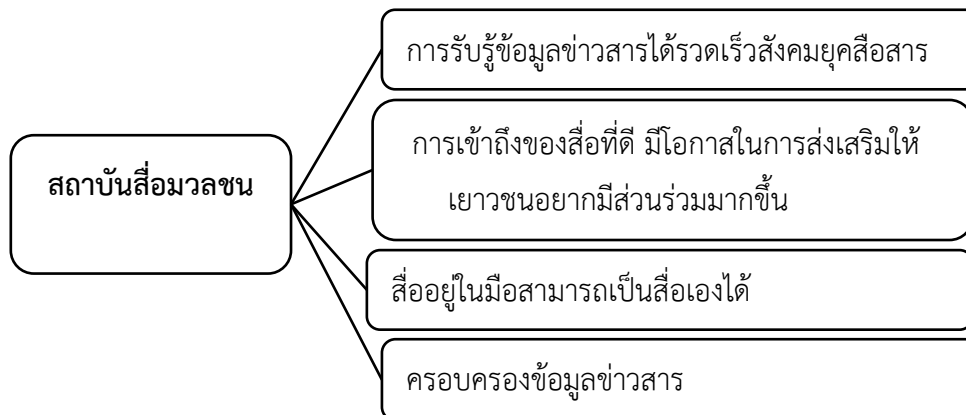
^{๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๓ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

ไทยอ่อนแอลงไป อิทธิพลของสื่อ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนนั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากอดีตไปมาก ในปัจจุบัน สื่อโซเชียล มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเยาวชน อีกทั้งง่ายสะดวกอยู่ในมือ ดังนั้นเมื่อเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารจากสื่อโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ก็มีผลต่อการเชื่อได้โดยง่าย เช่น ถึงแม้ว่าฟังข่าวเดียวกันแต่เขาจะมีความเชื่อ หรือมีความคิดอีกมุมมองหนึ่งซึ่งอาจจะแตกต่างกัน อดีตเป็นการอ่านข่าว แต่ยุคนี้สมัยนี้เป็นการเล่าข่าวให้ฟังแล้ว เยาวชนก็มีความเชื่อตามกลุ่มเพื่อน ตามคนที่มีความเชื่อ ทำศนคติ อุดมการณ์เหมือนกันหรือคล้ายกัน เยาวชนเชื่อเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง เนื่องจากจะติดเพื่อนมากเยาวชนควรมีสติใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ในการเสพข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่าหลงเชื่อในสิ่งที่ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง อย่าเอาอนาคตของตัวเองมาลองผิดลองถูก และอย่าทำลายความฝันของคนในครอบครัว โดยการหลงเชื่อในสิ่งที่ผิด ควรที่จะเรียนรู้เพื่อนำเอาวิชาความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาไปช่วยคนอื่นและพัฒนาประเทศชาติต่อไป การเรียกร้อง สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิใดๆนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย อย่าทำลาย สิทธิ เสรีภาพ หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น การเรียนร้องต่างๆ ควรทำให้ถูกต้อง ไม่ทำร้ายตัวเอง ไม่ทำลายอนาคตตัวเอง รวมถึงไม่ทำร้ายจิตใจคนในครอบครัว

ดังนั้นเมื่อหากเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารจากสื่อโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ก็มีผลต่อการเชื่อได้โดยง่าย เช่น ถึงแม้ว่าฟังข่าวเดียวกันแต่เขาจะมีความเชื่อ หรือมีความคิดอีกมุมมองหนึ่งซึ่งอาจจะแตกต่างกัน อดีตเป็นการอ่านข่าว แต่ยุคนี้สมัยนี้เป็นการเล่าข่าวให้ฟังแล้วเยาวชนควรมีวิชากรณญาณในการเสพข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อที่จะปลูกฝังเด็กเยาวชนด้านจิตสำนึกที่ดี รวมถึงควรส่งเสริมอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้ และปลูกฝังให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ สถาบันสื่อมวลชน

๔.๑.๕ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลางานการเมือง ประเด็น สถาบันทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. สถาบันทางการเมือง มีผลอย่างมากต่อการตื่นตัวทางการเมืองเพราะสถาบันทางการเมืองเป็นสาเหตุสำคัญการการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ระบบการเงินการธนาคารมีการปรับเปลี่ยน ระบบการซื้อขายเปลี่ยนจากระบบแบบเดิมๆไปสู่การใช้เทคโนโลยี IT กันมากขึ้น ตั้งแต่การผลิตการขายการส่งสินค้าไปยังลูกค้าอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจเรียกร้องให้รัฐบาลเปิดกว้างมากขึ้น มากกว่าการออกกฎหมายมาปิดกั้นเหมือนธุรกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นสถาบันทางการเมืองมักจะมี ความสำคัญควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจและสังคมเสมอ^{๙๕}

๒. สถาบันทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญต่อปัญหาปากท้องของเยาวชนตลอดจนประชาชน ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีเพราะความยากลำบากเริ่มตมาที่เด็กแล้ว ซึ่งสมัยก่อนยังไม่มีการศึกษา หรือที่เราเรียกว่า กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) สมัยนี้มีการกู้เรียน ซึ่งยังเรียนไม่จบเลยก็เป็นหนี้กันแล้ว เพราะฉะนั้นการศึกษาเริ่มมาปีบรัด พวกเขาจะเริ่มรู้สึกที่ประเทศนี้ดูและอะไรเขาบ้าง ประเทศนี้ไม่ดูแลเขาเลยหรือ ซึ่งทรัพยากรก็มีเยอะแต่ทำไมปล่อยให้คนอื่นมากกฉวยไป แล้วเด็กอย่างพวกเขาต้องมาต่อสู้เองใช่ไหม ดังนั้นคำว่าสิทธิของเด็กซึ่งปัจจุบันมันบีบทำให้พวกเขาต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิ ทำให้พวกเขาต้องตื่นขึ้นมา แล้วต่อไปอนาคตพวกเขาจะอยู่ที่ไหน หนี้สินเต็มไปหมด รัฐบาลก่อกวนให้พวกเขาเยอะขึ้น ตัวพวกเขาต้องกู้เรียน ทำให้เกิดสภาพบีบคั้น ไม่ว่าจะเป็นที่ตัวเขา ครอบครัว ตัวนักศึกษา จึงทำให้

^{๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

มองว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสำคัญมากและมองถึงครอบครัว พ่อแม่ทำให้มีเวลาอยู่กับลูกน้อยขึ้นเพราะต้องทำงานหนัก เพื่อหาเงินเข้ามาในครอบครัว ถึงแม้ว่าคุณภาพชีวิตเหมือนจะดีขึ้น แต่คุณภาพชีวิตระหว่างคนจนกับคนรวยห่างกันมากขึ้นโดยไม่ต้องสงสัย ดังนั้นการจัดสรรระบบเศรษฐกิจ หรือกฎหมายทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างจะลำเอียงไปสู่คนกลุ่มน้อยให้มีความร่ำรวยมากขึ้น ในขณะที่คนส่วนใหญ่ของประเทศกลับไม่ได้ร่ำรวยในอัตราที่สอดคล้องกัน คนส่วนใหญ่มีความทุกข์ยากมากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้เขาต้องออกมาแสดงออกมาเรียกร้องมาพูดถึงนโยบายต่างๆ พูดถึงการผูกขาด พูดถึงการคอร์รัปชัน พูดถึงการเล่นพรรคเล่นพวก พูดถึงสิทธิ เพื่อเรียกร้องสิทธิที่พึงได้มากขึ้น^{๙๖}

๓. สถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะคนรุ่นใหม่มีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตอย่างอิสระและด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปเยาวชนเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้ง่าย เยาวชนรุ่นใหม่สามารถเป็นเจ้าของธุรกิจ ขายของออนไลน์ ทำธุรกิจที่เป็นของตัวเองส่งผลให้มีความสนใจในเศรษฐกิจของประเทศชาติมากขึ้น หากรัฐบาลใดบริหารประเทศทำให้เศรษฐกิจดี ประชาชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ความวุ่นวายในประเทศคงไม่เกิดขึ้น^{๙๗}

๔. ด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยสภาพการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วขึ้น การที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆของพรรคการเมือง เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆของบุคคลที่อาสาจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทนทางการเมือง เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆได้ง่ายขึ้น นี่คือหลักสำคัญที่เยาวชนมีข้อมูลเพียงพอ หรืออาจจะถือว่ามากเกินไป หรืออาจจะมากเกินไปที่จะได้รับก็ถือว่าเป็นผลดีต่อการตัดสินใจเลือก เพราะเขาจะได้ตัดสินใจเลือก จากนโยบายที่โดนใจ อาจจะเป็นนโยบายทางด้านเศรษฐกิจก็ได้ นโยบายทางด้านสังคมก็ได้ นโยบายทางด้านการเมืองก็ได้ เป็นนโยบายที่ตรงตามความต้องการหรือเป็นนโยบายที่เขาคิดว่าเป็นประโยชน์ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก^{๙๘}

๕. สิ่งแรกที่ประชาชนควรจะต้องหันไปมองก่อนเลยก็คือรัฐบาลดำเนินนโยบายมาอย่างไร ถูกต้องหรือไม่ ตรงนี้เป็นจุดที่สำคัญและคิดว่าทุกคนควรจะคิดแบบนี้แหละหันไปหาผู้ที่รับผิดชอบเรื่องนี้ก่อนว่าสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดีเป็นเพราะคุณบริหารไม่ดีหรือเปล่า แต่ด้วยสภาวะความเป็นจริงในปัจจุบันของประเทศไทยสิ่งที่ทำให้เยาวชนตื่นตัวทางการเมือง น่าจะเป็นเรื่องการใช้อำนาจของรัฐบาลในด้านอื่นๆ มากกว่าเป็นเรื่องของบริบทด้านความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศมากกว่า จริงๆแล้วนโยบายที่พรรคการเมืองจะออกมา นโยบายที่เป็นลักษณะที่เรียกประชานิยมหรือการแจกเงิน พูดง่ายๆประชา

^{๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

นิยมภาพที่คนทั่วไปมองก็คือการแจกเงิน นโยบายแบบนี้จะได้ผลกับกลุ่มคนที่เป็นวัยทำงานมากกว่ากลุ่มคนที่เป็นเด็กและเยาวชนและเยาวชนจะมองมิติอื่นมากกว่ามิตินี้ คือเป็นมิติของอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นมิติของแนวคิดทางการเมืองมากกว่าการหยิบยื่นเศรษฐกิจที่ดีในระยะสั้นให้พวกเขา เขาก็มองสภาพเศรษฐกิจว่ามีความสำคัญแหละแต่ไม่ได้สำคัญในแง่ของระยะสั้น มันเป็นการสำคัญในแง่ของการวางโครงสร้างประเทศให้ถูกต้องและทำให้สภาพเศรษฐกิจแบบเติบโตไปในระยะยาวมากกว่า^{๙๙}

๖. เยาวชนก็คงอยากเห็นประเทศไทยมีการบริหารประเทศที่ดี มีการปกครองที่ดี มีระบบเศรษฐกิจที่ดี ดังนั้นเขาจะมองว่า นโยบายของพรรคการเมืองไหน เน้น ด้านอะไร มีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร เขาก็จะให้ความสนใจต่อพรรคนั้น อีกทั้งต้องดูช่วงจังหวะใน ขณะ นั้นด้วย ว่าสถานการณ์ของสังคมเป็นอย่างไร หากมีพรรคการเมืองที่เสนอนโยบายที่น่าสนใจออกมา ก็จะส่งผลให้ประชาชนสนใจพรรคนั้นมากขึ้น ดังนั้น เศรษฐกิจมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอย่างแน่นอน^{๑๐๐}

๗. ถึงแม้ว่าเยาวชนส่วนใหญ่อาจจะยังไม่ได้ทำงาน แต่เยาวชนก็เป็นคนที่มีความรู้และใส่ใจต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นการเมืองจะทำให้เศรษฐกิจดีหรือแย่ มีผลกระทบต่อปากท้องของเยาวชนหรือมีผลกระทบต่ออนาคตของเยาวชนหรือไม่นั้น ย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะถือว่าประชาชน หรือเยาวชนเองย่อมได้รับผลกระทบโดยตรง^{๑๐๑}

๘. ถ้าเศรษฐกิจดีประเทศเจริญก้าวหน้า ก็เท่ากับว่าผู้บริหารประเทศในยุคนั้นมีศักยภาพพอที่จะบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ แต่ถ้าหากสภาพเศรษฐกิจแย่ก็เท่ากับว่าผู้บริหารในยุคนั้นด้อยศักยภาพ ซึ่งมีผลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและเยาวชนในยุคนั้น และอาจกระทบไปถึงรุ่นต่อไปได้ เพราะฉะนั้น ในฐานะที่เราเยาวชนคนรุ่นใหม่ต้องการอนาคตที่ดี ประเทศชาติที่เจริญรุ่งเรือง ย่อมให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งจะได้ เลือกคนเก่ง คนดีมาบริหารประเทศ ไม่ใช่ ได้คนเดิมๆ การบริหารแบบเดิมๆทำให้ประเทศย่ำอยู่กับที่เหมือนที่ผ่านมา^{๑๐๒}

๙. สถาบันทางการเมือง ตัวแปรทางการเมืองที่สำคัญอีกด้านก็คือเศรษฐกิจ เชื่อว่าเมื่อทางเศรษฐกิจดีแล้วสังคมก็จะดีตาม แต่หากหลายคนมองข้ามความจริงที่ว่า ถ้าการเมืองไม่มีเสรีภาพด้วยกรณีใดๆ รวมทั้งเกิดความขัดแย้งโดยใช้ความรุนแรงจนนำไปสู่การไร้เสถียรภาพย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเศรษฐกิจย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างแน่นอน เพราะเศรษฐกิจ

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เป็นเรื่องปากท้องของประชาชน ซึ่งก็คงไม่ผิดเพราะเรื่องใกล้ตัว แต่ดูสภาพและสมดุระหว่างการพัฒนา
ทางการเศรษฐกิจสังคม และทางการเมือง จำเป็นต้องมีและเกิดขึ้นอย่างแน่นอน^{๑๐๓}

๑๐. ตรงนี้เป็นจุดที่สำคัญและคิดว่าทุกคนควรจะคิดแบบนี้ระหัดไปหาผู้ที่รับผิดชอบเรื่องนี้
ก่อนว่าสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดีเป็นเพราะคุณบริหารไม่ดีหรือเปล่า แต่ด้วยสภาวะความเป็นจริงในปัจจุบัน
ของประเทศไทยสิ่งที่ทำให้เยาวชนตื่นตัวทางการเมือง น่าจะเป็นเรื่องการใช้อำนาจของรัฐบาลในด้านอื่นๆ
มากกว่าเป็นเรื่องของบริบทด้านความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศมากกว่า จริงๆแล้วนโยบาย
ที่พรรคการเมืองจะออกมา นโยบายที่เป็นลักษณะที่เรียกประชานิยมหรือการแจกเงิน พุดง่าย ๆ ประชา
นิยมภาพที่คนทั่วไปมองก็คือการแจกเงิน นโยบายแบบนี้จะได้ผลกับกลุ่มคนที่เป็นวัยทำงานมากกว่ากลุ่ม
คนที่เป็นเด็กและเยาวชนและเยาวชนจะมองมิติอื่นมากกว่ามิตินี้ คือเป็นมิติของอุดมการณ์ทางการเมือง
เป็นมิติของแนวคิดทางการเมืองมากกว่าการหยิบยื่นเศรษฐกิจที่ดีในระยะสั้นให้พวกเขา เขาก็มองสภาพ
เศรษฐกิจว่ามีความสำคัญแหละแต่ไม่ได้สำคัญในแง่ของระยะสั้น มันเป็นการสำคัญในแง่ของการวาง
โครงสร้างประเทศให้ถูกต้องและทำให้สภาพเศรษฐกิจแบบเติบโตไปในระยะยาวมากกว่า^{๑๐๔}

๑๑. สถาบันทางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญถ้าเราพูดตามภาษาชาวบ้านก็คือว่า ท้องยังไม่อิ่ม
ยังไม่ต้องคิดถึงเรื่องอื่น ในสังคมระบอบประชาธิปไตยถ้าเราอยากให้เยาวชนหรือประชาชนตื่นรู้หรืออยาก
เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มี Safety net หรือจะต้องมีตา
ข่ายรองรับเวลาที่คนเขาล้มลง รัฐจำเป็นต้องมีรัฐสวัสดิการ พวก UBI ก็คือ Universal Basic Income คือ
การจัดสรรรายได้ขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน โดยทุกคนจะได้รับเงินจำนวนหนึ่งต่อเดือน ซึ่งเพียงพอต่อ
การดำเนินชีวิตแบบพื้นฐาน คือพอสำหรับที่อยู่ อาหาร สุขภาวะ และการศึกษา โดยเป็นเงินให้เปล่าที่ไม่มี
ข้อแม้ ไม่ต้องทำงานใดๆ และทุกคนได้รับอย่างเท่าเทียมกัน แบบที่ทางประเทศสแกนดิเนเวียมี ซึ่งใน
ข้อเสนอของพรรคก้าวไกลได้ลงไปศึกษาและค่อนข้างมั่นใจว่างบประมาณหรือทรัพยากรที่ประเทศไทยมี
อยู่นั้นเพียงพอต่อการทำที่จะเป็น Safety net ให้กับคนไทยได้ คราวนี้จะอยู่ที่เรื่องบริหารจัดการและการ
ให้ความสำคัญของผู้บริหารประเทศ พวกเราเชื่อว่าถ้าวันหนึ่งคนไทยมีสิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านี้ อย่างน้อยๆ
ถ้าทำงานหรือไม่ทำงานทำยังมีรัฐสวัสดิการตรงนี้ที่ประทั้งชีวิตเราได้มันจะสร้างการตื่นรู้และการกระตุ้นใน
การมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่เยาวชนและประชาชนได้มากขึ้น^{๑๐๕}

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๒. สถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก เพราะหากประชาชนอยู่ดีกินดีแสดงว่าผู้บริหารประเทศนั้นบริหารประเทศเป็นอย่างดี แต่หากเศรษฐกิจฝืดเคือง ประชาชนลำบากของแพง ก็แสดงให้เห็นศักยภาพการบริหารประเทศของผู้หน้านั้นไม่ได้มองประชาชนเป็นหลัก แต่เข้ามาบริหารประเทศแล้วเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง แบบนี้เป็นการกระทำที่ไม่เรียกว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แต่นี่เพื่อกลุ่มตนเอง และพวกพ้องตนเอง จึงทำให้เห็นว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ นั้น เขวายนอกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันอย่างมากมาย เพราะอยากได้นักการเมืองรุ่นใหม่ มาบริหารประเทศ เพื่อชีวิตของประชาชนจะดีขึ้น^{๑๐๖}

๑๓. สถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เพราะเยาวชนจะมองอนาคตว่าสถาบันทางการเมืองให้ความสำคัญต่อการบริหารประเทศไปในทิศทางใด เศรษฐกิจดีหรือไม่ หากระบบเศรษฐกิจดี อนาคตของพวกเขาก็จะเป็นอย่างไร และหากเศรษฐกิจแย่ ย่อมส่งผลถึงอนาคตอย่างแน่นอน ทุกคนอยากมีอนาคตที่ดี มีประเทศที่เจริญรุ่งเรือง^{๑๐๗}

๑๔. สถาบันทางการเมือง ย่อมสำคัญมากในลำดับต้นๆ เพราะเยาวชนสมัยนี้บางคนทำงานด้วยเงินเดือนน้อย ไม่ได้ของเงินผู้ปกครองเหมือนแต่ก่อน พวกเขาอยากมีชีวิตที่ดี อนาคตที่มั่นคง อยากมีผู้นำประเทศที่นำพาให้ประเทศชาติ เจริญรุ่งเรือง ไม่อยากได้คนที่ทุจริต คอร์รัปชันมากอภยผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง^{๑๐๘}

๑๕. สถาบันทางการเมือง ย่อมสำคัญมาก เพราะเยาวชนสมัยนี้สามารถหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว พวกเขาอยากมีชีวิตที่ดี อนาคตที่มั่นคง อยากมีผู้นำประเทศที่ซื่อสัตย์สุจริต ทำให้ระบบในประเทศดี เช่น ระบบเศรษฐกิจดี ระบบสาธารณสุขดี ระบบการศึกษาที่ดี เพื่ออนาคตของประเทศที่จะสู้กับนานาอารยประเทศได้^{๑๐๙}

๑๖. สถาบันทางการเมือง ย่อมมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นปัญหาด้านการดำเนินชีวิตของเยาวชนในอนาคต เยาวชนอยากมีสิ่งที่ดี มีชีวิตที่ดี อยากได้ผู้นำมาบริหารประเทศเพื่อพัฒนา ให้คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดี^{๑๑๐}

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๑๗. สถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน พวกเราคงไม่อยากให้คนทุจริตมาบริหารประเทศ หรือคนที่แก๊งเป็นคนดีมาบริหารประเทศแล้วทำให้พลเมืองในสังคมเดือดร้อน ทุกคนอยากมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่มีใครอยากเป็นหนี้ตั้งแต่ยังเรียนไม่จบ^{๑๑๑}

๑๘. สถาบันทางการเมือง ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการบริหารถ้าหากได้ผู้นำเก่ง ดี มีคุณธรรม เข้ามาบริหารประเทศ ประเทศก็เจริญรุ่งเรือง คนในชาติก็มีความเป็นอยู่ที่ดี^{๑๑๒}

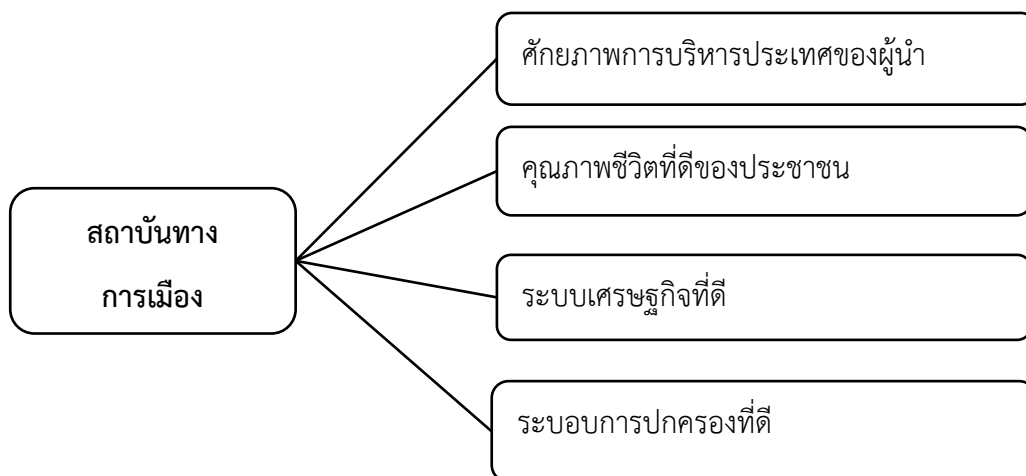
๑๙. สถาบันทางการเมือง มีความสำคัญมาก การที่เราต้องเลือกคนเข้าไปบริหารประเทศถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคน หากเราเลือกคนดี คนที่สามารถบริหารประเทศเก่ง คนที่แก้ไขปัญหาก่ง และทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม^{๑๑๓}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคปัญหาที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การกล่อมเกลางานการเมือง ประเด็นสถาบันทางการเมืองมักจะมองถูกมองควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจ และจะส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมากเนื่องจากเกี่ยวกับปากท้องความเป็นอยู่ของประชาชนหากประชาชนกินดีอยู่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี สงบปลอดภัย คุณภาพชีวิตดี เยาวชนซึ่งจะมีความคิดว่า อนาคตของพวกเขาจะเป็นอย่างไร และการเมืองจะเป็นส่วนสำคัญต่ออนาคตของพวกเขา ดังนั้น เมื่อระบบเศรษฐกิจไม่ดี กลุ่มเยาวชนก็ลุกขึ้นมาเรียกร้องแต่การเรียกร้องอาจจะแสดงออกในลักษณะบนท้องถนนมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก เพราะหากประชาชนอยู่ดีกินดีแสดงว่าผู้บริหารประเทศนั้นบริหารประเทศเป็นอย่างดี แต่หากเศรษฐกิจฝืดเคือง ประชาชนลำบาก ของแพงก็แสดงให้เห็นศักยภาพการบริหารประเทศของผู้หน้านั้นไม่ได้มองประชาชนเป็นหลัก แต่เข้ามาบริหารประเทศแล้วเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง แบบนี้เป็นการกระทำที่ไม่เรียกว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แต่นี่เพื่อกลุ่มตนเอง และพวกพ้องตนเอง จึงทำให้เห็นว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ นั้น เยาวชนออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันอย่างมาก เพราะอยากได้นักการเมืองรุ่นใหม่ มาบริหารประเทศ เพื่อชีวิตของประชาชนจะดีขึ้น ดังแผนภาพ ๔.๕

^{๑๑๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๓ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๕ สถาบันทางการเมือง

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน

ประเด็นที่ ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย พบผลดังนี้

๑. ในสังคมไทยปัจจุบันอาจจะถูกสอนมาให้มองว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งที่ผ่านมานั้นอาจจะมีการสลับสับเปลี่ยนกันเป็นผู้บริหารโดยวิธีการในการเลือกตั้งบ้าง แต่ในสังคมก็พยายามประคับประคองความเป็นประชาธิปไตยอยู่เสมอ ทั้งๆที่ความเป็นจริงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยนั้นเราต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ในครอบครัว การศึกษา เพื่อปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กที่โตมาซึมซับในระบอบประชาธิปไตย^{๑๑๔}

๒. การปกครองระบอบประชาธิปไตย อย่างน้อยก็คือการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงออกในหน้าที่อย่างหนึ่งของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย^{๑๑๕}

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

๓. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เกิดการขับเคลื่อนมวลชน ที่ใช้คำว่าขับเคลื่อนมวลชน เพราะต่างฝ่ายต่างมีมวลชน และมวลชนของแต่ละฝ่ายที่สร้างขึ้น มา วัฒนธรรมทางการเมืองเปลี่ยนเพราะว่ากระบวนการในการรับรู้มันเปลี่ยน เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนเพราะ การเปรียบเทียบ คิดว่าถ้าคนเราจะสนใจการเมืองที่ต่างกัน จะสนใจเพราะการศึกษา เพราะโลกของการศึกษามันเปลี่ยน สภาวะครอบครัว และการเลี้ยงดูเปลี่ยนแปลง เช่น ในปัจจุบัน เยาวชน เด็กจากยุคใหม่ เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ เปลี่ยนไป เจนเนอเรชั่นวาย ไปสู่ เจนเนอเรชั่นซี นี่คือการเปลี่ยนแปลง เด็กยุค เจนเนอเรชั่นซี โตมาพร้อมกับการเป็นลูกคนเดียว ดังนั้นกระบวนการเลี้ยงดูเด็กในบ้านจึงแตกต่างจากยุคเก่าๆที่พ่อแม่จะดูแลดี แต่เด็กยุค เจนเนอเรชั่นซี คือลูกเป็นความถูกต้อง และเด็กยุคนี้โตมาพร้อมกับการที่พ่อแม่เถียงกันเรื่องการเมือง เช่น พ่อเสื้อเหลือง แม่เสื้อแดง ดังนั้นสิ่งต่างๆเหล่านี้จึงทำให้ถูกปมเพาะให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่กล้าแสดงออก และกล้าเถียง สามารถที่จะรับรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้พ่อแม่สอน แคมีโทรศัพท์เขาก็ท่องโลกได้แล้ว^{๑๑๖}

๔. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในหลายมิติ
๑) พวกเขาเบื่อแนวทางการทำงานของนักการเมืองแบบเก่าๆทำให้พวกเขามีความต้องการที่จะลงของใหม่ ๒) พวกเขาเชื่อว่า พรรคอนาคตใหม่(พรรคก้าวไกลในปัจจุบัน)เป็นความหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง คือ นักการเมืองทำงานเพื่ออุดมการณ์แก้ปัญหาให้ประชาชน พัฒนาประเทศ ไม่ใช่แสวงหาผลประโยชน์ ๓) พวกเขาจะมีกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นออกมาเรียกร้องเสรีภาพและการปลดแอกจากนักการเมืองที่พวกเขาถือว่าเป็นซากเศษของศักดินา^{๑๑๗}

๕. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย มีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ยุคสมัยรุ่น นายกทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้กับการสื่อสารกับกลุ่มการเมืองที่ไม่ต้องลงพื้นที่เหมือนการเมืองแบบเก่าๆนักการเมืองรุ่นใหม่ๆที่ไม่เคยลงการเมืองมาก่อน เป็นคนที่ประชาชนไม่ค่อยรู้จักมาก่อน แต่สามารถชนะทางการเมืองเข้าสู่สภาด้วยกระแสคนรุ่นใหม่และพรรคการเมืองที่เน้นคนรุ่นใหม่ แนวความคิดใหม่ เข้าสู่สภา^{๑๑๘}

๖. ในปัจจุบันอาจจะมองว่าไม่เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร เพราะรัฐบาลชุดพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้น ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งตั้งแต่ต้น จึงอาจถูกมองว่าการปกครองไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง การปลุกฝังให้เด็กๆมีความเชื่อมั่นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย รวมถึงการแสดงออกทุกอย่างให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็น การหล่อหลอมกลมกล่อมกันไปในตัว^{๑๑๙}

๗. ที่สังคมไทยปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ก็สังเกตได้ว่าได้รับความสนใจทางด้านการเมือง เป็นอย่างดี และที่สังเกตได้อย่างชัดเจน คือการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ทำให้เห็น ปรากฏการณ์ใหม่ ในการเลือกตั้ง ที่เยาวชนให้ความสนใจกับพรรคการเมืองใหม่ นั่นคือ พรรคอนาคตใหม่ อาจจะ เป็นเพราะมีนโยบายใหม่ๆที่ไม่เหมือนพรรคการเมืองรุ่นเดิม จึงทำให้พรรคอนาคตใหม่ ได้รับความ คะแนนเสียงอย่างมากจากเยาวชน การตื่นตัวทางการเมือง และเยาวชนหันมาสนใจทางการเมืองนั้นเป็น สิ่งที่ดี เพราะเยาวชนเหล่านี้ต่อไปในอนาคตพวกเขาก็คือนักบริหารรุ่นใหม่ที่จะมาพัฒนาประเทศชาติ ต่อไป^{๑๒๐}

๘. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ในสมัยนี้ สิทธิ เสรีภาพมากขึ้น เยาวชนให้ ความสำคัญกับความคิดของตัวเองมากขึ้น มักจะมีพฤติกรรมที่อิงไปตามกลุ่มเพื่อนมากกว่า^{๑๒๑}

๙. การเมืองของไทยในปัจจุบันรุ่นปัจจุบันจะนำไปสู่วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพราะคนรุ่น ใหม่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก และเติบโตมาแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มีความมั่นใจในตัวเองและ อยากรจะได้รับการปกครองแบบประชาธิปไตยเหมือนยุโรป ทั้งอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ทำให้ เขาได้รับอิทธิพลจากสื่อเหล่านั้น รับรู้ถึงความเป็นไปในโลกกว้างทำให้เยาวชนเหล่านั้นเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพมากขึ้น ซึ่งย่อมมีความขัดแย้งกันระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ แล้วแต่ว่ากลุ่มไหนจะสำเร็จ ซึ่ง ต้องดูกันต่อไปเรื่อยๆว่าจะเดินหน้าหรือถอยหลัง^{๑๒๒}

๑๐. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ก็ย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เช่น จริงๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นใหม่ของพรรคการเมืองอื่น เวลาที่เราไปประชุมในสภาแล้วเรามานั่งคุยกัน ก็ ได้ยินเสียงสะท้อนมาว่าระบบของพรรคอื่นๆยังเป็นระบบที่ค่อนข้างยึดระบบอาวุโสเป็นหลัก อย่างเช่น เวลาได้คิวอภิปราย ได้คิวการเสนอญัตติ ได้คิวการหารือหรือว่าไปนั่งในกรรมาธิการ เขาก็จะมีลักษณะ บอกว่าให้คนแก่ๆก่อน ให้ผู้ใหญ่ก่อน ซึ่งหากมองอีกมุมหนึ่งมันไม่ผิดหรอกถ้าเราจะให้คนที่เชี่ยวชาญใน ด้านนั้นก่อน^{๑๒๓}

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๑. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยมันต้องเปิดกว้าง คือเราไม่มีใครเก่งมาแต่เกิดแต่มีแต่คนที่ขาดโอกาส ถ้าเราเปิดกว้างให้โอกาสคนลงไปทำงานสักครั้งหนึ่ง แล้วเราคอยประเมินผลงานวัฒนธรรมแบบนี้ก็จะช่วยเราในระบอบประชาธิปไตยได้ ข้อดีของพรรคเราเนื่องจากทุกคนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหน้าใหม่หมด เลยไม่มีระบบอาวุโสใครมาก่อนมาหลัง พอเป็นแบบนี้พรรคเราก็จะต่างจากพรรคอื่น และก็อาจจะเป็นข้อดีด้านหนึ่งของพรรคเราด้วย^{๑๒๔}

๑๒. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ก็ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองออกมา เราความแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งผลถึงวัฒนธรรมทางการเมือง^{๑๒๕}

๑๓. ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย เราควรส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมที่ดี ให้เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้เขา คิดดี ทำดี^{๑๒๖}

๑๔. การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมที่เป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมตั้งแต่ระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว และที่สำคัญเราอาจจะใช้สื่อเพื่อหล่อหลอมให้เขาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยได้^{๑๒๗}

๑๕. เมื่อเห็นเพื่อนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง เราก็สนใจเพราะพวกเราคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ดังนั้นเราต้องสนใจการเมือง หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๒๘}

๑๖. เยาวชนแสดงออกมานั้นเกิดจากการทำตามกลุ่มเพื่อน เพื่อนทำเราก็ทำด้วยเนื่องจากเรารักเพื่อนเรา และเราก็อยากให้ประเทศชาติมีการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีให้กับเยาวชน เช่น ในเมื่อรัฐบาลบอกว่า ทุกคนในสังคมมีสิทธิ เสรีภาพ เมื่อเราปกป้องสิทธิ์ของเรา ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองในการเรียกร้องสิทธิ์ ทำไมต้องว่าพวกเราทำไม่ถูกต้อง^{๑๒๙}

๑๗. เมื่อมีความเชื่อ ความศรัทธา ก็ทำให้อยากเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เพราะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง เพราะคิดว่า

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

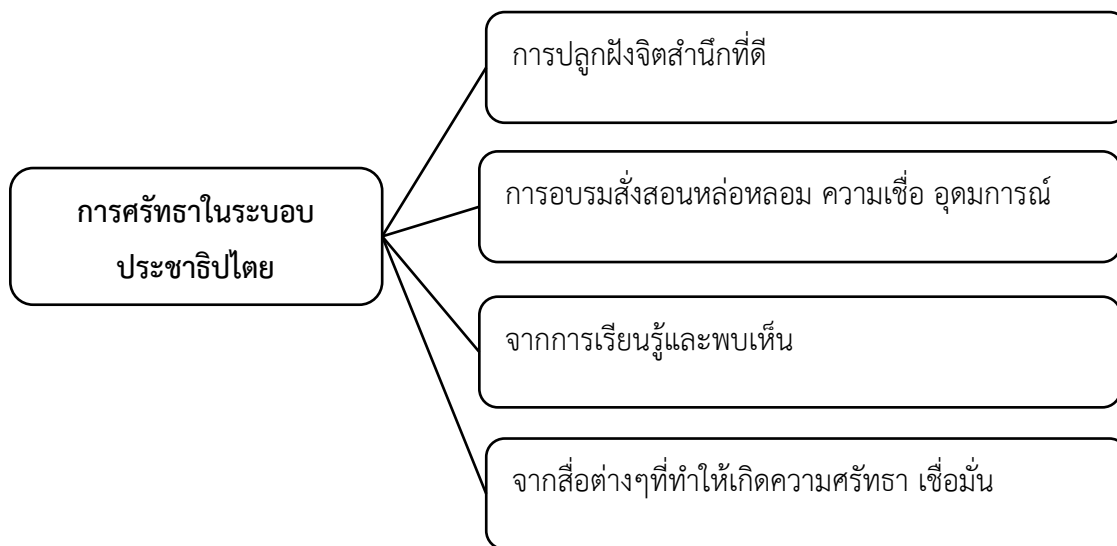
^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ดังนั้นต้องสนใจการเมือง หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๑๓๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความศรัทธาต่อระบอบการปกครอง ทำให้เกิดความเชื่อและแสดงออกมาทางด้านพฤติกรรมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่างๆเช่นกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง เพราะคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ดังนั้นต้องหันมาสนใจการเมือง หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมที่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมตั้งแต่ระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว และที่สำคัญเราอาจจะใช้สื่อเพื่อหล่อหลอมให้เขาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยได้ อาจจะมีการส่งเสริมสนับสนุน ในสถาบันการศึกษา หรือกลุ่มเพื่อนและสังคม รวมถึงสื่อสมัยใหม่ ดังแผนภาพที่ ๔.๖

แผนภาพที่ ๔.๖ การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็นที่ ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน พบผลดังนี้

๑. เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม อาจจะได้รับ การหล่อหลอมจากกลุ่มเพื่อน หรือสื่อต่างๆ ทำให้เกิดทัศนคติ ความคิดแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม สิ่งต่างๆเหล่านี้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตื่นตัวทางการเมือง หากเยาวชนได้รับข้อมูลที่ดี ที่ถูกต้องก็จะได้แสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา หากได้รับข้อมูลที่ผิดถูกต้องอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ออกมาแล้วทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้^{๑๓๑}

๒. เป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ดี คือการเคารพสิทธิหน้าที่ การให้เกียรติผู้อื่น จะทำให้สามารถอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอย่างปลอดภัยและมีความสุข^{๑๓๒}

๓. เป็นการแสดงความเคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายแบบ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น^{๑๓๓}

๔. ถือกว่าเป็นกฎ กติกาที่ต้องปฏิบัติในสังคม เพื่อความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ^{๑๓๔}

๕. เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี ถือว่าเป็นการให้เกียรติตนเอง และผู้อื่น เป็นการปลูกฝังกล่อมเกล่าให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบในสังคม เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย^{๑๓๕}

๖. ถือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ขึ้นพื้นฐานที่ทุกคนควรปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสงบในสังคม อาจจะนำมาใช้ในองค์กรต่างๆได้ ถือว่าเป็นกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม^{๑๓๖}

๗. เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมที่ดี ขึ้นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในสังคมเกิดความสงบสุข^{๑๓๗}

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

๘. เป็นวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ในสมัยนี้ สิทธิ เสรีภาพมากขึ้น เยาวชนให้ความสำคัญกับความคิดของตัวเองมากขึ้น เยาวชนมีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น มีความรู้ ศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา และเยาวชนสมัยนี้จะเป็นคนรุ่นใหม่ที่เน้นทางด้านสิทธิ ความเท่าเทียมกัน^{๑๓๘}

๙. เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่มีรัฐธรรมนูญเป็นแม่บท กำหนดกรอบให้ทุกภาคส่วนของสังคมยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน โดยกรอบที่สำคัญในการดำรงตนอย่างเหมาะสมของประชาชน คือการยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากประชาชนทุกคนรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และต่างปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ประชาชนในชาติย่อมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และชาติบ้านเมืองก็จะพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว^{๑๓๙}

๑๐. เป็นการปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ โดยไม่กระทบสิทธิบุคคลอื่น ย่อมได้ชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีส่วนนำพาบ้านเมืองให้พัฒนา ในที่นี้จะกล่าวถึงการปฏิบัติตนในการรักษาและเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและ ผู้อื่น ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ^{๑๔๐}

๑๑. เป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทุกคนควรปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบของสังคมที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย^{๑๔๑}

๑๒. เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองออกมา ส่งผลถึงวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการปลูกฝังระบอบประชาธิปไตย รวมถึงเป็นสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย^{๑๔๒}

๑๓. เป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมที่เป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีรู้จักเคารพสิทธิของตนเองซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมตั้งแต่ระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว และที่สำคัญเราอาจจะใช้สื่อเพื่อหล่อหลอมให้เขาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยได้^{๑๔๓}

๑๔. เราก็อยากให้ประเทศชาติมีการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีให้กับเยาวชน เช่น ในเมื่อรัฐบาลบอกว่า ทุกคนในสังคมมีสิทธิ เสรีภาพ เมื่อเราปกป้องสิทธิของเรา ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองในการ

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

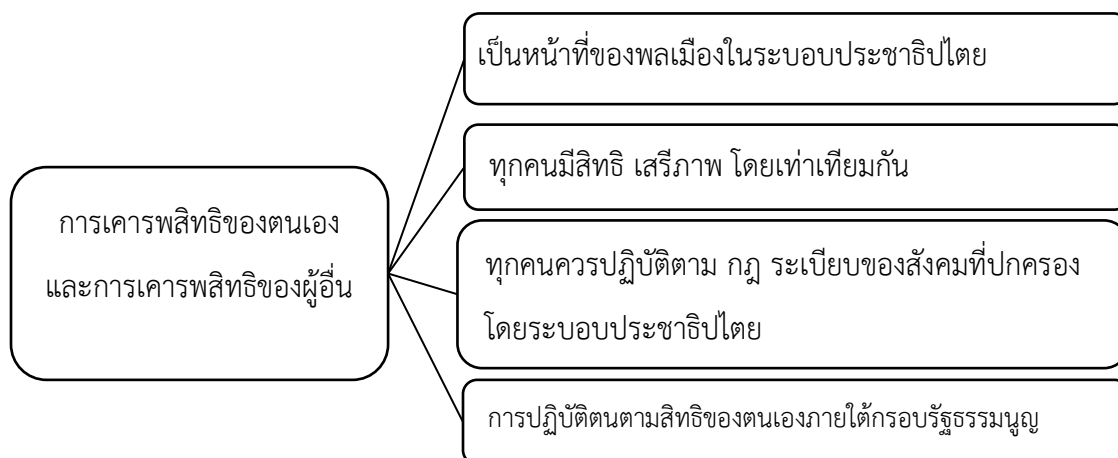
^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

เรียกร้องสิทธิ การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี เราอยากให้ใครให้เกียรติเราก็ก็น่าจะให้เกียรติเขาด้วยเช่นกัน^{๑๔๔}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมที่เป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีรู้จักเคารพสิทธิของตนเองซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมตั้งแต่ระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว และที่สำคัญเราอาจจะใช้สื่อเพื่อหล่อหลอมให้เขาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยได้ ดัง แผนภาพที่ ๔.๗

แผนภาพที่ ๔.๗ การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

ประเด็นที่ ๓) การเคารพสิทธิของเสียงส่วนมาก พบผลดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองสังคมในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ถึงแม้ความคิดต่างกัน แต่เราก็ควรใช้ระบอบประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน และเคารพในเสียงส่วนน้อย^{๑๔๕}

๒. เป็นระเบียบประเพณีวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อพรรคการเมืองที่เราเลือกชนะการเลือกตั้ง เราก็ต้องยอมรับและเคารพให้เกียรติแก่เสียงส่วนน้อย ในฐานะพลเมืองไทยด้วยกัน^{๑๔๖}

๓. ดังนั้นสิ่งต่างๆเหล่านี้จึงทำให้ถูกบ่มเพาะให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่กล้าแสดงออก และกล้าเถียงสามารถที่จะรับรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักเหตุผล ก็สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข^{๑๔๗}

๔. เป็นการแก้ปัญหาในสังคมที่ดีที่สุด ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม เราต้องยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ถึงแม้ว่าเราจะอยู่ฝ่ายเสียงส่วนน้อยก็ตาม ความคิดแตกต่างกันได้ เมื่อเรายอมรับในเสียงส่วนใหญ่ยอมแสดงให้เห็นว่าโดยรวมทุกคนเลือกสิ่งนั้นถึงแม้ว่าจะมีผลอะไรตามมา ก็สามารถยอมรับได้ ไม่ใช่ชนิดที่พวกมากลากไป^{๑๔๘}

๕. ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยในการบริหารอำนาจรัฐมาจากเสียงข้างมากของประชาชนของ รัฐผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยประชาชนอาจใช้อำนาจของตนในรูปแบบที่แตกต่างกันไป^{๑๔๙}

๖. การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม^{๑๕๐}

๗. หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ควบคุมไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย หลักการนี้ใช้ในการตัดสินใจใดๆ ที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือ ประชาชนหมู่มาก โดยบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลไม่สามารถที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ ได้เพียงลำพัง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการ การรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ การดำเนินการดังกล่าวมานั้น ย่อมจะต้องถือเอาเสียงข้างมากที่

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

มีผลเฉพาะต่อเรื่องนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกหรือตัดสินใจ โดย ถือว่าเสียงข้างมากเป็นการสะท้อนถึงความต้องการหรือเป็นข้อเรียกร้องของประชาชน ซึ่งการยึด หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์นี้ต้องสำคัญควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อย ด้วย^{๑๕๑}

๘. การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะสำคัญที่สามารถพิจารณาได้จากการมีรัฐบาล การเลือกตั้งและการปกครองโดยเสียงข้างมาก ซึ่งการปกครองโดย เสียงข้างมากตามหลักเกณฑ์ที่เป็นรากฐานแนวคิดพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์^{๑๕๒}

๙. กฎเกณฑ์การคัดเลือกหรือ ตัดสินใจโดยการเลือกตามคะแนนเสียงข้างมาก ซึ่งเป็นคะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิในการลงคะแนนใช้ลงมติ ที่มีมากเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงทั้งหมด^{๑๕๓}

๑๐. การบริหาร ปกครองประเทศ โดยแลกกับการที่รัฐจะต้องใช้อำนาจภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่รับรอง คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายหลักหรือเป็นกติกาที่กำหนด แนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจบริหารและปกครองประชาชน ซึ่งถึงแม้จะใช้หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินแล้ว ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยที่ย่อมต้องได้รับความคุ้มครองและเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วยเช่นกัน^{๑๕๔}

๑๑. การใช้หลักการถือเสียงข้างมากเป็น เกณฑ์จะไม่เป็นการดำเนินการไปเพื่อผลประโยชน์ความต้องการหรือกระแสความนิยมของเสียงข้าง มากอย่างสุดโต่งเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องดำเนินการและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ยอมรับและยินยอมที่จะปฏิบัติ ตามกฎและกติกาของสังคม และไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การเอารัดเอาเปรียบ ความไม่เสมอภาค เท่าเทียมและความขัดแย้งทั้งทางด้านความคิดหรือการสำคัญองประชาชนในสังคม^{๑๕๕}

๑๒. หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิ ของเสียงข้างน้อยไม่ได้นำมาใช้กับการลงคะแนนเสียงประชามติเพียงเท่านั้น การเคารพในสิทธิของ เสียงข้างน้อยยังนำมาใช้กับทุกเหตุการณ์ตามหลักประชาธิปไตย เช่น เสียงข้างน้อยในการเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎร การประชุมสภา

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา การประชุมรัฐสภา และการประชุม คณะกรรมการ โดยหากพิจารณา ลักษณะสาระสำคัญของหลักประชาธิปไตยจะต้องเป็น การปกครองที่ยึดเอาเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ความเป็นจริงแล้วในระบอบประชาธิปไตยไม่ได้ หมายความว่าเพียงการยึดหลักเสียงข้างมากเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันจะต้องมีหลักประกันและให้ความ ค้ำครองหรือเคารพเสียงข้างน้อยด้วย^{๑๕๖}

๑๓. ความเห็นชอบของฝ่ายเสียงข้างมากจะได้รับการยอมรับ และนำไปบังคับใช้เพียงเท่าที่ไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิของเสียงข้างน้อย หรือของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้โดยเป็นไปตามหลัก^{๑๕๗}

๑๔. รากฐานของหลักประชาธิปไตยของ ประชาชน คือ หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย โดยใช้หลัก ฉันทามติในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งหมายถึง กระบวนการตัดสินใจโดยกลุ่มคนที่เน้นความยินยอมและเห็นชอบร่วมกันจากผู้มีส่วนร่วมทุกคน ดังนั้น การตัดสินใจตามหลักฉันทามติจึงเป็นทางออกแห่งปัญหาซึ่งเป็นที่ ยอมรับร่วมกัน ได้รับการ สนับสนุนจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายเสียงข้างมากหรือเสียงข้างน้อยก็ตาม ซึ่งถึงแม้อาจไม่ใช่ ทางเลือกที่ดีที่สุดตามความคิด ความต้องการของคนทุกคน แต่ก็สามารถป้องกันการ เกิดขึ้นของระบบ เผด็จการเสียงข้างมากและเป็นไปตามหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์^{๑๕๘}

๑๕. ประชาชนมักมีความเข้าใจกันอย่างผิดเพี้ยนว่าการตัดสินใจต้องยึดตามเสียงส่วนใหญ่ เป็นสำคัญ และมองว่าการตัดสินใจตามเสียงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรมและมีความเหมาะสม ดีแล้ว โดยละเลยหรือเพิกเฉยต่อการเคารพในสิทธิของเสียงส่วนน้อย^{๑๕๙}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น การเคารพสิทธิของเสียงส่วนมาก หลักพื้นฐานในประชาธิปไตยของประชาชน คือ หลักการถือเสียงข้างมาก เป็นเกณฑ์และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย โดยใช้หลัก ฉันทามติในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งหมายถึง กระบวนการตัดสินใจโดยกลุ่มคนที่เน้นความยินยอม และเห็นชอบร่วมกันจากผู้มีส่วนร่วมทุกคน การตัดสินใจตามหลักฉันทามติจึงเป็นทางออกแห่งปัญหาซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายเสียงข้างมากหรือเสียงข้างน้อยก็ตาม ซึ่งถึงแม้อาจไม่ใช่ทางเลือกที่ดีที่สุดตามความคิด ความต้องการของคนทุกคนแต่ก็สามารถป้องกัน

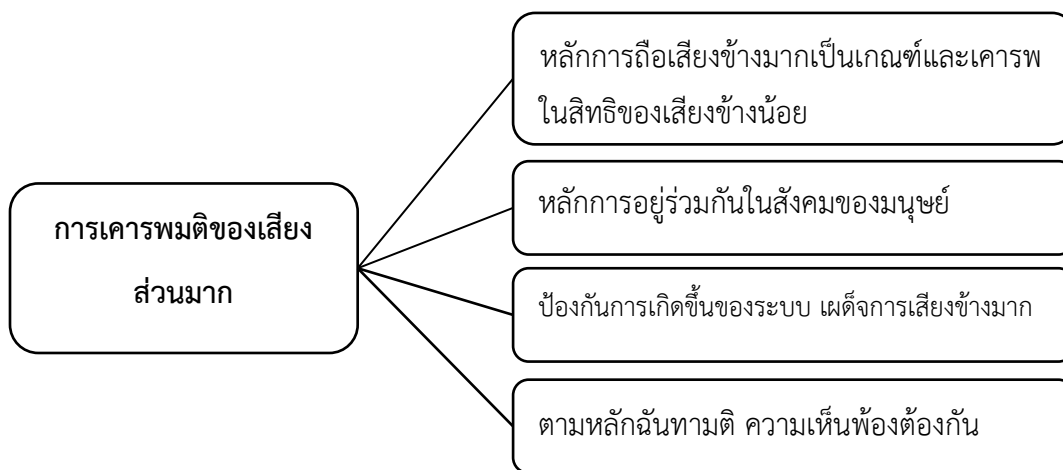
^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

การเกิดขึ้นของระบบ เผด็จการเสียงข้างมากและเป็นไปตามหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ การบริหาร ปกครองประเทศ โดยแลกกับการที่รัฐจะต้องใช้อำนาจภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่รับรองคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายหลักหรือเป็นกติกาที่กำหนด แนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจบริหารและปกครองประชาชน ซึ่งถึงแม้จะใช้หลักการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินแล้ว ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยที่ย่อมต้องได้รับความ คุ้มครองและเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วยเช่นกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ การเคารพสิทธิของเสียงส่วนใหญ่

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบการประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพสิทธิของเสียงส่วนใหญ่ ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน

ประเด็นที่ ๔) ความยุติธรรม พบผลดังนี้

๑. ในการสร้างหลักความยุติธรรม คือหลักความเที่ยงธรรม ในการตกลงใจกำหนดหลักความยุติธรรม ที่ใช้ปฏิบัติแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียม สำคัญของหลักการที่ว่านี้คือ หลักความยุติธรรมที่เป็นธรรมแก่ทุกคนจริงๆ ต้องกำหนดขึ้นจากการยอมรับ “สถานะที่เท่าเทียมในความเป็นมนุษย์” รูปแบบ

ความยุติธรรมที่เริ่มจากความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นรูปแบบที่ทุกคนยอมรับได้ และส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียม^{๑๖๐}

๒. หลักการสร้างหลักความยุติธรรมจากสถานะที่เท่าเทียมของมนุษย์ เป็นไปได้เมื่อเราคิดสร้างหลักความยุติธรรมจาก สถานะที่ผู้มาร่วมตกลงสร้างหลักความยุติธรรมมีความเท่าเทียมกันในลักษณะที่ว่า ทุกคนต่างอยู่ภายใต้ ม่านแห่งความไม่รู้ คือ ขณะที่ยมาร่วมตกลงกันสร้างหลักความยุติธรรม ต่างคนต่างก็ไม่รู้ว่าตัวเองมีสถานะทางสังคมเช่นไร อยู่ในชนชั้นไหน มีความสามารถทางสติปัญญาอย่างไร โง่ ฉลาด รวย จน รู้แต่เพียงว่าตนเองเป็นมนุษย์ผู้มีเหตุผลที่ต่างมุ่งประสงค์ต่อการสร้างสรรค์ผลประโยชน์ หรือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง และรู้ถึงความเป็นไปได้ว่าหลังจากร่วมกันตกลงสร้างหลักความยุติธรรมเสร็จแล้ว ต่างคนต่างออกไปจากม่านแห่งความไม่รู้ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่แต่ละคนอาจจะมีสถานะทางสังคมอย่างไรก็ได้ เป็นคนรวย คนจน คนโง่ คนฉลาด ก็ได้^{๑๖๑}

๓. เมื่อทุกคนในสังคมมีการร่วมกันตกลงสร้างหลักความยุติธรรมจากสถานะแรกเริ่มที่ทุกคนเท่าเทียมกัน และเป็นประโยชน์แก่แต่ละคนก็คิดสร้างห้องส่วนร่วม ก็สามารถทำให้เกิดความยุติธรรมที่เกิดประโยชน์แก่ตนเองและคนอื่น ๆ อย่างเท่าเทียมกันได้^{๑๖๒}

๔. เมื่อคิดสร้างหลักความยุติธรรมจากจุดเริ่มที่เที่ยงธรรมดังกล่าว หลักความยุติธรรมที่จากหลักเสรีภาพที่ว่าบุคคลทุกคนต้องมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์และมีอย่างเท่าเทียมกัน การมีเสรีภาพขั้นพื้นฐานต่างๆ เช่น เสรีภาพในการพูด ในการแสดงออกทางการเมือง มีเสรีภาพในทรัพย์สินส่วนตัวนำไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยได้ ทุกคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^{๑๖๓}

๕. หลักความยุติธรรมของระบบสังคมหมายถึงทุกคนในสังคมสามารถมีหรือใช้สิทธิเสรีภาพ โดยที่ไม่เอาเปรียบคนอื่นในสังคมเพราะทุกคนในสังคมย่อมมีสิทธิเสรีภาพโดยเท่าเทียมกัน^{๑๖๔}

๖. ความยุติธรรมคืออำนาจรอบงำและระเบียบที่ถูกสถาปนาขึ้นจากสถานะแรกเริ่มที่ไม่เที่ยงธรรม หรือสถานะที่ไม่เท่าเทียมในความเป็นมนุษย์จะต้องเป็นคนที่มีความประพฤติประจําใจ จะต้องมีความยุติธรรม ไม่เป็นคนลำเอียง เป็นผู้มีจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ จริใจต่อประเทศชาติและประชาชน เป็นผู้ที่รักษาคำพูด และเป็นผู้ที่มีสติในการพิจารณาพิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ ไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินใจ ต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีหลักการในการดำเนินชีวิตส่วนตัวในการบริหารประเทศ

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

คุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองนับเป็นคุณสมบัติที่เด่น และเป็นคุณค่าต่อประเทศชาติมากที่สุด หากนักการเมืองขาดคุณธรรมและจริยธรรมแม้เก่งกาจ มีการศึกษาสูง ก็ไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่ความเจริญได้^{๑๖๕}

๗. ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่สามารถสร้างระบบสังคมจากการยอมรับ หรือเคารพหลัก ความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่เที่ยงธรรมของการบัญญัติกฎหมาย หรือการปฏิบัติใดๆ ที่เป็นธรรมแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียม^{๑๖๖}

๘. สิ่งที่ดีที่สุดในสังคมคือความยุติธรรมและความยุติธรรมประกอบขึ้นในสิ่งที่มีแนวโน้มที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ร่วม ผู้ใดก็ตามแม้ไม่รู้กฎหมาย แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้ว ควรได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายเต็มที่ ตรงกันข้ามคนที่รู้กฎหมายแต่ใช้กฎหมายไปในทางทุจริต ควรต้องถือว่าทุจริต ดังนั้นความยุติธรรมควรหมายถึง คุณธรรมจริยธรรมด้วย^{๑๖๗}

๙. ทุกคนควรมีโอกาสอย่างเท่าเทียม ในการแข่งขันอย่างเป็นธรรม จะทำให้เกิดโอกาสแห่งความสำเร็จของบุคคลที่มีความสามารถ เหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน เช่น บุคคลมีสติปัญญาเท่าเทียมกัน ควรได้รับโอกาสทางการศึกษา อย่างเท่าเทียมกัน ปราศจากการแบ่งชนชั้นทางสังคม การกีดกันทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา โดยไม่ให้ผู้ที่ได้เปรียบในสังคม^{๑๖๘}

๑๐. ความยุติธรรมอาจหมายถึง ความสุจริต ความเป็นธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยกฎหมาย ความถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิตามกฎหมาย การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนประเพณีและการปฏิบัติตามหน้าที่ ความยุติธรรมคลุมถึงความประพฤติทั้งหมดของคนเรา แต่หลักความยุติธรรมนั้นกว้างกว่าหลักกฎหมาย^{๑๖๙}

๑๑. ความยุติธรรม ที่มองไม่เห็น ไม่มีตัวตนและจับต้องไม่ได้ แต่มันคือการยุติปัญหา ยุติความขัดแย้ง ไม่ใช่ยุติที่กฎหมาย เพราะสุดท้ายแล้ว เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความบกพร่องในหน้าที่จะต้องรับผิดชอบต่ออำนาจที่ได้กระทำลงไปหรือไม่ อย่างไร และการยุติปัญหา ความขัดแย้งนี้จะลดลงหรือเพิ่มมากขึ้นในอนาคต^{๑๗๐}

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๒. ความยุติธรรมอาจหมายถึง ความสุจริต ความเป็นธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยกฎหมาย ความถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิตามกฎหมาย การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนประเพณีและการปฏิบัติตามหน้าที่ ความยุติธรรมคลุมถึงความประพฤติทั้งหมดของคนเรา แต่หลักความยุติธรรมนั้นกว้างกว่าหลักกฎหมาย^{๑๗๑}

๑๓. ความยุติธรรมตามกฎหมายแคบกว่าความยุติธรรมโดยทั่วไป กล่าวคือ เป็นความยุติธรรมที่มีอยู่ในขอบเขตของกฎหมายหรือการใช้กฎหมาย ความยุติธรรมหรือยุติธรรมเกิดขึ้นเมื่อมีการใช้กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ ไม่ว่าจะกฎหมายนั้นจะเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับ หรือระเบียบประเพณีที่ปฏิบัติกันมาในสังคมหรือหมู่คณะให้ใช้เป็นแนวปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน^{๑๗๒}

๑๔. ความยุติธรรม ที่มองไม่เห็น ไม่มีตัวตนและจับต้องไม่ได้ แต่มันคือการยุติปัญหา ยุติความขัดแย้ง ไม่ใช่ยุติที่กฎหมาย เพราะสุดท้ายแล้ว เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความบกพร่องในหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่ออำนาจที่ได้กระทำลงไปหรือไม่ อย่างไร และการยุติปัญหา ความขัดแย้งนี้จะลดลงหรือเพิ่มมากขึ้นในอนาคต^{๑๗๓}

๑๕. ความยุติธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจว่าความยุติธรรมคืออะไร คำว่า "ยุติธรรม" หมายถึง ความเที่ยงธรรม, ความชอบธรรม, ความชอบด้วยเหตุผลความยุติธรรมจึงเป็นเจตจำนงอันแน่วแน่ตลอดกาลที่จะให้แก่ทุกคนตามส่วนที่เขาควรจะได้ ความยุติธรรมอาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องก็ได้ แต่อาจมีอยู่จริงในความรู้สึกของในสังคมลักษณะความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแต่มันต้องเป็นสิ่งที่ยุติแล้ว^{๑๗๔}

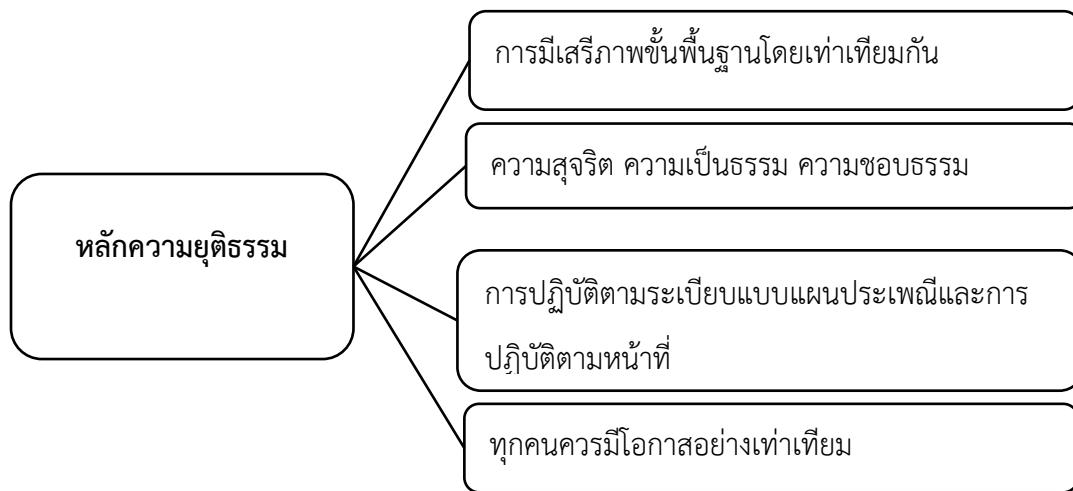
กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น หลักความยุติธรรม คือ ทุกคนในสังคมมีสิทธิเสรีภาพโดยเท่าเทียมกันในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทุกคนจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย ไม่มีการแบ่งชนชั้น วรรณะ ทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพของตนเอง และจะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เราทุกคนในสังคมจะเคารพสิทธิ เสรีภาพซึ่งกันและกัน ดังแผนภาพที่ ๔.๙

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

แผนภาพที่ ๔.๙ หลักความยุติธรรม

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน

ประเด็นที่ ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ พบผลดังนี้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือ คนที่ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนอยู่ในจริยธรรมที่ดีงาม ประพฤติตนในกรอบของสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองรวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี การมองเห็นคุณค่าของวิถีประชาธิปไตยจะช่วยให้สังคมมีความมั่นคง ปลอดภัยและสงบสุขมากขึ้นวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองดี^{๑๗๕}

๒. การลดความเห็นแก่ตัว และเสียสละแรงกายและใจเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติ เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เป็นต้น ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆรวมทั้งช่วยกันตักเตือนหรือห้ามปรามบุคคลไม่ให้ทำลายสาธารณสมบัติหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ^{๑๗๖}

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

๓. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ซึ่งเป็นจริยธรรมของมนุษย์ทุกคนที่อยู่ในสังคม และต้องการเห็นความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของสังคม แต่เนื่องจากนักการเมืองเป็นผู้ที่มีอำนาจมากในสังคม และมีส่วนในการนำสังคมไปสู่ความดีขึ้นหรือเลวลง นักการเมืองควรมีจริยธรรมมากกว่าคนธรรมดาอริสโตเติล กล่าวว่า “ถ้าการปกครองนั้นไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมแล้วไซ้ การปกครองนั้นย่อมเลวแต่สถานเดียว^{๑๗๗}

๔. นักการเมืองจะต้องยอมรับความผูกพันในหน้าที่ของตนหรือที่ตนสั่ง ถ้าหากเกิดความผิดพลาดก็พร้อมที่จะรับผิดชอบและรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว หากความผิดพลาดก่อให้เกิดความเสียหาย นักการเมืองต้องพร้อมที่จะพิจารณาตนเอง หลีกทางให้ผู้อื่นได้เข้ามาดำรงตำแหน่งแทนตน โดยกระบวนการตามกฎหมายของสังคมอย่างสันติวิธี^{๑๗๘}

๕. สังคมต้องมีกติกากำหนดขอบเขตว่าคนในสังคมจะทำอะไรบ้างและทำอะไรไม่ได้บ้าง กติกาที่สำคัญที่สุดของทุกสังคมคือกฎหมายบ้านเมือง นักการเมืองแม้จะมีอำนาจมากก็ไม่อาจอยู่นอกรั้วกฎหมายของบ้านเมืองได้และจำเป็นต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ในการแสดงให้เห็นว่าตนนั้นมีความระมัดระวังในการกระทำของตนที่จะไม่ละเมิดกฎหมาย และพร้อมที่จะเคารพกฎหมายอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการสร้างระเบียบวินัยทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทางการเมืองและพัฒนาประเทศ สังคมใดระเบียบวินัยหย่อนยานอำนาจหน้าที่ของรัฐจะระส่ำระสาย ประสิทธิภาพในทางปฏิบัติงานลดทอนลงความชอบธรรมของรัฐบาลและนักการเมืองก็เสื่อมลงด้วย ในที่สุดความเสื่อมทรามทางการเมืองก็จะครอบงำสังคมนั้น^{๑๗๙}

๖. ต้องทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละ นักการเมืองต้องทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่เห็นแก่ส่วนตัว พวกพ้อง ทำหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน และต้องไม่ประนีประนอมกระทำตามพลังกลุ่ม หากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ นักการเมืองเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ตำแหน่งทางการเมืองแล้วย่อมต้องหาโอกาสถอนทุนคืนโดยการหาประโยชน์ส่วนตัวขณะดำรงตำแหน่ง เป็นเหตุให้นักการเมืองเหล่านั้นไม่สามารถเสียสละหรือมีอุดมการณ์ เพื่อมวลชนเป็นหลักได้^{๑๘๐}

๗. คนในประเทศจะมีความสุขมากยิ่งขึ้นหากได้นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความตื่นตระหนกน้อยลงเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้า นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะเป็นที่น่าเชื่อถือของคนที่ต้องตาม และคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย ผู้คนจะอยากฟังความคิดเห็นและมุมมองของเขา

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เพื่อจะได้ทิศทางที่เป็นประโยชน์ นักการเมืองจึงจำเป็นต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์มองอนาคต เป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบ ๆ ไม่เป็น คนคิดสั้น คิดสั้น ๆ ไม่ละเอียดยรอบคอบและต้องเป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนมีเหตุผล เป็นคนที่ทันสมัย มีลักษณะของความเป็นสากล สามารถติดต่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาชาติได้^{๑๘๑}

๘. ต้องมีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย ก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็ต้องเป็นเช่นนั้นไม่ได้เป็นการเสแสร้ง คุณลักษณะชีวิตที่ควรมี ได้แก่ ต้องมีความเมตตา มีความกรุณาต่อประชาชน ผู้ทุกข์ร้อน คนด้อยโอกาสในสังคม และชนกลุ่มน้อยในประเทศ มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยชนให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค และต้องเรียนรู้ที่จะให้อภัย มีความมั่นคง ในอารมณ์ รู้จักอดกลั้นและรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ ไม่มีนิสัยเป็นนักเลงหัวไม้ ไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า นอกจากนี้จะต้องมีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว มีความขยันขันแข็ง เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด ไม่โยนความผิดให้ผู้อื่นต้องเป็นผู้ที่แสดงตัวรับผิดชอบอยู่เสมอ^{๑๘๒}

๙. มีการดำเนินการชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ทั้งในชีวิตหน้าที่การทำงานและชีวิตส่วนตัว จะต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชนและต้องมีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่าง ชีวิตครอบครัวจะเป็นภาพสะท้อนว่า หากนักการเมืองยังไม่สามารถบริหารครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคมได้ เมื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองเขาจะสามารถบริหารประเทศให้ดีได้อย่างไร นักการเมืองจะต้องเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด ไม่มีประวัติการทุจริต ไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ ไม่มีประวัติการเป็นนักเลงเจ้าพ่อ หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน รวมถึงธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน เพราะนักการเมืองไม่เพียงแต่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่เท่านั้นแต่ยังต้องได้รับการยอมรับจากนานาชาติในโลกด้วย^{๑๘๓}

๑๐. นักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นนักการเมืองในลักษณะของสังคมนิยม นักการเมืองที่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในอนาคต เป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้คนในประเทศมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นแบบอย่าง รวมทั้งการที่นักการเมืองยึดมั่นตามวิถีประชาธิปไตยจะ

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ช่วยให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นในกระแสโลก อันจะส่งผลดีต่อประเทศทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และในด้านการค้าการลงทุน^{๑๘๔}

๑๑. ความเสียสละ เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่ค้ำจุนสังคมไทยให้อยู่รอดปลอดภัยมาได้จนถึงปัจจุบัน บรรพบุรุษของเราเสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาผืนแผ่นดินไว้ให้ลูกหลาน ทหาร ตำรวจ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อป้องกันรักษาประเทศให้มั่นคงและสงบสุข เกษตรเสียสละแรงกายเพื่อผลิตข้าวปลาอาหารให้เราได้บริโภค เป็นต้น

๑๒. การเสียสละของบุคคลข้างต้น เป็นสิ่งที่เยาวชนไทยควรตระหนักและศึกษาเรียนรู้ พร้อมทั้งนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะนำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม^{๑๘๕}

๑๓. นักการเมืองจะมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานสูง แต่การทำงานเพียงคนเดียวจะทำได้จำกัด เพราะมีเวลาจำกัดจึงจำเป็นต้องมีคนมาช่วยทำ นักการเมืองไม่เพียงต้องมีความรู้ความสามารถโดยส่วนตัวเท่านั้น แต่ยังต้องสอนและสามารถพัฒนาคนได้ สร้างทีมงานที่ดีได้ และสอนให้ทีมงานสร้างทีมงานที่ดีต่อไปได้^{๑๘๖}

๑๔. นักการเมืองจะต้องมีความประพฤติที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น ไม่เป็นคนโกหกพกลม หน้าไหว้หลังหลอก และต้องมีความจริงใจทั้งในคำพูดและการกระทำของตน การเลือกตั้งที่มีการซื้อเสียงไม่ใช่ประชาธิปไตยแต่ในสังคมไทยมันแยกกันไม่ออก ซื้อเสียงเข้ามา ก็ทำการถอนทุน ทำการคอร์รัปชัน ทำการปฏิวัติ และเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ เลือกตั้งใหม่ ได้รัฐบาลใหม่ ทุกครั้งก็ยังมีไม่พ้นการทุจริตคอร์รัปชันวนอยู่อย่างนี้มานานแสนนาน เป็นลักษณะสมบัติผลัดกันชมจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ฝังรากลึกแล้ว เราควรส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมที่ดี ให้เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้เขา คิดดี ทำดี^{๑๘๗}

๑๕. นักการเมืองที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูง นอกจากจะมีคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ ต้องเป็นผู้มีความสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศใน ๓ ด้านคือ บริหารงาน บริหารคน บริหารเศรษฐกิจ คือสามารถบริหารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งต้องเป็นคนที่ชอบเรียนรู้ มีลักษณะเป็นนักเรียนตลอดชีวิต ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ ไม่มีแนวความคิดแบบอนุรักษ์นิยม โดยเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง แต่เปิดใจพัฒนาตนเองให้ก้าวทันโลกตลอดเวลา รวมทั้งจะต้องมี

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

ประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารมาแล้วเป็นอย่างดี สอดคล้องเหมาะสมกับการเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารประเทศ^{๑๘๘}

๑๖. นักการเมืองที่เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลคนในประเทศจะมีความสุขมากยิ่งขึ้นหากได้นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความตื่นตระหนกน้อยลงเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้า นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะเป็นที่น่าเชื่อถือของคนที่ต้องตาม และคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย ผู้คนจะอยากฟังความคิดเห็นและมุมมองของเขาเพื่อจะได้ทิศทางที่เป็นประโยชน์ นักการเมืองจึงจำเป็นต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์มองอนาคต เป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบๆ ไม่เป็น คนคิดสั้น คิดสั้น ๆ ไม่ละเอียดรอบคอบและต้องเป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนมีเหตุผล เป็นคนที่ทันสมัย มีลักษณะของความเป็นสากล สามารถติดต่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาชาติประเทศได้^{๑๘๙}

๑๗. สังคมในปัจจุบันไม่ได้เป็นยุคที่ต้องทำศึกสงครามอย่างในอดีต แต่นักการเมืองที่มีคุณสมบัติเข้มแข็งและกล้าหาญยังคงเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหน้าที่ของการเป็นนักการเมือง คือ นำทิศทางคนจำนวนมากสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักการเมืองจะต้องเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว และกล้าหาญ ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะของการกล้าตัดสินใจ สามารถรับแรงกดดันจากรอบด้าน แรงกดดันจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์ นักการเมืองต้องยืนหยัดต่อการตัดสินใจ หากการตัดสินใจนั้นถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนรวมและประเทศชาติ ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา เพราะในความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวนั้นง่ายต่อการนำไปสู่ความเผด็จการ นักการเมืองจึงต้องรู้จักใช้อำนาจอย่างชอบธรรม^{๑๙๐}

๑๘. นักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตย นักการเมืองที่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในอนาคต เป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้คนในประเทศมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นแบบอย่าง รวมทั้งการที่นักการเมืองยึดมั่นตามวิถีประชาธิปไตยจะช่วยให้ประเทศชาติได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นในกระแสโลก อันจะส่งผลดีต่อประเทศทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และในด้านการค้าการลงทุน^{๑๙๑}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประเด็น การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ นักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นนักการเมืองในลักษณะของสังคมอุปถัมภ์ นักการเมืองที่มีลักษณะของ

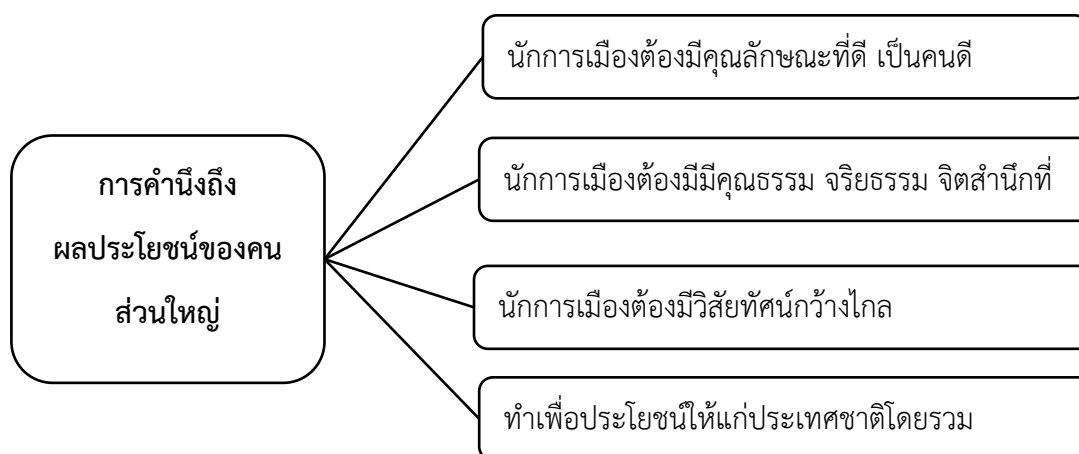
^{๑๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

ความเป็นประชาธิปไตยจะเป็ประโยชน์ต่อประเทศในอนาคต เป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้คนในประเทศมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นแบบอย่าง รวมทั้งการที่นักการเมืองยึดมั่นตามวิถีประชาธิปไตยจะช่วยให้ประเทศชาติได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นในกระแสโลก อันจะส่งผลดีต่อประเทศทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และในด้านการค้าการลงทุนนักการเมืองที่เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คนในประเทศจะมีความสุขมากยิ่งขึ้นหากได้นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความตื่นตระหนกน้อยลงเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้า นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะเป็นที่น่าเชื่อถือของคนที่ต้องตาม และคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย ผู้คนจะอยากฟังความคิดเห็นและมุมมองของเขาเพื่อจะได้ทิศทางที่เป็นประโยชน์ นักการเมืองจึงจำเป็นต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์มองอนาคต เป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบๆ ต้องละเอียดรอบคอบและต้องเป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนมีเหตุผล เป็นคนที่ทันสมัย มีลักษณะของความเป็นสากล สามารถติดต่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศได้ ทำเพื่อประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติโดยรวม ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

แผนภาพที่ ๔.๑๐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

๔.๑.๒ สภาพทั่วไป เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน ๒๔ รูปหรือคน

ประเด็นที่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง พบผลดังนี้

๑. อดทนต่อความยากลำบาก หมายความว่า อดทนต่อทุกขเวทนาที่เกิดจากความเจ็บไข้ได้ป่วย เพราะทุกชีวิตที่เกิดมาแล้ว ย่อมไม่พ้นจากความแก่ ความเจ็บและความตายไปได้ จำต้องประสบพบกับบุคคลทุกประเภท ไม่ว่าจะยากจน หรือ ร่ำรวยก็ตาม ล้วนแล้วแต่ได้พบด้วยกันทั้งนั้น อดทนต่อความตรากตรำ หมายความว่า อดทนต่อความทุกข์ยากจากการทำงาน เพราะคนทุกคนจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ก็เพราะอาศัยอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งบุคคลจะได้สิ่งเหล่านี้มาเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ก็จะต้องขยันประกอบอาชีพการงาน แต่ถ้าบุคคลเป็นผู้เกียจคร้าน ไม่ประกอบการทำงาน ก็จะมีความเป็นอยู่อย่างลำบาก หากมีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้านแล้ว ก็จะหาทรัพย์ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “บุคคลผู้มีหน้าที่ หมั่นขยันทำสมควร ย่อมหาทรัพย์ได้ เมื่อมีหน้าที่การงานแล้ว ควรเป็นผู้ขยันหมั่นเพียร ทำให้เหมาะสมกับหน้าที่ ไม่ทอดทิ้งการงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ควรเพียรพยายามทำให้เต็มกำลังความสามารถและสติปัญญา การประกอบอาชีพการงานนั้น ย่อมประสกับอุปสรรค ท่านที่มีปัญญาสามารถ ต้องการที่จะได้รับประโยชน์และความสุข ก็ไม่ควรทอดทิ้งหรือทอดเลย ควรใช้ความอดทนเป็นเบื้องหน้า ก็จะสำเร็จลุล่วงไปได้^{๑๗๒}

๒. ผู้ใหญ่จะต้องมีความเมตตาต่อผู้น้อยอย่างเสมอภาคขณะเดียวกัน ผู้น้อยก็ต้องเคารพผู้ใหญ่ หลีกเลียงการวิพากษ์วิจารณ์หรือทำให้ผู้ใหญ่เสื่อมเสีย คุณลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้ทำให้เกิดความอดทนอดกลั้นมาได้ในช่วงเวลาที่ผ่านไป เพราะด้วยความเมตตาของผู้ใหญ่ ก็ทำให้ไม่ลงโทษทัณฑ์ร้ายแรงต่อผู้น้อยในกรณีการทำผิด เช่น หากเด็กๆ ทำอะไรผิดก็อ้างว่ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็จะได้รับ ความเมตตา ขณะเดียวกัน หากผู้ใหญ่ทำผิดก็จะได้รับการอภัยเมื่อเทียบกับคุณงามความดีที่เคยทำมาก่อนในอดีต^{๑๗๓}

๓. บุคคลผู้มีความอดทน ย่อมไม่มีอันตรายแก่ใครๆ มีแต่จะนำประโยชน์สุขมาให้แก่บุคคลผู้อื่น เพราะบุคคลผู้มีความอดทน ย่อมเป็นผู้ที่ตีความเจริญในตัวเอง จะทำอะไรย่อมประสบผลสำเร็จ ด้วยปัญญาซึ่งประกอบด้วยเหตุผลทั้งสิ้น อีกทั้งเป็นผู้หนักแน่น ไม่หวั่นไหวได้ง่าย ย่อมทำอะไรประสบความสำเร็จได้ดี^{๑๗๔}

๔. ความอดทนคือการยอมรับความจริง ยอมรับว่าคนอื่นมีความแตกต่างและมีความสามารถที่แตกต่างกัน ความอดทนคือความสามารถในการรักษาความสงบ และยุติปัญหาอื่นๆ ได้^{๑๗๕}

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

๕. ความสามารถในการยอมรับและอยู่ร่วมกับผู้คนที่แตกต่างจากเราปฏิบัติต่อพวกเขาด้วยความเคารพและให้เกียรติ ในทางกลับกันความอดทนเป็นคุณลักษณะของการรอคอยอย่างใจเย็น ความอดทนเป็นคุณลักษณะของการอดทนกับใครบางคนหรือบางสิ่งที่คุณไม่ชอบในขณะที่ความอดทนรอคอยบางสิ่งอย่างใจเย็น^{๑๙๖}

๖. ความงดงามอย่างหนึ่งของระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยคือ ความแตกต่างและหลากหลายของปัจเจกบุคคล แต่ทว่าความแตกต่างใดๆ นั้น ก็ไม่เคยนำไปสู่ความแตกแยกร้ายฉาน เพราะคนผู้มีศรัทธาเชื่อมั่นในเสรีนิยมย่อมเคารพในความเห็นของกันและกัน และเขาเหล่านั้นก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสันติ ถึงแม้เขาจะเชื่อหรือเห็นไม่สอดคล้องต้องกันก็ตาม แต่เขาก็จะเหลือที่ว่างไว้สำหรับความเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น โดยเขาจะไม่บีบบังคับให้ใครต่อใครต้องเชื่อหรือมองมุมเดียวกับเขา คนที่ยึดมั่นในเสรีนิยมจะไม่ใจแคบ แต่เขาจะมีความอดทนอดกลั้น และยอมรับความแตกต่างได้เสมอ^{๑๙๗}

๗. ความอดทนอดกลั้นเป็นสิ่งที่ดี คนในสังคมหาระงับยับยั้งซึ่งใจได้ ปัญหาความใจร้อนวู่วาม หรือปัญหาในการขาดสติก็จะไม่เกิดขึ้น ช่วยลดความขัดแย้งในสังคมได้ ^{๑๙๘}

๘. คนในสังคมไทยทุกคนควรจะต้องตั้งสติให้มั่น แล้วหันกลับมาทบทวนพฤติกรรมของตนเองในเรื่องราวและมุมมองทางการเมือง โดยเฉพาะในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง เราทุกคนควรจะต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน รับฟังซึ่งกันและกัน ต้องอดทนอดกลั้นต่อกันและกัน และเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญมากที่สังคมไทยจะต้องเหลือพื้นที่ว่างไว้สำหรับแต่ละฝ่าย โดยพื้นที่ดังกล่าวนั้นจะถูกใช้เพื่อให้ทุกฝ่ายได้สามารถใช้เป็นเวทีสำหรับเจรจาหารือกัน เพื่อหาทางออก และร่วมกันประสานผลประโยชน์ระหว่างกัน และใช้เป็นเวทีสำหรับขจัดความขัดแย้งระหว่างกัน โดยต่างฝ่ายต่างยึดมั่นในหลักของความมีเหตุมีผล ความเสมอภาพ ความเป็นธรรม และต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกันอย่างแท้จริง^{๑๙๙}

๙. วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปัจจุบันรุ่นปัจจุบันจะนำไปสู่วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพราะคนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก และเติบโตมาแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มีความมั่นใจในตัวเองและอยากจะได้การปกครองแบบประชาธิปไตยเหมือนยุโรป ทั้งอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ทำให้เขาได้รับอิทธิพลจากสื่อเหล่านั้น รับรู้ถึงความเป็นไปในโลกกว้างทำให้เยาวชนเหล่านั้น

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

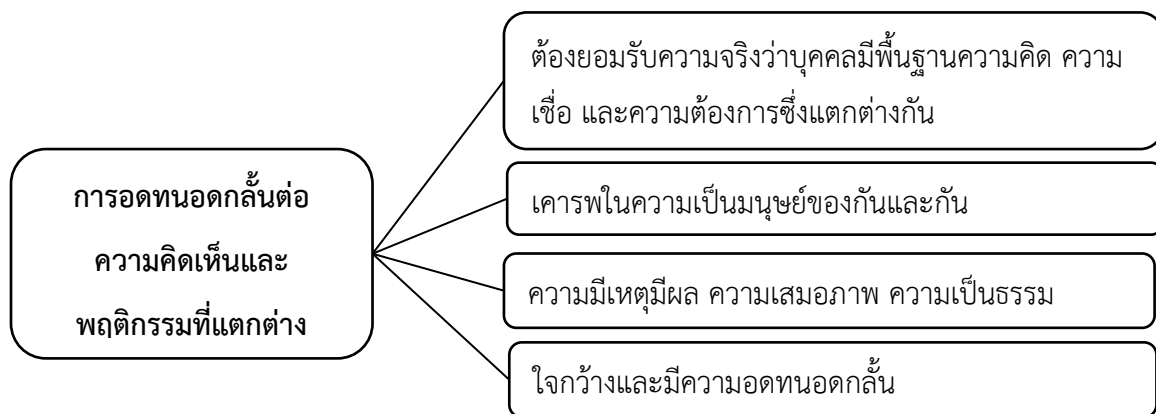
^{๑๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เรียกร้องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ซึ่งย่อมมีความขัดแย้งกันระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ แล้วแต่ว่ากลุ่มไหนจะสำเร็จ ซึ่งต้องดูกันไปเรื่อยๆว่าจะเดินหน้าหรือถอยหลัง^{๒๐๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง คนในสังคมไทยทุกคนควรจะต้องตั้งสติให้มั่น และทบทวนพฤติกรรมของตนเองในเรื่องราวและมุมมองทางการเมือง โดยเฉพาะในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง เราทุกคนควรจะต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน รับฟังซึ่งกันและกัน ต้องอดทนอดกลั้นต่อกันและกัน และเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญมากที่สังคมไทยจะต้องเหลือพื้นที่ว่างไว้สำหรับแต่ละฝ่าย โดยพื้นที่ดังกล่าวนั้นจะถูกใช้เพื่อให้ทุกฝ่ายได้สามารถใช้เป็นเวทีสำหรับเจรจาร่วมกันเพื่อหาทางออก และร่วมกันประสานผลประโยชน์ระหว่างกัน และใช้เป็นเวทีสำหรับขจัดความขัดแย้งระหว่างกัน โดยต่างฝ่ายต่างยึดมั่นในหลักของความมีเหตุมีผล ความเสมอภาพ ความเป็นธรรม และต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกันอย่างแท้จริงเสรีภาพในการดำรงวิถีชีวิต โดยปัจเจกย่อมอยู่บนพื้นฐานของโลกทัศน์ ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มก้อนของตนเองและพวกพ้อง แม้ในความเป็นจริง ในหลายต่อหลายกรณีจะเกิดความแตกต่างขึ้นในระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีพื้นฐานความคิด ความเชื่อ และความต้องการซึ่งแตกต่างกัน แต่คนที่ใจกว้างและมีความอดทนอดกลั้นก็ไม่เคยปล่อยให้ความขัดแย้งแตกต่างนำไปสู่การเผชิญหน้ากันด้วยกำลัง แต่ถ้าจะมีการเผชิญหน้ากันบ้าง ก็จะเป็นเพียงการถกเถียงกันด้วยปัญญาเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่รุนแรงดังแผนภาพที่ ๔.๑๑

แผนภาพที่ ๔.๑๑ การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน ๒๔ รูปหรือคน

ประเด็นที่ ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบผลดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองก่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเมือง อาจจะได้รับผลกระทบหลอหลอมจากกลุ่มเพื่อน หรือสื่อต่างๆ ทำให้เกิดทัศนคติ ความคิดแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม สิ่งต่างๆเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตื่นตัวทางการเมือง หากเยาวชนได้รับข้อมูลที่ดี ที่ถูกต้องก็จะได้แสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา หากได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ออกมาแล้วทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้ หรือมาเดินขบวน มาตะโกนด่า เพราะสิ่งที่ทำแบบนี้มันไม่เหมาะสม^{๒๐๑}

๒. สิ่งที่ถูกฝังหลอหลอมให้เกิดพฤติกรรมทางการเมือง เสมอ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมือง ย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทย อาจเกิดจากกลุ่มเพื่อนที่ชักชวนกันไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อาจจะเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกสำหรับเยาวชนที่อายุ ๑๘ ปี ขึ้นไป ก็อาจจะอยากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างน้อยก็คือการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงออกในหน้าที่อย่างหนึ่งของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย^{๒๐๒}

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ ไม่ใช่เป็นแบบปลุกกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อนคนไทยยังมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีอัตราส่วนน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ที่ไปออกเสียงก็มักจะถูกจ้วงวาน ชักจูงหรือถูกระดมไป การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยจากอดีตเป็นต้นมา ส่วนใหญ่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วม ทั้งในด้านการสนับสนุนหรือการต่อต้าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีความนิ่งเฉยทางการเมือง ส่วนมากอยู่ในกลุ่มของผู้นำทางการเมืองไม่กี่กลุ่มก็ตระกูล แม้แต่การปฏิวัติเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๕ ก็ตามเหตุการณ์ที่แสดงถึงความตื่นตัวทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางคือ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ มีประชาชน

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

นิสิต นักศึกษา นักเรียน ร่วมกันเรียกร้องรัฐธรรมนูญต่อต้านการปกครองของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียรและพันเอกณรงค์ กิตติขจร ผู้นำของประเทศขณะนั้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนคือบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย กล่าวได้ว่า มีบทบาทอย่างมาก ในการปลุกเร้าความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในชนบท แต่เป็นประเภทผิดกฎหมาย คือ การล้มล้างรัฐบาล ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโดยการใช้กำลังและความรุนแรงดังนั้นปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของไทยอย่างหนึ่งคือ ประชาชนยังมีความนิ่งเฉยหรือไม่ตื่นตัวทางการเมืองมากพอ^{๒๐๓}

๔. วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมือง นั้นคือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมสำหรับเมืองไทย มีงานวิจัยหลายเรื่องสรุปและแสดงถึงว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนโดยทั่วไปเชื่อว่าการเมือง หรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเท่านั้น อีกประการหนึ่งคนไทยยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดเจนเกินไป^{๒๐๔}

๕. วัฒนธรรมทางการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ยุคสมัยทักษิณที่นำเอา IT มาใช้กับการสื่อสารกับกลุ่มการเมืองที่ไม่ต้องลงพื้นที่เหมือนการเมืองแบบเก่าๆนักการเมืองรุ่นใหม่ที่ไม่เคยลงการเมืองมาก่อน เป็นคนที่ประชาชนไม่ค่อยรู้จักมาก่อน แต่สามารถชนะทางการเมืองเข้าสู่สภาด้วยกระแสนรุ่นใหม่และพรรคการเมืองที่เน้นคนรุ่นใหม่ แนวความคิดใหม่ เข้าสู่สภา^{๒๐๕}

๖. วัฒนธรรมทางการเมืองมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมากเมื่อก่อนที่จะมีมีอบเด็ก ต้องมองย้อนไปยังรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้แสดงออกในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เหมือนกับว่า ใช้ภาษาง่ายๆ ต้องทำอย่างนี้แหละเดี่ยวประเทศก็ดีเอง แต่ได้ถามคนรุ่นใหม่หรือไม่ว่าพวกเขาต้องการแบบนี้ จากแนวคิดของผมการมีส่วนร่วมเป็นเพียงพิธีกรรมให้ครบ ว่ามีส่วนร่วมแล้วนะ แต่จริงๆแล้วส่วนใหญ่แล้วผู้กำหนดนโยบายจะมีธงคำตอบอยู่แล้วว่าจะเอาแบบนี้แหละ และประมาณว่าได้ทำการตรวจสอบแล้วนะ ได้รับฟังแล้วนะ แต่มันต่างกันเพราะฟังแล้วแต่มันไม่ได้ยินเข้าไปในหัวใจ และไม่สนใจว่าจริงๆแล้วประชาชนต้องการอะไร เพราะเขามีธงคำตอบกำหนดไว้หมดแล้วดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้มันก็เป็นการปิดกั้น ทำให้เรามีคนที่เรียกว่าคนชายขอบ ที่หลุดออกจากระบบทำให้เขา

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

ไม่ได้รับการดูแลมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นผมคิดว่าวัฒนธรรมทางการเมืองตัวนี้แหละเป็นพลังทางการเมืองอีกด้านหนึ่งขึ้นมาเพื่อที่จะไปเรียกร้องสิทธิทางการเมืองอีกด้านหนึ่ง เหมือนวัฒนธรรมแบบเดิมมันสูงงอก จึงเกิดวัฒนธรรมแบบนี้ขึ้นมา เมื่อไม่ได้รับความยุติธรรมก็เลยจัดวัฒนธรรมบนท้องถนนขึ้นมาเลย เพราะมันเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่เดียวที่สามารถร่วมได้ทันที ไม่ต้องมาทำหนังสือให้เสียเวลา สามารถร่วมแสดงออกได้ทันทีเลย เนื่องจากเราไม่มีพื้นที่หรือรับฟังปัญหาเขาอย่างแท้จริง หรืออาจจะกล่าวได้อีกอย่างคือรัฐบาลเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาให้เกิดตัวนี้เร็วขึ้น เหมือนว่ารัฐบาลไม่ยอมได้มีอบ แต่รัฐบาลทำให้เกิดมีอบ^{๒๐๖}

๗. วัฒนธรรมทางการเมืองที่สังคมไทยปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ก็สังเกตได้ว่าได้รับความสนใจทางด้านการเมืองเป็นอย่างดี และที่สังเกตได้อย่างชัดเจน คือการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ทำให้เห็นปรากฏการณ์ใหม่ ในการเลือกตั้ง ที่เยาวชนให้ความสนใจกับพรรคการเมืองใหม่ นั่นคือพรรคอนาคตใหม่ อาจจะเป็นเพราะมีนโยบายใหม่ๆที่ไม่เหมือนพรรคการเมืองรุ่นเดิม จึงทำให้พรรคอนาคตใหม่ ได้รับคะแนนเสียงอย่างมากจากเยาวชน การตื่นตัวทางการเมือง และเยาวชนหันมาสนใจทางการเมืองนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เพราะเยาวชนเหล่านี้ต่อไปในอนาคตพวกเขาก็คือนักบริหารรุ่นใหม่ที่จะมาพัฒนาประเทศชาติต่อไป จึงอยากให้การศึกษ ครูบาอาจารย์ปลูกฝังความรู้ ที่ดีที่ถูกต้องให้เยาวชน เพื่อให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต^{๒๐๗}

๘. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ในสมัยนี้ สิทธิ เสรีภาพมากขึ้น เยาวชนให้ความสำคัญกับความคิดของตัวเองมากขึ้น มักจะมีพฤติกรรมที่อิงไปตามกลุ่มเพื่อนมากกว่า การเมืองเป็นเรื่องของความ “สกปรก” ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเข้ามาก็มักจะมีวัตถุประสงค์อย่างอื่น เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินทอง หรือการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นเรื่องของสำนึกทางการเมืองลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยอีกประการหนึ่งที่ไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการยอมรับในอำนาจนิยมของความเป็นข้าราชการ นั่นคือ ประชาชนโดยทั่วไปมองว่าข้าราชการเป็นชนชั้นผู้นำ เมื่อข้าราชการแนะนำหรือชักจูงไปในทางใดประชาชนจึงมักปฏิบัติตามโดยไม่ได้แย้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยในด้านการศึกษากิจการจัดการเรียนการสอนยังคงยึดนโยบายจากส่วนกลางยังไม่มีกระจายอำนาจทางการศึกษาลงไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็เช่นกัน ยังคงเป็น

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

บทบาทของผู้บริหารและครูเท่านั้นนักเรียนและผู้ปกครองยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น^{๒๐๘}

๙. วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปัจจุบันรุ่นปัจจุบันจะนำไปสู่วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพราะคนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก และเติบโตมาแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มีความมั่นใจในตัวเองและอยากจะได้รับการปกครองแบบประชาธิปไตยเหมือนยุโรป ทั้งอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ทำให้เขาได้รับอิทธิพลจากสื่อเหล่านั้น รับรู้ถึงความเป็นไปในโลกกว้างทำให้เยาวชนเหล่านั้นเรียกร้องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ซึ่งย่อมมีความขัดแย้งกันระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ แล้วแต่ว่ากลุ่มไหนจะสำเร็จ ซึ่งต้องดูกันต่อไปเรื่อยๆว่าจะเดินหน้าหรือถอยหลัง^{๒๐๙}

๑๐. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมีสาเหตุอีกประการหนึ่งคือการขาดองค์กรหรือสถาบันทางการเมืองที่คอยกระตุ้นให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นทางการเมืองอยู่เสมอ และเป็นกลุ่มเป็นก้อน สถาบันทางการเมืองที่สำคัญคือ ระบบพรรคการเมือง โพลิติคอล ปาร์ตี้ ในปัจจุบันพรรคการเมืองยังเป็นองค์กรที่อ่อนแอและขาดความเป็นสถาบันที่ต่อเนื่องดีพอปัญหาที่สำคัญที่สุดของพรรคการเมืองไทย คือ การขาดองค์กรที่ซับซ้อนพอที่จะเผชิญกับความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วพรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบรรดาสมาชิกเพื่อสนับสนุนผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเท่านั้น พรรคการเมืองทุกพรรคไม่ว่าพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่มีสาขาพรรคน้อยมาก สาขาบางแห่งมีแต่รูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้นไม่มีบทบาทอะไร^{๒๑๐}

๑๑. ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองออกมา หากเรามองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่แสดงออกมานั้น อาจจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องก็คือกลุ่มเพื่อน สังคม และสื่อออนไลน์ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งผลถึงวัฒนธรรมทางการเมือง^{๒๑๑}

๑๒. การเลือกตั้งที่มีการซื้อเสียงไม่ใช่ประชาธิปไตยแต่ในสังคมไทยมันแยกกันไม่ออก ซื้อเสียงเข้ามา ก็ทำการถอนทุน ทำการคอร์รัปชัน ทำการปฏิบัติ และเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ เลือกตั้งใหม่ ได้รัฐบาลใหม่ ทุกครั้งก็ยังมีไม่พ้นการทุจริตคอร์รัปชันวนอยู่อย่างนี้มานานแสนนาน เป็นลักษณะสมบัติผลัดกันชมจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ฝังรากลึกแล้ว เราควรส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมที่ดี ให้เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้เขา คิดดี ทำดี^{๒๑๒}

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

๑๓. การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นเพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมที่เป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งเสริมตั้งแต่ระบบการศึกษา สถาบันครอบครัว และที่สำคัญเราอาจจะใช้สื่อเพื่อหล่อหลอมให้เขาเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยได้^{๒๑๓}

๑๔. ทักษะการเมืองย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอยู่แล้ว เช่น เมื่อเห็นเพื่อนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง เราก็สนใจเพราะพวกเราคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ดังนั้นเราต้องสนใจการเมือง หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๒๑๔}

๑๕. ที่เยาวชนแสดงออกมานั้นเกิดจากการทำตามกลุ่มเพื่อน เพื่อนทำเราก็ทำด้วยเนื่องจากเรารักเพื่อนเรา และเราก็อยากให้ประเทศชาติมีการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีให้กับเยาวชน เช่น ในเมื่อรัฐบาลบอกว่า ทุกคนในสังคมมีสิทธิ เสรีภาพ เมื่อเราปกป้องสิทธิของเรา ปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองในการเรียกร้องสิทธิ ทำไมต้องว่าพวกเราทำไม่ถูกต้อง^{๒๑๕}

๑๖. ย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองเช่น เมื่อเห็นเพื่อนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง เราก็สนใจเพราะพวกเราคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ดังนั้นเราต้องสนใจการเมือง หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๒๑๖}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย สิ่งสำคัญ คือ การศึกษาเรียนรู้ถึงหลักการและแนวคิดพื้นฐาน ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ หลักนิติธรรม หลักเหตุผล หลักการถือเสียงข้างมาก หลักประนีประนอม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานทางประชาธิปไตย ที่สำคัญ โดยต้องศึกษาทำความเข้าใจ เข้าถึงอย่างลึกซึ้ง ละเอียด ครบถ้วน ถูกต้องอย่างถ่องแท้รวมทั้งการใส่ใจกระตือรือร้น ตั้งใจ ขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ การเข้าใจระบอบประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้จะส่งผลให้เยาวชนเข้าใจถึงสิทธิ เสรีภาพ บทบาทของตนในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษา เรียนรู้เป็นสิ่งที่เยาวชนควรทำ อย่างมีจิตสำนึกซึ่งถือเป็นบันไดขั้นแรกของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา ประชาธิปไตยให้เข้มแข็งตลอดไป ทั้งนี้ การเรียนรู้เรื่อง การปกครอง

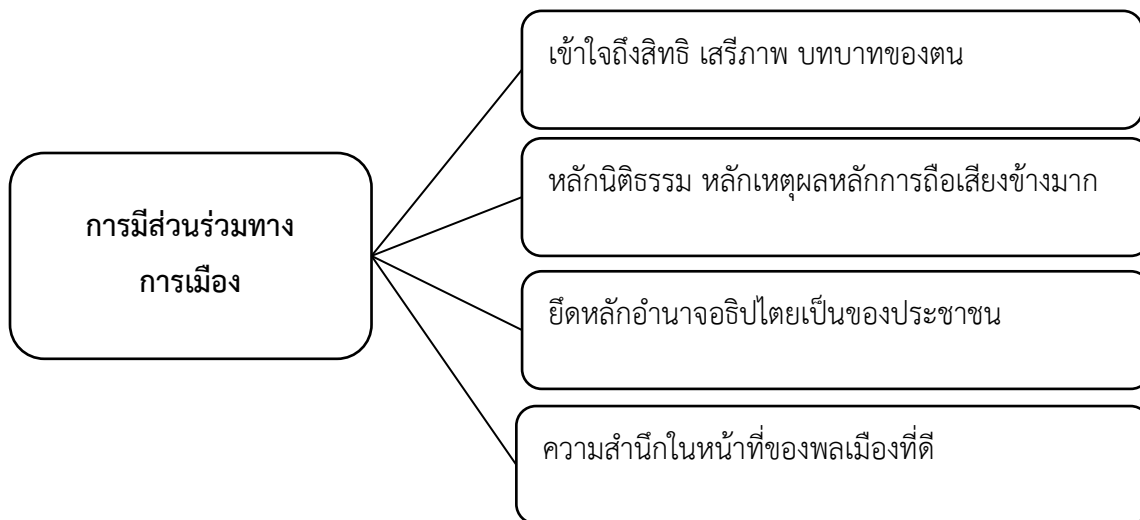
^{๒๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๑ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๒ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

ระบอบประชาธิปไตยไม่จำเป็นต้องศึกษาเฉพาะ ในตำราหรือในห้องเรียนเท่านั้น เยาวชนสามารถหาความรู้ได้จากภายนอก ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

แผนภาพที่ ๔.๑๒ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

วัตถุประสงค์ข้อ ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล(n=๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
๑. ชาย	๑๗๐	๔๒.๕๐
๒. หญิง	๒๓๐	๕๗.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑. ๑๘-๒๑ ปี	๑๘๖	๔๖.๕๐
๒. ๒๒-๒๕ ปี	๒๑๔	๕๓.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา		
๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๕๔	๓๘.๕๐
๒. ปริญญาตรี	๑๙๘	๔๙.๕๐
๓. สูงกว่าปริญญาตรี	๔๘	๑๒.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
๑. นิสิต/นักศึกษา	๑๑๖	๒๙.๐๐
๒. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๓๘	๓๔.๕๐
๓. พนักงานเอกชน	๔๒	๑๐.๕๐
๔. ธุรกิจส่วนตัว	๑๐๔	๒๖.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
รายได้ต่อเดือน		
๑. ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	๗๑	๑๗.๗๕
๒. ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๓๕	๕๘.๗๕
๔. ๒๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๙๔	๒๕.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ และเพศชาย จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕๐ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๒๒-๒๕ ปี มีจำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๐ และ อายุ ๑๘ - ๒๑ ปี จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๐ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๐ มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๐ และมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ มีอาชีพนิสิต/นักศึกษา จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐ และมีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๐ ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๕ มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๐ และมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๕ ตามลำดับ

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง
ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย **ด้านสถาบันการกล่อมเกลา**
ทางการเมือง โดยภาพรวม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยสถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านสถาบันครอบครัว	๓.๑๙	๐.๙๑	ปานกลาง
๒. ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน	๓.๔๐	๐.๘๔	มาก
๓. ด้านสถาบันการศึกษา	๓.๙๐	๐.๗๕	มาก
๔. ด้านสื่อมวลชน	๓.๗๒	๐.๖๘	มาก
๕. ด้านสถาบันทางการเมือง	๓.๐๕	๐.๘๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๔๕	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D. = ๐.๘๐) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ๓ ลำดับ ได้แก่ ด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๗๕) ด้านสื่อมวลชน ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๘) และด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๘๔) และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ลำดับ ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว ($\bar{X} = ๓.๑๙$, S.D. = ๐.๙๑) และด้านสถาบันทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๐.๘๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ (n=๔๐๐)

ด้านสถาบันครอบครัว	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ในครอบครัวของท่านมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง เช่น การเลือกตั้ง	๒.๙๙	๐.๘๖	ปานกลาง
๒. ท่านและครอบครัวของท่านมีการติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่างๆ	๓.๔๘	๐.๙๓	มาก
๓. บุคคลในครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการเมือง ไปฟังคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น	๓.๑๐	๐.๙๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๑๙	๐.๙๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันครอบครัว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๑๙$, S.D. = ๐.๙๑) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านและครอบครัวของท่านมีการติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่างๆ ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D. = ๐.๙๓) อยู่ในระดับปานกลาง ๒ ลำดับ ได้แก่ บุคคลในครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการเมือง ไปฟังคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๑๐$, S.D. = ๐.๙๓) และ ในครอบครัวของท่านมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๒.๙๙$, S.D. = ๐.๘๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน
 จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. กลุ่มเพื่อนของท่านกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจและติดตามข่าวสารและประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ	๓.๔๐	๐.๗๙	มาก
๒. ท่านและเพื่อนๆ เข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านน้ำชา/กาแฟร้านอาหาร เป็นต้นได้	๓.๖๑	๐.๙๑	มาก
๓. ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนของท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์	๓.๑๘	๐.๘๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๔๐	๐.๘๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มี ๒ ลำดับ ได้แก่ และท่านและเพื่อนๆ เข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านน้ำชา/กาแฟ ร้านอาหาร เป็นต้นได้ ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๙๑) และ กลุ่มเพื่อนของท่านกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจและติดตามข่าวสารและประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อ ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๗๙) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนของท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์ ประเภทต่างๆ ($\bar{X} = ๓.๑๘$, S.D. = ๐.๘๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
ในระบบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันการศึกษา
จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

ด้านสถาบันการศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สถาบันการศึกษาของท่าน มีหลักสูตร เนื้อหา การเรียน การสอนที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและแนวทางการ ปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย	๓.๙๔	๐.๘๐	มาก
๒. ครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาได้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อ ท่านและเพื่อนนักศึกษาด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม	๓.๘๕	๐.๘๙	มาก
๓. สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนนักศึกษาได้ แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระใน เชิงสร้างสรรค์	๓.๙๐	๐.๕๗	มาก
ภาพรวม	๓.๙๐	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๗๕) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ สถาบันการศึกษาของท่านมีหลักสูตร เนื้อหาการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและแนวทางการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๘๐) สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๕๗) และครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาได้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อท่านและเพื่อนนักศึกษาด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๘๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสื่อมวลชน จำแนกเป็น
 รายข้อ

(n=๔๐๐)

ด้านสถาบันสื่อมวลชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านสื่อสารเรื่องการเมืองผ่าน สื่อสังคม เช่น Facebook Line Twister	๓.๘๐	๐.๖๒	มาก
๒. ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister	๔.๐๕	๐.๕๕	มาก
๓. สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิดความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ ทางการเมืองแก่ท่าน	๓.๒๙	๐.๘๘	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๗๒	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
 ระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสื่อมวลชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =
 ๓.๗๒, S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านได้
 ติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister (\bar{X} = ๔.๐๕,
 S.D. = ๐.๕๕) และท่านสื่อสารเรื่องการเมืองผ่าน สื่อสังคม เช่น Facebook Line Twister (\bar{X} = ๓.๘๐,
 S.D. = ๐.๖๒) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และ
 บ่มเพาะความคิดความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน (\bar{X} = ๓.๒๙, S.D. = ๐.๘๘)
 ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันทางการเมือง
 จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

ด้านสถาบันทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมือง และพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการ ก่อให้เกิดความคิดความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทาง การเมืองแก่ท่าน	๒.๘๓	๐.๗๕	ปานกลาง
๒. นักการเมือง และพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการ กระตุ้นหรือผลักดัน แสดงออกทางการเมืองตามวิถีทาง ประชาธิปไตยของท่าน	๓.๐๒	๐.๗๙	ปานกลาง
๓. สถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้ท่านในฐานะที่เป็น สมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาในการเลือกตั้ง	๓.๒๙	๐.๘๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๐๕	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
 ระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านสถาบันทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๐.๘๑) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๓
 ลำดับ ได้แก่ สถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้ท่านในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้เข้ามามีส่วน
 ร่วมในการแก้ปัญหาในการเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๒๙$, S.D. = ๐.๘๙) นักการเมืองและพรรคการเมืองมีส่วน
 สำคัญในการกระตุ้นหรือผลักดัน แสดงออกทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตยของท่าน ($\bar{X} = ๓.๐๒$,
 S.D. = ๐.๗๙) และนักการเมืองและพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความคิดความเชื่อ ค่านิยม
 และอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ($\bar{X} = ๒.๘๓$, S.D. = ๐.๗๕) ตามลำดับ

๔.๒.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
ในระบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง
ของเยาวชนในระบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรม
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวม

(n=๔๐๐)

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การศรัทธาในระบบอบประชาธิปไตย	๓.๘๔	๐.๗๒	มาก
๒. การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	๔.๒๕	๐.๖๒	มากที่สุด
๓. การเคารพมติเสียงส่วนมาก	๓.๙๑	๐.๖๗	มาก
๔. ความยุติธรรม	๔.๐๘	๐.๖๔	มาก
๕. การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	๔.๒๖	๐.๖๒	มากที่สุด
๖. การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่ แตกต่าง	๔.๐๐	๐.๗๒	มาก
๗. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓.๐๘	๐.๗๘	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๙๒	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
ระบบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ใน
ระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = ๔.๒๖$, S.D. = ๐.๖๒)
และการเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๖๒) และอยู่ในระดับ
มากจำนวน มี ๔ ลำดับ ได้แก่ ความยุติธรรม ($\bar{X} = ๔.๐๘$, S.D. = ๐.๖๔) การอดทนอดกลั้นต่อความ
คิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๗๒) การเคารพมติเสียงส่วนมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$,
S.D. = ๐.๖๗) และการศรัทธาในระบบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๒) และอยู่ในระดับปาน
กลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๐๘$, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การศรัทธาในระบอบ
 ประชาธิปไตย จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๔.๐๑	๐.๘๑	มาก
๒. ท่านเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้ง	๓.๓๖	๐.๗๘	ปานกลาง
๓. ท่านเชื่อมั่นและยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคลที่จะกระทำ การใดก็ได้ที่ไม่ได้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น	๔.๑๖	๐.๕๕	มาก
ภาพรวม	๓.๘๔	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
 ระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย พบว่า
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ
 มากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเชื่อมั่นและยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคลที่จะกระทำการใดก็ได้ที่ไม่ได้ไปละเมิด
 สิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = ๔.๑๖$, S.D. = ๐.๕๕) และท่านสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี
 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๘๑) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านเชื่อมั่น
 ในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก
 การเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๓๖$, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การเคารพสิทธิของ
 ตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเคารพความเป็นคนหรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่ง ชั้นวรรณะ เพศ เชื้อชาติ และศาสนา	๔.๔๓	๐.๖๑	มากที่สุด
๒. ท่านพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตนเองหาก ได้รับการละเมิด	๔.๒๔	๐.๖๓	มากที่สุด
๓. ท่านเห็นว่าการส่งเสริมให้ผู้คนเคารพสิทธิของตนเองและ การเคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยดำรงให้สังคมอยู่อย่างมี ระเบียบวินัย	๔.๐๙	๐.๖๒	มาก
ภาพรวม	๔.๒๕	๐.๖๒	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิ
 ของผู้อื่น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนน
 เฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเคารพความเป็นคนหรือความเป็นมนุษย์โดยไม่
 แบ่งชั้นวรรณะ เพศ เชื้อชาติ และศาสนา ($\bar{X} = ๔.๔๓$, S.D. = ๐.๖๑) และท่านพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิอัน
 ชอบธรรมของตนเองหากได้รับการละเมิด ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๖๓) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่าน
 เห็นว่าการส่งเสริมให้ผู้คนเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยดำรงให้สังคมอยู่อย่างมี
 ระเบียบวินัย ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๖๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การเคารพมติเสียง
 ส่วนมาก จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

การเคารพการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี	๓.๖๕	๐.๗๒	มาก
๒. ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย	๓.๙๕	๐.๖๙	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป	๔.๑๒	๐.๖๑	มาก
ภาพรวม	๓.๙๑	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การเคารพมติของเสียงส่วนมาก พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๖๗) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๑) ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๖๙) และท่านเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี ($\bar{X} = ๓.๖๕$, S.D. = ๐.๗๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย **ความยุติธรรม**
 จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

ความยุติธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็น วิธีการที่ยุติธรรม	๔.๑๔	๐.๕๗	มาก
๒. ท่านเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกา หรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้	๓.๙๐	๐.๗๓	มาก
๓. ท่านเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมอง ประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึด ผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง	๔.๒๑	๐.๖๔	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๐๘	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความยุติธรรม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่าน
 เห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึด
 ผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๖๔) และอยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเชื่อว่าการ
 ตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D. = ๐.๕๗) และท่านเชื่อว่าความ
 ยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๗๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การคำนึงถึง
 ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าทุกคนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ	๔.๐๖	๐.๖๓	มาก
๒. ท่านเห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว	๔.๔๑	๐.๖๕	มากที่สุด
๓. ท่านเห็นว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน	๔.๓๐	๐.๕๘	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๒๖	๐.๖๒	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด
 อยู่ในระดับมากที่สุดมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว
 ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๕) และท่านเห็นว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย
 หรือเดือดร้อน ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๕๘) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านเห็นว่าทุกคนต้องคำนึงถึง
 ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๖๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การอดทนอดกลั้น
 ต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านยอมรับในความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่อง ปกติของมนุษย์	๔.๑๒	๐.๖๗	มาก
๒. ท่านยอมรับถึงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่าง ด้วยการชุมนุมประท้วง หากการแสดงออกนั้นไม่ทำความ เดือดร้อนแก่บุคคลอื่น	๓.๗๕	๐.๘๕	มาก
๓. ท่านเห็นว่าการแสดงออกถึงความคิดเห็นและพฤติกรรมที่ แตกต่างช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี	๔.๑๒	๐.๖๓	มาก
ภาพรวม	๔.๐๐	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและ
 พฤติกรรมที่แตกต่าง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มี
 คะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าการแสดงออกถึงความคิดเห็นและ
 พฤติกรรมที่แตกต่างช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๓) ท่านยอมรับใน
 ความแตกต่างของกันและกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๗) และท่านยอมรับถึง
 การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยการชุมนุมประท้วง หากการแสดงออกนั้นไม่ทำความ
 เดือดร้อนแก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๘๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การมีส่วนร่วม
 ทางการเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	๓.๗๔	๐.๗๘	มาก
๒. ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่อง ทางการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๓.๑๕	๐.๘๗	ปานกลาง
๓. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่ม ผลประโยชน์ทางการเมือง	๒.๓๖	๐.๗๐	น้อย
ภาพรวม	๓.๐๘	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ภาพรวม
 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๘$, S.D. = ๐.๗๘) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก
 ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๘) และอยู่ในระดับปานกลาง
 ได้แก่ ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X} =$
 ๓.๑๕ , S.D. = ๐.๘๗) และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่ม
 ผลประโยชน์ทางการเมือง ($\bar{X} = ๒.๓๖$, S.D. = ๐.๗๐) ตามลำดับ

๔.๒.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านหลักอิทธิบาท ๔

หลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และวิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวม

(n=๔๐๐)

หลักอิทธิบาท ๔	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น	๓.๕๒	๐.๘๖	มาก
๒. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น	๓.๗๗	๐.๗๑	มาก
๓. จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น	๓.๖๖	๐.๗๕	มาก
๔. วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น	๓.๖๘	๐.๗๗	มาก
ภาพรวม	๓.๖๖	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านหลักอิทธิบาท ๔ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = ๐.๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา ได้แก่ วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๗๑) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D. = ๐.๗๗) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = ๐.๗๕) และฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D. = ๐.๘๖) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านฉันทะ จำแนก
 เป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีความพอใจพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร	๓.๕๙	๐.๙๐	มาก
๒. มีความพอใจในนโยบายของพรรคการเมือง	๓.๓๒	๐.๙๖	ปานกลาง
๓. มีความพอใจต่อการหาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย	๓.๖๖	๐.๗๑	มาก
ภาพรวม	๓.๕๒	๐.๘๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น พบว่า
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D. = ๐.๘๖) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับ
 มากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ มีความพอใจต่อการหาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = ๐.๗๑)
 และมีความพอใจพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ($\bar{X} = ๓.๕๙$, S.D. = ๐.๙๐) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มี
 ความพอใจในนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D. = ๐.๙๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิริยะจำแนก
 เป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. พยายามติดตามพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร	๓.๘๐	๐.๗๑	มาก
๒. พยายามติดตามนโยบายของพรรคการเมืองของผู้รับสมัคร เลือกตั้ง	๓.๕๑	๐.๗๔	มาก
๓. พยายามติดตามผู้รับสมัครรับเลือกตั้งจากสื่อที่หลากหลาย	๔.๐๑	๐.๖๘	มาก
ภาพรวม	๓.๗๗	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๗, S.D. = ๐.๗๑$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ พยายามติดตามผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = ๔.๐๑, S.D. = ๐.๖๘$) พยายามติดตามพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ($\bar{X} = ๓.๘๐, S.D. = ๐.๗๑$) และพยายามติดตามนโยบายของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๕๑, S.D. = ๐.๗๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย **ด้านจิตตะ** จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

จิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น			
๑. พิจารณาคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างจริงจัง	๓.๕๗	๐.๘๗	มาก
๒. มีความสนใจต่อนโยบายของพรรคการเมือง	๓.๔๕	๐.๗๓	มาก
๓. คำนึงถึงอิทธิพลของสื่อที่หลากหลาย	๓.๙๗	๐.๖๕	มาก
ภาพรวม	๓.๖๖	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๖, S.D. = ๐.๗๕$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ คำนึงถึงอิทธิพลของสื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๖๕$) พิจารณาคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างจริงจัง ($\bar{X} = ๓.๕๗, S.D. = ๐.๘๗$) และมีความสนใจต่อนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๕, S.D. = ๐.๗๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชน
ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิม้งสา จำแนกเป็นราย
ข้อ

(n=๔๐๐)

วิม้งสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. พิจารณาคัดเลือกคุณลักษณะของผู้สมัคร	๓.๗๖	๐.๘๓	มาก
๒. พิจารณาไตร่ตรองนโยบายของพรรคการเมือง	๓.๔๑	๐.๗๖	มาก
๓. พิจารณาใคร่ครวญสื่อที่หลากหลายของผู้สมัคร	๓.๘๘	๐.๗๑	มาก
ภาพรวม	๓.๖๘	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชน
ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวิม้งสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของ
สิ่งนั้น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D. = ๐.๗๗) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด
อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ พิจารณาใคร่ครวญสื่อที่หลากหลายของผู้สมัคร ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. =
๐.๗๑) พิจารณาคัดเลือกคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๘๓) และพิจารณาไตร่ตรอง
นโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๑$, S.D. = ๐.๗๖) ตามลำดับ

๔.๒.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบ
ประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
เยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทาง
การเมือง โดยภาพรวม

(n=๔๐๐)

ด้านการตื่นตัวทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย	๔.๒๐	๐.๖๓	มากที่สุด
๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔.๑๙	๐.๖๓	มาก
๓. การสื่อสารทางการเมือง	๓.๕๗	๐.๗๒	มาก
๔. มีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	๒.๘๕	๐.๘๔	ปานกลาง
๕. การปฏิบัติตามกฎหมาย	๓.๘๔	๐.๗๖	มาก
ภาพรวม	๓.๗๓	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
ในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทางการเมือง พบว่า ภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด
ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๖๓) และอยู่ในระดับมากมี ๓ ลำดับ
ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๖๓) การปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. =
๐.๗๖) และการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๕๗$, S.D. = ๐.๗๒) และอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ มีความ
ปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๒.๘๕$, S.D. = ๐.๘๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย **ความเชื่อมั่นต่อ
 ระบบการเมืองไทย** จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

ความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่ เหมาะสมกับสังคมไทย	๓.๘๕	๐.๗๐	มาก
๒. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย	๔.๓๓	๐.๕๘	มากที่สุด
๓. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดย ธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้	๔.๔๒	๐.๖๐	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๒๐	๐.๖๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย พบว่า
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ
 มากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใคร
 สามารถละเมิดได้ ($\bar{X} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๖๐) และท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่ง
 เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๔.๓๓$, S.D. = ๐.๕๘) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การ
 ปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. =
 ๐.๗๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การไปใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเมืองระดับ ท้องถิ่น และระดับชาติ	๔.๑๑	๐.๖๓	มาก
๒. ท่านจะใช้สิทธิเลือกคนที่ท่านคิดว่าเป็นคนดี ไม่โกง บ้านเมือง	๔.๓๖	๐.๖๒	มากที่สุด
๓. ท่านยอมรับในหลักการของเสียงข้างมากของระบอบ ประชาธิปไตยแม้ว่าบางครั้งจะแตกต่างจากสิ่งที่ท่านเลือก	๔.๐๙	๐.๖๖	มาก
ภาพรวม	๔.๑๙	๐.๖๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่
 ท่านจะใช้สิทธิเลือกคนที่ท่านคิดว่าเป็นคนดี ไม่โกง บ้านเมือง ($\bar{X} = ๔.๓๖$, S.D. = ๐.๖๒) และอยู่ใน
 ระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น และ
 ระดับชาติ ($\bar{X} = ๔.๑๑$, S.D. = ๐.๖๓) และท่านยอมรับในหลักการของเสียงข้างมากของระบอบ
 ประชาธิปไตยแม้ว่าบางครั้งจะแตกต่างจากสิ่งที่ท่านเลือก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๖๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การสื่อสาร
 การเมือง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๔๐๐)

การสื่อสารการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและ อุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน	๓.๓๔	๐.๗๙	ปานกลาง
๒. สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชัก จูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน	๓.๑๖	๐.๗๗	ปานกลาง
๓. เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่าน สามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้	๔.๒๑	๐.๖๐	มากที่สุด
ภาพรวม	๓.๕๗	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การสื่อสารการเมือง พบว่า ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๗$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่
 เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ ($\bar{X} =$
 ๔.๒๑ , S.D. = ๐.๖๐) และอยู่ในระดับปานกลางมี ๒ ลำดับ ได้แก่ สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการ
 เสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ($\bar{X} =$
 ๓.๓๔ , S.D. = ๐.๗๙) และสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็น
 ของท่าน ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = ๐.๗๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความปรารถนาที่
 จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

ความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้ง ในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ	๒.๕๖	๐.๗๘	น้อย
๒. ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง	๓.๒๙	๐.๙๙	ปานกลาง
๓. ท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๒.๗๐	๐.๗๔	ปานกลาง
ภาพรวม	๒.๘๕	๐.๘๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง
 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๕$, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย
 สูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง
 ($\bar{X} = ๓.๒๙$, S.D. = ๐.๙๙) และท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ใน
 สังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ($\bar{X} = ๒.๗๐$, S.D. = ๐.๗๔) และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ท่าน
 เข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ ($\bar{X} =$
 ๒.๕๖, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
 เยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การปฏิบัติตาม
 กฎหมาย จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๔๐๐)

การปฏิบัติตามกฎหมาย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคม ประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คาดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมี คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีที่สุด	๔.๒๒	๐.๖๔	มากที่สุด
๒. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของ ประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย	๓.๗๑	๐.๗๕	มาก
๓. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัด ระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข	๓.๖๑	๐.๘๙	มาก
ภาพรวม	๓.๘๔	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน
 ในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย การปฏิบัติตามกฎหมาย พบว่า ภาพรวมอยู่
 ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๖) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด
 ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คาดหวังและ
 เรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๒$, S.D. = ๐.๖๔) และอยู่
 ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบ
 เป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๗๕) และท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า
 กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๘๙)
 ตามลำดับ

๔.๒.๖ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis: MRA) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ๑ ตัว เพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์หรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย และตัวแปรต้นเป็นปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง โดยเริ่มจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ และใช้ตรวจสอบหรือทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อใช้ในการพิจารณาถึงปัญหาที่อาจเกิดจากการผันแปรกันเกินไป (Multi collinear) โดยกำหนดค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรไม่เกิน ๐.๘ และผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปร ดังนี้

X๑ = ปัจจัยด้านสถาบันกล่อมเกลາทางการเมือง

X๒ = ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

X๓ = ปัจจัยด้านอิทธิบาท ๔

Y = การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ตารางที่ ๔.๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

Correlations					
		Y	X1	X2	X3
Y	Pearson Correlation	1	.398**	.585**	.112*
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.024
	N	400	400	400	400
X1	Pearson Correlation	.398**	1	.387**	.158**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.002
	N	400	400	400	400

Correlations					
		Y	X1	X2	X3
X2	Pearson Correlation	.585**	.387**	1	.160**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.001
	N	400	400	400	400
X3	Pearson Correlation	.112*	.158**	.160**	1
	Sig. (2-tailed)	.024	.002	.001	
	N	400	400	400	400

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ปัจจัยด้านสถาบันกล่อมเกลาทหารการเมือง (X1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) และปัจจัยด้านอิทธิบาท ๔ (X3) กับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

โดยที่ตัวแปรปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) กับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r_{xy} = .585$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ปัจจัยด้านสถาบันกล่อมเกลาทหารการเมือง(X1) กับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) มีความสัมพันธ์ ($r_{xy} = .398$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑

ปัจจัยด้านหลักอิทธิบาท ๔ (X3) กับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ($r_{xy} = .112$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน ๐.๘ แสดงว่า ตัวแปรมีความอิสระต่อกัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาที่ทำให้เกิด Multicollinearity หรือการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมากซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R2) สูงเกินความเป็นจริง สำหรับกรณีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและวิธีการ

Variables Entered/Removed			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X1, X2, X3		Enter

a. All requested variables entered.

จากตารางที่ ๔.๒๘ เป็นส่วนแสดงตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป (Y) ได้แก่ ปัจจัยสถาบันการกล่อมเกลากองการเมือง (X1) และปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) และปัจจัยหลักอิทธิบาท ๔ (X3) ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter)

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการตรวจสอบสมมติฐาน

ANOVA ^b						
	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	11.330	3	3.777	79.919	.000 ^a
	Residual	18.714	396	.047		
	Total	30.045	399			

a. Predictors: (Constant), X1, X2, X3

b. Dependent Variable: Y

จากตาราง ๔.๒๙ เป็นการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัว ได้แก่ ปัจจัยสถาบันการกล่อมเกลากองการเมือง (X1) และปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) และปัจจัยหลักอิทธิบาท ๔ (X3) มีอิทธิพลหรือมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย ๑ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป (Y) โดยค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ F-test และกำหนดสมมติฐานการทดสอบ ดังนี้

H_0 : ตัวแปรอิสระทุกตัว (X1, X2, X3) ไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y)

H_a : ตัวแปรอิสระอย่างน้อย ๑ ตัว (X1 หรือ X2 หรือ X3) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y)

จากตาราง ได้ค่าสถิติทดสอบ $F = 79.919$ Sig. = 0.000 ซึ่ง Sig. = 0.000 < 0.05 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (sig F < .05) จึงปฏิเสธสมมุติฐานศูนย์ (H_0) หมายถึง มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย ๑ ตัว (X1 หรือ X2 หรือ X3) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.614 ^a	.377	.372	.21739

a. Predictors: (Constant), X1, X2, X3

จากตารางที่ ๔.๓๐ แสดงความเหมาะสมของสมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation: R) ได้รูปแบบมาทั้งหมด ๑ รูปแบบ โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ คือ นำตัวแปรพยากรณ์เข้าไปในสมการทุกตัว ได้ค่า R = .614 ค่า R² = .377 ค่า R² change = .372 อธิบายได้ว่าชุดตัวแปรพยากรณ์ (X1, X2, X3) สามารถพยากรณ์ตัวแปรการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป (Y) ได้ร้อยละ ๓๗.๗ ส่วนอีกร้อยละ ๖๒.๓ จะเป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในชุดตัวแปรพยากรณ์

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t

Coefficients						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
1		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
	(Constant)	.956	.213		4.488	.000
	X1	.185	.040	.201	4.656	.000
	x2	.546	.047	.507	11.729	.000
	X3	.112	.050	.102	2.259	.024

a. Dependent Variable: Y

จากตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและค่าสถิติ t แสดงว่าปัจจัยสถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง (X1) มีค่า $t = .185$, $Sig. = 0.000$ ซึ่งค่า $Sig. < 0.05$ แสดงว่า ปัจจัยสถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง (X1) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) และปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) มีค่า $t = 11729.$, $Sig. = 0.000$ ซึ่งค่า $Sig. < 0.05$ แสดงว่า ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) และปัจจัยด้านหลักอิทธิบาท ๔ (X3) มีค่า $t = 2.259.$, $Sig. = 0.024$ ซึ่งค่า $Sig. < 0.05$ แสดงว่า ปัจจัยด้านหลักอิทธิบาท ๔ (X3) มีอิทธิพลในการพยากรณ์หรือทำนาย การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y)

ผลการวิเคราะห์ในส่วนแสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งมีความสำคัญมากในการนำไปสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์การถดถอย จากผลการวิเคราะห์จะทำให้สมการทั้งในรูปคะแนนดิบ Unstandardized Coefficients และคะแนนมาตรฐาน Standardized Coefficients จากตัวอย่างได้สมการจากรูปแบบทั้งหมดได้ ๒ รูปแบบ จากค่าที่โปรแกรมคำนวณมาให้ดังนี้ คือ

สมการรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Coefficients) หรือ ค่าความจริง คือ

$$Y = \text{ค่าคงที่} + B1(X1) + B2(X2) + B3(X3)$$

$$Y = 0.956 + 0.185 (X1) + 0.546 (X2) + .112 (X3)$$

สมการรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients) คือ

$$Y = B1(X1) + B2(X2) + B3(X3)$$

$$Y = 0.201_{x1} + 0.507_{x2} + .102_{x3}$$

สรุป การกล่อมเกลาทางการเมือง (X1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (X2) และหลักอิทธิบาท ๔ (X3) มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (Y) ร้อยละ ๓๗.๗ และ ส่วนอีกร้อยละ ๖๒.๓ จะเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ

๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

จากวัตถุประสงค์ ข้อ ๓. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔

จากการเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมากในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรืออาจจะเป็นเพราะไม่มีการเลือกตั้งมาหลายปี และเยาวชนในยุคนี้เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้มากขึ้น สามารถพูดคุยเรื่องการเมืองมากขึ้น ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น จึงทำให้การเลือกตั้งในปีที่ผ่านมา เยาวชนเกิดการตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้เราได้เห็นปรากฏการณ์ใหม่อีกอย่างคือ พรรคการเมืองใหม่ๆ อย่างเช่น พรรคอนาคตใหม่ ได้รับความนิยมจากเยาวชนเป็นจำนวนมาก อาจจะเป็นเพราะการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการเข้าถึงเยาวชน หรืออาจจะเป็นเพราะการใช้ภาษาที่พูดคุยกันเข้าใจง่าย นโยบายโดนใจวัยรุ่น ทำให้เราเห็นปรากฏการณ์ใหม่ๆ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ดีอย่างหนึ่งที่ทำให้เยาวชนตื่นตัวมาสนใจการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน ๒๔ รูปหรือคน การศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ๑) ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ๒) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) ๓) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ๔) ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า

๔.๓.๑ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ มีจิตใจรักใคร่ พึงพอใจ สนใจ พากเพียรพยายามแสวงหาความรู้ เอาใจฝักใฝ่สนใจ และสอดส่องหาเหตุผลที่ดีที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยในฐานะพลเมืองที่ดี โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑.ด้านฉันทะ เยาวชนยังเข้าถึงเนื้อหาข้อเท็จจริงและบริบททางสังคมน้อยเกินไป ทำให้ทิศทางของประชาธิปไตยของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นไปในทิศทางที่ตื้นเขินกว่าที่ควรจะเป็นอยากแนะนำให้คนรุ่นใหม่ให้ใส่ใจและศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆทางการเมืองให้มากกว่าจะตัดสินในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ชาติไทยและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคมไทยที่ส่งสมตกทอดกันมาเป็นเวลายาวนานจากรุ่นสู่รุ่นคนยุคปัจจุบันยังเข้าไม่ถึงข้อมูลเท็จจริงของประวัติศาสตร์^{๒๑๗}

๒.ด้านฉันทะ อยากให้เยาวชนไทยมีจิตใจรักใคร่ ห่วงแหนความเป็นไทย การใช้ชีวิตในสังคมประชาธิปไตยที่ถูกต้องเหมาะสม รู้จักสิทธิ รู้จักหน้าที่ จะได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสม^{๒๑๘}

๓.ด้านฉันทะ เยาวชนต้องสนใจและพร้อมที่จะรับข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งในปัจจุบันนั้นเยาวชนจะรับรู้ข้อมูลที่อยากรู้เท่านั้น ดังนั้นก่อนจะตัดสินใจเชื่ออะไร ควรต้องวิเคราะห์ข้อให้รอบด้าน อย่าเชื่อเพียงแค่ว่าเห็นหรือคิดตามกัน ควรวิเคราะห์ให้ชัดเจนก่อน^{๒๑๙}

๔.ด้านฉันทะ จะเห็นได้ว่า เยาวชนมีความสนใจต่อ การเมืองมากขึ้น ติดตามข้อมูลข่าวสาร^{๒๒๐}

๕.ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น อยากให้ทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะครอบครัว สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ให้ความสำคัญ ปลูกฝัง ให้ความรู้ สร้างทัศนคติที่ดี ให้เยาวชน^{๒๒๑}

๖.ด้านฉันทะ ๑) เยาวชนควรหาข้อมูลที่เป็นจริงให้รอบด้านมากกว่านี้ ๒) เยาวชนต้องหาข้อมูลนอกพื้นที่ เช่น ทวิตเตอร์ ๓) เยาวชนต้องยอมรับว่า ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ๔) เยาวชนต้องอย่ามั่นใจมากเกินไปว่าการค้นหาข้อมูลในสื่อโซเชียล คือการรู้แท้รู้จริงไปทุกเรื่อง ๕) เยาวชนต้องใช้ตรรกะในการพิจารณาข้อมูลที่เราได้จากนักการเมืองบางกลุ่ม ๖) เยาวชนต้องเข้าใจจุดยืนทางการเมืองของผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้พวกเขา^{๒๒๒}

๗.ด้านฉันทะ การพอใจรักใคร่ กระตุ้นให้ตื่นตัวทางการเมืองที่เยาวชนคนที่เป็นไอดอลที่รู้และเข้าใจความต้องการของเยาวชน ซึ่งจะเกิดโดยธรรมชาติ ออกมาเป็นตัวแทนและเป็นปากเป็นเสียง

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

แทนพวกเขา ต่างจากแต่ก่อนการก่อกำเนิดต้องใช้เงิน ปัจจุบันไม่ต้องใช้เงินมาจ้าง เยาวชนออกมาด้วยความสมัครใจ รักใคร่ชอบใครก็ออกมารวมตัวกัน^{๒๒๓}

๘.ด้านฉันทะ ควรส่งเสริมให้ เยาวชนให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ควรมีหน่วยงานดูแลรับฟังเสียงจากเยาวชนเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาประเทศ^{๒๒๔}

๙.ด้านฉันทะ พวกเราทุกภาคส่วนควรส่งเสริมให้เยาวชนรู้จัก สิทธิ หน้าที่ ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เป็นคนมีเหตุผล ทำอะไรด้วยสติ ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา รู้จักระงับอารมณ์ ไม่ใจร้อน เพราะความใจร้อนทำอะไรไม่ผ่านการไตร่ตรองพิจารณา อาจจะทำให้เกิดความเสียหายตามมาภายหลัง^{๒๒๕}

๑๐.ด้านฉันทะ ควรส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักในสิ่งที่ถูกต้อง รู้จักผิด คือผิด ถูกคือถูก เป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีให้กับเยาวชน^{๒๒๖}

๑๑.ด้านฉันทะ จากการเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีการตื่นตัวมากในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรืออาจจะเป็นเพราะไม่มีการเลือกตั้งมาหลายปี และเยาวชนในยุคนี้เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้มากขึ้น สามารถพูดคุยเรื่องการเมืองมากขึ้น ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น จึงทำให้การเลือกตั้งในปีที่ผ่านมา เยาวชนเกิดการตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้เราได้เห็นปรากฏการณ์ใหม่อีกอย่าง คือ พรรคการเมืองใหม่ๆ อย่างเช่น พรรคอนาคตใหม่ ได้รับความนิยมาจากเยาวชนเป็นจำนวนมาก อาจจะเป็นเพราะการใช้สื่อโซเชียล มีเดียในการเข้าถึงเยาวชน หรืออาจจะเป็นเพราะการใช้ภาษาที่พูดคุยกันเข้าใจง่าย นโยบายโดนใจวัยรุ่น ทำให้เราได้เห็นปรากฏการณ์ใหม่ๆ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ต้องอย่างหนึ่งที่ทำให้เยาวชนตื่นตัวมาสนใจการเมือง^{๒๒๗}

๑๒.ด้านฉันทะ คือความพึงพอใจ ดังนั้นการตัดสินใจของ เยาวชนในรอบนี้ คือความพึงพอใจในเชิงอุดมการณ์ หมายถึง เยาวชนรุ่นใหม่จะไม่ยึดติดกระบวนการทางการเมืองแบบเดิม นั่นหมายความว่า จะไม่ใช้วิธีการในการซื้อเสียง ยุคใหม่ในยุคทักษิณก็จะใช้นโยบาย แต่ในยุคนี้จะเป็นยุคใหม่ สังคมใหม่ ฉันทะในยุคนี้คือการต่อต้านระบบแบบเดิม คือการต่อต้านระบบอุปถัมภ์ ดังนั้น เยาวชนรุ่นนี้จะต่อต้าน ไม่ใช่แต่การซื้อสิทธิ์ขายเสียง แต่ต่อต้านประชานิยม หากถามว่า ซื้อสิทธิ์ขายเสียง เขารับเงินแต่เขาไม่เลือก ดังนั้นพรรคอนาคตใหม่ ไม่ได้มีนโยบายอะไรที่แตกต่างหรือแตกต่างเพียงแต่ไม่สนับสนุนนโยบาย ไม่ให้มี

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

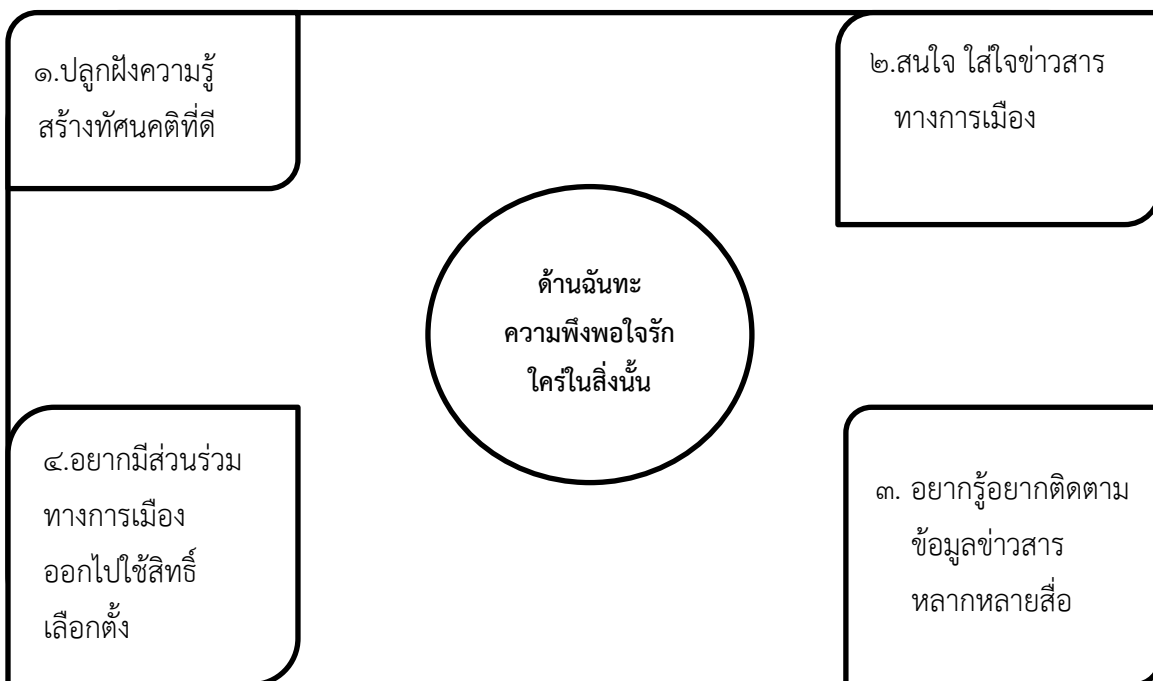
^{๒๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

การเกณฑ์ทหาร ไม่ให้ทำแหล่งน้ำ ไม่ให้ทำอะไรที่รัฐบาลเสนอมานะ เพราะเป็นพรรคการเมืองที่ต่อต้านระบบการเมืองเดิม เยาวชนก็ถูกใจ เช่น นักเรียนก็ไม่อยากใส่ชุดนักเรียน ใส่ชุดอะไรไปเรียนก็ได้ เพราะเป็นสิทธิ์ของเรา การแต่งกายไม่เกี่ยวกับการศึกษา^{๒๒๘}

๑๓.ด้านฉันทะ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่คืออยู่ที่การทำ ต้องดูว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเขาดีหรือไม่ เขาได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่ แต่ว่าเขาจะเป็นพลังในการเปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน และเราควรต้องปลูกฝังสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ การเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เราต้องเริ่มต้นปลูกฝังตั้งแต่วินาที^{๒๒๙}

กล่าวโดยสรุป หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนจะต้องเกิดความพึงพอใจในถึงมีความสนใจ ใส่ใจ อยากรู้อยากติดตาม อยากร่วมร่วมทางการเมืองดังนั้นต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓

แผนภาพที่ ๔.๑๓ ด้านฉันทะ ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๔.๓.๒ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ (การพากเพียรในสิ่งนั้น) โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. ด้านวิริยะ อยากให้เยาวชนใส่ใจให้มากกว่านี้ ความใส่ใจควรเป็นลักษณะที่จริงจังมุ่งมั่นเห็นประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง ไม่ใช่ใส่ใจตามกระแส อย่างไรก็ตามเยาวชนไทยก็คืออนาคตของประเทศ พลังของเยาวชนมีมากจนล้นเหลือ บางครั้งการแสดงออกจึงส่อไปในทางรุนแรงได้ง่ายๆ ควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป^{๒๓๐}

๒. ด้านวิริยะ รู้จักหน้าที่ มีความพากเพียรในหน้าที่ของตน และปฏิบัติตนอยู่ในสังคมไทยที่ดั่งงาม ด้านจิตตะ เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง อยากให้เยาวชนมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น^{๒๓๑}

๓. ด้านวิริยะ เยาวชนเมื่อมีความสนใจ ก็ควรใส่ใจ พากเพียร ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ควรรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี ชีวิตไม่ควรเอามาล้อเล่น ควร คิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวจะผาสุก ไม่เดือดร้อน ควรเคารพ กฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนรุ่มนวย^{๒๓๒}

๔. ด้านวิริยะ เยาวชนมีความตั้งใจใส่ใจต่อสิ่งที่อยากรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเขา ด้านจิตตะ อยากจะฝากถึงครูบาอาจารย์ในระดับประถมเลยให้ช่วยปลูกฝังให้มีความรู้ที่ดีแก่เด็ก เพื่อเด็กเติบโตมาจะได้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมไทย ครูบาอาจารย์เปรียบเสมือน พ่อแม่คนที่สองหากเอาใจใส่ให้ความรู้ที่ดี ปลูกฝังให้เด็ก มีทัศนคติที่ดี เติบโตขึ้นมาเป็นคนดี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของสังคม เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ก็ถือว่าเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมได้^{๒๓๓}

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

๕. ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้นเยาวยชนที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ขอสนับสนุนในการทำความดี แต่ควรทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ถูกต้องตามกฎหมาย^{๒๓๔}

๖. ด้านวิริยะ ๑) มีทั้งคนที่มิชอบพบปะในการดำรงรักษาความมั่นคงสถาบันของประเทศ ๒) มีทั้งกลุ่มมีทัศนคติและพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของประเทศ ๓) พวกเขาต้องมีความพยายามในการหาข้อมูลทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์กว่านี้ ๔) พวกเขาต้องมีความพยายามในการหาศึกษาความจริงทางประวัติศาสตร์ให้มากกว่านี้ ๕) พวกเขาต้องใช้ความพยายามในการวิเคราะห์สภาพการณ์ด้วยเหตุและผลให้มากกว่านี้^{๒๓๕}

๗. ด้านวิริยะ เยาวยชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเนื่องจากเขาเป็นคนรุ่นใหม่ จึงคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน^{๒๓๖}

๘. ด้านวิริยะ เยาวยชนที่ให้ความสนใจทางการเมือง เป็นสิ่งที่ดี แต่ ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในสังคม ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ก็จะเป็นสิ่งที่ดี^{๒๓๗}

๙. ด้านวิริยะ คือความเพียรพยายาม ในการตั้งใจทำอะไรต้องทำให้สำเร็จ หากส่งเสริมให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องก็ย่อมเกิดผลดีแก่เยาวยชน หากมีความพากเพียรในสิ่งไม่ดีก็จะทำให้เกิดความวุ่นวายได้^{๒๓๘}

๑๐. ด้านวิริยะ ความพากเพียรให้ประสบความสำเร็จในที่มุ่งมั่นตั้งใจ เช่นอยากเห็นประเทศชาติมีความเจริญก็ต้องให้ความสนใจต่อการบริหารประเทศของนักการเมือง^{๒๓๙}

๑๑. ด้าน วิริยะ คือความเพียร ส่งผลต่อความคิดทางการเมืองของเยาวยชนในยุคนี้หรือไม่ เนื่องจากเยาวยชนรุ่นนี้เกิดมาพร้อมกับการเป็นตัวของตัวเองและจะหลีกเลี่ยงออกจากระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นระบบการเมืองแบบเดิมๆ เด็กใหม่เขาบอกว่า หากเขาจะโต และอยู่รอดในในสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ เขาต้องต่อสู้ด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นไปตามหลักพุทธธรรม อิทธิบาท ๔ ในด้านวิริยะ ซึ่งเราอาจจะมองว่าเด็กยุคใหม่เขาจะทำทุกอย่างด้วยตัวเองโดยปราศจากระบบอุปถัมภ์ค้ำชู ใครมีฝีมือ สามารถอยู่รอด ด้านจิต

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ตะ คือ ความใส่ใจ เขามีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเมื่อเขาใส่ใจ จึงทำให้พวกเขาใส่ใจ ศึกษา อ่าน และเรียนรู้ ดังนั้นหากเด็กยุคใหม่ ไม่เลือกที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆด้วยตัวเอง ซึ่งโลกยุคใหม่อยู่ในมือ เขา เราจะเห็นว่า การเคลื่อนไหวของเยาวชนใน ๕ ปีหลัง จะสนใจในเรื่องที่คนยุคเดิมไม่สนใจ เช่นความเท่าเทียม เหตุผลเพราะว่าเยาวชน พวกนี้เขาจะสนใจในเรื่องที่เขาอยากรู้และเรื่องที่เขาอยากรู้ที่อยู่ในมือเขา นั่นก็คือ สารสนเทศ ปัญหาในเชิงอุดมการณ์ คือกระบวนการตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มี ดังนั้นปัญหาของเด็กยุคใหม่^{๒๔๐}

๑๒.ด้านวิริยะ เยาวชนมีความเพียรที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องนับเวลาร่วมปีแล้ว และจะต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะเมื่อโควิดผ่านไปการเคลื่อนไหวทางการเมืองจะมีมากขึ้น^{๒๔๑}

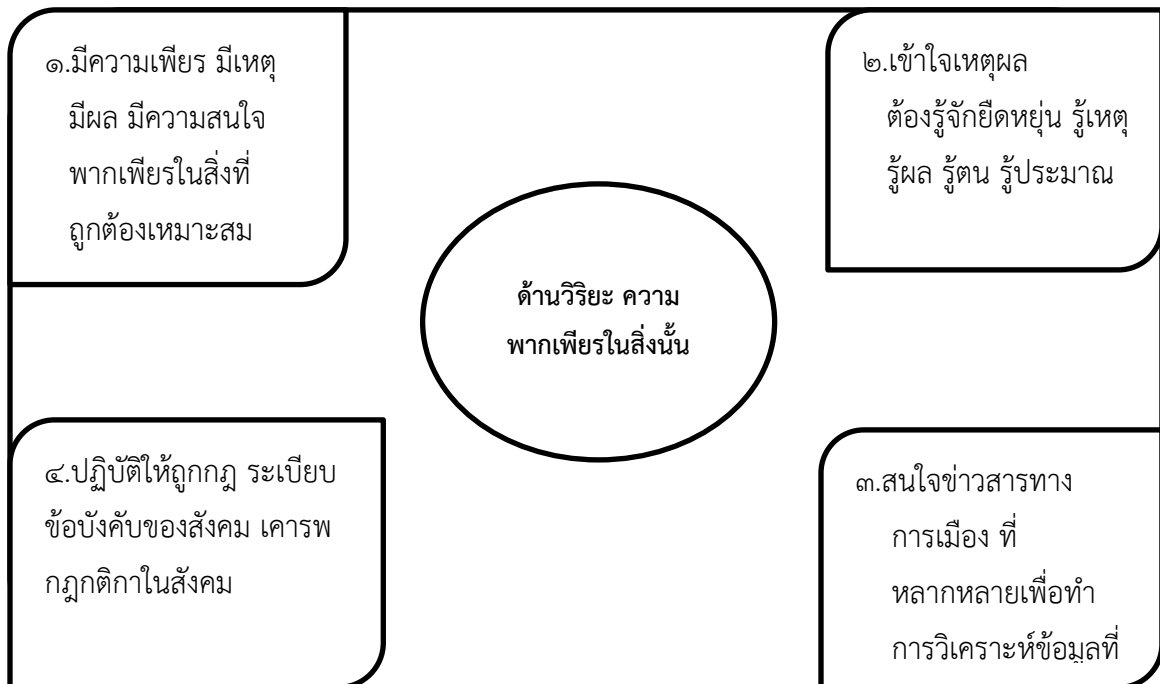
๑๓.ด้านวิริยะ การพากเพียรในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนนั้นอย่างที่บอกไปว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมันมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เยาวชนมีความตั้งใจมากขึ้น อยากให้มีความพากเพียรในสิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกต้อง แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือการพากเพียรในสิ่งที่ผิด พากเพียรในความมิชอบ หรือพลังทางลบ ซึ่งค่อนข้างเป็นอันตรายตอนนี้เป็นเรื่องที่น่าห่วงใยว่าความพากเพียรที่เยาวชนมากเรียกร้องสิทธิต่างๆไม่ยอมให้มาในแบบทางลบเพราะจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งสองฝ่าย^{๒๔๒}

กล่าวโดยสรุป หลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจ ทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน เยาวชนต้องเข้าใจเหตุผล ต้องรู้จักยืดหยุ่น การให้ความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง แต่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน เยาวชนเมื่อมีความสนใจใส่ใจในสิ่งที่ดี พากเพียรในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร คิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวจะผาสุก ไม่เดือดร้อน ควรเคารพกฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน รุนววย อย่าเชื่ออะไรโดยขาดการวิเคราะห์ นอกจาก ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา แล้วต้องมีหลักกาลามาสูตรด้วย ดังแผนภาพที่ ๔.๑๔

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

แผนภาพที่ ๔.๑๔ ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น

๔.๓.๓ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้าน จิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้าน จิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. **ด้านจิตตะ** พลังของเยาวชนมีมากจนล้นเหลือ บางครั้งการแสดงออกจึงส่อไปในทางรุนแรงได้ง่ายๆ ควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป^{๒๔๓}

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๒. **ด้านจิตตะ** เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง อยากรให้เยาวชนมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น^{๒๔๔}

๓. **ด้านจิตตะ** เยาวชนควรใส่ใจทำหน้าที่ของตนเอง รู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ควรรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี คิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวจะผาสุก ไม่เดือดร้อน ด้านจิตตะควรเคารพ กฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนวุ่นวาย^{๒๔๕}

๔. **ด้านจิตตะ** อยากรจะฝากถึงครูบาอาจารย์ในระดับประถมเลยให้ช่วยปลูกฝังให้มีความรู้ที่ดีแก่เด็ก เพื่อเด็กเติบโตมาจะได้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมไทย ครูบาอาจารย์เปรียบเสมือน พ่อแม่คนที่สอง หากเอาใจใส่ให้ความรู้ที่ดี ปลูกฝังให้เด็ก มีทัศนคติที่ดี เติบโตขึ้นมาเป็นคนดี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของสังคม เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ก็ถือว่าเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมได้^{๒๔๖}

๕. **ด้านจิตตะ** ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ในการปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ อย่างที่ผมบอกไปครั้นว่า คนรอบข้างต้องช่วยกันส่งเสริม และปลูกฝังหน้าที่พลเมืองที่ดี เคารพ สิทธิ เสรีภาพ^{๒๔๗}

๖. **ด้านจิตตะ** ๑) ต้องพยายามเข้าใจข้อเท็จจริงด้วยความใส่ใจ ๒) ต้องเข้าใจว่ากฎหมาย กฎระเบียบต่างๆคือการฝึกความใส่ใจในความมีวินัย ๓) ต้องพยายามเรียนรู้กฎหมาย และมีความใส่ใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ๔) ต้องเป็นคนมีจริยธรรม ใส่ใจ แยกแยะ ผิด ชอบ ชั่ว ดี เพื่อกำหนดทัศนคติและพฤติกรรม ทางการเมืองของตน^{๒๔๘}

๗. **ด้านจิตตะ** เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังที่ดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยทุกด้านต้องให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคม ด้านการศึกษา^{๒๔๙}

๘. **ด้านจิตตะ** เยาวชนควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาในสังคม เพราะกฎหมายคือเครื่องมือให้ประชาชนทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็จะ

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

เกิดความวุ่นวาย หากความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ได้ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็อาจจะกลายเป็นการปกครองแบบอื่นแทน^{๒๕๐}

๙. **ด้านจิตตะ** ทุกภาคส่วนต้องปลูกฝังให้เยาวชนปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะกฎหมายคือความยุติธรรม การต่อต้านในสิ่งที่ผิดก็คือหน้าที่ของประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยทุกคนในสังคมอยากมีชีวิตที่ดี อยากมีความเป็นอยู่ที่ดี อยากมีรัฐบาลที่ดีที่ทำเพื่อประชาชน^{๒๕๑}

๑๐. **ด้านจิตตะ** อยากจะฝากถึงครูบาอาจารย์ในระดับประถมเลยให้ช่วยปลูกฝังให้มีความรู้ที่ดีแก่เด็ก เพื่อเด็กเติบโตมาจะได้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมไทย ครูบาอาจารย์เปรียบเสมือน พ่อแม่คนที่สอง หากเอาใจใส่ให้ความรู้ที่ดี ปลูกฝังให้เด็ก มีทัศนคติที่ดี เติบโตขึ้นมาเป็นคนดี ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของสังคม เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ก็ถือว่าเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมได้แล้ว^{๒๕๒}

๑๑. **ด้านจิตตะ** คือ ความใส่ใจ เขามีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเมื่อเขาใส่ใจ จึงทำให้พวกเขาใส่ใจ ศึกษา อ่าน และเรียนรู้ ดังนั้นหากเด็กยุคใหม่ ไม่เลือกที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆด้วยตัวเอง ซึ่งโลกยุคใหม่อยู่ในมือเขา เราจะเห็นว่า การเคลื่อนไหวของเยาวชนใน ๕ ปีหลัง จะสนใจในเรื่องที่คนยุคเดิมไม่สนใจ เช่นความเท่าเทียม เหตุผลเพราะว่าเยาวชน พวกนี้เขาจะสนใจในเรื่องที่เขาอยากรู้และเรื่องที่เขาอยากรู้ที่อยู่ในมือเขา นั่นก็คือ สารสนเทศ ปัญหาในเชิงอุดมการณ์ คือกระบวนการตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มี ดังนั้นปัญหาของเด็กยุคใหม่ด้านจิตตะ คือเขาอยากรู้ในสิ่งที่ต้องการอยากรู้แต่ขาดการตรวจสอบอยากให้มีการตรวจสอบที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้ข้อมูลผิดพลาดก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไป^{๒๕๓}

๑๒. **ด้านจิตตะ** เยาวชนไม่ค่อยรัก กฎ กติกา และรัฐธรรมนูญที่ตนไม่มีส่วนร่วมและผูกกติกาเพื่อพวกพ้องไม่สามารถให้เยาวชนยอมรับ ต้องเป็นการรับฟังความคิดเห็นของเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองแต่ละขั้นตอน ยอมรับในความคิดเห็นต่อที่ปราศจากอคติ^{๒๕๔}

๑๓. **ด้านจิตตะ** ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจเด็ก เพราะโดยธรรมชาติคนเราไม่ชอบการบังคับ ดังนั้น ควรแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในด้านต่างๆที่เกิดขึ้น ปลูกฝังให้เยาวชนเคารพกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบในสังคมเพื่อความสงบสุขในประเทศ^{๒๕๕}

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

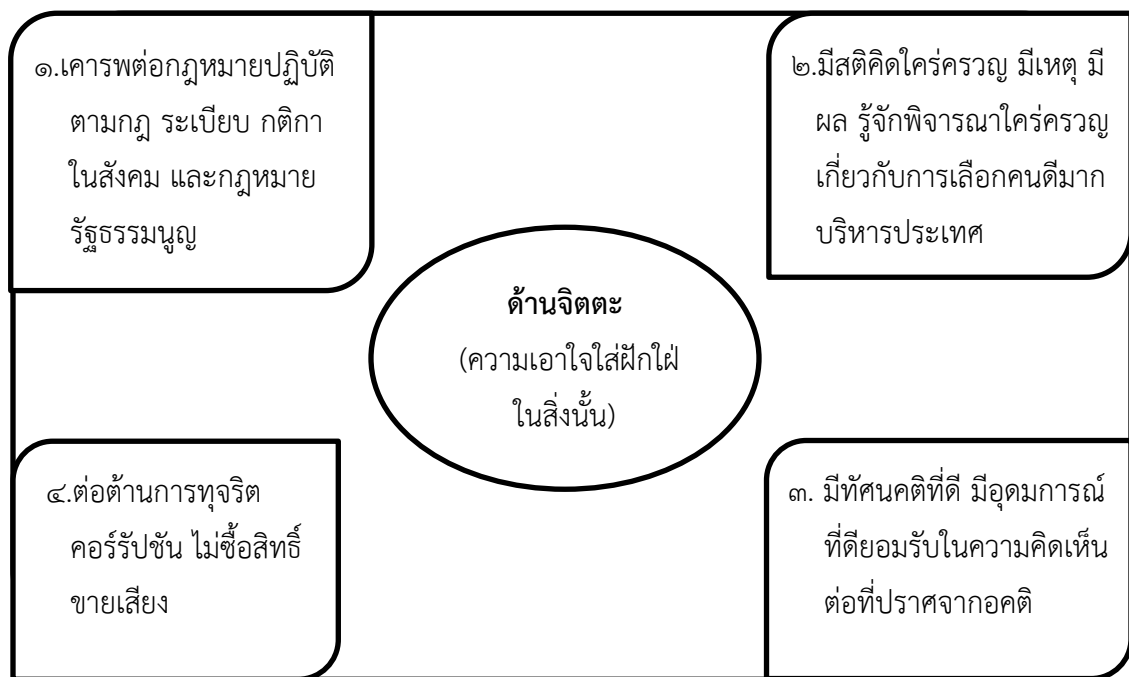
^{๒๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

กล่าวโดยสรุป หลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ควรมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์จิตสำนึกที่ดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยอมรับในความคิดเห็นต่อที่ปราศจากอคติ โดยทุกด้านต้องให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคม การศึกษา ดังแผนภาพที่ ๔.๑๕

แผนภาพที่ ๔.๑๕ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น)

๔.๓.๓ หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. **ด้านวิมังสา** นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็น และสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ

และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง^{๒๕๖}

๒. **ด้านวิมังสา** เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ^{๒๕๗}

๓. **ด้านวิมังสา** หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป^{๒๕๘}

๔. **ด้านวิมังสา** ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น อยากรจะฝากน้องๆเยาวชนในการแสดงออกทางการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย เราอยู่ในระบอบประชาธิปไตย มีกฎหมายให้ทุกคนปฏิบัติตามเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย เราควรเคารพกฎหมาย การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรทำให้ถูกต้องเหมาะสม ตามสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองที่ดี เมื่อเห็นการกระทำผิดเราควรใช้วิธีที่ถูกต้องในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความสงบสุขในบ้านเมือง ไม่ควรใช้วิธีรุนแรงโต้ตอบเพราะจะทำให้เกิดความเสียหายด้วยกันทั้งสองฝ่าย^{๒๕๙}

๕. **ด้านวิมังสา** ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น เยาวชนให้ความสนใจพรรคการเมืองอย่างแน่นนอน อย่างการเลือกตั้งที่ผ่านมาแสดงให้เห็นแล้วว่า อย่างพรรคอนาคตใหม่ซึ่งเป็นพรรคใหม่ได้รับคะแนนเสียงอย่างมากจากเยาวชน อาจจะเป็นเพราะนโยบายถูกใจ สื่อสารเข้าใจกัน ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และเยาวชนส่วนใหญ่คงได้สังเกตการณ์มานานจึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พรรคการเมืองแบบเดิมการบริหารประเทศก็คงเป็นแบบเดิมๆ จึงอยากเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆเข้ามาบ้าง เพื่อต้องการเห็นประเทศชาติปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง^{๒๖๐}

๖. **ด้านวิมังสา** เยาวชนมักจะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองยุคใหม่ ที่สามารถสื่อสารเข้าใจ ภาษาเดียวกัน เช่น พรรคการเมืองใหม่ ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการเลือกตั้ง ในวันที่ ๒๔

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

มีนาคม ๒๕๖๒ ผ่านมา เนื่องจากเป็นคนยุคเดียวกัน คุยภาษาเดียวกัน ไม่เหมือนคนรุ่นเก่าที่ให้ความสนใจที่ตัว บุคคล หรือให้ความสนใจด้านนโยบาย แต่คนรุ่นใหม่จะให้ความสนใจในการสื่อสารภาษาเดียวกัน เหมือนเป็นไอดอลเมื่อรักใคร่ชอบใครก็เลือกคนนั้น แสดงให้เห็นว่าเยาวชนได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลต่างๆจำนวนมากจึงตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการ^{๒๖๑}

๗. **ด้านวิมังกสา** ๑) อะไรเกิดขึ้น (What) ๒) มันเกิดขึ้นได้ เพราะอะไร (Why) ๓) มีใครเป็นตัวละครสำคัญ (Who) ๔) เกิดขึ้นเมื่อใด (When) เหมาะสมกับกาลเทศะหรือไม่ ๕) ถ้าจะทำให้ทุกอย่างดีขึ้นควรจะทำเช่นไร (How) ๖) ต้องรู้ว่าทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีบทเรียนเสมอ เพื่อจะได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (Every incident has a Lesson to learn)^{๒๖๒}

๘. **ด้านวิมังกสา** เราควรให้ข้อมูลที่แท้จริง เราต้องปลูกฝังความรู้ให้เยาวชนมีความรู้ที่ดี มีการศึกษาที่ดี รวมถึงพรรคการเมืองต่างๆ สถาบันทางการเมืองต่างๆต้องปลูกฝัง ให้ความรู้แก่เยาวชน ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง นโยบายที่ดีเป็นแบบไหน นักการเมืองที่ดีเป็นแบบไหน พรรคการเมืองที่ดีเป็นแบบไหน และการเมืองที่สุจริตต้องเป็นอย่างไร เมื่อเราเลือกคนที่ดีแล้วเราคิดว่าคนนี้ต้องไปทำหน้าที่ เป็นรัฐมนตรี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นตัวแทนที่ดีของประชาชน เราต้องช่วยกันเพื่อที่จะสอนเยาวชนว่ารัฐบาลที่ดี รัฐบาลที่ทำเพื่อประชาชนนั้นเป็นแบบไหน อาจจะใช้เวลาแต่พวกเราต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้ เพื่อสร้างกระบวนการที่ดี^{๒๖๓}

๙. **ด้านวิมังกสา** ในสังคมปัจจุบันสิ่งที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขคือการมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นโดยให้ความร่วมมือในการบริหารประเทศ ให้ความร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ประเทศเข้มแข็งและเจริญต่อไป การดูแลเอาใจใส่ ติดตามการทำงานของรัฐบาลก็ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ของคนไทยทุกคน ที่ต้องคอยเป็นหูเป็นตา เพื่อผลประโยชน์ของคนในชาติ ให้มีความผาสุก สงบ และปลอดภัย^{๒๖๔}

๑๐. **ด้านวิมังกสา** พรรคการเมืองแต่ละพรรคอาจจะมีนโยบายในการหาเสียงที่แตกต่างกัน และอาจถูกใจแต่ละคนที่แตกต่างกัน ดังนั้น อยู่ที่ช่วงเวลาในการหาเสียงในขณะนั้นด้วย เมื่อเราเลือกพรรคการเมืองเข้าไปเป็นรัฐบาล บริหารประเทศ เราต้องคอยให้ความร่วมมือและดูแลเอาใจใส่เพื่อคอยกำกับ ติดตามการทำงานของรัฐบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ^{๒๖๕}

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑๑. **ด้านวิมังสา** คือความพยายามในการใช้เหตุและผล แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง คอยดูแลเอาใจใส่ให้คนที่เข้ามาบริหารประเทศบริหารบ้านเมืองด้วยความจริงใจ คอยใส่ใจต่อการทำงานของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่^{๒๖๖}

๑๒. **ด้านวิมังสา** เยาวชนที่คอยสอดส่องเป็นหูเป็นตาให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ที่เป็นตัวแทนเยาวชนและรู้จักกันและได้รับการตอบสนองจากพรรคการเมืองใหม่นี้พรรคการเมืองรูปแบบเดิมๆจะหายจากการเมืองในปัจจุบัน เมื่อเราอยากเห็นการเมืองที่ดีประเทศชาติที่เจริญรุ่งเรือง เราต้องใส่ใจต่อการบริหารประเทศของเราให้ดีที่สุด เพราะเราคือประชาชนคนหนึ่งในประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย^{๒๖๗}

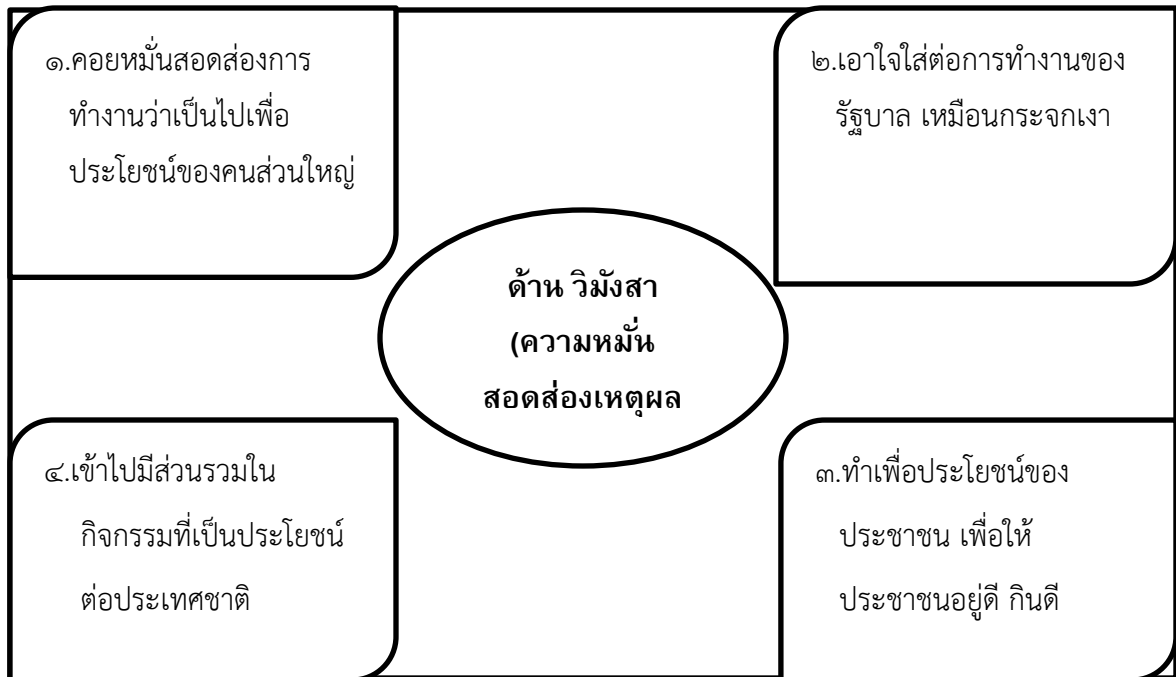
๑๓. **ด้านวิมังสา** มีความใส่ใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ต้องเป็นคนมีจริยธรรม ใส่ใจ แยกแยะ ผิด ชอบ ชั่ว ดี เพื่อกำหนดทัศนคติและพฤติกรรม ทางการเมืองของตน ควรเน้นการมีส่วนร่วมในสังคม เคารพสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๒๖๘}

กล่าวโดยสรุป หลักอิทธิบาท ๔ ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษา ก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี้ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแลสอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๖

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

แผนภาพที่ ๔.๑๖ ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น)

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) สำหรับการวิจัยเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ซึ่งหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ ได้กำหนดจัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มเฉพาะ แบ่งออกเป็น ๓ เรื่อง ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
๒. การกล่อมเกลາทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๑๒ รูปหรือคน โดยภาพรวมได้ให้ความเห็นว่า ผลการวิจัยของผู้วิจัย ตอบคำถามการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง ๓ ข้อแล้ว โดยแต่ละรูปหรือคน มีความเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อความชัดเจนโดยใช้หลักอภิปาฐ ๔ จะส่งเสริมเรื่องการตื่นตัว จะส่งเสริมอย่างไรให้เยาวชนได้รับประโยชน์แก่ตัวเขาเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ประโยชน์ ๓ พระพุทธเจ้าประกาศศาสนา ในพระไตรปิฎก เล่ม ๔ ภิกษุทั้งหลายจงส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ เยาวชนจะส่งเสริม อย่างไร ฉันทะ เป็นความรักไปด้วยปัญญา ไม่มีด้วยอารมณ์ วิริยะ การมีส่วนร่วมตรงนี้ มันไม่เกิดผลอย่างประจักษ์ เมื่อเด็กเห็นประโยชน์จะทำอย่างไรไปเสริมพัฒนาทำให้เกิดขึ้นจิตตะ ใสใจ เยาวชนมองเห็นประโยชน์ของตนผ่านกระบวนการเกิดขึ้นในรัฐ ต้องมีการเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ คำว่าจิตตะ คือสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์ ควรใช้หลักกาลามสูตรภายใต้กระบวนการจิตตะ เพื่อเชื่อมโยงไปถึงหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม วิมังสา มุ่งเน้นการตื่นตัวอย่างมีส่วนร่วม สิ่งที่สำคัญคือส่งเสริมตามเกณฑ์ ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ประโยชน์ส่วนรวม พระไตรปิฎก มหาศีล พูดอย่างไร รับผิดชอบได้ พูดอย่างไรทำอย่างนั้น^{๒๖๙}

๒. ข้อเขียนหรือวิทยานิพนธ์นี้มีความชัดเจน แต่มีประเด็นตั้งข้อสังเกต weakness มักจะเป็นศัพท์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย affecting to เป็นการกระทำที่ดี การเขียนความเป็นมาและสำคัญของปัญหา อันดิงตัน มักจะเชิงเดินขบวน ควรหาไม่ใช่ในเชิงลบ การที่เจตนาธรรมหนุ่มสาวเป็นเจตจำนงที่ถูกต้องตามประชาธิปไตย จริงๆควรเขียนทั้งเชิงลบและบวก ๑) รัฐ เป็นตัวการเองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ไม่สามารถจะสร้างความสุจริตและเที่ยงธรรมขึ้นมาได้การตั้งกลุ่มบุคคลตรวจสอบ จะถูกตรวจสอบ อุปสรรคสำคัญคือระบบราชการ แบล็ก สตรีทเบอร์ องค์กรต่างๆตั้งขึ้นรองรับนโยบายรัฐบาลในการหาเสียง การสั่งการจากข้างบน อยาให้พูดถึงกระบวนการที่เป็นลบและเป็นบวกในระบบประชาธิปไตย ๒) คำถามในการวิจัย ถ้ามีก็ควรจะตัดไป ๓) กรอบในตัวแปรต้น วัฒนธรรมทางการเมืองของอันดิงตัน เขียนได้ดีมาก การมีศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ควรจะเขียนการมีศรัทธาในระบบประชาธิปไตย เขียนให้สั้น มีศรัทธาในระบบประชาธิปไตย อีกข้อคือการเคารพมติของเสียงส่วนมาก ๔) ในการอธิบายอภิปาฐ ๔ อธิบายได้ดี ๕) ในการค้นพบการวิจัย องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น ควรจะเป็นกลาง ควรจะตีกรอบและสรุปประเด็นให้เข้าใจในกรอบนี้ คำแก้ อยากรู้ ไม่เอา ให้ใช้คำว่าความปรารถนา ๖) วัฒนธรรมทางการเมืองควรเขียนเป็นกรอบและตาราง เรื่องของการนำธรรมะไปสนับสนุนได้ชัดเจน หน้า ๑๙ คำว่าอยากมีเยอะ ใช้คำว่าต้องการ อยากรู้จะเห็นการเสนอความเป็นไปในการปลุกกระดม ควรจะเขียนให้ชัดเจน รัฐบาลมีผลต่อการปลุกกระดม เรื่องระบบราชการ และกฎระเบียบข้อบังคับไม่เป็นกลาง ผู้วิจัยได้ทำตามวัตถุประสงค์ตามกรอบทั้งหมดแล้ว ข้อสังเกตหน้า ๓ ลิขิต ใช้ตำแหน่งหรือใส่ชื่อ^{๒๗๐}

^{๒๖๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

๓. การตื่นตัวทางการเมือง Alertness แปลว่าการตื่นตัวหรือเปล่า หรือพิจารณา ว่าการตื่นตัวด้วยอารมณ์หรือใช้ปัญญา กระตุ้นโดยอารมณ์ทางการเมือง อาจจะให้ข้อสังเกตเรื่องการตื่นรู้ทางการเมืองไม่มีอาการโกรธหรืออารมณ์ อาจก่อให้เกิดอารมณ์หรือปัจจัยผลักดัน เช่น การไม่ได้รับความยุติธรรมพื้นฐานทางครอบครัวของเยาวชน มีผลการตื่นรู้และการรับรู้ทางการเมืองด้วย เรื่องของฐานะทางเศรษฐกิจ และพื้นฐานทางสังคมของเยาวชน อาจจะส่งผลต่อการตื่นรู้หรือการเคลื่อนไหวทางการเมือง เยาวชนมีส่วนร่วมและตื่นตัวทางการเมืองมาอยู่เสมอตั่งแต่อดีต บุรณาการหลักพุทธธรรมอาจจะไม่พอแค่อิทธิบาท ๔ อาจจะต้องเพิ่มหลักธรรมอื่นๆให้เยาวชนมีการตื่นรู้ทางการเมืองที่สร้างสรรค์ ปัจจุบันเยาวชนมีการตื่นรู้ การแพร่อารมณ์ทางการเมือง Contagious emotion อาจจะทะลุเพดานได้ ให้เด็กใช้สติ มีสติอยู่กับตัว ไตรสิกขา^{๒๗๑}

๔. ในกรอบองค์ความรู้ สามารถสื่อสารได้ เอาถ้อยคำเด็ดๆเข้าไปใส่ องค์ความรู้จากกรอบเอาความรู้จากกรอบได้อย่างไร เป็นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ของผู้เรียน ผู้วิจัยต้องแสวงหา และสกัดออกมาระมัดระวังเชิงลบในข้อกฎหมาย ให้ระมัดระวังในการนำเสนอ วิธีการนำเสนอต้องไม่ผิดกฎหมายและไม่กระทบผู้ที่เกี่ยวข้อง^{๒๗๒}

๕. การศึกษาก็ตอบโจทย์ดี อยากให้เสนอกรอบอยู่ในแผ่นเดียวกัน อิทธิบาท ๔ ช่วยให้เพิ่มการตื่นตัว เพราะเยาวชนไม่ยอมมีส่วนร่วม แม้จะตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ส่วนใหญ่วัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้าหรือไม่ เยาวชนน่าจะมีความวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากกว่า อยากให้เอาหลักธรรมไปเสริมองค์ความรู้ให้เยาวชนมีส่วนร่วม ควรจะเสริมของอัลมอล ฮันดิงตัน เพื่อความชัดเจนของงานวิจัยนี้^{๒๗๓}

๖. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน มีอะไรน่าสนใจเยอะ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึก การตื่นตัว และก็มีทั้งเชิงที่ดีและน่าคิด การตื่นตัวทางการเมืองส่งผลให้รัฐบาลต้องไตร่ตรองมากขึ้น ในทางที่น่าคิดอาจจะมีผลกระทบรอบไปบ้างในเรื่องของความวุ่นวายทางการเมือง หากมองไปถึงการใช้สื่อของเยาวชน การเข้าถึงสื่อ การแสดงออกในทางสื่อ การใช้สื่อ เยาวชนอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป มีทั้งแรงและอื่นๆ มากอายเป็นแรงเสริมทำนองนักเลงคีย์บอร์ด สื่อบางอย่างที่เข้าไม่ถึง มีผลต่อการเลือกพรรค การเลือกตั้ง และการเมืองไทยจะมีการสร้างวัฒนธรรมใหม่หรือไม่ อย่างไร การใช้สื่อเพื่อให้การเมืองไทย

^{๒๗๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

ตลอดจนการเลือกตั้ง ที่สุจริตยุติธรรม ผู้หลักผู้ใหญ่บางครั้งอาจจะได้เข้าไปอ่าน บางครั้งไม่กล้าที่จะนำความคิดเหล่านั้นมาใช้พัฒนาจริงๆ ด้วยเหตุผลต่างๆ นานา^{๒๗๔}

๗. การศึกษาก็ตอบโจทย์ดี อยากระบายอยู่ในแผนเดียวกัน อิทธิบาท ๔ ช่วยให้เพิ่มการตื่นตัว เพราะเยาวชนไม่ยอมมีส่วนร่วม แม้จะตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ส่วนใหญ่วัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้าหรือไม่ว่า เยาวชนน่าจะมีความวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากกว่า อยากระบายให้เอาหลักธรรมไปเสริมองค์ความรู้ให้ยอมมีส่วนร่วม ควรจะเสริมของอัลมอล ฮัน ดิงตัน เพื่อความชัดเจนของงานวิจัยนี้^{๒๗๕}

๘. พบว่างานวิจัยเล่มนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ เรื่อง เมื่อทำวิจัยเสร็จ ผลที่ได้รับเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ สภาพการตื่นตัวอยู่ในระดับมากแทบทุกด้าน มีปานกลางบ้าง ก็ได้ตอบตามวัตถุประสงค์ แต่ปัจจัยที่ส่งเสริมทั้ง ๕ ด้านจะเห็นว่าผลของการวิจัย ครอบคลุม เพื่อน สื่อมวลชน ส่งเสริมในระดับปานกลาง สิ่งที่มีผลมาก สถาบันการศึกษามีผลมากในการวิจัยนี้ แต่ว่าในสภาพในปัจจุบัน เราอาจจะมองไม่เห็นว่าคุณภาพของงานวิจัยหรือไม่ ไม่ว่าจะส่งเสริมทั้ง ๗ ด้าน เยาวชนจะมี ผลออกมาในระดับมากที่สุด ด้านอื่นมาก ปานกลาง มุมมองในเยาวชนปัจจุบัน รับรู้และตอบวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเอง แต่มุมมองในองค์ความรู้ สอดรับ ไม่สามารถตอบในประเด็นชัดเจนหลักๆ ให้เป็นประเด็นหลัก พอทำเป็นโมเดล ไม่แน่นไป ให้มีประเด็นได้บ้างให้ชัดเจน ต้ององค์ความรู้มาแล้ว คำถามคือการตื่นตัวทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง เราสรุปให้เห็นถึงปลายน้ำหรือไม่ เช่นการเลือกตั้ง ปี ๒๕๖๒ ได้ใช้เป็นสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ หรือถ้าตอบไม่ได้ อาจจะต้องไปเป็นข้อเสนอแนะ ว่าเยาวชนตื่นตัวอย่างไร ยังไม่เห็นชัดเจนเป็นเปอร์เซ็นต์^{๒๗๖}

๙. ต้องสังเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าการตื่นตัวทางการเมืองนั้นมีประเด็นใดที่น่าสนใจ นำไปสู่การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือส่งผลกระทบต่อเลือกตั้งอย่างไร เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษารวมทั้งการนำหลักพุทธธรรม คือหลักอิทธิบาท ๔ มาบูรณาการส่งเสริมให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์นั้น ต้องทำอย่างไร^{๒๗๗}

๑๐. กรอบแนวคิด การตื่นตัวทางการเมือง ถ้าเพิ่มปัจจัยทำให้เป็นเหตุ ถ้าไม่เพิ่มปัจจัยจะเป็นประโยชน์ นำไปบูรณาการได้ส่งผลในการตื่นตัวทางการเมือง เป็นในกรอบแนวความคิดที่ชัดเจนขึ้น งานวิจัยน่าสนใจทันต่อสถานการณ์ การประท้วงก็ดี การมีส่วนร่วมก็ดี ๑) องค์ความรู้ อยากระบายอยู่

^{๒๗๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

หน้าเดียว วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ปัจจัยทางสังคม เห็นองค์ความรู้ เป็นเป้าหมายตัวนี้น่าจะเป็นตัวสุดท้าย น่าจะมีทั้งบวกและลบ ปัจจัยย่อย เอาหลักธรรมนี้มาแก้ไข หน้าที ๒ วัฒนธรรมทางการเมือง อยากให้ไปปรับเรื่องของสำนวน การบูรณาการน่าจะอยู่ในส่วนที่ ๓ การบูรณาการทางอิทธิบาท ๔ ฉันทะ ทำอย่างไร ให้เยาวชนรักและเชื่อมั่นในการเมืองนำหลักธรรมไปบูรณาการแล้วจะเกิดการบูรณาการอย่างไร ผากไปเป็นข้อคิด อาจจะมีเป็นกิจกรรมอะไรไปให้นิสิตรัฐศาสตร์ได้ใช้ และอยากให้เห็น Alert model^{๒๗๘}

๑๑. เป็นงานวิจัยที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ การทำวิจัยให้ระวังในเรื่องของข้อกฎหมาย ระวังการเขียนนำเสนออย่างระมัดระวัง มีประเด็นหนึ่ง เรื่องการตื่นตัวทางการเมือง ประเด็นนี้น่าจะส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง จะทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง ในข้อ ๔ อีกส่วนหนึ่งคือสภาพทั่วไป เป็นปัจจัยสำคัญในการตื่นตัวทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลและเรื่องของการสื่อสาร ผลวิจัยที่จะนำบังชี้ มีนัยยะเขียนเชื่อมโยง การมีส่วนร่วมทางการเมืองวัฒนธรรม ปานกลาง ควรเขียนว่าผลในระดับปานกลาง การเชื่อมโยงและค้นพบ การนำองค์ความรู้ที่กระชับขึ้น เป็นนัยยะที่น่าสนใจ ที่นักวิจัยจะทำให้ใช้ประโยชน์ต่อไป^{๒๗๙}

๑๒. เป็นเรื่องที่ใหม่มากและมีเรื่องของการให้ความสำคัญของการตื่นตัวทางการเมือง วัฒนธรรมการตื่นตัวทางการเมือง ๒๕๔๙-๒๕๖๒ อยากให้ได้ขยายความ ในปี ๒๕๖๖-๒๕๖๙ อาจจะเป็นการตื่นตัวทางการเมืองในรูปแบบเก่า ในเชิงวาทกรรม แต่ว่าสื่อในแบบเดิม ๒๕๔๙-๒๕๖๒ เป็นเหมือนการส่งสมความเครียดแก่นทางการเมือง มีการเข้าถึงสื่อผ่านสื่ออื่นๆ เช่นโซเชียลมีเดีย การเติบโตจากยุคเดิม วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ ๓ การบูรณาการในหลักพุทธธรรม ได้ลองนึกหรือ รีวิว ค.ศ. ๑๙๔๙ การปฏิวัติของจีน มีระบอบวัฒนธรรมทางการเมือง หรือโซเวียต มอดโต จอมพล ป. ตอนนี้อาจจะเป็นการคืนความสุขให้ประชาชน เป็นต้น^{๒๘๐}

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๑๒ รูปหรือคนดังกล่าวข้างต้น ได้ให้เห็นถึงความเหมาะสม และเป็นไปได้ของผลการวิจัย โดยแต่ละรูปหรือคนได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมซึ่งผู้วิจัยได้สรุปไปแล้วนั้น อย่างไรก็ตามวิเคราะห์โดยรวมแล้ว ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์และสรุปได้ดังนี้

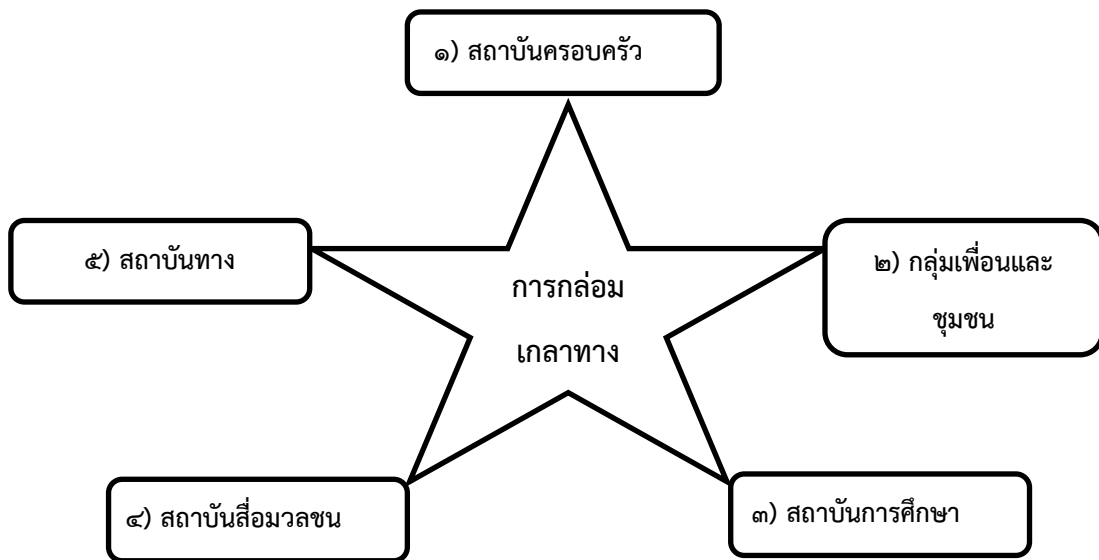
๑. ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้าน การกล่อมเกลางานการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อนและชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมือง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตื่นตัว

^{๒๗๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๗๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

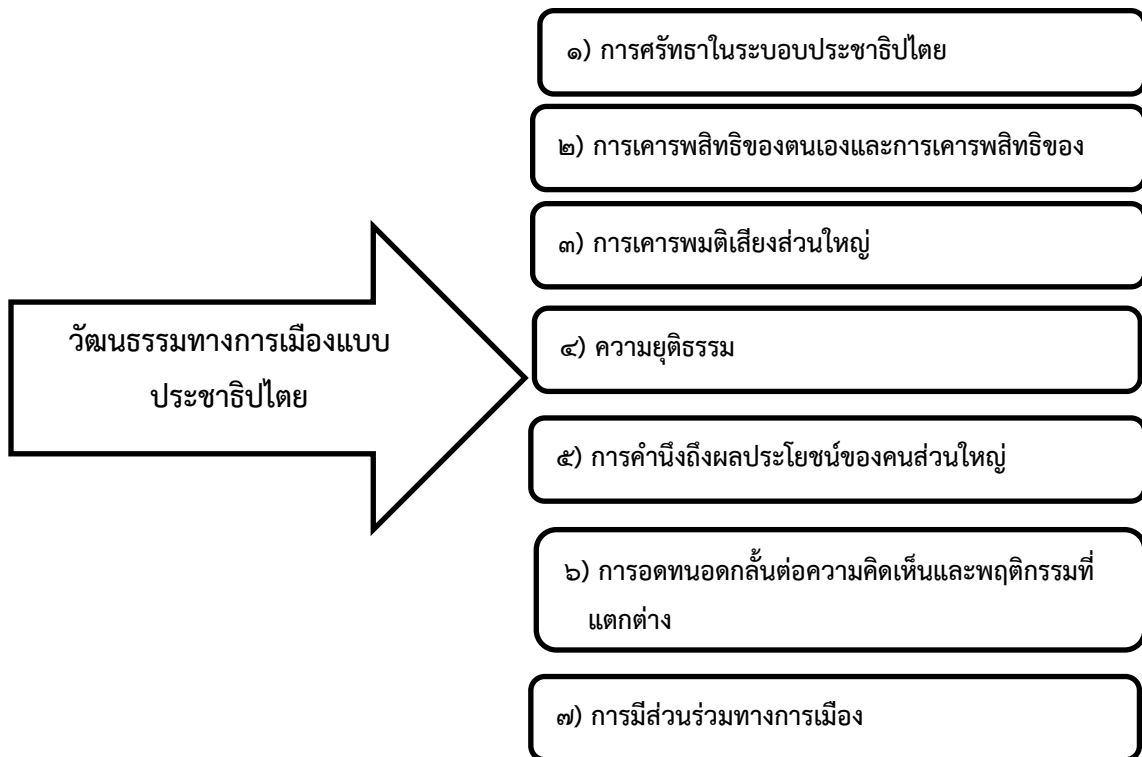
^{๒๘๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

ทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันการศึกษา ซึ่งมีผลอย่างมาก โดยสามารถยืนยันเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

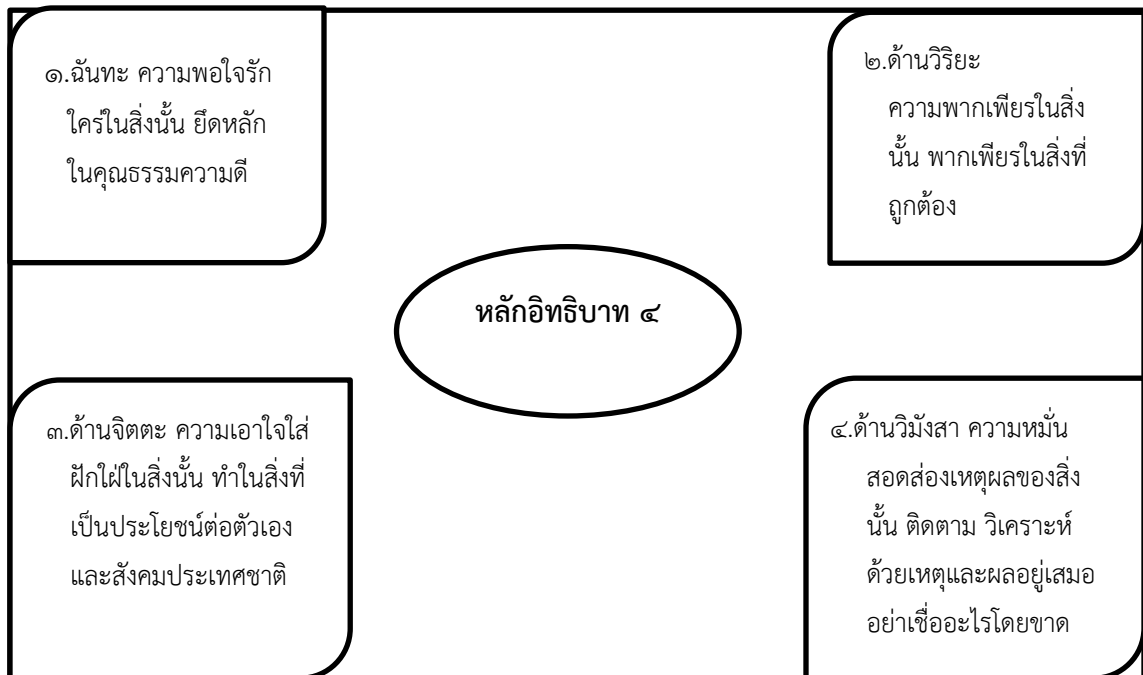
แผนภาพที่ ๔.๑๗ ปัจจัยด้านการกล่อมเกลาท่างการเมืองที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง

๒. ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ ๑) การศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพตัดสินด้วยเสียงส่วนใหญ่ ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยเฉพาะความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีผลอย่างมาก โดยสามารถยืนยันเป็นแผนภาพที่ ๔.๑๘ ได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๘ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบบงบประมาณประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นที่เป็นไป ในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยที่ได้นำเสนอแล้ว คือการใช้หลักอิทธิบาท ๔ มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ประกอบด้วย ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คือมีความสนใจทางการเมือง มีความเพียรในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม คือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น คือ มีจิตใจฝึกฝนทางการเมือง ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมประเทศชาติ และความหมั่นสวดสวดเหตุผลของสิ่งนั้น ติดตาม วิเคราะห์ด้วยเหตุและผลอยู่เสมออย่าเชื่ออะไรโดยขาดการวิเคราะห์ มีสติปัญญาในการพิจารณา การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยผู้วิจัยสามารถสรุปยืนยันเป็นแผนภาพโดยรวมได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๙ แสดงหลักอิทธิบาท ๔ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

๔.๕ องค์ความรู้

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” โดยได้ตอบวัตถุประสงค์ครบทั้งสามข้อที่มาจาก การวิจัยแบบผสมวิธีดังกล่าวข้างต้น ซึ่งบัดนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการวิจัย ทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นองค์ความรู้ได้ ๒ ประเภท กล่าวคือ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย และองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย ดังต่อไปนี้ ๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นผลมาจากการศึกษาการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ผู้วิจัยสามารถสรุป วิเคราะห์ในรูปแบบของแผนภาพและมีคำอธิบายขยายความได้ ดังนี้

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นที่เป็นไป ในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยที่ได้นำเสนอแล้ว คือการใช้หลักอิทธิบาท ๔ มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ประกอบด้วย ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คือมีความสนใจทาง

การเมือง มีความเพียรในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม คือการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น คือ มีจิตใจฝึกฝนทางการเมือง ทำในสิ่งที่เป็นโยบายส่วนตัวและสังคมประเทศชาติ และความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น ติดตาม วิเคราะห์ด้วยเหตุและผลอยู่เสมออย่าเชื่ออะไรโดยขาดการวิเคราะห์ มีสติปัญญาในการพิจารณา การเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยผู้วิจัยสามารถสรุปยืนยันเป็นแผนภาพโดยรวมได้ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นผลมาจากการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยสามารถสรุป วิเคราะห์ในรูปแบบของแผนภาพและมีคำอธิบายขยายความได้ดังนี้

จากการวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้มา ได้ดังต่อไปนี้

โดยการนำหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น) และด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) มาบูรณาการเข้ากับกระบวนการกลุ่มเกลาทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน สถาบันการศึกษา ด้านสื่อมวลชน และด้านสถาบันทางการเมือง เพื่อส่งผลถึงพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกมาอย่างมีระเบียบแบบแผนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ ๑) การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติเสียงส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมจะส่งผลให้การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

๑. ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย

กระบวนการกลุ่มเกลาทางการเมือง ต้องปลูกฝัง ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับเยาวชนเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งไม่มีใครสามารถละเมิดได้ สิทธิเสรีภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน การปกครองระบอบประชาธิปไตยเหมาะสมกับสังคมไทย

หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการได้แก่หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) การกลุ่มเกลาทางการเมืองจะต้องปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี เยาวชนจะต้องเกิดความพึงพอใจในถึงมีความสนใจ ใส่ใจ อยากรู้อยากติดตาม อยากร่วมร่วมทางการเมืองดังนี้ต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ (มีความพากเพียรในสิ่งนั้น) รู้หน้าที่ของตนเอง ประพฤติปฏิบัติในฐานะพลเมืองที่ดีในสังคม ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเคารพต่อผู้ใหญ่ ด้านจิตตะ (มีความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น) ใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย และด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือรัฐธรรมนูญอย่างเข้าใจถูกต้อง

๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สถาบันการศึกษาควรเน้นย้ำส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในฐานะพลเมืองระบอบประชาธิปไตยหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการไปใช้สิทธิ รวมถึงสถาบันด้านอื่น ๆ ที่ต้องสนับสนุนส่งเสริมไปพร้อม ๆ กัน การส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้เยาวชน รักและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย และเห็นถึง

ความสำคัญในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เลือกคนดีไม่โกงกินบ้านเมือง ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งและทุกระดับ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ยอมรับในหลักเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตยถึงแม้จะแตกต่างจากสิ่งที่เลือก

หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการได้แก่หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) การกล่อมเกลາทางการเมืองจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ดีต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เน้นย้ำให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และทำหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ (มีความพากเพียรในสิ่งนั้น) รู้หน้าที่ของตนเอง ประพฤติปฏิบัติในฐานะพลเมืองที่ดีในสังคม ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดมั่นบุคคลที่เป็นคนดี สนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม ส่งเสริมคนดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม ด้านจิตตะ (มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย และด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) เมื่อเราได้เลือกคนดี มาบริหารประเทศแล้วจะต้องคอยสอดส่อง ให้ความสำคัญ ให้ความสนใจในการทำงานของผู้แทนที่เราเลือกมาบริหารประเทศ ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของคนในประเทศเป็นหลัก อีกทั้งถือว่าเป็นหน้าที่ ที่สำคัญในฐานะพลเมืองไทย ที่จะปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจ ไม่สนใจ จนเป็นบ่อเกิดของการทุจริตคอร์รัปชันได้

๓. การสื่อสารการเมือง

อิทธิพลของสื่อย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอย่างสูงเนื่องจากเยาวชนติดต่อกันผ่านสื่อมากขึ้นรวมถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วทำให้ เยาวชนติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อโซเชียล เช่น เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ อินเทอร์เน็ต อีกทั้งสื่อมีส่วนสำคัญในการบ่มเพาะ ความรู้ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ทางการเมือง รวมถึงสื่อสามารถชักจูง โน้มน้าวความคิดต่อเยาวชนได้

หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการได้แก่หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) การเสพข้อมูลข่าวสารควรมีสติ ค้นหาข้อมูลรอบด้าน ด้านวิริยะ (มีความพากเพียรในสิ่งนั้น) รู้หน้าที่ของตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีความอ่อนน้อม อ่อนหวาน สุภาพ ไม่ก้าวร้าว ด้านจิตตะ (มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีในสังคม ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องรู้จักใช้ สติ ในการพิจารณาไตร่ตรอง ข้อมูลข่าวสารให้ละเอียดรอบคอบ

๔. ความปรารถนาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

ควรเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอาจจะได้รับการปลูกฝังกล่อมเกล่าโดยการสอดแทรกความรู้ต่าง ๆ เข้ามาในกิจกรรมเพื่อเป็นให้เกิดความเคยชินเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทาง

การเมืองแบบประชาธิปไตย รวมถึงดึงดูดความสนใจเพื่อให้เยาวชนติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ความสำคัญต่อการบริหารและการพัฒนาประเทศชาติ โดยชักชวนเพื่อนและคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อสร้างสรรค์ หรือพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การประท้วงเมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม

หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการได้แก่หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) การกล่อมเกลางานการเมืองจะต้องปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี มีความรัก มีความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เกิดความรัก ชาติ และหวงแหนแผ่นดิน รักในขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ด้านวิริยะ (มีความพากเพียรในสิ่งนั้น) ทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศชาติ ด้านจิตตะ (มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ใส่ใจให้ความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นสำคัญ โดยคำนึงเสมอว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) สนใจ ติดตาม กำกับ ดูแล การทำงานของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในประเทศ

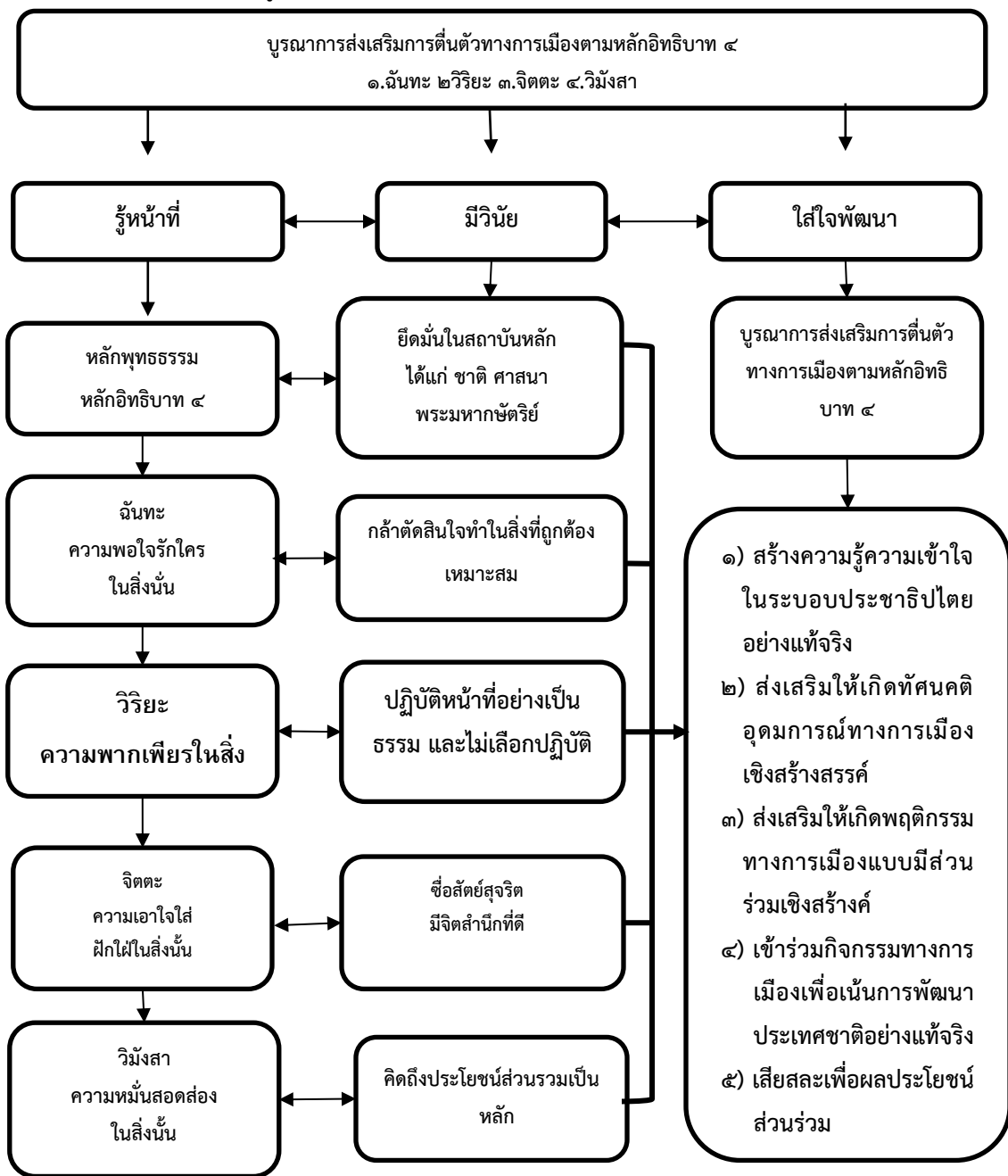
๕. การปฏิบัติตามกฎหมาย

เยาวชนจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะกฎหมายคือเครื่องมือให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปราศจากความวุ่นวายในสังคม การปฏิบัติตามกรอบกติกา ของกฎหมาย ทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้อย่างมีความหวังและเรียกร้องเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดี การต่อสู้หรือการเรียกร้องของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพการปกครองประเทศ รวมทั้งการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของนักการเมือง เยาวชนจะต้องช่วยสอดส่อง ดูแล ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน การตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ลำบาก บ้างครั้งก็หาหน่วยงานที่จะมารับผิดชอบตรวจสอบไม่ได้ ความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดี ตั้งใจทำงาน เยาวชนต้องการนักการเมืองที่ความโปร่งใส ทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) หมายถึงเยาวชนจะต้องพอใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย กำหนด ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องรู้หน้าที่ของตนเอง และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อสร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องประพฤติดี ปฏิบัติดี พิจารณาใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ และด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น) ต้องรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “ตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำองค์ความรู้ จากการวิจัยครั้งนี้ ไปสังเคราะห์สร้างเป็นความรู้เชิงนวัตกรรมได้ดังแผนภาพที่ ๔.๒๑ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๒๑ องค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพที่แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสามารถขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้

๑. ฐานที่ โดยการนำหลักพุทธธรรมมาส่งเสริมการการประพฤติปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต หมายความว่า ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า หลักพุทธธรรมคือ อิทธิบาท ๔ ที่นำมาเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาส่งเสริมการบูรณาการเพื่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยการเสริมสร้างเข้าสู่กระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งส่งเสริมสร้างเข้าสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยสรุปไว้ในเบื้องต้นตามลำดับคือ ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ รู้จักเหตุ รู้ผล รู้จักตน รู้จักประมาณ และไม่ประมาท ทำอะไรตามอำเภอใจไร้กฎระเบียบ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ เยาวชนต้องพากเพียรศึกษาเล่าเรียนพัฒนาตนเองเพื่อได้รับความรู้ที่ดีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาตัวและพัฒนาประเทศชาติต่อไป มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อย่างสม่ำเสมอ ด้านจิตตะมีจิตใจฝักใฝ่ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และที่สำคัญที่สุดส่งเสริมใน ทุกวิถีทางให้เยาวชนรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ ใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสติไม่ใช่อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เข้าร่วม จะทำให้เกิดการเมืองเชิงสร้างสรรค์และเป็นไปอย่างสันติสุข ของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น)เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี้ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง

๒. มีวินัย หมายความว่า ผู้วิจัยพิจารณาผลของการวิจัยเป็น องค์ความรู้ที่ สามารถนำมาสังเคราะห์เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งนั้น เยาวชนควรได้รับการกล่อมเกล่า ปูทางฝังให้ความรู้ รู้จักหน้าที่ของตนมีระเบียบ

วินัย เยาวชนที่ดีควรปฏิบัติดังต่อไปนี้ เยาวชนที่ดีควรจะเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม คือ จะต้องมีธรรมะในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ๑) การเสียสละต่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ช่วยในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะถ้าสมาชิกในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน จะทำให้สังคมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง ๒) การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบหน้าที่ เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เพราะถ้าสมาชิกในสังคมยึดมั่นในระเบียบวินัย รู้และเข้าใจสิทธิของตนเอง ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ เพราะหากสมาชิกในสังคมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต เช่นไม่ทุจริต คอร์รัปชัน นักการเมืองเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีอุดมการณ์ที่ดีที่ส่งเสริมพัฒนาประเทศชาติ ก็จะทำให้สังคมมีแต่ความเจริญ ประชาชนมีแต่ความสุข

๓. ใส่ใจพัฒนา หมายถึงว่า ผู้วิจัยพิจารณาจากผลของการวิจัยที่เป็น องค์ความรู้ นั้นสามารถนำมาสังเคราะห์เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทุกหน่วยงาน ทุกสถาบันควรสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ให้เยาวชนเห็นความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง ดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมอย่างสร้างสรรค์ต่อไป รวมถึงการส่งเสริมให้เยาวชนให้มีความรัก ความเชื่อ ความศรัทธา ทัศนคติทางการเมืองที่ดี เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญเจริญรุ่งเรืองต่อไป

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ๓) เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยผู้ศึกษาได้วิจัยสรุปและอภิปรายผล รวมถึงการนำเสนอแนะ โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ๒ แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน ๒๔ รูปหรือคน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูปหรือคน และการสำรวจโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนที่มีอายุ ๑๘ - ๒๕ ปีบริบูรณ์และมีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของจังหวัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเขตเลือกตั้งมี ๓๐ เขตการเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มพื้นที่การเลือกตั้งจากเขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอกโดยเลือกในแต่ละเขตที่มีประชาชนเข้าไปเลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับแรก จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คนจากจำนวนประชากร ๓๕๙,๗๔๙ คน โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัยตามลำดับหัวข้อ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้ ผู้วิจัยได้วิจัย “สภาพทั่วไปของการตื่นตัวทางการเมืองทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย จากแบบสัมภาษณ์ จากนั้นได้สรุปแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ สรุปจากผลการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้าน การกล่อมเกลากองการเมือง ได้แก่ ๑) สถาบันครอบครัว ๒) กลุ่มเพื่อนและชุมชน ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันสื่อมวลชน ๕) และสถาบันทางการเมือง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑.๑ สถาบันทางครอบครัวนั้นเป็นการขัดเกลาขั้นพื้นฐานจะเกิดขึ้นในครอบครัว เด็กหรือเยาวชนจะเริ่มเรียนรู้ถูกผิดตามความหมายของวัฒนธรรมนั้น รวมทั้งเรียนรู้ วัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งเป็นแบบแผนในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมสำหรับวัยและเพศของตน การกล่อมเกลากองการเมืองเกิดขึ้นน้อยมากในสถาบันครอบครัว แต่แนวการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาจะเน้น ว่าครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่บุคคลได้เรียนรู้และซึมซับจากครอบครัว จะได้รับการถ่ายทอดสู่บทบาททางการเมืองต่อไปด้วย การเรียนรู้ทางจากครอบครัวนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ สนิทสนมที่ฝังรากลึกมากกว่าการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนหรือสถาบันการศึกษา

๑.๒ กลุ่มเพื่อนและชุมชน เป็นกลุ่มที่มีฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันสนิทสนม สามารถพูดคุยกัน เป็นตัวแทนการกล่อมเกลากองการเมืองขึ้นมาที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปวัยทำงานและมีอิทธิพลด้านการเมืองตลอดชีวิต กลุ่มเพื่อนจะให้บทเรียนทางการเมืองขั้นต้นแก่บุคคล อีกทั้งยังสามารถหล่อหลอมให้เขามีความรู้สึกว่าเป็นคนที่มีความเชื่อ ความคิดอุดมการณ์ เดียวกันหรือไม่ เป็นต้น

๑.๓ สถาบันการศึกษา การศึกษาหรือโรงเรียน เป็นสถาบันที่สำคัญในการกล่อมเกลากองการเมือง เป็นทางการ เป็นการกล่อมเกลากองการเมืองที่อยู่กึ่งกลางระหว่างครอบครัวกับและกลุ่มเพื่อนกับชุมชน สถาบันการศึกษาทำหน้าที่กล่อมเกลากองการเมืองในทางตรง โดยการอบรมสั่งสอนจากครูบาอาจารย์และบทเรียนต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่สถาบันการศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการเคารพกฎ กติกา ต่างๆในสังคม เยาวชนควรศึกษาหาความรู้ความสามารถและนำความรู้ความสามารถนั้นพัฒนาสังคมและประเทศชาติ สถาบันการศึกษาต่างๆ ครูบาอาจารย์ควรมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามเพื่อที่จะปลูกฝังเด็กเยาวชนด้านจิตสำนึกที่ดี รวมถึงควรส่งเสริมอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้ และปลูกฝังให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

๑.๔ สถาบันสื่อมวลชน ในสังคมสมัยใหม่สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลாதองการเมืองมากขึ้น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะสื่อโซเชียล เป็นตัวการทำให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองจากรัฐบาลถึงเยาวชนหรือจากกลุ่มคน หนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง หรือแม้แต่มุมหนึ่งของโลกถึงอีกมุมหนึ่งเป็นไปได้อย่างง่ายดายมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีผลต่อการเมืองเยาวชนยุคใหม่ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงในการใช้บทบาทในหน้าที่ รวมทั้งอิทธิพลจากสื่อโซเชียล ข้อมูลข่าวสาร ที่เยาวชนสามารถรับรู้ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เยาวชนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการรับข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์ มากจนเกินไปโดยขาดการพิจารณา ไตร่ตรอง หรือได้รับข้อมูลที่บิดเบือนความจริงอาจทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแตกต่างจากสังคมสมัยก่อน ที่ได้รับการกล่อมเกลாதองจิตใจทำให้มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน ที่เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาใช้ในเมืองไทย ซึ่งเมืองไทยมีอารยธรรมที่ดีงาม เมื่อเยาวชนได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติหรือเกิดการเรียนรู้จากสื่อโซเชียลได้เห็นโลกกว้าง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีแต่เยาวชนควรแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม และยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้ ไม่ควรแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรง หรือซึมซับวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาจนทำให้ วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยอ่อนแอลงไป อิทธิพลของสื่อ การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนนั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากอดีตไปมาก ในปัจจุบัน สื่อโซเชียล มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเยาวชน อีกทั้งง่ายสะดวกอยู่ในมือ เมื่อเยาวชนเสพข้อมูลข่าวสารจากสื่อโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ก็มีผลต่อการเชื่อได้โดยง่าย เช่นถึงแม้ว่าฟังข่าวเดียวกันแต่เขาจะมีความเชื่อ หรือมีความคิดอีกมุมมองหนึ่งซึ่งอาจจะแตกต่างกัน อดีตเป็นการอ่านข่าว แต่ยุคนี้สมัยนี้เป็นการเล่าข่าวให้ฟังแล้ว เยาวชนก็มีความเชื่อตามกลุ่มเพื่อน ตามคนที่มีความเชื่อ ทัศนคติ อุคตการณ์เหมือนกันหรือคล้ายกัน เยาวชนเชื่อเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง เนื่องจากจะติดเพื่อนมาก เยาวชนควรมีสติใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ในการเสพข้อมูลข่าวสารต่างๆอย่าหลงเชื่อโดยขาดการไตร่ตรอง อย่าเอาอนาคตของตัวเองมาลองผิดลองถูก และอย่าทำลายความฝันของคนในครอบครัว โดยการหลงเชื่อในสิ่งที่ผิด ควรที่จะเรียนรู้เพื่อนำเอาวิชาความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาไปช่วยคนอื่นและพัฒนาประเทศชาติต่อไป การเรียกร้อง สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิใดๆนั้น เป็นสิ่งที่ดี แต่ควรอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย อย่าทำลาย สิทธิ เสรีภาพ หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น การเรียกร้องต่างๆควรทำให้ถูกต้อง ไม่ทำร้ายตัวเอง ไม่ทำลายอนาคตตัวเอง รวมถึงไม่ทำร้ายจิตใจคนในครอบครัว

๑.๕ สถาบันทางการเมือง เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมืองถือเป็นตัวแทนของ การกล่อมเกลาทองการเมืองที่เป็นทางการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่กล่อมเกลาทองการเมืองแก่เยาวชนโดยตรง บางครั้งรัฐบาลหรือการบริหารประเทศของผู้นำ ก็อาจจะเป็นสาเหตุทำให้เยาวชนเกิด

การตื่นตัวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิ์ที่ควรได้ และมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมือง จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การกล่อมเกลางานการเมือง” ดังนั้นสถาบันทางการเมือง ย่อมมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เพราะถือว่าประชาชน หรือเยาวชน เองย่อมได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจหรือปัญหาของปากท้องนั่นเอง ความเป็นอยู่ของประชาชนหากประชาชนอยู่ดี กินดี มีความเป็นอยู่ที่ดี สงบปลอดภัย คุณภาพชีวิตดี ประเทศชาติก็จะสงบไม่วุ่นวาย สถาบันทางการเมือง เป็นส่วนสำคัญต่ออนาคตของเยาวชน ดังนั้น หากสถาบันทางการเมืองบริหารประเทศไม่ดี หรือเศรษฐกิจตกต่ำ กลุ่มเยาวชนก็ลุกขึ้นมาเรียกร้องแต่ การเรียกร้องอาจจะแสดงออกในลักษณะบนท้องถนน อาจจะมีกล่าวได้ว่า สถาบันทางการเมืองก็มีผล ต่อการตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างสูง

๒ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบอบ ประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพมติของเสียง ส่วนมาก ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อ ความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมกับการเมืองเป็น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น วัฒนธรรมการ เลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความเชื่อในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม เป็นต้น การเข้าถึงแนวคิด วัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องมองวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ การเมืองเพียงอย่างเดียว สังคมไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมถึงแม้ว่าบางครั้งถูก ครอบงำด้วยข้าราชการและทหารติดต่อกันมาเรื่อยๆ วัฒนธรรมทางการเมือง อาจจะหมายถึง ความ เชื่อ ความรู้สึก การรับรู้และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อความเป็นไปของระบบการเมือง โดยเกิด จากการถ่ายทอดการเรียนรู้ในสังคมที่แตกต่างกันไป จนมีพฤติกรรมการแสดงออกหรือไม่ ต้องการ แสดงออกทางการเมืองก็ได้ โดยวัฒนธรรมทางการเมืองจะได้รับการปลูกฝังให้สมาชิกในกลุ่มมี ความคิด อุดมการณ์ความเชื่อ ฯลฯ ตามสมาชิกอื่นในสังคมการเมือง ดังนั้น วัฒนธรรมทาง การเมือง จึงเป็นการสร้างความคิด อุดมการณ์ความเชื่อ ฯลฯ จากสถาบันในทางการเมืองต่าง ๆ ที่แปรผัน ต่างกันไปตามแต่ละสังคม การเมือง และการพัฒนาเศรษฐกิจ เยาวชนสมัยใหม่มีความมั่นใจในตัวเอง และติดต่อกับชาติที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้ได้รับรู้ ถึงความเป็นไปในโลกกว้าง ทำให้ในปัจจุบันต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น สาเหตุที่ ประชาธิปไตยในประเทศไทยขาดความต่อเนื่องและมั่นคง ลักษณะทางสังคมไทยเป็นวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์แบบฝังรากลึก คือ ลักษณะแนวโน้มที่สมาชิกในสังคมเห็น ว่า “อำนาจ คือ ธรรม” หรือ “อำนาจ คือ ความถูกต้อง” ความเห็นของผู้มีอำนาจย่อมถูกต้องเสมอ และจำเป็นที่ผู้ถูกปกครองจะต้องปฏิบัติตาม เคารพ เชื่อฟัง ยกย่องและเกรงกลัวผู้มีอำนาจ เพราะการ มีอำนาจเป็นผลมาจาก “บารมี” ที่ได้สั่งสมมา ระบบอุปถัมภ์ ที่มีความผูกพันกันมาอย่างยาวนาน จึง เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองย่อมมีผล

ต่อคุณค่า ความเชื่อ ทศนคติ แนวคิด และอุดมการณ์ทางการเมืองที่ สัมสมยาวนาน จนกลายเป็นแบบแผนทางการเมือง โดยเป้าหมาย คือการบรรลุผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองของเยาวชนเป็นอย่างมาก วัฒนธรรมทางการเมืองก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับการกล่อมเกลาทางการเมือง มีส่วนสำคัญต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน เนื่องจากเยาวชนอยากเปลี่ยนแปลงให้ประเทศชาติ ได้ผู้นำรุ่นใหม่ ใจซื่อ มือสะอาด ปราศจากคอร์รัปชัน ไม่ผูกพันกับระบบอุปถัมภ์ การทุจริตคอร์รัปชันก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเยาวชนเหล่านี้ต่อไปในอนาคตพวกเขาก็คือนักบริหารรุ่นใหม่ที่จะมาพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สรุปได้ว่า ความตื่นตัวทางการเมืองเกิดขึ้นได้จาก ๑) สถาบันกล่อมเกลาทางการเมืองร่วมกับ ๒) วัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกปลูกฝังมา ซึ่งจะแสดงออกในรูปของความรู้ความเข้าใจ ความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าใหม่ ๆ เช่น อิทธิพลจากสื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารรูปแบบใหม่ เป็นต้น การกล่อมเกลาทางการเมืองของได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันเพื่อนและชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชนและสถาบันทางการเมือง ซึ่งมีความสำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยจนเกิด ความเชื่อ ความศรัทธา ความรู้สึก การรับรู้ และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อความเป็นไปของระบบการเมือง โดยเกิดจากการถ่ายทอดการเรียนรู้ในสังคมที่แตกต่างกันไป จนมีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างกัน ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นการสร้างระบบความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ จากสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมือง ให้เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความเหมาะสม และเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ตามวิถีประชาธิปไตย ดังนั้นจะต้องส่งเสริมการกล่อมเกลาเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองอย่างแท้จริง

๕.๑.๒ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ และเพศชาย จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕๐ ส่วนใหญ่มีอายุ ๒๒-๒๕ ปี มีจำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๐ และ อายุ ๑๘ - ๒๑ ปี จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๐ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๐ มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๐ และมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๐ อาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ มีอาชีพนิสิต/นักศึกษา จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐ และมีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อย

ละ ๑๐.๕๐ รายได้ต่อเดือน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๕ มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๐ และมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๕

สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๒๒-๒๕ ปีการศึกษา ระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ มีรายได้ต่อเดือนประมาณ ๑๐,๐๐๐ -๒๐,๐๐๐ บาท

๑.สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑.๑ ด้านสถาบันการกล่อมเกลากองการเมือง โดยภาพรวม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D. = ๐.๘๐) เมื่อพิจารณาด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ๓ ลำดับ ได้แก่ ด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๗๕) ด้านสถาบันสื่อมวลชน ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๘) และด้านสถาบันกลุ่มเพื่อนและชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๘๔) และอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ลำดับ ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว ($\bar{X} = ๓.๑๙$, S.D. = ๐.๙๑) และด้านสถาบันทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๐๕$, S.D. = ๐.๘๑) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านสถาบันครอบครัว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๑๙$, S.D. = ๐.๙๑) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านและครอบครัวของท่านมีการติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่างๆ ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D. = ๐.๙๓) อยู่ในระดับปานกลาง ๒ ลำดับ ได้แก่ บุคคลในครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการเมือง ไปฟังคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๑๐$, S.D. = ๐.๙๓) และ ในครอบครัวของท่านมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๒.๙๙$, S.D. = ๐.๘๖) ตามลำดับ

ด้านสถาบันกลุ่มเพื่อนและชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มี ๒ ลำดับได้แก่ และท่านและเพื่อนๆ เข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านน้ำชา/กาแฟ ร้านอาหาร เป็นต้นได้ ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๙๑) และ ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนของท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = ๓.๔๐$, S.D. = ๐.๗๙) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มเพื่อนของท่านกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจและติดตามข่าวสารและประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D. = ๐.๙๓) ตามลำดับ

ด้านสถาบันการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.75$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่สถาบันการศึกษาของท่านมีหลักสูตร เนื้อหาการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและแนวทางการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.80$) สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.57$) และครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาได้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อท่านและเพื่อนนักศึกษาด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.89$) ตามลำดับ

ด้านสถาบันสื่อมวลชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72, S.D. = 0.68$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.55$) และท่านสื่อสารเรื่องการเมืองผ่าน สื่อสังคม เช่น Facebook Line Twister ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.62$) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิดความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ($\bar{X} = 3.29, S.D. = 0.88$) ตามลำดับ

ด้านสถาบันทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05, S.D. = 0.86$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ สถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้ท่านในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.29, S.D. = 0.89$) นักการเมืองและพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการกระตุ้น / ผลักดัน แสดงออกทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตยของท่าน ($\bar{X} = 3.02, S.D. = 0.79$) และนักการเมืองและพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความคิดความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน ($\bar{X} = 2.83, S.D. = 0.75$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า สถาบันการกล่อมเกลາทางการเมือง ที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย ด้านสถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันเพื่อนและชุมชนมีการตื่นตัวอย่างมาก ส่วน ด้านสถาบันครอบครัว และสถาบันทางการเมืองมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอยู่ในระดับปานกลาง

๑.๒ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.68$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.62$) และการเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.62$) และอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน มี ๔ ลำดับ ได้แก่ ความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.64$) การอดทนอด

กลิ่นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๗๒) การเคารพการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๖๗) และการศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๒) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๐๘$, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเชื่อมั่นและยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคลที่จะกระทำการใดก็ได้ที่ไม่ได้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X} = ๔.๑๖$, S.D. = ๐.๕๕) และท่านสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๘๑) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๓๖$, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับ

การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๕$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเคารพความเป็นคนหรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ เพศ เชื้อชาติ และศาสนา ($\bar{X} = ๔.๔๓$, S.D. = ๐.๖๑) และท่านพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตนเองหากได้รับการละเมิด ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๖๓) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านเห็นว่าการส่งเสริมให้ผู้คนเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยจรรงให้สังคมอยู่อย่างมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๖๒) ตามลำดับ

การเคารพมติของเสียงส่วนมาก ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๖๗) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๑) ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๖๙) และท่านเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี ($\bar{X} = ๓.๖๕$, S.D. = ๐.๗๒) ตามลำดับ

ความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๖๔) และอยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D. = ๐.๕๗) และท่านเชื่อว่าความยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๗๓) ตามลำดับ

การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$, S.D. = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุดมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๕) และท่านเห็นว่าการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๕๘) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านเห็นว่าทุกคนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๖๓) ตามลำดับ

การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นว่าการแสดงออกถึงความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๓) ท่านยอมรับในความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๗) และท่านยอมรับถึงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยการชุมนุมประท้วง หากการแสดงออกนั้นไม่ทำความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๘๕) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๘$, S.D. = ๐.๗๘) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๘) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X} = ๓.๑๕$, S.D. = ๐.๘๗) และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ($\bar{X} = ๒.๓๖$, S.D. = ๐.๗๐) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่และการเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองมากที่สุด ส่วน ความยุติธรรม การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง การเคารพมติของเสียงส่วนมาก และการศรัทธาในระบบประชาธิปไตย มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน ในระดับมากที่สุด และ การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองปานกลาง

๒ จากผลการศึกษาลักษณะอิทธิบาท ๔

ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านหลักอิทธิบาท ๔ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = ๐.๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาดังนี้ วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๗๑) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D. = ๐.๗๗) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ($\bar{X} = ๓.๖๖$, S.D. = ๐.๗๕) และฉันทะ

ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.86$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน

ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.86$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ มีความพอใจต่อการหาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.66, S.D. = 0.71$) และมีความพอใจพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.90$) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความพอใจในนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.96$) ตามลำดับ

ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.71$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ พยายามติดตามผู้รับสมัครรับเลือกตั้งจากสื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.68$) พยายามติดตามพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.71$) และพยายามติดตามนโยบายของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.74$) ตามลำดับ

ด้านจิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, S.D. = 0.75$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ คำมั่นถึงอิทธิพลของสื่อที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.65$) พิจารณาคณะลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.87$) และมีความสนใจต่อนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.73$) ตามลำดับ

ด้านวิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.77$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากทั้ง ๓ ลำดับ ได้แก่ พิจารณาใคร่ครวญสื่อที่หลากหลายของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.71$) พิจารณาคัดเลือกคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.83$) และพิจารณาไตร่ตรองนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.76$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท ๔ มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอย่างมาก ในทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น จิตตะ ความเอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้น และด้านและฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ตามลำดับ

๒ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทางการเมือง

ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ด้านการตื่นตัวทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73,$

S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย (\bar{X} = ๔.๒๐, S.D. = ๐.๖๓) และอยู่ในระดับมากมี ๓ ลำดับ ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (\bar{X} = ๔.๑๙, S.D. = ๐.๖๓) การปฏิบัติตามกฎหมาย (\bar{X} = ๓.๘๔, S.D. = ๐.๗๖) และการสื่อสารทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๕๗, S.D. = ๐.๗๒) และอยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ มีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (\bar{X} = ๒.๘๕, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน

ความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๔.๒๐, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้ (\bar{X} = ๔.๔๒, S.D. = ๐.๖๐) และท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบบประชาธิปไตย (\bar{X} = ๔.๓๓, S.D. = ๐.๕๘) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย (\bar{X} = ๓.๘๕, S.D. = ๐.๗๐) ตามลำดับ

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๔.๑๙, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านจะใช้สิทธิเลือกคนที่ท่านคิดว่าเป็นคนดี ไม่โกง บ้านเมือง (\bar{X} = ๔.๓๖, S.D. = ๐.๖๒) และอยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (\bar{X} = ๔.๑๑, S.D. = ๐.๖๓) และท่านยอมรับในหลักการของเสียงข้างมากของระบบประชาธิปไตยแม้ว่าบางครั้งจะแตกต่างจากสิ่งที่ท่านเลือก (\bar{X} = ๔.๐๙, S.D. = ๐.๖๖) ตามลำดับ

การสื่อสารการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๕๗, S.D. = ๐.๗๒) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้ (\bar{X} = ๔.๒๑, S.D. = ๐.๖๐) และอยู่ในระดับปานกลางมี ๒ ลำดับ ได้แก่ สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน (\bar{X} = ๓.๓๔, S.D. = ๐.๗๙) และสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน (\bar{X} = ๓.๑๖, S.D. = ๐.๗๗) ตามลำดับ

ความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๒.๘๕, S.D. = ๐.๘๔) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง มี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็นทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๒๙, S.D. = ๐.๙๙) และท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อนนักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (\bar{X} = ๒.๗๐, S.D. = ๐.๗๔) และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ท่านเข้ารับ

ฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ ($\bar{X} = ๒.๕๖$, S.D. = ๐.๗๘) ตามลำดับ

การปฏิบัติตามกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๖) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คัดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้ ($\bar{X} = ๔.๒๒$, S.D. = ๐.๖๔) และอยู่ในระดับมากมี ๒ ลำดับ ได้แก่ ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๗๕) และท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๘๘) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ด้านการตื่นตัวทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมากที่สุด ส่วน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย และการสื่อสารทางการเมือง มีอิทธิพลอย่างมาก และ มีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นั้นมีอิทธิพลปานกลาง

๕.๑.๓ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑) หลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนจะต้องเกิดความพึงพอใจในถึงมีความสนใจ ใส่ใจ อยากรู้ อยากติดตาม อยากมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนั้นต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย

๒) หลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจ ทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน เยาวชนต้องเข้าใจเหตุผล ต้องรู้จักยืดหยุ่น การให้ความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง แต่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน เยาวชนเมื่อมีความสนใจใส่ใจในสิ่งที่ดี พากเพียรในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร คิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวจะผาสุก ไม่เดือดร้อน ควรเคารพ กฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนจนวาย อย่าเชื่ออะไรรโดยขาดการวิเคราะห์ นอกจาก ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา แล้วต้องมีหลักกาลามาสูตรด้วย

๓) หลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรอง

ก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ควรมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์จิตสำนึกที่ดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยอมรับในความคิดเห็นต่อที่ปราศจากอคติ โดยทุกด้านต้อง ให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคม การศึกษา

๒ หลักอิทธิบาท ๔ ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควร สนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษา ก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจ เลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่น สอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี้ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือน กระเจงก่า ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็น แบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่ จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของ ประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากการศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มี ผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ของไทย ด้าน การกล่อมเกลாதทางการเมือง ประกอบไปด้วย ๑) สถาบันครอบครัว ๒) สถาบันเพื่อน และชุมชน ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมือง ซึ่งพบว่า ในปัจจุบัน มีการปรับตัว มีการพัฒนากันมากขึ้นโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว สถาบันการศึกษา สถาบันเพื่อนและชุมชน และสถาบันสื่อมวลชนมีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชนเป็นอย่างมากเนื่องจากการกระตุ้น ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ เหมือนกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัฒนา แซ่ไพเราะ** “ ได้วิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมือง ของ เยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔” ผลการวิจัยพบว่า ความตื่นตัวทางการเมือง การกล่อม เกลาททางการเมืองรวมถึงการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ที่มีจุดก่อกำเนิดมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลในสังคม แม้จะเกิดจากกระบวนการอบรม หล่อหลอม และปลูกฝังสืบทอด

ต่อเนื่องเป็นเวลานาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ทักษะคิดต่าง ๆ เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) จึงสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอหากเกิดสภาพเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมต่อการเปลี่ยนแปลง กลไกที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองคือ ซึ่งสอดคล้องกับการเสริมสร้างชีวิตทางการเมืองที่ดีกว่า อันจะนำมาซึ่งความสุขของประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วหน้า^๑ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อุทิสรา ภิญญุทรัพย์** ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง คือ การรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ มีประโยชน์มาก ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง คือ มีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คือ การไปเลือกตั้งเป็นการแสดงออกทางการเมืองของตัวเอง^๒ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ** ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกรับสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” ผลการวิจัยผลการวิจัยพบว่า สังคมไทยในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มีการแพร่กระจายในช่องทางต่างๆ ไปสู่การรับรู้ของผู้สนใจในประเด็นต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ที่แสดงออกในปัจจุบันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและการรับรู้ดังกล่าวด้วย^๓ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เนต้า คลินเลอร์ และเวเลนชิก (Neta Kligler-Vilenchik)** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบเหตุการณ์ พื้นที่ที่เครือข่าย และการเมืองทางสังคมของเยาวชน” ปัจจัยการขัดเกลาทางการเมืองของโรงเรียน ครอบครัว และองค์กรชุมชนพื้นที่เครือข่ายมีผลต่อการรับข้อมูลข่าวสารสำหรับเยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเหตุการณ์ทางการเมืองที่โดดเด่น ยังสามารถกลายเป็นสถานที่สำหรับการขัดเกลาทางการเมืองที่ความสำคัญสำหรับเยาวชนในการแสดงความหวัง ความกลัว และความคิดเห็นต่างๆ ทางการเมืองกับเพื่อน

^๑ วัฒนา เสงี่ยมไพเราะ, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต** สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

^๒ อุทิสรา ภิญญุทรัพย์, “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”, **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ Proceeding, The 2nd CASNIC 2014.**

^๓ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ, “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกรับสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล”, **วารสารการบริหารปกครอง, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๕-๓๗.**

ร่วมงาน ถือว่าเป็นการขัดเกลาทางการเมืองของเยาวชน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีส่วนอย่างมากต่อการกล่อมเกลาและการขัดเกลาทางการเมือง^๔

ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประเด็น ๑) การศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ๒) การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๓) การเคารพตัดสินด้วยเสียงส่วนใหญ่ ๔) ความยุติธรรม ๕) การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๖) การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๗) การมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมกับการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น วัฒนธรรมการ เลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความเชื่อในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม เป็นต้น การเข้าถึงแนวคิด วัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องมองวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเพียงอย่างเดียว สังคมไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมถึงแม้ว่าบางครั้งถูกครอบงำด้วยข้าราชการและทหารติดต่อกันมาเรื่อยๆ วัฒนธรรมทางการเมือง อาจจะหมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก การรับรู้และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อความเป็นไปของระบบการเมือง โดยเกิดจากการถ่ายทอดการเรียนรู้ในสังคมที่แตกต่างกันไป จนมีพฤติกรรมการแสดงออกหรือไม่มีพฤติกรรม การแสดงออกทางการเมืองก็ได้ โดยวัฒนธรรมทางการเมืองจะได้รับการปลูกฝังให้สมาชิกในกลุ่มมี ความคิด อุดมการณ์ความเชื่อ ฯลฯ จากสถาบันในทางการเมืองต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุมพล เพ็งศิริ** ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้งประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ๒) ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย ๓) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ตัดสินใจเลือกตัวแทนนักการเมือง โดยดูจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมือง ที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน^๕ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพบูลย์ สุขเจตนิ** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชน

^๔ Neta Kligler-Vilenchik, FORMATIVE EVENTS, NETWORKED SPACES, AND THE POLITICAL SOCIALIZATION OF YOUTH Selected Papers of #AoIR 2017: The 18th Annual Conference of the Association of Internet Researchers Tartu, Estonia / 18-21 October 2017.

^๕ ชุมพล เพ็งศิริ, “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”, **คุณิ นิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ที่สื่อสารไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อและนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน^๖ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ** ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่อง การเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ (๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง (๒) การเลือกตั้ง (๓) มีส่วนร่วมใน การเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น^๗

ความตื่นตัวทางการเมืองเกิดขึ้นได้จาก สถาบันกลุ่มเกลาทางการเมือง ร่วมกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ถูกปลูกฝังและได้แสดงออกในรูปของความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ความศรัทธาและความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และพฤติกรรมต่างๆสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าใหม่ ๆ เช่น อิทธิพลจากสื่อ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารรูปแบบใหม่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **สมปอง รักษาธรรม** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรม ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๒: ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้ โดยผลการศึกษาพบว่า ในประเด็น ๑) สถาบันการกลุ่มเกลาทางการเมือง จะส่งผลต่อความตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างมากเนื่องจาก เป็นสถาบันที่ทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยตลอดเวลา ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในประเด็นนี้ค่อนข้างมาก ๒) วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของการสร้างความตื่นตัวทางการเมืองซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกับสถาบันการกลุ่มเกลาทางการเมืองอย่างมาก ๓) ความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความสนใจทางการเมือง เป็นอีกส่วนสำคัญในการสร้างความตื่นตัวทางการเมืองที่สัมพันธ์กับสถาบันการกลุ่มเกลาทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง ๔) การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือส่วนที่แสดงออกว่า ๓ องค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วได้ปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ดีให้แก่บุคคลในสังคมหรือไม่ ซึ่ง

^๖ ไพบุลย์ สุขเจตนิ, “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๗ เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, ปีที่๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๘-๒๒๕.

แสดงออกโดยการมีส่วนร่วมทางเมืองรูปแบบต่าง ๆ ๕) เทคโนโลยีสมัยใหม่กับการเมืองเป็นส่วนสำคัญในสังคมที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นในรูปแบบใหม่ ๆ มากมายทำให้การแสดงออกทางการเมืองของคนเปลี่ยนไป ซึ่งเมื่อเรานำปัจจัยข้างต้นมาวิเคราะห์ร่วมกันจะแสดงให้เห็นว่าภาพรวมของความตื่นตัวทางการเมือง มีผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้น ๆ พบเจอและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสิ่งเร้ารูปแบบใหม่ ๆ^๘ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัชรินทร์ ชาฤทธิศิลป์** ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปีที่กำลังศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ ๖ และระดับอุดมศึกษาจำแนกตามรายภาคทั้ง ๖ ภาค ส่วนใหญ่มีระดับความเป็นพลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๔.๐๑, S.D.=.๔๙๐) โดยเยาวชนส่วนใหญ่มีความเป็นพลเมืองในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมาได้แก่ ด้านยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ เยาวชนไทยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับมาก และรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ต เยาวชนไทยพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ๑ - ๒ ครั้งต่อสัปดาห์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภูมิถิ่นกำเนิด การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการกล่อมเกลาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมือง ของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๑ ผลการวิเคราะห์ SEM พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองจาก ครอบครัว เพื่อน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ศาสนา และพรรคการเมืองมีอิทธิพล ทางตรงเชิงบวกต่อความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕^๙ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระทรงวุฒิ รัตนะ, และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย อยู่ใน ระดับมาก ด้านความรู้ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มี

^๘ สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปีพ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๒: ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒).**

^๙ วัชรินทร์ ชาฤทธิศิลป์, “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย”, **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๘๗ - ๒๐๙.**

ความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อได้มากเท่าที่ควร เพิ่มช่องทางในการได้รับข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนยังโดนปิดกั้นในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ควรจัดสถานที่ ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น^{๑๐}

๕.๒.๓. ผลจากการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔

การนำหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔ ผลการวิจัยพบว่า สามารถนำมาบูรณาการได้ ดังนี้ ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ รู้จักเหตุ รู้ผล รู้จักตน รู้จักประมาณ และไม่ประมาท ไม่ทำอะไรตามอำเภอใจ อยากรักกฎระเบียบ ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ เยาวชนต้อง พากเพียรเล่าเรียน ศึกษาพัฒนาตนเองเพื่อได้รับความรู้ที่ตีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาตัวและพัฒนาประเทศชาติต่อไป มีความมุมานะเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อย่างสม่ำเสมอ ด้านจิตตะมีจิตใจใฝ่ใฝ่ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และที่สำคัญที่สุดส่งเสริมใน ทุกวิถีทางให้เยาวชนรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ ใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสติไม่ใช่อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เข้าร่วม จะทำให้เกิดการเมืองเชิงสร้างสรรค์และเป็นไปอย่างสันติสุข ของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป ด้าน วิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี้ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือน

^{๑๐} พระทรงวุฒิ รัตนะ, และคณะ, “การกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน”, การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings), (หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔) : ๕๙๙ - ๖๑๒.

กระจงเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน” เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่องเอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พัชรี ศิลารัตน์** ได้วิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๖ ผลการวิจัยผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้^{๑๑} ซึ่งสอดคล้องกับ**พระมหาบรรจง ดิสรโณ (ศรีสุข)** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม ๔ ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า อิทธิบาทธรรม ๔ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ได้มากมาย เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การจัดการเรียนการสอนหนังสือหรือในการดำเนินชีวิต หลักอิทธิบาท ธรรม ๔ ประการประกอบด้วย ฉันทะ หมายถึง สร้างความพอใจในการทำงาน ประสงค์จะทำยิ่งขึ้น วิริยะ หมายถึง ความขยัน หมั่นเพียร จิตตะ หมายถึง ความมีจิตใจสู้ไม่ถอย ต่อปัญหาหรืออุปสรรค วิมังสา หมายถึง การรู้จักใช้ปัญญา ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบด้านในการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย^{๑๒} และสอดคล้องกับ**พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี่อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสี่อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี คือ ๑) ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร ที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่าง

^{๑๑} พชรี ศิลารัตน์, “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๖”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๓๑ - ๓๗.

^{๑๒} พระมหาบรรจง ดิสรโณ (ศรีสุข), “ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม ๔ ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์”, วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๗ (กรกฎาคม ๒๕๖๐) : ๕๐-๖๑.

รอบครอบและทำการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ๒) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความจริงจังในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคลากร ๓) ด้านจิตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความเสียสละตั้งมั่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กรเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการเสริมสร้างความเข้าใจ ๔) ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบร่วมกันเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก^{๑๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเนื่องมาจากผลการวิจัยดังนี้

๑) ควรส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดกว้างให้เยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี แต่อยู่ในกรอบของกฎหมาย

๒) การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านระบบการกล่อมเกลாதทางการเมือง เพื่อปลูกฝังความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย โดยใช้สื่อโซเชียลต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ เช่น การณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนเข้าใจว่าคือหน้าที่ที่สำคัญและการเสนอแนะนโยบายของพรรคการเมือง เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เยาวชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓) สื่อสารมวลชน ควรเสนอข่าวสารทางการเมืองที่ชัดเจนรอบด้าน และภาครัฐไม่ควรควบคุมสื่อมากเกินไป ทำให้เยาวชนยิ่งอยากทราบถึงข้อมูลที่แท้ จึงเกิดการค้นหาและทำให้เกิดภาวะต่อต้านรัฐบาลในการบิดเบือนข้อมูลซึ่งสามารถนำไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ไม่สร้างสรรค์ สื่อควรให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงเพื่อให้เยาวชนเกิดการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจด้วยตนเอง

๔) การส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรม เช่น หลักอิทธิบาท ๔ เข้ามาส่งเสริม โดยเน้น ไปที่สถาบันกล่อมเกลாதทางการเมืองเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึก

^{๑๓} พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา, “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี”, วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๕ (กรกฎาคม ๒๕๖๒) : ๒๔-๓๔.

ที่ดี เกิดการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปทำหน้าที่พลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยเมื่อนำเสนอแนะเชิงนโยบายปฏิบัติการ ดังนี้

๑) สถาบันการกล่อมเกลางานทางการเมือง คือ กระบวนการอบรมปลูกฝังหรือถ่ายทอดให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ และเกิดพฤติกรรมทางการเมืองรูปแบบต่าง ๆ ควรปลูกฝังแนวความคิดที่ดี และอบรมเลี้ยงดูลูกหลานให้เป็นพลเมืองที่ดี ให้เกิดความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว เป็นคนที่มีหน้าที่ กตัญญูรู้คุณ ต่อบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณ เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาสังคม

๒) สถาบันการศึกษาควรมีหลักสูตรเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมถึงความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีจิตสำนึกที่ดีมีความรักชาติ มีความภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึงส่งเสริมความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความสนใจทางการเมือง เช่น ความเข้าใจในเรื่องของการเมือง และความสนใจที่จะติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อเน้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การที่คนมีสิทธิทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด และออกไปใช้สิทธินั้นอย่างสม่ำเสมอ

๓) วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผน พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งเป็นผลจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝัง อบรมและถ่ายทอดสืบทอดต่อกันมา ควรส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์

๔) ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจ เผยแพร่ข้อมูล ให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีได้

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่องทีวิจัยดังกล่าวนี้มาแล้ว พิจารณาเห็นว่า ควรจะได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ภาวะการเป็นผู้นำภาคเยาวชนในการ พัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศ

๒) ควรศึกษาเจาะลงไปถึงผู้นำในอุดมคติเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อลดความขัดแย้งทางการเมืองในการบริหารประเทศ

๓) การพัฒนาทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง ควรศึกษาหลักกรรมหมวดอื่น ๆ นอกจากอิทธิบาทธรรมเพื่อนำประยุกต์ใช้ส่งเสริมให้เกิดการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองที่ดีได้

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๐.

เกษียร เตชะพีระ. เสรีนิยมกับประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๘.

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙.

ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖.

ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิภาษา, ๒๕๔๙.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔.

_____. ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๖. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์เนศ, ๒๕๑๗.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. รัฐ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ชีพ ปุญญานุภาพ. คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : วชิรินทร์การพิมพ์,
๒๕๓๙.

ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตตร. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ถวิลวดี บุรีกุล และโรเบิร์ต ปี อัลบริททัน. “ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๒๕๔๓”. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย. ๘-๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓. สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.
- _____. ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย : การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.
- _____. “ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๒๕๔๓”. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย. ๘-๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓. .สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ .วิถีชีวิตไทย : วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำราสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า, ๒๕๔๖.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี อินเตอร์ พรีนธ์, ๒๕๔๙.
- ธีรยุทธ พึ่งเพียร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.
- นันทนา นันทวโรภาส. สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม สมิเดีย, ๒๕๕๘.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, ๒๕๕๖.
- ประณต นันทิยะกุล. “การจัดทำแผนพัฒนาการเมืองและแผนพัฒนาประชาธิปไตย” เอกสารหลักสูตร การบรรยายหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า. ๒ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- ปัญญา ใช้บางยาง. ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๘.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. วัฒนธรรมการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๕๔.
- _____. “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการ พัฒนาทางการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **ธรรมนุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๙๙. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.
- _____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). **ความสำเร็จ หลักธรรมสู่ความสำเร็จและสันติสุข**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๕.
- พฤทธิสาน ชุมพล ม.ร.ว. **ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๖.
- พัทยา สายหู. **กลไกของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- พิฑูร มลิวัลย์. **แบบเรียนวิชาธรรมและนิกธรรมชั้นตรี**. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๕๐.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.
- ลิขิต ธีรเวคิน. **การพุดจาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์**. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ. . ฉบับวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒.
- _____. **การเมืองไทยและประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิสเตอร์ก๊อป, ๒๕๕๒).
- _____. **วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙.
- วัชรา ไชยสาร. **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร : นิตธรรม, ๒๕๔๑.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย”. ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๑.
- วิสุทธิ์ โปธิแท่น. **ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.
- วิสุทธิ์ โปธิแท่น. “**ความวุ่นวายกับการพัฒนาการเมือง**”. กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สนอง วรอุไร. **ทำให้ชีวิตได้ดีและมีสุข**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัมรินทร์, ๒๕๕๐.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. **การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖.

_____. **การเมืองอังกฤษ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๔.

_____. **วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. **สารนารูเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ชุดที่ ๒ : ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง**. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๒.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน. **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์:

ชุมพล เฟ็งศิริ. “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

ไพบูลย์ สุขเจตน์. “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

วัฒนา เช่งไพเราะ. “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมปอง รักษาธรรม. “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้”. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัย เกरिक, ๒๕๕๒.

สมาน พุแสง. “การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน”. **ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา**. . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๑.

สุทน ทองเล็ก. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

(๓) รายงานการวิจัย:

ภูสิทธิ์ ชันติกุล. “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๓.

(๔) บทความ:

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์. “การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย”. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๘.

ธนาภรณ์ ไฉ่เจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์. “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี”. **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๖๐) : ๑๓๓-๑๔๗.

ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์. “สภาพการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”. **วารสารการบริหารท้องถิ่น**. ๖ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๒๓.

ปรมต วรรณบวร สุรพล สุยะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร. “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.

เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ. “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกงเทพา จังหวัดสงขลา”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**. ปีที่๑๒ ฉบับพิเศษ. (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๘-๒๒๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๗) : ๖๓-๙๖.
- _____. “ก้าวข้ามกับดักการพัฒนาประชาธิปไตยไทยด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: เส้นทางใหม่ที่ยั่งยืนกว่า”. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**. ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓. (กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๗๐-๙๙.
- พระชาญชัย ตีสวัสดิ์. จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. สุรพล สุยะพรหม. “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๓) : ๒๔๔-๒๕๔.
- พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสี้อ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี”. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๕ (กรกฎาคม ๒๕๖๒) : ๒๔-๖๑.
- พระปลัดโอภาส โอภาโส. พระเมธีธรรมอาจารย์ (ประสาร จนทสาโร). พระมหานิกธ ฐานุตโตโร. “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการพื้นที่มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๗๓-๘๓.
- พระมหาบรรจง ตีสโรณ (ศรีสุข). “ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม ๔ ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์”. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๗ (กรกฎาคม ๒๕๖๐) : ๕๐-๖๑
- พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์ ได้ศึกษาเรื่อง. “ความสัมพันธ์ระหว่างกรลุ่มเกลาทางการเมือง กับวัฒนธรรมทางการเมือง”. **วารสารปัญญาปณิธาน**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๓ - ๔๙.
- พัชรี ศิลารัตน์. “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๖”. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๓๑ - ๓๗.
- พิทยา มาศมินทร์ไชยนรา. “วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย: ข้อสังเกตและพิจารณา”. **วารสารปาริชาติ**. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ . (เมษายน - กันยายน ๒๕๔๘) : ๙๑-๙๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. “การglomเกลตาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย : ข้อสังเกตบางประการจากการศึกษาวิจัยที่มีอยู่”. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖) : ๖๗-๑๑๐.
- ลิขิต ธีรเวคิน. “การเมืองการปกครอง”. **Journal of Politics and Governance (JOPAG)** ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๒๕-๒๖.
- วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์. “หลักการบริหารตามแนวพุทธ”. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๙-๒๕๕๐) : ๗.
- วรัญญา ศรีริน และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ: ทศนะทางสังคมวิทยาการเมือง”. **การประชุมระดับนานาชาติ มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๑๕ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น** (๒๕๖๒) : ๖๗๒-๖๘๖.
- วัชรินทร์ ชาญศิลป์. “ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย”. **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๘๗ - ๒๐๙.
- วัฒนา นนทชิต. “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอบึงพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๑๕-๑๒๐.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์และนพพล อัครชาติ. “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการตื่นตัวทางการเมืองกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล”. **วารสารการบริหารปกครอง**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๓.
- ศิริพร ปิ่นลม. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเข้าสู่เส้นทางของการเมืองของสตรี”. **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม- ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑-๑๒.
- ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ และ อนุวัต กระสังข์. “การglomเกลตาทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง”. **วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. (๒๕๖๑) : ๑๓-๒๗.
- สมหมาย จันท์เรือง. “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”. **วารสารกระแสวัฒนธรรม**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒๘ (ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๑๗-๒๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ และ ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์. “การพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์”. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (เมษายน – กันยายน ๒๕๕๖) : ๒๕-๔๑.
- สีบวงษ์ สุขะมงคล. “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕”. **วารสารเกษมบัณฑิต**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗) : ๓๙.
- สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์. “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๖๖-๖๗.
- สุพันธ์ แสนสี. “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น มัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์** ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๓๕-๔๗.
- สุรัชย์ ศิริไกร. “ การพัฒนาประชาธิปไตยไทยโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและจริยธรรมทางการเมือง”. **การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๙ วัฒนธรรมทางการเมือง จริยธรรม และการปกครอง**. (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๐).
- อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม ธนาสุภษฎ์ สตะเวทิน. “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย”. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต**. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐.
- อุทิสภา ภิญญ์ทรัพย์. “การเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนอายุ ๑๘-๑๙ ปีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเพชรภูเขียว อำเภอกุฉีชุมภู จังหวัดชัยภูมิ”. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ Proceeding. The 2nd CASNIC 2014.**

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กัญญรัตน์ เกียรติสุภา. “บทบาทเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย”. แหล่งที่ <http://www.thailandchonburi.com/index.php?lay=show&ac=article&id=๕๓๘๗๘๘๖๖๖> [๑๐ กันยายน ๒๕๖๓].
- ชำนานู จันทร์เรือง. “ยุทธวิธีเขย่าการเมืองท้องถิ่น”. **สัมภาษณ์พิเศษ**. (๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒): ๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ . วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/๖๓๗๗๑๓> [๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].
- ฐิติกร สังข์แก้ว และอรรถสิทธิ์ พานแก้ว. นิรโทษกรรมเหมาเข่ง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>. [๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- สารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopedia of Britannica). “อำนาจอธิปไตย”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://en.wikipedia.org/wiki/Sovereignty>. [๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร.สรุปข้อมูลหน่วยเลือกตั้งผู้มีสิทธิประชากร คร่าวเรือน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.ect.go.th/bangkok/main.php?filename=index> . [๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].
- เสรี พงศ์พิศ. “บูรณาการคืออะไร”. หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน. วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ : ๑๐.
- พลิชฐ์ ไชยวัฒน์. “บทบาทคนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยช่วงเปลี่ยนผ่าน – ความหวังหรือความฝัน”. ประชาไท. (๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑)

(๖) สัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ พระสุธีวีรบัณฑิต,รศ.ดร. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม, วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.
- พระอุดมสิทธิธนายก,ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์, วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.
- พระเมธีธรรมมาจารย์,รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา, วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔.
- รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์. ประธานกรรมการบริหาร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.
- ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง. อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และรองผู้อำนวยการสถาบันวะสะฎีเยฮ์เพื่อสันติภาพและการพัฒนา สำนักจุฬาราชมนตรี, วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔.
- ดร.บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์รองอธิการบดี สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมพันธ์ รศ.ดร.เสรี วงษ์มณฑา. ประธานกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ. อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา, วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔.

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ. ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า, วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

ดร.หม่อมหลวง กรกสิวัฒน์เกษมศรี. อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองระหว่างประเทศ. มหาวิทยาลัยรังสิต นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์, วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

นายองอาจ คล้ามไพบูลย์. รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์, วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔.

นายรามเมศ รัตนะเชวง. โฆษกพรรคประชาธิปัตย์, วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ดร.สุภรณ์ อัตถาวงศ์. ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ดร.ธนกร วังบุญคงชนะ. เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

นายสิระ เจนจาคะ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานครพรรคพลังประชารัฐ, วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคก้าวไกล, วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานครพรรคก้าวไกล, วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

นางสาวธนิกานต์ พรพงษาโรจน์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานครพรรคพลังประชารัฐ, วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ดร.สรรเสริญ หมายสวัสดิ์. ที่ปรึกษากรรมาธิการกฎหมายและนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์, วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ดร.ฉัตรชัย นุชนาฏ. กรรมการการเลือกตั้ง, วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

จำสืบเอกชูชีพ ทางธรรม. กรรมการการเลือกตั้ง, วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔.

นายจිරศักดิ์ จำปาลี. ตัวแทนเยาวชน, วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

นางสาวรุ่งฤดี พวงจันทร์ทอง. ตัวแทนเยาวชน, วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

นายฉัตรวัฒน์ พรหมพุก. ตัวแทนเยาวชน, วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ นายธนดล กฤตเมธาวิ. ตัวแทนเยาวชน, วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

(๗) สันทนากลุ่มเฉพาะ:

สันทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพีณ พุทธิสารโ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง. อดีตสมาชิกวุฒิสภา, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ศ.ดร.จ๋านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รศ.ประณต นันทิยะกุล. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ผศ.ดร.ยุทธนา ประณีต. เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุ. ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

อาจารย์ ดร.วรรณชนพล หิรัญบุรณะ. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

อาจารย์ ดร.ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์, วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

2. Secondary Sources

(I) Book:

- Almond. G. A.. & Powell. G. B. **Comparative politics: A developmental approach.** (Boston: Little. Brown and Company, 1966.
- Almond. Gabriel and Verba. Sidney. **The Civic Culture.** Princeton University Press: Princeton. 1972.
- Chaloemtiarana. **Khamlækhwa mkhitnairatthasa tru amsamai Words and thoughts in contemporary political science.** Choompol. P and Tangsubwattana. A. ed.). (Bangkok: Chulalongkorn University Publishing House. 2015.
- Creswell. J. W.. Plano Clark. V. L.. Gutmann. M. L.. & Hanson. W. E.. **Advanced Mixed Methods Research Designs.** Thousand Oaks. CA: Sage. 2013.
- _____. **Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches.** 3 nd. Thousand oaks. CA: Sage. 2013.
- Cyde Kluckhohn. **Mirror for Man.** New York: Whittlesey. 1949.
- Daniel Wit. **Comparative Political Institutions: A Study of Modern Democratic and Dictatorial Systems.** By Daniel Wit. New York: Henry Holt and Company. 1953.
- Edward B. Tyler. **Primitive Culture Researches into the Development of Mythology. religions. languages. Art and Customs.** New York: Henry Holt. 1977.
- Gabriel. A. Almond. **Comparative Politic Today.** Canada: Little Brown and Com pany. 1993.
- Heywood. A. **Politics.** London: Macmillan. 1997.
- Langton. K. P. **Political socialization.** London: Oxford University Press. 1969.
- Lucian W. Pye. “ **Political Culture. International Encyclopedia of the Social Sciences**”. New York: Macmillan. 1986.
- Miles. M. B.. & Huberman. A. M.. **An Expanded Sourcebook of Qualitative Data Analysis.** 2 ed. Thousand Oaks CA: Sage. 1994.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Pye. L. W. **Personality and nation-building: Burma's Search for Identity**. New Haven.CT: Yale University Press. 1965.

Silverman. D.. **Doing Qualitative Research: A Practical Handbook**. London: Sange. 2000.

Yamane. Taro.. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harpen and Row. 1967.

(II) Articles:

Almond. G. A. “Comparative political systems” . **The Journal of Politics**. Vol.18 No.3 (1956): 391-409.

Neta Kligler-Vilenchik. “ Formative Events. Networked Spaces. And The Political Socialization of Youth Selected Papers of Aoir 2017 ” **The 18Th Annual Conference of The Association of Internet Researchers Tartu**. Estonia / 18-21 October 2017.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ของไทย

คำชี้แจง:แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกประเด็นคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๕ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ตอนที่ ๒	แบบสอบถามเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย	เป็นจำนวน	๑๕ ข้อ
ตอนที่ ๓	ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง	เป็นจำนวน	๑๕ ข้อ
ตอนที่ ๔	วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	เป็นจำนวน	๒๑ ข้อ
ตอนที่ ๕	หลักอิทธิบาท ๔	เป็นจำนวน	๑๒ ข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นางสาวณัฐมน หมวกฉิม

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๑๘ ปี

๑๘ - ๒๑ ปี

๒๒ - ๒๕ ปี

๒๕ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (ระบุ).....

๔. อาชีพ/ตำแหน่ง

นักเรียน/นักศึกษา

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

พนักงานบริษัทเอกชนฯ

รับจ้างทั่วไป

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อื่น ๆ (ระบุ).....

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการglomเกลตาทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
สถาบันครอบครัว						
๑	ในครอบครัวของท่านมีการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมือง เช่น การเลือกตั้ง					
๒	ท่านและครอบครัวของท่านมีการติดตามรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลและทางสื่อประเภทต่างๆ					
๓	บุคคลในครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางการเมือง ไปฟังคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น					
กลุ่มเพื่อนและชุมชน						
๔	กลุ่มเพื่อนของท่านกระตุ้นให้ท่านมีความสนใจและติดตามข่าวสารและประเด็นสำคัญทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ					
๕	ท่านและเพื่อนๆ เข้าร่วมพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองกับสมาชิกคนอื่นในชุมชนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านน้ำชา/กาแฟ ร้านอาหาร เป็นต้นได้					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๖	ชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนของท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์ภายนอก					
สถาบันการศึกษา						
๗	สถาบันการศึกษาของท่าน มีหลักสูตร เนื้อหา การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและแนวทางการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย					
๘	ครู อาจารย์ในสถาบันการศึกษาได้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อท่านและเพื่อนนักศึกษาด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม					
๙	สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านและเพื่อนนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์					
สถาบันสื่อมวลชน						
๑๐	ท่านสื่อสารเรื่องการเมืองผ่าน สื่อสังคม เช่น Facebook Line Twister					
๑๑	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister					
๑๒	สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และบ่มเพาะความคิดความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน					
สถาบันทางการเมือง						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑๓	นักการเมือง และพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความคิดความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน					
๑๔	นักการเมือง และพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการกระตุ้น / ผลักดัน แสดงออกทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตยของท่าน					
๑๕	สถาบันทางการเมืองเปิดโอกาสให้ท่าน ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการเลือกตั้ง					

ตอนที่ ๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย						
๑๖	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย					
๑๗	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าทุกคนมี สิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย					
๑๘	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นสิทธิโดยธรรมชาติไม่มีใครสามารถละเมิดได้					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
๑๙	ท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติ					
๒๐	ท่านจะใช้สิทธิเลือกคนที่ท่านคิดว่าเป็นคนดี ไม่โกง บ้านเมือง					
๒๑	ท่านยอมรับในหลักการของเสียงข้างมากของระบอบ ประชาธิปไตยแม้ว่าบางครั้งจะแตกต่างจากสิ่งที่ท่าน เลือก					
การสื่อสารการเมือง						
๒๒	สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและ อุดมการณ์ทางการเมืองแก่ท่าน					
๒๓	สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลสำคัญในการ ชักจูงโน้มน้าวความคิดเห็นของท่าน					
๒๔	เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารปัจจุบันทำให้ท่าน สามารถเข้าถึงข้อมูล ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้					
มีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง						
๒๕	ท่านเข้ารับฟังคำปราศรัยและการหาเสียงทาง การเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ					
๒๖	ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจและติดตามประเด็น ทางการเมือง					
๒๗	ท่านมีส่วนในการกระตุ้นหรือชักชวนให้เพื่อน นักศึกษา หรือคนอื่นๆ ในสังคมร่วมแสดงความ ความคิดเห็นทางการเมือง					
การปฏิบัติตามกฎหมาย						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒๘	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิต่อสู้ คาดหวังและเรียกร้องเพื่อให้ท่านมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีได้					
๒๙	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า การเรียกร้องหรือต่อสู้ของประชาชนโดยสงบเป็นสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย					
๓๐	ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่า กฎหมายคือเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมสงบสุข					

ตอนที่ ๔ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
การศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย						
๓๑	ท่านสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
๓๒	ท่านเชื่อมั่นในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยใช้อำนาจผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง					
๓๓	ท่านเชื่อมั่นและยึดมั่นในเสรีภาพของบุคคลที่จะกระทำการใดก็ได้ที่ไม่ได้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
การเคารพสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓๔	ท่านเคารพความเป็นคนหรือความเป็นมนุษย์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ เพศ เชื้อชาติ และศาสนา					
๓๕	ท่านพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตนเอง หากได้รับการละเมิด					
๓๖	ท่านเห็นว่าการส่งเสริมให้ผู้คนเคารพสิทธิของตนเอง และการเคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยดำรงให้สังคมอยู่อย่างมีระเบียบวินัย					
การเคารพการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่						
๓๗	ท่านเชื่อว่าหลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากใช้ได้ในทุกกรณี					
๓๘	ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่จำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อย					
๓๙	ท่านเห็นว่าการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่ต้องไม่ใช่ลักษณะของพวกมากลากไป					
ความยุติธรรม						
๔๐	ท่านเชื่อว่าการตกลงแก้ไขปัญหากันอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ยุติธรรม					
๔๑	ท่านเชื่อว่าการยุติธรรมจะมีได้บุคคลต้องเคารพกติกาหรือกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้					
๔๒	ท่านเห็นความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการมองประเด็นต่างๆ โดยปราศจากอคติ ลำเอียง หรือยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง					

การคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่						
๔๓	ท่านเห็นว่าทุกคนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคมและประเทศชาติ					
๔๔	ท่านเห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว					
๔๕	ท่านเห็นว่าแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวนั้นต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือเดือดร้อน					
การอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง						
๔๖	ท่านยอมรับในความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์					
๔๗	ท่านยอมรับถึงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างด้วยการชุมนุมประท้วง หากการแสดงออกนั้นไม่ทำความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น					
๔๘	ท่านเห็นว่าการแสดงออกถึงความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี					
การมีส่วนร่วมทางการเมือง						
๔๙	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง					
๕๐	ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทาง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน					
๕๑	ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง					

ตอนที่ ๕ หลักอิทธิบาท ๔

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น						
๕๒	มีความพอใจพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร					
๕๓	มีความพอใจในนโยบายของพรรค					
๕๔	มีความพอใจต่อการหาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย					
วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น						
๕๕	พยายามติดตามพรรคที่สังกัดของผู้สมัคร					
๕๖	พยายามติดตามนโยบายของพรรคการเมืองของผู้รับสมัครเลือกตั้ง					
๕๗	พยายามติดตามผู้รับสมัครรับเลือกตั้งจากสื่อที่หลากหลาย					
จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น						
๕๘	พิจารณาคัดเลือกคุณสมบัติของผู้รับสมัครอย่างจริงจัง					
๕๙	มีความสนใจต่อนโยบายของพรรคการเมือง					
๖๐	คำนึงถึงอิทธิพลของสื่อที่หลากหลาย					
วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น						
๖๑	พิจารณาคัดเลือกคุณสมบัติของผู้สมัคร					
๖๒	พิจารณาไตร่ตรองนโยบายของพรรคการเมือง					
๖๓	พิจารณาใคร่ครวญสื่อที่หลากหลายของผู้สมัคร					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้น เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม และหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๓. เพื่อนำเสนอการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

โดยท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกในการสัมภาษณ์ ซึ่งความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและเป็นแนวทางการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยต่อไป

ประเด็นคำถามชุดนี้มีทั้งหมด ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ตอนที่ ๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ตามหลักอิทธิบาท ๔

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นางสาวณัฐมน หมวกฉิม

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ชื่อ/นามสกุล.....

อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....

วุฒิทางการศึกษา.....

ที่อยู่.....

เบอร์โทรศัพท์มือถือ.....

E-mail/Facebook/Line.....

ตำแหน่งและหน่วยงานที่สังกัด.....

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

สัมภาษณ์ ณ สถานที่.....

หมายเหตุ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและบันทึกภาพในการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบ
ประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

๒.๑ ท่านคิดว่าสภาพทั่วไปบริบททางสังคม เช่น ครอบครัว การศึกษา มีผลต่อการ
ตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย อย่างไร

.....
.....

๒.๒ ท่านคิดว่าสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
ระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย อย่างไร

.....
.....

๒.๓ ท่านคิดว่ากรกล่อมเกลாதทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน
สถาบันการศึกษา สื่อ และสถาบันทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
ระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย อย่างไร

.....
.....

๒.๔ ท่านคิดว่าวัฒนธรรมทางการเมือง มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
ระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย อย่างไร

.....
.....

๒.๕ ท่านคิดว่ามีแนวทางที่ส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผล
ต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย เชิงสร้างสรรค์ อย่างไร

.....
.....

ตอนที่ ๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบ
ประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทยตามหลักอิทธิบาท ๔

๓.๑ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น (ฉันทะ) ท่านเห็นว่าการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน
ระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ควรเป็น
อย่างไร

.....
.....

๓.๒ ความพากเพียรในสิ่งนั้น (วิริยะ) ท่านเห็นว่าเยาวชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง อย่างไร

.....
.....

๓.๓ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น (จิตตะ) ท่านคิดว่าเยาวชนต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือไม่ อย่างไร และการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี
ควรทำอย่างไร

.....
.....

๓.๔ ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น (วิมังสา) ท่านคิดว่าเยาวชนได้ให้ความสำคัญต่อ
พรรคการเมือง หรือไม่ และท่านมีแนวทางเสริมให้เยาวชนเห็นความสำคัญของพรรคการเมืองอย่างไร

.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ในความเมตตาอนุเคราะห์จากท่าน ที่ให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างสูงยิ่ง

นางสาวณัฐมน หมวกฉิม

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม (Try Out)

ที่ ๘๖ ๘๐๐๕๒/๒๕๖๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน ดร.ราชวิกรม อาทิตย เจริญวิทย์ภักย์ อธิการบดีสถาบันรัชต์ภาคย์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๓ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวณฐมน นามสกุล หมวกฉิม รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๑๐๕๒๒๐ นิสิต
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเยาวชนในสถานศึกษาของท่านจึงขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เด็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

อ.ร.ก.
1.1.

ผู้ประสานงาน : นางสาวณฐมน หมวกฉิม

โทร : ๐๘๓-๕๐๕-๖๓๕๖

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การเห็นด้วยทางการเมืองของเยาวชนที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
ผู้วิจัย นางสาวณัฐมน นวมกัม
หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary			
Cases		N	
		Valid	%
	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics			
ตัวแปร	Cronbach's Alpha	N of Items	
การลงคะแนนให้กับ ความเชื่อ ค่านิยม ซื่อสัตย์คนดีทางการเมือง (A1- E15)	0.830	15	
ปัจจัยที่มีผลต่อการเห็นด้วยทางการเมือง (F16- J 30)	0.859	15	
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (K31- Q 51)	0.863	21	
รวม	0.922	51	

ณัฐมน
9/2/2564

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A 1	185.9333	547.168	.249	.922
A 2	185.4000	546.938	.235	.922
A 3	185.6000	540.110	.334	.922
B 4	185.6000	531.007	.538	.920
B 5	186.1333	531.844	.403	.921
B 6	185.9667	550.171	.114	.924
C 7	185.1333	534.947	.506	.920
C 8	185.1667	540.075	.328	.922
C 9	185.1333	531.913	.515	.920
D 10	185.2333	533.082	.488	.920
D 11	185.0333	539.275	.479	.921
D 12	185.7000	529.666	.504	.920
E 13	186.2333	540.392	.394	.921
E 14	186.0667	544.685	.292	.922
E 15	185.9000	552.093	.087	.924
F 16	185.2333	526.047	.581	.919
F 17	184.7667	529.909	.709	.919
F 18	184.7667	533.633	.610	.920
G 19	184.9000	533.817	.552	.920
G 20	184.7667	543.013	.411	.921
G 21	185.0000	538.483	.391	.921
H 22	185.7333	525.926	.656	.919
H 23	185.9000	530.921	.427	.921
H 24	184.9667	537.551	.478	.921
I 25	186.5667	526.392	.467	.921
I 26	185.7667	528.530	.503	.920
I 27	186.3667	534.654	.362	.922
J 28	184.8333	535.109	.452	.921
J 29	185.3667	525.137	.483	.920
J 30	185.4333	538.530	.326	.922

ณัฐมน
9/2/2564

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
K 31	185.3333	528.230	.615	.919
K 32	185.7333	534.478	.382	.921
K 33	184.9667	532.723	.572	.920
L 34	184.6333	546.723	.261	.922
L 35	184.7333	533.168	.338	.920
L 36	184.9333	535.306	.501	.920
M 37	185.4333	538.323	.479	.921
M 38	185.1333	541.499	.409	.921
M 39	184.9667	540.585	.423	.921
N 40	184.9333	536.685	.542	.920
N 41	185.1333	537.016	.478	.920
N 42	184.8667	541.361	.483	.921
O 43	185.0333	540.309	.479	.921
O 44	184.6667	538.989	.459	.921
O 45	184.6667	541.471	.443	.921
P 46	184.9333	540.685	.375	.921
P 47	185.2000	536.028	.447	.921
P 48	184.9333	536.547	.453	.921
Q 49	185.6667	537.747	.330	.922
Q 50	185.8667	538.257	.306	.922
Q 51	186.9667	554.654	.040	.924

ณัฐมน
9/2/2564

ภาคผนวก ฉ

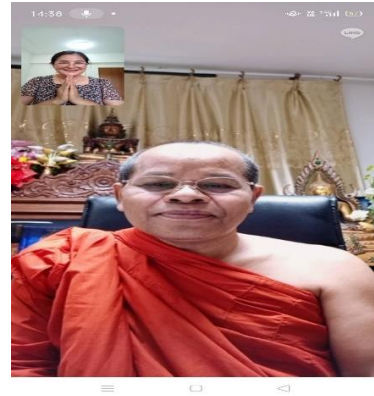
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภาคผนวก ช

ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สัมภาษณ์ พระเมธีธรรมอาจารย์, รศ.ดร.
ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พระสุธีวีรบัณฑิต รศ.ดร.ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและ
บริการสังคม
วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.ฐิติเชษฐ นุชนาฏ
ตำแหน่ง กรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔

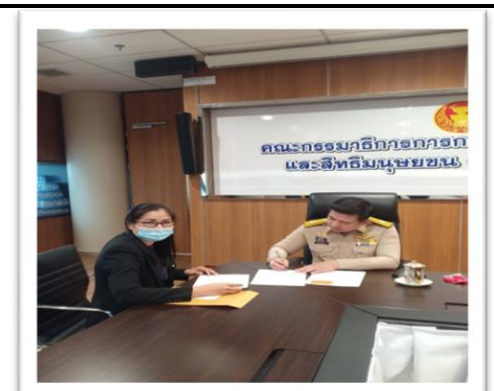

สัมภาษณ์ จำสึบเอกชูชีพ ทางธรรมตำแหน่ง
ตำแหน่ง กรรมการการเลือกตั้ง(กกต.)
วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ รศ.ดร.สุรพล ราชภัฏचारักษ์
ตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหาร หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการเมือง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง
ตำแหน่ง อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง และรองผู้อำนวยการสถาบัน
วิจัยเพื่อสันติภาพและการพัฒนา
สำนักจุฬาราชมนตรี
เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ตำแหน่ง
รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

สัมภาษณ์ นายสิระ เจนจาคะ
ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ

สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.หม่อมหลวง กรกสิวัฒน์ เกษมศรี
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองระหว่างประเทศ
 มหาวิทยาลัยรังสิต
 เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ
 ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 กรุงเทพมหานคร พรรคก้าวไกล
 เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นางสาวนิกานต์ พรพงษาโรจน์
 ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ
 เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายราเมศ รัตนะเขวง
 ตำแหน่ง โฆษกพรรคประชาธิปัตย์
 พรรคการเมือง
 เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.สุภรณ์ อัตถาวงศ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนัก
นายกรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์
ตำแหน่ง รองอธิการบดี สาขาวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรร
มาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า
เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

ภาคผนวก ซ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
(FOCUS GROUP DISCUSSION)

ภาคผนวก ฅ
ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(FOCUS GROUP DISCUSSION)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID: ๔๕๖๗๘๙๘๙๘๓

ขอเชิญเข้าร่วมรับฟังการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

“การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”

นำเสนอโดย
นางสาวณัฐมน หมวกฉิม
นิสิตหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

วันพุธ ที่ 2 มิ.ย. 64 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป
ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID 4567898993

The screenshot shows a Zoom meeting interface. The main window displays a presentation slide with the following content:

- สถานการณ์ทางการเมืองของเยาวชน**
- ผลกระทบต่อการเลือกตั้ง**
- กรอบแนวคิดในการวิจัย**
- วัตถุประสงค์**
- วิธีดำเนินการวิจัย**

The participant list on the right includes: Danyaga +, Dr.Maha, jirathip suchatit, Koonrat Ja, Pramathasakorn Piyasero, Sakree Raggatayoo, Sirirada Saengthong (PC), Vicharn Chanlop, Watt, กาญจนา คำฟู, ธนวัฒน์ ศรีรัตน, ชนชุต ธานี, ชนชุตินันท์ วัฒนศิริ, พรหมภาณุ ธานี, พิเศษ สารเกษม, ชลชนก อภินันท์, อ.ดร.จันทร์ฉวี วัฒนศิริ, นกชฎาญญาพรเกษมศรี วัฒนศิริ, ธนัญญา นิด, and ธีรวัฒน์ ธีร.

This is a duplicate of the screenshot above, showing the same Zoom meeting interface with the presentation slide and participant list.

The image displays three screenshots from a Zoom meeting, showing a presentation on research objectives and management practices. The screenshots are arranged vertically, with the top and bottom ones showing the same slide, and the middle one showing a different slide.

Slide 1 (Top and Bottom Screenshots):

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. เพื่อศึกษาภาพการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่ถือการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
- 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่ถือการเลือกตั้งทั่วไปของไทย
- 3. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองต่อเยาวชนที่เข้าร่วมทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่ถือการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

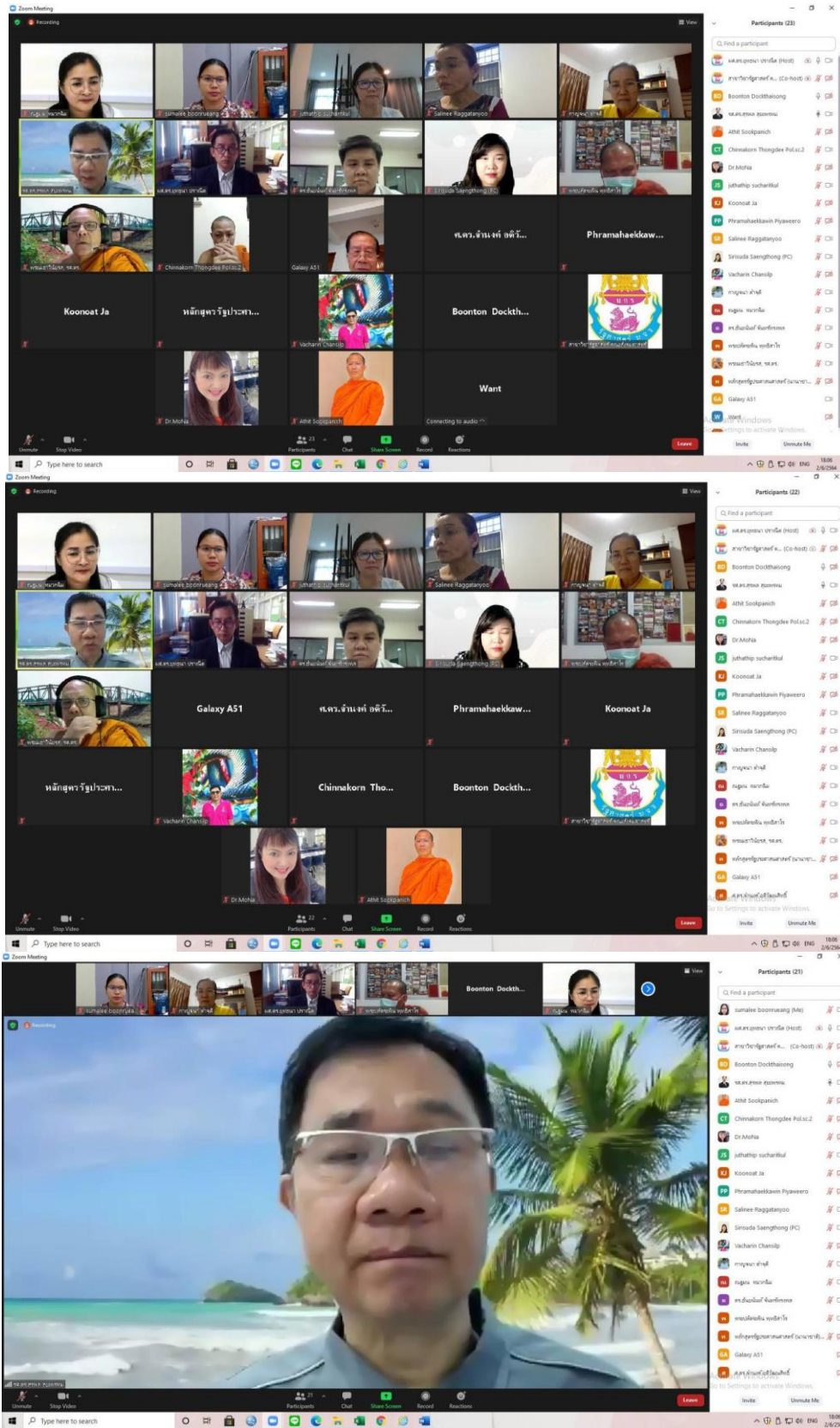
Slide 2 (Middle Screenshot):

วิชาการและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา (๑)

การตื่นตัวทางการเมืองปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้ แต่หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไป จนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมดอาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด การอบรมก่อนลงมติดทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจากฐาน สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ตามกาลเวลาที่เหมาะสม

The screenshots also show a Zoom interface with a list of participants on the right side, including names like sumalee boonsang, sumalee boonsang (M), and others.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล** : นางสาวณัฐมน หมวกฉิม
- วัน/เดือน/ปีเกิด** : วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
- ประวัติการศึกษา** : ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙
: ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐
- ที่ทำงานปัจจุบัน** : สถาบันรัชต์ภาคย์เลขที่ ๖๘ ซอยนวมศรี ถนนรามคำแหง ๒๑
แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐
- ประสบการณ์ทำงาน**
- พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๙ : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
- พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙ : หัวหน้าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ระบบการศึกษา
ทางไกลทางอินเทอร์เน็ต
- พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๓ : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
- พ.ศ. ๒๕๕๑-ปัจจุบัน : หัวหน้าฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ สถาบันรัชต์ภาคย์

ผลงานวิชาการ

ณัฐมน หมวกฉิม “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔๔ เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ISSN: ๑๙๐๕-๒๒๔๓ (TCI กลุ่ม ๑)

ดร.อมร พิภูลงามโชติ, ณัฐมน หมวกฉิม “การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาประชาชนในเขตบางกะปิ” วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓๙ เดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ISSN: ๑๙๐๕-๒๒๔๓ (TCI กลุ่ม ๑) หน้า ๑๒๔ - ๑๓๖

Natthamon Muakchim and Jiradej Dansuputra. (๒๐๑๙). The Development of The Political Participation of Thai Youth Wang Thonglang District Bangkok” In The ๖th Great Mekong Subregion International Conference (GMSIC) ๒๐๑๙. July ๑๒, ๒๐๑๙. pp. ๑๖๐-๑๗๐. Cambodia: National Highway ๗.

ณัฐมน หมวกฉิม และ จิรเดช ทั้งสุบุตร,(๒๕๖๒). “การพัฒนาการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร (The development of the political participation of Thai youth Wang Thonglang District Bangkok)”,บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่อง จากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ The ๖th GMSIC ๒๐๑๙, วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒, ณ ประเทศกัมพูชา , หน้า ๒๙๘-๓๐๕.

ณัฐมน หมวกฉิม, (๒๕๖๐), “คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร สายสนับสนุน สถาบันรัชต์ภาคย์”, วารสารรัชต์ภาคย์ ฉบับพิเศษ ครบรอบ ๒๓ ปี การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ , ปีที่ ๑๑, หน้า ๓๗๓-๓๘๒.

บทความวิชาการ

ณัฐมน หมวกฉิม(๒๕๖๔) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ไทย นิตยสารพุทธจักรฉบับพิเศษ สัมมนางานวิจัยระดับชาติ ณ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิรินุราช ประเทศราชอาณาจักร กัมพูชา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๔ หน้าที่ ๓๘๔-๓๙๑.

ณัฐมน หมวกฉิม(๒๕๖๔) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง ของเยาวชนชาวไทย วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓๘ มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ หน้าที่ ๒๕๓-๒๖๕. (TCI กลุ่ม๑)

ณัฐมน หมวกฉิม(๒๕๖๔) วัฒนธรรมทางการเมือง: เครื่องชี้วัดการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔๒ กันยายน – ตุลาคม ๒๕๖๔ หน้าที่ ๑-๑๒ (TCI กลุ่ม๑)

ช่องทางการติดต่อ

เบอร์โทร : ๐๘๗-๔๙๕๗๗๘๑

Line : Lucky๕๑๙๘

E-mail : Lux-nitta@hotmail.com.